

โครงการวิจัย การปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้านในภาคเหนือตอนบน
สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร และคณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คณะวิจัย

หัวหน้าโครงการ

อาจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ ^{(1), (3)}

หัวหน้าโครงการร่วม

รศ. ดร. อารี วิบูลย์พงศ์ ^{(2), (3)}

นักวิจัย

ผศ. กาญจนา ไชยถาวร ⁽¹⁾

ประทานทิพย์ กระมล ⁽³⁾

อาจารย์นันทมน อธิระกุล ^{(1), (3)}

ผู้ช่วยนักวิจัย

กนกวรรณ มุลละ ⁽³⁾

ผลบุญ พัวสุวรรณ ⁽³⁾

(1) คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(2) ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(3) ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คำนำ

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย “การปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้านในภาคเหนือตอนบน” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ชีตความสามารถในการแข่งขัน และความเข้มแข็งทางด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กรของผู้ประกอบการหัตถกรรมพื้นบ้าน อันจะส่งผลต่อการยกระดับรายได้ของหน่วยประกอบการและการจ้างงานในท้องถิ่น

รายงานฉบับนี้มุ่งศึกษาในระดับจุลภาค คือ ระดับผู้ประกอบการ หรือกลุ่มประกอบการ โดยทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่โป่ง (นพรัตน์สิงทอ) ทั้งนี้เพื่อให้ได้บทเรียนจากความสำเร็จ หรือปัญหาอุปสรรคของหน่วยประกอบการ อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางปรับปรุงธุรกิจของหน่วยประกอบการเป็นสำคัญ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณประธานกลุ่ม คณะกรรมการ และสมาชิกทุกท่าน ที่ให้การต้อนรับเป็นอย่างดี และตอบข้อสัมภาษณ์ด้วยความเต็มใจ รายงานฉบับนี้ไม่อาจเกิดขึ้นได้โดยปราศจากความร่วมมือของท่าน ตลอดจนการอนุญาตให้เสนอรายงานได้ตามความเป็นจริง

คณะวิจัย

มีนาคม 2546

สารบัญ

	หน้า
คณะวิจัย	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของการศึกษา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	1
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	2
1.4 ระเบียบวิธีวิจัย	2
1.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	2
1.4.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง และพื้นที่ศึกษา	2
1.4.3 วิวิธีวิเคราะห์	5
1.5 นิยามศัพท์	10
1.6 ทบทวนเอกสาร	12
1.6.1 ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน	12
1.6.2 ผ้าทอและผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ	14
บทที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน	30
2.1 สภาพทางภูมิศาสตร์	30
2.1.1 สภาพทางกายภาพ	30
2.1.2 สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก	30
2.2 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน	31
2.3 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ	31
2.3.1 สภาพทางสังคม	31
2.3.2 สภาพทางเศรษฐกิจ	33
2.4 ทู่นทางสังคมและภูมิปัญญาชาวบ้านของประชากรในหมู่บ้าน	35
2.5 การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้านและสภาพปัญหา	35
2.5.1 การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้าน	35
2.5.2 สภาพปัญหาและการแก้ไข	36
2.6 ศักยภาพการพัฒนาของหมู่บ้าน	30
บทที่ 3 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มฯ	37
3.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มฯ	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.1.1 ชื่อสถานประกอบการ	37
3.1.2 สถานที่ตั้ง	37
3.1.3 ผู้นำคนสำคัญของกลุ่มฯ	38
3.2 ประวัติความเป็นมาและพัฒนากิจการของกลุ่มฯ	38
3.3 บทบาทของกลุ่มฯ ต่อชุมชน	39
3.4 การจัดการองค์กรและการบริหารงานของกลุ่มฯ	40
3.4.1 การบริหารและจัดการองค์กรของกลุ่มฯ	40
3.4.2 ปัญหาการจัดการองค์กรของกลุ่มฯ	42
3.5 แหล่งให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือแก่กลุ่มฯ	48
3.6 ศักยภาพการจัดการองค์กรของกลุ่มฯ	49
บทที่ 4 การผลิตและเทคโนโลยีการผลิต	50
4.1 ผลิตภัณฑ์	50
4.2 การบริหารการผลิต และการวางแผนการผลิต	51
4.2.1 การบริหารการผลิต	51
4.2.2 การวางแผนการผลิต	53
4.3 การจัดหาปัจจัยการผลิต	56
4.3.1 วัตถุดิบ	56
4.3.2 วัสดุและอุปกรณ์การผลิต	59
4.3.3 บรรจุภัณฑ์	63
4.3.4 โรงเรือน	63
4.3.5 การตรวจสอบคุณภาพและการเก็บรักษาปัจจัยการผลิต	64
4.4 แรงงานและการจ้างงาน	76
4.5 ต้นทุนและผลตอบแทน	77
4.6 กรรมวิธีการผลิต	119
4.7 การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต	135
4.8 สภาพและผังของสถานที่ผลิต	135
4.9 การจัดการของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต	138
4.10 การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์	139
4.11 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิต	139
4.11.1 ปัญหาด้านการผลิต	139
4.11.2 ความต้องการทางการผลิตของกลุ่มฯ	140
4.12 ศักยภาพการผลิต	140

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.12.1 ศักยภาพของผลิตภัณฑ์	140
4.12.2 ศักยภาพของปัจจัยการผลิต	142
4.12.3 ศักยภาพของกระบวนการผลิต	142
บทที่ 5 การตลาด	146
5.1 การบริหารการตลาดและการวางแผนการตลาด	146
5.1.1 การบริหารการตลาด	146
5.1.2 การวางแผนการตลาด	147
5.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์	147
5.3 ช่องทางการจัดจำหน่าย	149
5.4 ราคาและการตั้งราคา	151
5.5 การส่งเสริมการขาย	167
5.5.1 วิธีการรักษาลูกค้าเก่า	167
5.5.2 วิธีการหาลูกค้าใหม่	167
5.6 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	168
5.6.1 ปัญหาด้านการตลาด	168
5.6.2 ความต้องการทางการตลาดของกลุ่มฯ	168
5.7 ศักยภาพทางการตลาด	168
บทที่ 6 การเงิน	167
6.1 การบริหารการเงินและการวางแผนการเงิน	167
6.1.1 การบริหารการเงิน	167
6.1.2 การวางแผนการเงิน	167
6.2 แหล่งเงินทุน	169
6.3 ผลการดำเนินงานและสถานภาพทางการเงิน	171
6.3.1 ผลการดำเนินงาน	171
6.3.2 สถานภาพทางการเงิน	175
6.4 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการเงิน	178
6.4.1 ปัญหาด้านการเงิน	178
6.4.2 ความต้องการทางการเงินของกลุ่มฯ	179
6.5 ศักยภาพทางการเงิน	179
บทที่ 7 SWOT Analysis ของกลุ่มฯ	184
7.1 จุดแข็ง	184
7.1.1 การจัดการองค์กร	184

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
7.1.2 การผลิต	184
7.1.3 การตลาด	184
7.1.4 การเงิน	185
7.2 จุดอ่อน	186
7.2.1 การจัดการองค์กร	186
7.2.2 การผลิต	186
7.2.3 การเงิน	187
7.3 โอกาส	187
7.4 ข้อจำกัด	188
บทที่ 8 บทสรุป	189
8.1 สรุปผลการศึกษา	189
8.1.1 การจัดการองค์กร	189
8.1.2 การผลิต	189
8.1.3 การตลาด	193
8.1.4 การเงิน	198
8.2 ศักยภาพการพัฒนา	199
8.3 ข้อเสนอแนะการปรับปรุง	199
8.3.1 การจัดการองค์กร	199
8.3.2 การผลิต	200
8.3.3 การตลาด	200
8.3.4 การเงิน	200
เอกสารอ้างอิง	201
ภาคผนวก ก รูปภาพ	
ภาคผนวก ข การคำนวณต้นทุนและอัตราส่วนทางการเงิน	
ภาคผนวก ค ต้นทุนและผลตอบแทน	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 จำนวนผู้ผลิตหัตถกรรมพื้นบ้านในภาคเหนือตอนบน	4
1.2 จำนวนตัวอย่างในการศึกษา แยกตามรายผลิตภัณฑ์	4
1.3 พื้นที่ศึกษาหัตถกรรมแต่ละประเภท แยกตามรายจังหวัด	5
1.4 แหล่งผลิตผ้าทอ	20
2.1 จำนวนประชากรบ้านแม่โป่ง จำแนกตามช่วงอายุ	32
2.2 ระดับการศึกษาสูงสุดของประชากรบ้านแม่โป่ง หมู่ที่ 5	32
2.3 กลุ่มในหมู่บ้าน	32
3.1 โครงสร้างการบริหารงานกลุ่มบาติก ปี พ.ศ. 2545	43
3.2 โครงสร้างการบริหารงานกลุ่มทอผ้า ปี พ.ศ. 2545	45
3.3 โครงสร้างการบริหารงานกลุ่มอ้อมทรัพย์ ปี พ.ศ. 2545	46
3.4 ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน	48
4.1 กลุ่มผลิตภัณฑ์ของกลุ่มบาติก	50
4.2 ผลิตภัณฑ์กลุ่มทอผ้า	51
4.3 ช่วงเวลาการผลิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่มบาติก	54
4.4 ปริมาณการผลิตของกลุ่มบาติก ปี พ.ศ. 2544	54
4.5 ช่วงเวลาการผลิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทอผ้า	56
4.6 ปริมาณการผลิต ของกลุ่มทอผ้าในปี พ.ศ. 2544	56
4.7 ช่วงเวลาในการจัดซื้อวัตถุดิบของกลุ่มบาติก	65
4.8 การจัดหาวัตถุดิบของกลุ่มบาติก	67
4.9 ช่วงเวลาในการจัดซื้อวัตถุดิบของกลุ่มทอผ้า	69
4.10 การจัดหาวัตถุดิบของกลุ่มทอผ้า	69
4.11 วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตกลุ่มบาติก	71
4.12 วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตกลุ่มทอผ้า	74
4.13 แรงงานและการจ้างงาน	76
4.14 แรงงานและการจ้างงานของกลุ่มทอผ้า	76
4.15 ต้นทุนและผลตอบแทนการพันผ้าถุง	77
4.16 ต้นทุนและผลตอบแทนการพันกระโปรงพัน	78
4.17 ต้นทุนและผลตอบแทนการสกรีนผ้าถุง และภาพปักขนาด 0.12 X 0.16 เมตร	80
4.18 ต้นทุนและผลตอบแทนการสกรีนกระโปรงพัน และภาพปักขนาด 0.16 x 0.90 เมตร	81
4.19 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าถุงพันธรรมดาขนาด 2 X 0.90 เมตร	82
4.20 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าถุงพันปักด้านรอบลาย ขนาด 2 X 0.90 เมตร	83
4.21 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าถุงพันลายปักตาไก่ ขนาด 2 X 0.90 เมตร	85

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.22 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าถุงสกรีนปักลายตลาดน้ำ ขนาด 2 X 0.90 เมตร	87
4.23 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าถุงสกรีนปักลายชาวเขา ขนาด 2 X 0.90 เมตร	88
4.24 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าถุงพิมพ์ลายธรรมชาติขนาด 3.60X 0.90 เมตร	90
4.25 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าถุงพิมพ์ลายปักด้านรอบลาย 3.60X 0.90 เมตร	91
4.26 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าถุงพิมพ์ + ปักตาไก่ 3.60X 0.90 เมตร	93
4.27 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าถุงสกรีนปักลายตลาดน้ำ ขนาด 3.60 X 0.90 เมตร	94
4.28 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าถุงสกรีนปักลายตลาดน้ำ ขนาด 3.60 X 0.90 เมตร	96
4.29 ต้นทุนและผลตอบแทนกระโปรงพิมพ์ลายธรรมชาติ	97
4.30 ต้นทุนและผลตอบแทนกระโปรงพิมพ์ลายปักด้านรอบลาย	99
4.31 ต้นทุนและผลตอบแทนกระโปรงพิมพ์ปักตาไก่	100
4.32 ต้นทุนและผลตอบแทนกระโปรงสกรีนปักลายชาวเขา	102
4.33 ต้นทุนและผลตอบแทนเสื้อแขนชุด	103
4.34 ต้นทุนและผลตอบแทนเสื้อแขนสั้น	105
4.35 ต้นทุนและผลตอบแทนเสื้อแขนยาว	106
4.36 ต้นทุนและผลตอบแทนกางเกงพื้นธรรมชาติ	108
4.37 ต้นทุนและผลตอบแทนกางเกงพื้นปักลาย	109
4.38 ต้นทุนและผลตอบแทนภาพปักพร้อมกรอบ 0.12X 0.16 เมตร	111
4.39 ต้นทุนและผลตอบแทนภาพปักพร้อมกรอบ 0.16 x 0.90 เมตร	112
4.40 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าตัดเสื้อ (ผ้าพื้น) ขนาด 1 X 60 เมตร	114
4.41 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าตัดเสื้อ (ผ้าพื้น) ขนาด 1 X 60 เมตร	115
4.42 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าพื้น) ขนาด 1 X 60 เมตร	117
4.43 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าลาย) ขนาด 1 X 60 เมตร	118
4.44 วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ และอุปกรณ์การทำบล็อกสกรีน	119
4.45 วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ และอุปกรณ์การเตรียมด้ายปัก	120
4.46 วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ และอุปกรณ์การเตรียมด้ายถักโครเชต์	121
4.47 วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ และอุปกรณ์การผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าถุงพิมพ์	122
4.48 วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ และอุปกรณ์การผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าถุงสกรีน	124
4.49 วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ และอุปกรณ์การผลิตผลิตภัณฑ์กระโปรงพิมพ์	125
4.50 วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ และอุปกรณ์การผลิตผลิตภัณฑ์เสื้อ	127
4.51 วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ และอุปกรณ์การผลิตผลิตภัณฑ์กางเกงพื้น	128
4.52 วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ และอุปกรณ์การผลิตผลิตภัณฑ์ภาพปักพร้อมกรอบ	129
4.53 วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ และอุปกรณ์การผลิตผลิตภัณฑ์บาติก	130

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.54 วัตถุดิบ วัสดุ และอุปกรณ์การผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าทอ	133
4.55 ตารางศักยภาพของการรับจ้างพื้นที่สี และสกรีนผลิตภัณฑ์ของกลุ่มบาติก	143
4.56 ศักยภาพผลิตภัณฑ์กลุ่มบาติก	144
4.57 ศักยภาพของผลิตภัณฑ์กลุ่มทอผ้า	146
5.1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มบาติก	148
5.2 ราคาผลิตภัณฑ์ชนิดต่างๆ ของกลุ่มบาติก	151
5.3 เปรียบเทียบราคาขายส่ง กับต้นทุนการผลิต และการตลาดของกลุ่มบาติก	158
5.4 ราคาผลิตภัณฑ์ชนิดต่างๆ ของกลุ่มทอผ้า	164
5.5 เปรียบเทียบราคาขายส่ง กับต้นทุนการผลิต และการตลาดของกลุ่มทอผ้า	166

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1.1 โครงสร้างและกลไกการตลาดผ้าทอพื้นเมืองระดับประเทศ	26
3.1 ที่ตั้งของสถานประกอบการ	37
3.2 โครงสร้างองค์กร	42
4.1 การวางแผนการผลิตของกลุ่มบาติก	52
4.2 การวางแผนการผลิตของกลุ่มทอผ้า	53
4.3 กรรมวิธีการทำลือกสกรีน	120
4.4 กรรมวิธีการเตรียมด้ายปัก	121
4.5 กรรมวิธีการเตรียมด้ายถักโครเช่	122
4.6 กรรมวิธีการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าถุงแพ้นท์	123
4.7 กรรมวิธีการผลิตผ้าถุงสกรีน	125
4.8 กรรมวิธีการผลิตผลิตภัณฑ์กระโปรงแพ้นท์	126
4.9 กรรมวิธีการผลิตผลิตภัณฑ์เสื้อ	127
4.10 กรรมวิธีการผลิตผลิตภัณฑ์กางเกงแพ้นท์	129
4.11 กรรมวิธีการผลิตผลิตภัณฑ์ภาพปักพร้อมกรอบ	130
4.12 กรรมวิธีการผลิตผลิตภัณฑ์บาติก	132
4.13 กรรมวิธีการผลิตผ้าทอขนาด 1 X 60 เมตร ของกลุ่มทอผ้า	134
4.14 ผังโรงแพ้นท์สีของกลุ่มบาติก	136
4.15 ผังโรงเย็บผ้าของกลุ่มบาติก	137
4.16 ผังสถานที่ผลิตของกลุ่มทอผ้า	138
5.1 ช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มบาติก	150
5.2 ช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทอผ้า	150

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของการศึกษา

หัตถกรรมนับเป็นการผลิตนอกการเกษตรที่มีความสำคัญของไทย เนื่องจากสามารถรองรับแรงงานได้ถึง 5.24 ล้านคน ในปี 2543 (สำรวจรอบที่ 1 (ก.พ.) โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ) หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28.59 ของแรงงานนอกภาคเกษตรทั้งหมด และการจ้างงานในสาขาหัตถกรรมได้เพิ่มขึ้นจากปี 2541 ร้อยละ 14.46 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสาขาการผลิตดังกล่าวเป็นที่พึ่งพิงของกำลังแรงงานได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้สินค้าหัตถกรรมยังเป็นที่นิยมของชาวต่างประเทศและทำรายได้ให้แก่ประเทศอย่างมาก และการพัฒนาอุตสาหกรรมหัตถกรรมในระดับชุมชนยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาชนบทซึ่งเน้นหนักในเรื่องของธุรกิจชุมชน เพื่อยกระดับรายได้และเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน นอกจากนี้การส่งเสริมอุตสาหกรรมหัตถกรรมในชุมชนจะมีส่วนช่วยอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมของแต่ละชุมชน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชาติ

แม้อุตสาหกรรมหัตถกรรมในภาพรวมจะมีการเติบโตค่อนข้างดีในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา แต่ในระดับจุลภาควิธีการดำเนินงานหัตถกรรมในแต่ละชุมชนค่อนข้างแตกต่างกันทั้งในด้านการประกอบการเชิงธุรกิจ อันนำมาซึ่งรายได้ของผู้ประกอบการ หรือกลุ่มประกอบการ ตลอดจนคุณภาพของงานฝีมือและการใช้เทคโนโลยี ดังจะเห็นได้จากการคัดเลือกผลิตภัณฑ์เข้าสู่โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งปรากฏว่า ผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกันมีคุณภาพแตกต่างกันอย่างมาก และแม้แต่ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับคัดเลือกเข้าสู่โครงการแล้วก็ยังมีศักยภาพที่จะปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไปได้อีกมาก จากการสำรวจเบื้องต้นได้พบว่า แม้งานหัตถกรรมทุกประเภทได้เกี่ยวความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมแล้วก็ตาม แต่ผู้ผลิตงานหัตถกรรมยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน อาทิเช่น ปัญหาด้านวัตถุดิบในงานปั้น เทคโนโลยีเตาเผาของเครื่องปั้นดินเผา การย้อมสีในผ้าฝ้าย การกำหนดราคาในงานผลิตภัณฑ์กระดาษสา และการจัดการองค์กรของกลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น

สำหรับรายงานฉบับนี้ มุ่งศึกษาในระดับจุลภาค คือ ระดับผู้ประกอบการ หรือกลุ่มประกอบการ ทั้งนี้เพื่อให้ได้บทเรียนจากความสำเร็จ หรือปัญหาอุปสรรคของหน่วยประกอบการ อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางปรับปรุงธุรกิจของแต่ละหน่วยประกอบการเป็นสำคัญ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ชีตความสามารถในการแข่งขัน และความเข้มแข็งทางด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กรของผู้ประกอบการหัตถกรรมพื้นบ้าน อันจะส่งผลต่อการยกระดับรายได้ของหน่วยประกอบการและการจ้างงานในท้องถิ่น

เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เฉพาะกล่าวคือ

1. เพื่อทราบถึงสภาพปัจจุบันและพัฒนาการของงานหัตถกรรมพื้นบ้าน โดยเฉพาะลึกถึงผู้ประกอบการแต่ละราย (รายเดี่ยวหรือรายกลุ่ม) ในประเด็นต่าง ๆ อาทิ โครงสร้างการผลิต โครงสร้างการตลาด โครงสร้างทางการเงิน การระดมทุน ลักษณะการประกอบการหรือการดำเนินธุรกิจ รูปแบบการจัดองค์กร เทคโนโลยีการผลิต/แปรรูป การเงิน และศักยภาพในการขยายธุรกิจและขยายตลาด รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งหมายรวมถึงเทคโนโลยีที่มาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วย
2. เพื่อทำแผนการปรับปรุงโครงสร้างการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กรที่เหมาะสมให้แก่ผู้ประกอบการเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง สามารถแข่งขันและสร้างรายได้อย่างยั่งยืน
3. เพื่อจัดทำ Website สำหรับใช้ในการส่งเสริมการขายให้แก่ผู้ประกอบการหัตถกรรมพื้นบ้าน และเพื่อเป็นฐานข้อมูลให้กับผู้ประกอบการในด้านเทคโนโลยี สถาบันการเงิน และการตลาด

1.3 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาการปรับปรุงโครงสร้างธุรกิจหัตถกรรมพื้นบ้านในรายงานนี้ เป็นการศึกษาแบบเจาะลึกเป็นรายผู้ประกอบการและรายผลิตภัณฑ์ในลักษณะกรณีศึกษา ทั้งนี้เพื่อทราบสภาพการผลิตและการตลาด รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่แท้จริงและชัดเจนของผู้ประกอบการแต่ละราย และผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด

1.4 ระเบียบวิธีการวิจัย

1.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษานี้จะมุ่งเน้นการเก็บข้อมูลภาคสนามเป็นสำคัญ ซึ่งจะได้จากการสำรวจและการสัมภาษณ์เจาะลึกจากผู้ประกอบการอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้าน ประกอบกับวิธีการสังเกตการณ์ โดยเยี่ยมสัมภาษณ์ผู้ประกอบการหลายครั้ง (multiple visits)

1.4.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง และพื้นที่ศึกษา (ของโครงการหลัก)

พื้นที่ในการศึกษา

พื้นที่ที่เลือกทำการศึกษา ได้แก่ จังหวัดในภาคเหนือตอนบน ซึ่งมีจำนวนผู้ผลิตหัตถกรรมรวมทั้งสิ้นถึง 1,403 ราย (ตารางที่ 1.1)

ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมพื้นบ้าน

เลือกผลิตภัณฑ์หัตถกรรมพื้นบ้านที่จะศึกษาโดยพิจารณาจากพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่น และยึดรูปแบบการจัดประเภทตามแบบของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ทั้งสิ้น 5 ประเภท ได้แก่ :

- (1) เครื่องปั้นดินเผาและเซรามิค (2) ผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า (3) กระดาษสาและผลิตภัณฑ์จากกระดาษสา (4) ผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ หวาย และเส้นใยพืช และ (5) ไม้แกะสลักและผลิตภัณฑ์จากไม้

จำนวนตัวอย่างของผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทจะถูกกำหนดให้มีทั้งรายกลุ่มและรายเดี่ยว โดยจะให้น้ำหนักกับจำนวนของผู้ประกอบการรายกลุ่มมากกว่าโดยเปรียบเทียบ ทั้งนี้เพื่อสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ต้องการศึกษาธุรกิจชุมชน (ตารางที่ 1.2) สำหรับธุรกิจเชรามิคและเครื่องปั้นดินเผา และธุรกิจไม้แกะสลักและผลิตภัณฑ์จากไม้นั้น ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการรายเดี่ยวซึ่งมีขนาดใหญ่ (ระดับโรงงาน) ดังนั้นสัดส่วนจำนวนตัวอย่างที่เลือกทำการศึกษาต่อจำนวนผู้ผลิตทั้งหมด จึงน้อยกว่าผลิตภัณฑ์ประเภทอื่น ๆ

ผู้ประกอบการ

ตัวอย่างผู้ประกอบการที่ถูกเลือกเพื่อศึกษาในเชิงกรณีศึกษานั้น มีทั้งสิ้น 40 ราย (ทั้งผู้ประกอบการรายกลุ่มและรายเดี่ยว) ซึ่งจะเน้นถึงผู้ประกอบการธุรกิจระดับชุมชนประเภทกลุ่มเป็นสำคัญ โดยตัวอย่างผู้ประกอบการรายกลุ่มมีจำนวน 35 ราย (ร้อยละ 87.5 ของตัวอย่างทั้งหมด) ส่วนตัวอย่างผู้ประกอบการรายเดี่ยวมีทั้งสิ้น 5 ราย (ตารางที่ 1.3) โดยมุ่งเน้นไปที่ธุรกิจชุมชนที่สามารถเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาได้

สำหรับการคัดเลือกตัวอย่างจะพิจารณาจาก

1. กรณีผู้ประกอบการรายกลุ่ม

-: ผู้ประกอบการต้องผ่านเกณฑ์การพิจารณาต่อไปนี้ อย่างน้อย 1 ข้อ

1. เป็นผู้ประกอบการที่มีชื่อเสียง หรือได้รับรางวัลหมู่บ้านอุตสาหกรรมดีเด่น
2. เป็นผู้ประกอบการที่อยู่ในโครงการหมู่บ้านอุตสาหกรรม
3. เป็นผู้ประกอบการที่ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 หรือศูนย์พัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบดินเผา ให้คำแนะนำว่ามีศักยภาพทั้งทางด้านการผลิตและการตลาด และมีลักษณะผลิตภัณฑ์ที่ตลาดให้ความสนใจ
4. กิจกรรมของผู้ประกอบการตั้งอยู่ในจังหวัดที่เป็นแหล่งผลิตที่สำคัญ
5. กิจกรรมของผู้ประกอบการ มีความต้องการความช่วยเหลือในการปรับปรุงโครงสร้างของกิจการ

2. กรณีผู้ประกอบการรายเดี่ยว

-: ผู้ประกอบการต้องผ่านเกณฑ์การพิจารณาต่อไปนี้ อย่างน้อย 1 ข้อ

1. เป็นผู้ประกอบการที่ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 ให้คำแนะนำว่ามีศักยภาพ และมีลักษณะผลิตภัณฑ์ที่ตลาดให้ความสนใจ
2. กิจกรรมของผู้ประกอบการตั้งอยู่ในจังหวัดที่เป็นแหล่งผลิตที่สำคัญ

ทั้งนี้อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ว่าธุรกิจดังกล่าวมีศักยภาพที่จะพัฒนาได้ (ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น)

ตารางที่ 1.1 จำนวนผู้ผลิตหัตถกรรมพื้นบ้านในภาคเหนือตอนบน

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวนผู้ผลิตในภาคเหนือตอนบน (ราย)									
	แม่ฮ่องสอน	เชียงใหม่	เชียงใหม่	ลำพูน	ลำปาง	พะเยา	แพร่	น่าน	ตาก	รวม
เครื่องปั้นดินเผาและเซรามิค	-	9	82	1	163	7	1	2	1	266
ผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า	18	55	212	67	18	25	65	32	6	498
กระดาสา และผลิตภัณฑ์จากกระดาสา	5	9	83	8	21	2	13	7	-	148
ผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ หวาย และเส้นใยพืช	11	8	35	18	18	28	16	30	9	173
อัญมณี	2	16	41	1	-	1	-	7	1	69
ไม้แกะสลัก และผลิตภัณฑ์จากไม้	-	3	103	22	5	1	15	2	-	151
เครื่องเงิน	-	-	22	-	-	-	-	-	-	22
อื่น ๆ	2	4	42	1	15	-	11	-	1	76
รวมรายจังหวัด (ราย)	38	104	620	118	240	64	121	80	18	1,403

ที่มา : สรุปจากข้อมูลของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1, 2542

ตารางที่ 1.2 จำนวนตัวอย่างในการศึกษา แยกตามรายผลิตภัณฑ์

ประเภท	จำนวนผู้ผลิต (ราย)	จำนวนตัวอย่าง (ราย)		
		กลุ่ม	รายเดี่ยว	รวม
เครื่องปั้นดินเผาและเซรามิค	266	3	1	4
ผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า	498	14	2	16
กระดาสาและผลิตภัณฑ์จากกระดาสา	148	5	1	6
ผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ หวาย และเส้นใยพืช	173	11	1	12
ไม้แกะสลักและผลิตภัณฑ์จากไม้	151	2	0	2
รวม	1,236	35	5	40

ตารางที่ 1.3 พื้นที่ศึกษาหัตถกรรมแต่ละประเภท แยกตามรายจังหวัด

ประเภทผลิตภัณฑ์	จังหวัด	จำนวนตัวอย่าง (ราย)		
		กลุ่ม	รายเดี่ยว	รวม
เครื่องปั้นดินเผาและเซรามิค	ลำปาง	1	-	1
	เชียงราย	2	-	2
	เชียงใหม่	-	1	1
	รวม	3	1	4
ผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า	เชียงราย	1	-	1
	พะเยา	2	-	2
	แพร่	2	-	2
	น่าน	2	-	2
	เชียงใหม่	5	2	7
	ลำพูน	2	-	2
	รวม	14	2	16
กระดาษสา และผลิตภัณฑ์จากกระดาษสา	ลำปาง	3	-	3
	เชียงใหม่	2	1	3
	รวม	5	1	6
ผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ หวาย และเส้นใยพืช	เชียงใหม่	2	1	3
	ลำปาง	1	-	1
	ตาก	2	-	2
	พะเยา	6	-	6
	รวม	11	1	12
ไม้แกะสลัก และผลิตภัณฑ์จากไม้	เชียงใหม่	2	0	2
รวมทั้งหมด		35	5	40

1.4.3 วิวิเคราะห์

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้านในภาคเหนือตอนบนนี้ ครอบคลุมทั้งในส่วนของผู้ประกอบการ และผู้ซื้อ โดยทางด้านการประกอบการนั้นจะประกอบด้วยการศึกษาโครงสร้างการจัดองค์กรและการบริหารงานของผู้ประกอบการทั้งรายเดี่ยวและรายกลุ่ม โครงสร้างการผลิต โครงสร้างการตลาด และโครงสร้างทางการเงิน

ในการศึกษาโครงสร้างแต่ละด้านของผู้ประกอบการ มีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

โครงสร้างการจัดองค์กรและการบริหารงาน

การศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างการจัดองค์กรและการบริหารงาน จะใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการแต่ละรายเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของกิจการ วัตถุประสงค์การจัดตั้ง และลักษณะของธุรกิจ (รายกลุ่ม หรือรายเดี่ยว) และสำหรับธุรกิจประเภทกลุ่ม การศึกษาครอบคลุมรูปแบบการจัดองค์กร ขนาดของธุรกิจโดยพิจารณาจากจำนวนสมาชิก ลักษณะการกระจายการถือหุ้น และความสอดคล้องกันระหว่างหน้าที่ตามตำแหน่งงานกับงานที่ปฏิบัติจริง

โครงสร้างการผลิต

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างการผลิตนั้น จะประกอบด้วยความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ การคัดคุณภาพของวัตถุดิบ การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยีการผลิต ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิต และความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิต รวมถึงศักยภาพของผลิตภัณฑ์ อันประกอบด้วย ศักยภาพในการทำกำไรต่อหน่วย ศักยภาพทางด้านยอดขาย และศักยภาพทางด้านยอดขายรวมและกำไรรวม

1. ชนิดและสัดส่วนของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด เพื่อแสดงถึงความหลากหลายของผลิตภัณฑ์
2. การคัดคุณภาพของวัตถุดิบ การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และเทคโนโลยีการผลิต จะศึกษาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์จากผู้ประกอบการแต่ละราย ว่ามีวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติอย่างไร และนำมาประมวลผลร่วมกันเพื่อหาข้อสรุปที่ชัดเจน

3. ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิต

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตจะใช้วิธีการคำนวณดังนี้

- 3.1 ต้นทุนรวมต่อการผลิต

$$\text{ต้นทุนรวมต่อครั้ง} = \text{ต้นทุนผันแปรต่อครั้ง} + \text{ต้นทุนคงที่ต่อครั้ง}$$

- 3.2 ต้นทุนต่อหน่วย

$$\text{ต้นทุนต่อหน่วย} = \text{ต้นทุนรวมต่อครั้ง} / \text{ปริมาณการผลิตต่อครั้ง}$$

- 3.3 ผลตอบแทนสุทธิต่อการผลิต

$$\text{ผลตอบแทนสุทธิต่อการผลิต} = \text{รายได้รวมต่อครั้ง} - \text{ต้นทุนรวมต่อครั้ง}$$

- 3.4 ผลตอบแทนสุทธิต่อหน่วย

$$\text{ผลตอบแทนสุทธิต่อหน่วย} = \text{ผลตอบแทนสุทธิต่อครั้ง} / \text{ปริมาณการผลิตต่อครั้ง}$$

- 3.5 ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรต่อครั้ง

$$\text{ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรต่อครั้ง} = \text{รายได้รวมต่อครั้ง} - \text{ต้นทุนผันแปรต่อครั้ง}$$

4. ความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิต จะศึกษาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์

ผู้ประกอบการแต่ละราย และนำมาประมวลผลร่วมกันเพื่อหาข้อสรุปที่แน่ชัดในระดับอุตสาหกรรม

5. ศักยภาพในการทำกำไรต่อหน่วย

การศึกษากำไรต่อหน่วย ประกอบด้วย อัตรากำไรต่อราคาขาย และอัตรากำไรต่อต้นทุน

5.1 อัตรากำไรต่อราคาขาย

$$\text{อัตรากำไรต่อราคาขาย} = (\text{กำไรต่อหน่วย} / \text{ราคาขายต่อหน่วย}) \times 100$$

5.2 อัตรากำไรต่อต้นทุน

$$\text{อัตรากำไรต่อต้นทุน} = (\text{กำไรต่อหน่วย} / \text{ต้นทุนต่อหน่วย}) \times 100$$

6. ศักยภาพทางด้านยอดขาย

การศึกษาศักยภาพทางด้านยอดขายนั้น พิจารณาจากยอดขายเฉลี่ยต่อรายต่อปี

$$\text{ยอดขายเฉลี่ยต่อรายต่อปี} = \text{ยอดขายรวมตลอดปีของผู้ประกอบการทุกราย} / \text{จำนวนผู้ประกอบการ}$$

7. ศักยภาพทางด้านยอดขายรวมและกำไรรวม

การศึกษาศักยภาพทางด้านยอดขายรวมและกำไรรวมประกอบด้วย ยอดขายผลิตภัณฑ์หลักเฉลี่ยต่อรายต่อปี อัตรายอดขายผลิตภัณฑ์หลักต่อยอดขายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมรวม อัตรากำไรจากหัตถกรรมต่อยอดขายทั้งหมดของกิจการ ยอดขายรวมเฉลี่ยต่อรายต่อปี และยอดขายผลิตภัณฑ์อื่นทุกชนิดที่ไม่ใช่หัตถกรรมเฉลี่ยต่อรายต่อปี ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์หลัก หมายถึงผลิตภัณฑ์หัตถกรรมที่มีศักยภาพมากที่สุดของผู้ประกอบการ และมีการผลิตเป็นระยะเวลานานพอสมควร

7.1 ยอดขายผลิตภัณฑ์หลักเฉลี่ยต่อรายต่อปี

$$\text{ยอดขายผลิตภัณฑ์หลักเฉลี่ยต่อรายต่อปี}$$

$$= \text{ยอดขายผลิตภัณฑ์หลักตลอดปีของผู้ประกอบการทุกราย} / \text{จำนวนผู้ประกอบการ}$$

7.2 อัตรายอดขายผลิตภัณฑ์หลักต่อยอดขายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมรวม

$$\text{อัตรายอดขายผลิตภัณฑ์หลักต่อยอดขายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมรวม}$$

$$= (\text{ยอดขายผลิตภัณฑ์หลักต่อปี} / \text{ยอดขายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมรวมต่อปี}) \times 100$$

7.3 อัตรากำไรจากหัตถกรรมต่อยอดขายทั้งหมดของกิจการ

$$\text{อัตรากำไรจากหัตถกรรมต่อยอดขายทั้งหมดของกิจการ}$$

$$= (\text{กำไรจากหัตถกรรมต่อปี} / \text{ยอดขายทั้งหมดของกิจการต่อปี}) \times 100$$

7.4 ยอดขายรวมเฉลี่ยต่อรายต่อปี

$$\text{ยอดขายรวมเฉลี่ยต่อรายต่อปี} = (\text{ยอดขายรวมทั้งปีของผู้ประกอบการทุกราย} / \text{จำนวนผู้ประกอบการ})$$

7.5 ยอดขายผลิตภัณฑ์อื่นทุกชนิดที่ไม่ใช่หัตถกรรมเฉลี่ยต่อรายต่อปี

$$\text{ยอดขายผลิตภัณฑ์อื่นทุกชนิดที่ไม่ใช่หัตถกรรมเฉลี่ยต่อรายต่อปี}$$

$$= \text{ยอดขายผลิตภัณฑ์อื่นทุกชนิดที่ไม่ใช่หัตถกรรมรวมทั้งปีของผู้ประกอบการทุกราย} / \text{จำนวนผู้ประกอบการ}$$

โครงสร้างทางการเงิน

การศึกษาถึงโครงสร้างการเงินนั้น ประกอบด้วยการศึกษาเกี่ยวกับ การตัดสินใจในด้านการบริหารการเงิน การจัดทำบัญชี การกู้ยืมเงิน การวางแผนการใช้เงินทุน และศักยภาพทางการเงิน

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับ การตัดสินใจในด้านการบริหารการเงิน การจัดทำบัญชี การกู้ยืมเงิน และการวางแผนการใช้เงินทุนนั้น จะใช้วิธีสัมภาษณ์ผู้ประกอบการแต่ละราย แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา และสรุปเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับใช้พิจารณาประกอบกับข้อมูลด้านศักยภาพทางการเงิน

การศึกษาศักยภาพทางการเงินนั้น จะมีการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ดังนี้

1. อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio) ซึ่งชี้ให้เห็นถึงสภาพคล่องระยะสั้นของธุรกิจ ประกอบด้วยอัตราส่วนดังต่อไปนี้

- 1.1 อัตราส่วนหมุนเวียน (หรืออัตราส่วนเดินสะพัด)

$$= \text{สินทรัพย์หมุนเวียน} / \text{หนี้สินหมุนเวียน (current ratio)}$$

$$= CA / CL \quad (\text{เท่า})$$
- 1.2 อัตราส่วนสภาพคล่องระยะสั้น (หรืออัตราส่วนทุนหมุนเวียน หรืออัตราส่วนขับพลัน) (Acid Test Ratio หรือ Quick Ratio)

$$= (\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงคลัง}) / CL = \text{สินทรัพย์สภาพคล่อง} / CL \quad (\text{เท่า})$$
- 1.3 อัตราส่วนสภาพคล่องของกระแสเงินสด (Cash Flow Liquidity Ratio)

$$= (\text{เงินสด} + \text{หลักทรัพย์} + \text{กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน}) / CL \quad (\text{เท่า})$$
- 1.4 ทุนหมุนเวียนสุทธิ (Working Capital) = CA – CL (บาท)

2. อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Activity / efficiency Ratio)

อัตราส่วนต่อไปนี้ชี้ให้เห็นประสิทธิภาพและสภาพคล่องระยะยาวของธุรกิจ ซึ่ง

ประกอบด้วย:

- 2.1 อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า (Accounts Receivable Turnover Ratio)

$$= \text{ยอดขายเชื่อ} / \text{ลูกหนี้การค้าเฉลี่ย}$$
 (ครั้ง หรือ รอบ)
- 2.2 ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้ (Average Collection Period)

$$= 365 \text{ วัน} / \text{อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า}$$
 (วัน)
- 2.3 อัตราการหมุนเวียนเจ้าหนี้การค้า

$$= \text{ยอดซื้อเชื่อ} / \text{เจ้าหนี้การค้าเฉลี่ย}$$
 (ครั้ง หรือ รอบ)
- 2.4 ระยะเวลาเฉลี่ยในการชำระหนี้

$$= 365 / \text{อัตราการหมุนเวียนเจ้าหนี้การค้า}$$
 (วัน)
- 2.5 อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง (Inventory Turnover Ratio)

$$= \text{ต้นทุนสินค้าขาย} / \text{สินค้าคงคลังเฉลี่ย}$$
 (ครั้ง หรือ รอบ)
- 2.6 อายุสินค้า หรือระยะเวลาที่เก็บสินค้าไว้ก่อนขาย (Inventory Turnover in days)

$$= 365 \text{ วัน} / \text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง}$$
 (วัน)

2.7 1 รอบธุรกิจ (Operating Cycle)

$$= \text{ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้} + \text{อายุสินค้า} \quad (\text{วัน})$$

2.8 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมด (Total Asset Turnover Ratio)

$$= \text{ยอดขาย} / \text{สินทรัพย์ทั้งหมด} \quad (\text{ครั้ง หรือ เท่า})$$

$$= S / \text{Total Asset หรือ } S / (CA+FA)$$

2.9 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (Fixed Assets Turnover Ratio)

$$= \text{ยอดขาย} / \text{สินทรัพย์ถาวรสุทธิ} \quad (\text{ครั้ง หรือ เท่า})$$

$$= S / FA$$

3. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการกู้ยืม หรือความเสี่ยงในการกู้ยืม

(Debt Ratio or Leverage Ratio)

3.1 อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ทั้งหมด (Debt Ratio)

$$= (\text{หนี้สินทั้งหมด} / \text{สินทรัพย์ทั้งหมด}) \times 100\%$$

3.2 หนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E)

$$= \text{หนี้สิน} / \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น} \quad (\text{เท่า})$$

3.3 อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อเงินลงทุนรวม (Long - Term Debt/Total Capitalization)

$$= \text{หนี้ระยะยาว} / (\text{หนี้ระยะยาว} + \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}) \quad (\text{เท่า})$$

3.4 อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Times Interest Earning or Interest Coverage Ratio)

$$= \text{กำไรจากการดำเนินงาน} / \text{ดอกเบี้ยจ่าย} = EBIT / I \quad (\text{เท่า})$$

3.5 อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายค่าใช้จ่ายประจำ (Fix Charge Coverage Ratio)

$$= (EBIT + \text{ค่าเช่า}) / (I + \text{ค่าเช่า}) \quad (\text{เท่า})$$

3.6 Degree of Financial Leverage

$$= EBIT / (EBIT - I) = EBIT / EBT \quad (\text{เท่า})$$

4. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio)

4.1 อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (Net Profit Margin)

$$= (\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี} / \text{ยอดขาย}) \times 100\%$$

$$= (EAT / S) \times 100\%$$

4.2 อัตราส่วนกำไรเบื้องต้นต่อยอดขาย (Gross Profit Margin)

$$= (GP / S) \times 100\%$$

4.3 อัตราการจ่ายเงินปันผล (Dividend Payout Ratio)

$$= (\text{เงินปันผลต่อหุ้น} / \text{กำไรสุทธิต่อหุ้น}) \times 100\%$$

5. อัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึง อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio) และผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุน (Return to Investors)

5.1 อัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน (Return on Investment : ROI)

$$= (\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี} / \text{สินทรัพย์รวม}) \times 100\%$$

$$= (\text{EAT} / \text{Total Assets}) \times 100\%$$

$$= ((\text{EAT}/\text{S}) \times (\text{S}/\text{TA})) \times 100\%$$

5.2 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Total Assets : ROA)

$$= (\text{กำไรจากการดำเนินงาน} / \text{สินทรัพย์รวม}) \times 100\%$$

$$= (\text{EBIT} / \text{Total Assets}) \times 100\%$$

5.3 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE)

$$= (\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี} / \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}) \times 100\%$$

$$= (\text{EAT} / \text{Equity}) \times 100\%$$

5.4 กำไรต่อหุ้น (Earning per Share)

$$= \text{ผลตอบแทนแก่หุ้นสามัญ} / \text{จำนวนหุ้นสามัญทั้งหมด} \quad (\text{บาท/หุ้น})$$

5.5 ราคาตลาดต่อหุ้นต่อกำไรต่อหุ้น หรืออัตราส่วนราคาหุ้นต่อผลกำไร

(Price to Earning Ratio)

$$= \text{ราคาตลาดต่อหุ้น} / \text{กำไรสุทธิต่อหุ้น} \quad (\text{เท่า})$$

5.6 อัตราผลตอบแทนของเงินปันผล (Dividend Yield)

$$= (\text{เงินปันผลต่อหุ้น} / \text{ราคาตลาดต่อหุ้น}) \times 100\%$$

โครงสร้างทางการตลาดของผู้ประกอบการ

การศึกษาโครงสร้างการตลาดของผู้ประกอบการ เป็นการศึกษาแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และ ยอดขายโดยเฉลี่ยของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดในแต่ละช่องทางตลาด โดยสัมภาษณ์ผู้ประกอบการถึงกระบวนการตลาดของผลิตภัณฑ์ทุกชนิดที่ผู้ประกอบการทำการผลิต ข้อมูลส่วนนี้สามารถนำมาประมวลเพื่อสรุปเป็น แนวทางการขยายตลาดของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดต่อไป

1.5 นิยามศัพท์

เครื่องกรอด้วย (ชนิดที่ 1) :	อุปกรณ์ที่ใช้กรอฝ้ายที่เป็นลักษณะไจ เพื่อให้เส้นฝ้ายเรียงไปมาวนที่เครื่องกรอด้วย (ชนิดที่ 2) ซึ่งมีค่าที่ใช้เหมือนกันต่าง ๆ ดังนี้ ระวังกรอฝ้าย กุ้ง กว้าง ตงกว้าง กว้าง กัง และโก่งกว้าง
เครื่องกรอด้วย (ชนิดที่ 2) :	อุปกรณ์ที่ใช้กรอฝ้ายจากเครื่องกรอด้วย (ชนิดที่ 1) และม้วนฝ้ายใส่หลอดพีวีซี หรือกระป๋อง โดยในปัจจุบันมีการดัดแปลงนำมอเตอร์มาใช้ ซึ่งมีค่าที่ใช้เหมือนกันต่าง ๆ ดังนี้ จักรกรอฝ้าย เพียนกอ เพียน เครื่องกรอด้วยใส่หลอด เพียนขอ เฝีย จักรปั่นฝ้ายและกรอฝ้าย และเครื่องปั่นฝ้าย
อุปกรณ์เรียงเส้นยืน (ชนิดที่ใช้กับกี่เมือง) :	อุปกรณ์ที่ใช้เรียงฝ้ายเส้นยืน เพื่อให้มีขนาดความกว้างและยาวตามขนาดผ้าที่ต้องการ ซึ่งมีค่าที่ใช้เหมือนกันต่าง ๆ ดังนี้ ที่เรียงฝ้ายเส้นยืน เผอขอ เฝียขอ พระขอหัววน ก้าง และหลักเข็นด้วย
ที่รวมฝ้ายเส้นพุ่ง :	อุปกรณ์ที่ใช้ม้วนฝ้ายเส้นพุ่ง ตั้งแต่ 2 เส้นถึง 9 เส้น ซึ่งมีค่าที่ใช้เหมือนกัน ได้แก่ เป็บัด
อุปกรณ์เรียงเส้นยืน (ชนิดที่ใช้กับกี่กระดูก) :	อุปกรณ์ที่ใช้เรียงฝ้ายเส้นยืน เพื่อให้มีขนาดความกว้างและยาวตามขนาดผ้าที่ต้องการ ซึ่งมีค่าที่ใช้เหมือนกันต่าง ๆ ดังนี้ ค้างเรียงฝ้ายเส้นยืน ก้าง ค้างขึ้นเครือ และที่เรียงด้วยเส้นยืน
อุปกรณ์ม้วนฝ้ายก่อนขึ้นกี่ :	อุปกรณ์ม้วนฝ้ายเส้นยืนที่ใช้งานกับกี่กระดูก ก่อนที่จะนำฝ้ายขึ้นกึ่ง มีค่าอื่น ๆ ที่ใช้เหมือนกันต่าง ๆ ดังนี้ ม้วนหนีบด้วย ที่หวีฝ้าย และม้ากอบบี้
อุปกรณ์ม้วนฝ้ายบนกี่ :	อุปกรณ์ม้วนฝ้ายเส้นยืนที่ใช้งานกับกี่กระดูก มีค่าอื่น ๆ ที่ใช้เหมือนกันต่าง ๆ ดังนี้ ม้าม้วนฝ้าย และค้างม้วน
ไม้ชิงหน้าผ้า :	อุปกรณ์ที่ใช้ชิงหน้าผ้าให้ตั้งใช้ระหว่างการทอผ้าบนกี่ มีค่าอื่น ๆ ที่ใช้เหมือนกันดังนี้ ไม้ขนาดแบน ไม้ผ้าหูก และไม้ผิง
อุปกรณ์ยกเส้นยืน :	อุปกรณ์ที่ยกเส้นยืนให้แยกจากกันและสอดด้วยเส้นพุ่ง ใช้ระหว่างการทอผ้าบนกี่ มีค่าอื่น ๆ ที่ใช้เหมือนกันดังนี้ เขาสั่น ไม้เก็บเขา ไม้ขนาดกลม และเขาเล็ก
ไม้ประกอบอุปกรณ์ยกเส้นยืน :	ไม้ที่ใช้ยกเส้นยืนให้แยกจากกันและสอดด้วยเส้นพุ่ง ใช้ระหว่างการทอผ้าบนกี่ มีค่าอื่น ๆ ที่ใช้เหมือนกันดังนี้ ไม้เขาสั่น และไม้หาบเขา
ไม้สอดเส้นยืน :	ไม้ที่ใช้สอดเส้นยืนให้แยกจากกันและสอดด้วยเส้นพุ่ง ใช้ระหว่างการทอผ้าบนกี่ มีค่าอื่น ๆ ที่ใช้เหมือนกันดังนี้ ไม้ดาบ ไม้หลาบ และไม้เผ่ายกดอก
ไม้เก็บลาย :	ไม้ที่ใช้เก็บลายหรือดอก ในการขั้นตอนการเก็บลายหรือดอก มีค่าอื่น ๆ ที่ใช้เหมือนกันดังนี้ ไม้เก็บดอก ไม้เขายาว ไม้เขาดอก และไม้มุก

ไม้ที่ใส่สอดเชือกในลอน :	ไม้ที่ใส่สอดเชือกในลอนให้แยกจากกันในขั้นตอนการเก็บลาย มีคำอื่น ๆ ที่ใช้เหมือนกันดังนี้ ไม้เต่า ไม้คัตดอก และไม้กวักดอก
พื้นหวี :	อุปกรณ์ร้อยด้ายเส้นยืนและใช้กระทบผ้าเวลาทอ มีคำอื่นที่ใช้เหมือนกันคือ ฟืม
ขอบพื้นหวี :	อุปกรณ์ที่สวมขอบพื้นหวีทั้งด้านบนและล่าง มีคำอื่นที่ใช้เหมือนกันคือ จะขัด และจะคัด

1.6 ทบทวนเอกสาร

1.6.1 ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน

สมถวิล เจริญทรัพย์ (2539) และวิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2527) ได้ให้ความหมายของ “ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน” ไว้ว่า หมายถึง ศิลปหัตถกรรมที่เกิดขึ้นจากฝีมือของช่างในท้องถิ่น การประดิษฐ์สร้างสรรค์เป็นไปตามเทคนิควิธี และรูปแบบที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ โดยมีการเรียนรู้เฉพาะภายในครอบครัว มิได้มีการถ่ายทอดให้บุคคลอื่น เพราะทำขึ้นใช้ภายในครอบครัวเป็นหลัก และการเรียนรู้จะถ่ายทอดในช่วงเวลาที่ว่างจากการเกษตร ซึ่งแต่ละครอบครัวมีเวลาว่างไม่ตรงกัน จึงทำให้ไม่มีการถ่ายทอดให้ครอบครัวอื่น

การกำเนิดงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน

สมถวิล เจริญทรัพย์ (2539) วิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2527) และไทยล้านนา (2541) ได้กล่าวถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านว่ามี 3 ประการ คือ

1. เกิดจากความจำเป็นในการดำรงชีวิตของคนในชุมชน
2. เกิดจากสภาพทางภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น
3. เกิดจากวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และการนับถือศาสนาของคนในชุมชน

ลักษณะเฉพาะของศิลปหัตถกรรมและหัตถกรรมพื้นบ้าน

ศิลปหัตถกรรมและหัตถกรรมพื้นบ้านมีลักษณะเฉพาะตามที่ วิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2527) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในการใช้สอย
2. สร้างขึ้นเป็นจำนวนมาก
3. ต้องมีราคาที่เหมาะสม
4. ต้องมีลักษณะเฉพาะถิ่น
5. เป็นผลผลิตของช่างฝีมือ (craftsman) ธรรมดา มิใช่จากฝีมือศิลปินชั้นเยี่ยม

ประเภทของงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน

ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านแบ่งออกได้เป็น 10 ประเภท (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ, 2527) ได้แก่

1. เครื่องเคลือบดินเผา (Ceramics)

เครื่องเคลือบดินเผามีอยู่เกือบทุกภาคของประเทศ ซึ่งจะมีกรรมวิธีการผลิตและเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่แตกต่างกันไป เช่น การปั้นโอ่ง อ่าง กระถางเคลือบลายมังกร ของ จ.ราชบุรี เครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน อ.โซคชัย จ.นครราชสีมา และเครื่องปั้นดินเผาของ จ.เชียงใหม่ เป็นต้น

2. การทอผ้าและการเย็บปักถักร้อย (Textile and Embroidery)

การทอผ้าและการเย็บปักถักร้อย ได้แก่ การทอผ้าในท้องถิ่นต่าง ๆ เช่น การทอผ้าไหมของภาคเหนือ และภาคอีสาน การทอผ้าเกาะยอ ของ จ.สงขลา การทอผ้าพุมเรียง อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี รวมถึงการเย็บ ปัก ถัก ร้อย เพื่อการตกแต่ง เช่น การทอยกดอก การทอจก และการประดับตกแต่งด้วยลูกปัดและกระຈก รวมถึงการทอธง หรือตุ๊ก ของภาคเหนือ และภาคอีสาน

3. การแกะสลัก (Carving)

งานหัตถกรรมประเภทแกะสลัก ได้แก่ การแกะสลักเพื่อใช้เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ ด้วยวัสดุต่าง ๆ เช่น การทำครกหิน ที่อ่างศิลา จ.ชลบุรี การแกะสลักไม้สำหรับทำเครื่องเรือน เครื่องตกแต่งอาคารของภาคเหนือ การแกะสลักไม้เป็นรูปเคารพของภาคอีสาน การแกะสลักตัวหนังสือของภาคใต้ เป็นต้น

4. หัตถกรรมโลหะ (Metal Works)

งานหัตถกรรมโลหะ ได้แก่ การทำเครื่องมือเครื่องใช้ด้วยเหล็ก เช่น จอบ เสียม มีด พร้า อารู และ การปั้นหล่อรูปเคารพ การทำเครื่องมือเครื่องใช้ด้วยทองเหลือง ทองแดง สำริด ตะกั่ว รวมถึงการทำเครื่องประดับตกแต่งด้วย เงิน ทอง เป็นต้น การทำหัตถกรรมโลหะในปัจจุบันมีอยู่ทั่วไป เช่น การทำมีดอรัญญิกของ จ.อยุธยา การทำบาตร ที่บ้านบาตร กรุงเทพฯ และการทำเครื่องเงิน ของ จ.เชียงใหม่

5. เครื่องจักสาน (Basketry หรือ Mat)

เครื่องจักสาน ได้แก่ การสานและการถักภาชนะเครื่องใช้ต่าง ๆ ด้วย ไม้ไผ่ หวาย กก เชือก ป่าน ปอ กระจุต ใบลาน ใบลำเจียก ใบเตย ย่านลิเภา ฯลฯ การทำเครื่องจักสานเป็นหัตถกรรมที่ทำกันอย่างแพร่หลายที่สุด และกระจายอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ทั่วประเทศ

6. การก่อสร้าง (Architectures)

การก่อสร้าง ได้แก่ งานสถาปัตยกรรมพื้นบ้านทั่วไป เช่น เรือนเครื่องสับ หรือเรือนไทยของภาคกลาง เรือนกาแลของภาคเหนือ เรือนเสาลอยของภาคใต้ และเรือนพื้นบ้านของภาคอีสาน เป็นต้น รวมถึงที่พักอาศัยชั่วคราว เช่น เพิง กระต๊อบ กระท่อม เกิงนา ของภาคเหนือ เกียงไร่เกียงนาของภาคอีสาน และหน้าของภาคใต้ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีงานศิลปกรรมทางพุทธศาสนา เช่น โบสถ์ หรือ สิม ของภาคอีสาน ซึ่งมีลักษณะของท้องถิ่นเด่นชัด

7. ภาพเขียน (Painting & Drawing)

หัตถกรรมประเภทภาพเขียน ได้แก่ งานจิตรกรรมหรือภาพเขียนระบายสี และภาพลายเส้นซึ่งมักเกี่ยวเนื่องกับพุทธศาสนา เช่น การเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังตามโบสถ์และอุโบสถต่างๆ ที่แสดงให้เห็นลักษณะของฝีมือช่างพื้นบ้านอย่างเด่นชัด (เช่น ภาพเขียนภายนอกสิม หรือ โบสถ์ วัดไชยศรี อ.เมือง จ.ขอนแก่น) นอกจากนี้งานจิตรกรรมที่ถือว่าเป็นศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน คือ การตกแต่งเครื่องมือเครื่องใช้ของชาวชนบท เช่น การตกแต่งเกวียน หรือ กระจัง ของภาคเหนือ

8. การปั้นรูปและลวดลายประดับ (Sculpture and Decorating motive)

การปั้นรูปและลวดลายประดับ ได้แก่ งานประติมากรรมทั้งหลาย เช่น การปั้นพระพุทธรูป การปั้นรูปเคารพ และปั้นตุ๊กตาต่าง ๆ เช่น ตุ๊กตาเสียบบาล เป็นต้น งานปั้นจะเกี่ยวเนื่องกับพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่ ส่วนการปั้นลวดลายประดับที่นอกเหนือจากการตกแต่งอาคารทางพุทธศาสนานั้นไม่ค่อยปรากฏ

9. การทำเครื่องกระดาศ

การทำเครื่องกระดาศพื้นบ้าน เช่น การทำกระดาศสาของภาคเหนือ การทำกระดาศข่อยของภาคกลาง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการทำกระดาศสำหรับใช้ตกแต่งในงานเทศกาล หรืองานนักขัตฤกษ์ต่าง ๆ ซึ่งมักตัดเป็นริ้วธง และรูปพวงมาลัยดอกไม้นานาชนิด รวมถึงการทำร่ม ว่าว หวีชน และหน้ากาก

10. ประเภทเบ็ดเตล็ด

เป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านที่ไม่แพร่หลาย และไม่สามารถจัดเข้าประเภทใดได้แน่นอน เช่น การจัดดอกไม้ การแกะสลักผลไม้ การแทงหยวก การทำหุ่นกระดาศ การทำเครื่องดนตรี การทำยานพาหนะ เช่น เกวียน ล้อ เลื่อน ระแทะ เป็นต้น

ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านภาคเหนือ

งานศิลปหัตถกรรมของภาคเหนือที่เกิดขึ้นตามลักษณะภูมิศาสตร์ของท้องถิ่นที่เห็นได้ชัด (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ, 2527) ได้แก่

1. แกะสลัก เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่อุดมด้วยป่าไม้ ชาวเหนือจึงนิยมทำเครื่องมือเครื่องใช้ด้วยไม้
2. จักสาน เนื่องจากการบริโภคข้าวเหนียว ซึ่งเป็นเอกลักษณ์และลักษณะเฉพาะถิ่น ทำให้เกิดเครื่องมือเครื่องใช้ในการหุงหรือนึ่งข้าวเหนียว ได้แก่ หวดนึ่งข้าว ก่องข้าว และแอบข้าว นอกจากนี้เนื่องจากตามบ้านเรือนในภาคเหนือจะมีบ่อน้ำสำหรับใช้และดื่ม เป็นบ่อน้ำที่ขุดลึกลงไปใต้ดิน จึงต้องใช้น้ำทุ้ง หรือน้ำถั่ง ผูกเชือกหย่อนลงไปใบบ่อเพื่อตักน้ำ
3. เครื่องปั้นดินเผา เกิดขึ้นจากวัฒนธรรมการบริโภค เช่น หม้อนึ่ง หม้อน้ำ เป็นต้น

1.6.2 ผ้าทอและผลิตภัณฑ์จากผ้าทอ

การทอผ้าเป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านของภาคเหนือที่มีมาช้านานอีกชนิดหนึ่ง และยังแพร่หลายในปัจจุบัน มีทั้งที่เป็นผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายธรรมชาติและสีเคมี สำหรับผ้าทอที่ยังคงอนุรักษ์ศิลปะดั้งเดิมมีการผลิตอยู่ที่ จ.แพร่ และสุโขทัย ซึ่งผลิตผ้าทอที่มีลวดลายยกดอกตรงเชิง ผ้าลายน้ำไหล ผ้าทอลวดลายแบบไทลื้อที่ จ.น่าน และผ้าไหมยกดอก ที่ จ.ลำพูน ซึ่งเป็นรูปแบบดั้งเดิมที่ทำมานาน และปัจจุบันยังมีการผลิตอยู่ (ปริมิตรักษ์ แวกเพ็ง, 2542)

พัฒนาการผ้าทอในเอเชีย

ผ้าทอมีความผูกพันและเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมทางศาสนาและวิถีชีวิตของคนเอเชียมาเนิ่นนานนับศตวรรษ การทอ การเตรียมเส้นใย และการย้อมสี หรือแม้แต่การวางลายผ้าทอแบบดั้งเดิม ล้วนเป็นกิจกรรมของสตรี และเปรียบเสมือนเป็นบันทึกเรื่องราวของสังคมผ่านสายตาของสตรีผู้ทอ

ความจำกัดในด้านเทคนิควิธีทำให้ผ้าทอจากประเทศต่างๆ ในเอเชียมีลวดลายและโครงสร้างคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสีและชนิดของเส้นใยใกล้เคียงกันมากในทุกประเทศ การใช้สีถูกกำหนดโดยสสารที่มีอยู่ในธรรมชาติและโดยลักษณะธรรมชาติของเส้นใยที่จะย้อม เช่น ใยฝ้ายจะย้อมสีคราม สีดำ สีครีม และสีน้ำตาลแดงได้ดี ส่วนสีแดง สีเขียว และสีเหลือง เหมาะสำหรับย้อมใยไหม ซึ่งย้อมได้ดีเมื่อผสมสารที่มีกรดอย่างใดก็ตามในปลายศตวรรษที่ 19 ระบบสีของผ้าทอเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง เมื่อพ่อค้าเริ่มนำเข้าสีเคมี เช่น สีชมพู สีม่วง สีนํ้าเงิน และสีฟ้า ดังนั้นผืนผ้าซึ่งเดิมเคยย้อมสีธรรมชาติล้วน ๆ จึงเริ่มมีสีเคมีเข้ามาปะปนแลดูไม่กลมกลืนในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 (ทรงศักดิ์ ปรารงค์วัฒนากุล และแพทรีเซีย ซีสแมน แนนหนา, 2536)

อิทธิพลวัฒนธรรมข้ามแดนก็มีส่วนทำให้ผ้าทอเอเชียมีความคล้ายคลึงกันในด้านลวดลายและโครงสร้าง โดยเฉพาะอิทธิพลของวัฒนธรรมกลองสำริดของซอน ซึ่งเฟื่องฟูอยู่ในเวียดนามราว 500 ปี ก่อนคริสตกักราช ถึง ปี ค.ศ. 100 ได้มีผลกระทบต่อการออกแบบลวดลายบนผ้าทอในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้เกิดการใช้สัญลักษณ์ที่แสดงอำนาจ ซึ่งต่อมาถูกตีความแตกต่างกันไปตามกลุ่มชนต่าง ๆ และแปรเปลี่ยนรูปลักษณะหลากหลายบนผืนผ้า แต่เค้าโครงพื้นฐานก็ยังอาจเห็นได้ อาทิ รูปลายขอแหลม ลายขอ ลายกันหอย ลายดาวแปดแฉก ลายเกลียวคลื่น รูปสามเหลี่ยม เรือ ช้าง นก และคน

อิทธิพลสำคัญต่อผ้าทอเอเชียอีกส่วนคือ โครงสร้างสำหรับป่าไผ่ใหม่ ซึ่งถือกำเนิดที่รัฐจูกูจาสู่ในประเทศอินเดียและกลายเป็นสินค้าเข้าสู่อาณาจักรต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งแต่ศตวรรษที่ 15 พบว่ามีการเลียนแบบโครงสร้าง สีและลายในกลุ่มชนพื้นเมืองหลายกลุ่มแม้ที่อยู่ในดินแดนอันห่างไกล โครงสร้างดังกล่าวได้แก่ ผืนผ้ายาวถึง 4 เมตร มีลายประดับเชิงตลอดสองริมผ้าตรงปลายผ้ามีกรวยเชิงเป็นลายสามเหลี่ยม กลางผืนผ้ามีลายต่าง ๆ ประดับ ลายที่นิยมที่สุดเรียกกันว่า "ลายดาว" สีเด่น คือ สีแดง สีเหลือง และสีเขียว ภายหลังเมื่อมีการค้นพบและค้าเส้นใยโลหะกึ่งนิยมนตกแต่งผ้าทอด้วยด้ายเงิน ดิ้นทอง ทำให้เกิดการใช้ผ้าทออันหรูหราในหมู่ชนชั้นสูง ราชสำนักในเอเชียนำเข้าทั้งเส้นใยและผ้าจากอินเดีย และเริ่มทอผ้าอันหรูหราแวววาวในลักษณะนี้ ส่วนสามัญชนจะใช้ดินคุณภาพต่ำหรือไหมสีเหลืองเลียนแบบดินทอง (ทรงศักดิ์ ปรารงค์วัฒนากุล และแพทรีเซีย ซีสแมน แนนหนา, 2536)

การทอผ้ามีความสัมพันธ์ต่อวิถีการดำรงชีวิตของคนไทยมาตั้งแต่อดีต ถือเป็นมรดกทางสังคมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นมาในอดีต และมีการถ่ายทอดฝีมือสืบทอดกันมานานจนกลายเป็นวัฒนธรรมของชุมชน การทอผ้าแต่ละผืนใช้ระยะเวลายาวนาน เริ่มตั้งแต่ปุยฝ้ายหรือรังไหมต้องนำมาสาวเป็นเส้นใยหรือเส้นด้าย การย้อมสีผ้าตามกรรมวิธีของแต่ละท้องถิ่น นำมาสู่กระบวนการถักทอเป็นลวดลายต่าง ๆ จวบจนเป็นผ้าผืน ซึ่งมักเป็นกิจกรรมยามว่างของสตรี ซึ่งมักทอไว้ใช้ในครัวเรือน หรือทอผ้าเป็นอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้แก่ครัวเรือน และในบางแหล่งก็มีการทอผ้าเป็นอาชีพหลักด้วย ลักษณะของผ้าทอก็จะมีความแตกต่างตามแต่ละชุมชน ซึ่งแสดงถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นนั้น

มัดหมี่

มัดหมี่ คือ การมัดเส้นใยเพื่อสร้างลวดลายก่อนย้อมสีและทอ เวลาย้อมส่วนที่ถูกมัดไว้จะไม่ติดสีจึงทำให้เกิดเป็นลวดลาย ถ้าต้องการหลายสีก็ต้องมัดและย้อมทาบหลายครั้ง จนกว่าจะได้สีครบตามต้องการ ถ้าเป็นมัดหมี่ด้ายเส้นยืน จะกำหนดความยาวของผ้าบนหลักหมี่ด้ายเส้นยืน ถ้าเป็นมัดหมี่ด้ายเส้นพุ่งก็จะกำหนดความยาวของผ้าบนหลักหมี่ด้ายเส้นพุ่ง สำหรับการมัดหมี่เส้นพุ่งนั้นทำซ้ำกันไปมาได้หลายครั้ง จึงทำให้สามารถทอผ้าได้ไม่จำกัดความยาว

เชื่อกันว่ามัดหมี่ด้ายเส้นยืนอาจเป็นเทคนิคที่มีมาก่อนมัดหมี่ด้ายเส้นพุ่ง การทอผ้าไหมมัดหมี่ด้ายเส้นพุ่งง่ายกว่าการทอด้วยเส้นยืน การทอในแถบนี้ใช้กี่แบบสี่เหลี่ยมมีขาตั้ง พืม และเครื่องมือมัดหมี่ด้ายเส้นพุ่งมาเป็นเวลาช้านานแล้ว มัดหมี่ด้ายเส้นยืนพบเฉพาะในลายที่ไม่ซับซ้อนของคนไทยบางกลุ่มในประเทศลาวและประเทศไทย แต่ชาวเขาก็คงใช้เทคนิคนี้กับกี่เอว ส่วนมัดหมี่ผสมซึ่งเป็นเทคนิคการผสมผสานมัดหมี่ด้ายเส้นพุ่งและด้ายเส้นยืนบนผ้าผืนเดียวกัน พบในผ้าทอพื้นเมืองของชาวเขมรสูงทางตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย กลุ่มชาวไทยแดงทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของลาว และมินังกะเบาในเกาะสุมาตราตะวันตกประเทศอินโดนีเซีย แต่มัดหมี่ผสมที่มีคุณภาพดีที่สุดมาจากรัฐจาร์จาร์ ในประเทศอินเดียและทั้งกานันในเกาะบาหลี

มัดหมี่ด้ายเส้นพุ่งเหมาะสำหรับการทอผ้าหรือเส้นใยจากพืชอื่น ๆ ดังนั้นสีที่ใช้ย้อมจึงมักเป็นสีธรรมชาติที่เหมาะสมกับการย้อมผ้า สีที่นิยมมากที่สุด ได้แก่ สีคราม และสีแดงเม็งกูดู (Morinda citrifolia) โดยใช้คู่กับสีฝ้ายธรรมชาติหรือขาว มัดหมี่ด้ายเส้นพุ่งที่ทำจากไหมนิยมใช้สีเขียว ซึ่งมาจากสีเหลืองขมิ้นผสมสีครามจาง และสีแดงจากครั่ง ส่วนสีส้ม สีเขียว และสีม่วงมาจากการย้อมทาบ

จก

จก เป็นเทคนิคการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษบนพื้นผ้าเรียบ ทำได้โดยยกด้านเส้นยืนและพุ่งเส้นด้ายเพิ่มพิเศษผ่านด้ายเส้นยืนเป็นช่วง ๆ เพื่อให้เกิดลวดลาย ซึ่งอาจมีสีเส้นตลอดหน้าผ้า เทคนิควิธีนี้บางครั้งเรียกว่า “การปักบนหูก” ในบางท้องถิ่นใช้วิธีกลับเอาด้านหลังของผ้าขึ้นข้างบนขณะทอทำให้สามารถตกแต่งรายละเอียดได้ แต่ในบางแห่งทอจากด้านหน้า ส่วนใหญ่นิยมใช้เส้นไหมเป็นเส้นพุ่งเพิ่มพิเศษบนพื้นผ้าฝ้ายหรือไหม

การใช้ดินเงินดินทองเป็นเส้นพุ่งพิเศษเป็นอิทธิพลจากผ้าทอของเปอร์เซีย และอินเดีย ซึ่งเป็นสินค้าประจำราชสำนักในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยหนึ่ง ลวดลายที่นิยมกัน ได้แก่ ลายดวงกลม หรือลายเส้นที่ทำจากดินเงินดินทองบนพื้นผ้าไหม สำหรับสามัญชนจะใช้เส้นไหมสีเหลืองเลียนแบบดินทอง

การทอจกเป็นเทคนิคที่ยากและใช้เวลานาน ในสมัยก่อนการทอจกที่สลับซับซ้อนนับเป็นคุณสมบัติสำคัญของสตรีเอเชีย ปัจจุบันนี้จกเป็นเทคนิคที่กำลังสูญหายไปอย่างรวดเร็วที่สุดในบรรดาเทคนิคการทอทั้งหมด การทอจกสมัยนี้อาจทำได้เร็วขึ้นโดยการเก็บตะกอก แต่ขั้นตอนสุดท้ายก็ยังต้องใช้มือ ในประเทศลาวและประเทศไทยบางท้องถิ่นยังคงมีช่างทอที่มีฝีมือในการทอจกหลงเหลืออยู่ ทุกวันนี้การปักได้เข้ามาแทนที่การ

ทอจาก เพราะขั้นตอนการปักไม่ต้องใช้ลูกและสะดอกกว่า ชาวไทแดงและไทลื้อในประเทศลาวยังคงทอหลอดลายโบราณด้วยวิธีนี้ ส่วนในประเทศไทย ไทยวน ไทยพวน และผู้ไทยังคงทอจากอยู่

ขิด

ขิด เป็นเทคนิคการทอที่เพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษบนผ้าพื้นเพื่อสร้างหลอดลายข้ามช่วงด้ายเส้นยืนบนพื้นผ้า ถ้าด้ายเส้นพุ่งพิเศษที่ใช้เป็นเส้นโลหะ เช่น ดิ้นเงินหรือดิ้นทองจะเรียกว่า “ผ้ายกดิ้น” (Brocade) การเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษอาจทำได้โดยการใช้ตะกอกยกด้ายเส้นยืนขึ้น ทำให้สามารถพุ่งด้ายพิเศษเพิ่มขึ้นจากเส้นพุ่งปกติได้ ในสมัยก่อนที่ยังไม่มีการใช้ตะกอกพิเศษ ช่วงทอจะใช้ไม้เก็บขิด ซึ่งทำให้ทอหลอดลายได้จำกัดเพียง 2 ครั้งเท่านั้น การใช้ตะกอกพิเศษทำให้ทอลายได้ไม่จำกัดจำนวน

เทคนิคการเพิ่มด้ายเส้นยืนพิเศษและเส้นพุ่งพิเศษ เคยใช้กันแพร่หลายในดินแดนแถบนี้ก่อนที่อิทธิพลของอินเดียจะเริ่มเข้ามา อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนเทคนิคนี้จากการเพิ่มด้ายเส้นยืนเป็นการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งเกิดขึ้นในช่วงต้นของพันปีแรกของคริสต์ศตวรรษ ซึ่งเป็นระยะเดียวกันกับที่อิทธิพลของอินเดียเริ่มขยายเข้ามาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การใช้ดิ้นเงินดิ้นทองในระยะต่อมา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในงานทอผ้าสำหรับชนชั้นสูง แต่สำหรับบุคคลทั่วไปนิยมใช้ไหมเป็นเส้นพุ่งพิเศษบนพื้นผ้าฝ้ายเพื่อตกแต่งให้ดูหรูหราและมีสีสันสดใส

พัฒนาการผ้าทอไทย

การทอผ้ามีมาตั้งแต่โบราณกาล หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ค้นพบ ได้แก่ เศษผ้าและเส้นใยของฝ้าย ไหม และใยกล้วย ตามกำไลสำริด อุปกรณ์การทอผ้า เช่น แวดินเผา หินทุบเปลือกไม้ และลูกกลิ้งดินเผา ซึ่งพบที่บ้านเชียง จ.อุดรธานี และถ้ำผี ใน จ.แม่ฮ่องสอน (ปริมรัตน์ แหกเพ็ง, 2542) ซึ่งสันนิษฐานว่าอยู่ในราวสมัย 700 ปีก่อนคริสตกาล แสดงถึงการใช้ผ้ามาตั้งแต่สมัยยุคหิน และมีการพัฒนาต่อมา โดยมีการผสมผสานระหว่างอิทธิพลของชนชาติต่าง ๆ สืบทอดต่อมา นอกจากนี้การได้พบเศษผ้า ด้าย เส้นใยไหม ในแหล่งก่อนประวัติศาสตร์ บ้านนาดี อ.หนองหาน จ.อุดรธานี ยังเป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยได้มีการทอผ้าใช้กันแล้วในยุคนั้นโดยเฉพาะผ้าไหม (สายสุณีย์ สิงห์ทัศน์, 2538)

จากการค้นพบเศษผ้าไหมในที่หลายแห่ง อาจกล่าวได้ว่าแหล่งไหมที่เก่าแก่ที่สุดของประเทศไทยอยู่ในดินแดนอีสานและได้สืบทอดเรื่อยมา รวมทั้งมีการทอหลอดลายและการคิดลายผ้าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น มีทั้งการทอผ้าพื้นธรรมดา การทำไหมมัดหมี่ การทำผ้าขิด ผ้าปูมหลอดลายต่าง ๆ การทำชิ้นไหมโฮลสุรินทร์ของชาวอีสาน การนำเส้นไหมไปทำเป็นผ้ายกไหม-ไล่ทอง ลายดอกแก้ว ดอกพิกุลของชาวเหนือ การทอผ้าดิ้นเงินดิ้นทองที่หมู่บ้านพุมเรียงของชาวใต้ การทำชิ้นไหมหรือชิ้นไหมตีนต่อด้วยจากในแถบภาคกลาง ล้วนยืนยันให้เห็นถึงความเป็นมาอันยาวนานของไหมไทย (สายสุณีย์ สิงห์ทัศน์, 2538)

สำหรับรูปแบบของก๊อผ้าที่เป็นแบบสี่เส้าตั้งบนพื้นจะมีพัฒนาการมาอย่างไรมิได้มีหลักฐานบันทึกไว้ (แพทรีเซีย ซีสมัน แนนหนา และวีกี พานิชพันธ์, 2536)

ในสมัยศรีวิชัย เริ่มมีการทอผ้าที่มีหลอดลายผสมผสาน เนื่องจากเริ่มมีการติดต่อกับค้าขายกับอินเดีย จีน และเปอร์เซีย ในสมัยล้านนามีการทอผ้าเพื่อใช้และจำหน่ายเป็นสินค้าออก จนกระทั่งสมัยอยุธยา

การนำเข้าผ้าจากต่างประเทศ เช่น จีน อินเดีย เขมร เปอร์เซีย และยุโรป เพื่อใช้ในราชสำนักและจำหน่ายให้กับประชาชน ส่วนในสมัยรัตนโกสินทร์ เริ่มมีการติดต่อกับประเทศตะวันตก ทำให้รูปแบบการแต่งกายเป็นแบบผสมผสาน ในสมัยรัชกาลที่ 5 มีการว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงการเลี้ยงไหม ตั้งกรมช่างไหม ในปี 2452 และในปี 2478 มีการตั้งโรงงานทอผ้าเพื่อใช้ในราชการทหาร นอกจากนี้กองส่งเสริมหัตถกรรมไทย กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ได้เพิ่มเติมถึงการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและสังคมในช่วงรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม มีการส่งเสริมผ้าที่ผลิตภายในประเทศ ส่งเสริมการปลูกฝ้าย และชี้ให้เห็นว่าฝ้ายเป็นพืชที่สำคัญจำเป็นต่อชาติ ส่งเสริมการปั่นด้ายด้วยเครื่องหีบฝ้าย อบรมการทอผ้าทำให้เกิดแฟชั่นการแต่งกายใหม่ ๆ ขึ้น ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มีการนำเข้าเครื่องทอผ้ามากขึ้น ความนิยมผ้าทอมือน้อยลง การทอผ้าเพื่อจำหน่ายลดลงแต่ยังมีการทอผ้าเพื่อใช้เอง จนกระทั่งปัจจุบันความนิยมผ้าทอมือกลับมาอีกครั้ง เพราะได้รับการส่งเสริมทั้งจากหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถทรงเล็งเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้านและส่งเสริมรายได้ให้กับราษฎรในชนบท จึงทรงโปรดให้มีการก่อตั้งมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษเพื่อส่งเสริมหัตถกรรมไทยจากทุกภูมิภาค ทำให้มีการทอผ้าเป็นอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น โครงการของรัฐบาล “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ส่งเสริมให้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมในท้องถิ่น ส่งเสริมการแต่งกายพื้นบ้าน ส่งเสริมการส่งออกเพื่อขยายตลาด และพัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นบ้านเพิ่มขึ้น

พัฒนาการผ้าทอในภาคเหนือ

ผ้าทอในยุคหลังของล้านนามีปรากฏหลักฐานคล้ายคลึงกับภาพจิตรกรรมฝาผนังที่วิหารลายคำ วัดพระสิงห์วรมหาวิหาร และที่วิหารวัดบวรคกรหลวงใน จ.เชียงใหม่ ซึ่งเป็นภาพที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพม่ากับล้านนาในศตวรรษที่ 16 ฝ้านุ่งของผู้หญิงล้านนาเป็นผ้าขึ้นลายขวาง ซึ่งต่างจากผ้าขึ้นของอีสานที่เป็นลายทางตั้ง เรียกกันว่า “ขึ้นตามะนาว” นิยมลายขวางสีเหลือง หรือ สีเขียว สำหรับผ้าขึ้นผู้หญิงสูงอายุที่เรียกว่า “ขึ้นก่อนคอควาย” มีลักษณะสะท้อนถึงอิทธิพลของขึ้นแบบลัวะ คือ เป็นขึ้นสีดำมีลายขวางสีแดง 2 แถวคาดตรงหัวขึ้นและตีนขึ้น สำหรับผ้าขึ้นที่ใช้นุ่งในเวลาว่างจะเป็นขึ้นที่ต่อเชิงด้วยตีนจก ลวดลายตีนจกที่พบมากคือลาย “นกกินน้ำร่วมต้น” และลายสีเหลี่ยมข้าวหลามตัด ซึ่งสีและลวดลายจะบ่งบอกถึงความแตกต่างของตีนจกในแต่ละแห่ง ตีนจกแบบเชียงใหม่นิยมจกด้วยตีนบนพื้นผ้าสีดำ ในขณะที่ตีนจกแบบแม่แจ่มมักจะนิยมใช้ฝ้ายหนา สีเหลืองจกลายแน่น ฝ้ายเป็นวัตถุดิบสำคัญในภาคเหนือ ถึงแม้ว่าไหมจะได้รับการส่งนำเข้าจาก จ.น่าน สำหรับราชสำนักเชียงใหม่ก็ตาม (แพทรีเซีย ชีสแมน แนนนา และวิถี พานิชพันธ์, 2536)

อิทธิพลของผ้าจากราชสำนักไทยภาคกลางปรากฏในภาคเหนือ ใน ค.ศ. 1782 ที่เห็นได้ชัด คือ การใช้ดินแบบอินเดียและเปอร์เซียบนพื้นผ้าของกลุ่มเจ้านายฝ่ายเหนือและชนชั้นสูง ศูนย์กลางของการผลิตผ้าทอยกดินเริ่มที่ลำพูน ปัจจุบันผ้าทอแบบไทยวนยังคงทออยู่ที่ อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ และได้มีการฟื้นฟูการย้อมสีธรรมชาติ ที่ อ. จอมทอง จ.เชียงใหม่ และมีการทอผ้ามัดหมี่เส้นยืนลวดลายแบบสากล เพื่อตัดเป็นเสื้อผ้าสมัยใหม่และเป็นผ้าสำหรับทำเฟอร์นิเจอร์ต่าง ๆ

ลักษณะผ้าขึ้นแบบไทลื้อที่เห็นเด่นชัด คือ การเน้นความสำคัญของการออกแบบและลวดลายตรงส่วนกลางผืนต่อตีนขึ้นด้วยผ้าพื้นสีดำหรือสีคราม/เขียว วิธีการเย็บเป็นแบบชาวไทลื้อกลุ่มย่อยต่าง ๆ จะมีโครงสร้างของผ้าขึ้นเหมือนกัน แต่มีการเพิ่มเทคนิคการทอตกแต่งลวดลายบนตัวขึ้นต่าง ๆ กันไป เช่น ชาวไทลื้อ

ที่ อ.เชียงคำ และ อ.เชียงม่วน จ.พะเยา จะทอหลอดลายเล็ก ๆ ด้วยเทคนิคเกาะ ตกแต่งบนตัวขึ้น ผ้าเก่ามักจะใช้เส้นพุ่งเป็นไหม แต่นับตั้งแต่การตัดขาดสัมพันธ์ไมตรีระหว่างไทยกับลาวในปี ค.ศ. 1975 การทอผ้าขึ้นแบบเดิมของชาวไทลื้อที่นี้ก็มีการใช้เส้นใยสังเคราะห์ทอแทน ส่วนชาวไทลื้อที่ อ.เชียงของ จ.เชียงราย มีหลอดลายที่ทอด้วยเทคนิคเกาะหรือจก 2-3 แถวบนตัวขึ้น สำหรับชาวไทลื้อที่น่านมีการทอลายมัดหมี่เส้นพุ่งสลับลายขีดเป็นลายขวางบนตัวขึ้น

ผ้าทอของชาวไทลื้อแบบอื่น ๆ คือ ผ้าที่ทอด้วยเทคนิคขีดด้วยด้ายสีแดงและครามผืนผ้าสีขาว ชาวไทลื้อจากเมืองเงินประเทศลาว ซึ่งปัจจุบันอาศัยอยู่ในเขต อ.ทุ่งช้าง จ. น่าน จะนิยมเพิ่มสีเหลืองและสีอื่น ๆ ด้วย ลายที่เป็นที่นิยมมากในกลุ่มไทลื้อ คือ ลายนกยูง ม้า และช้าง ถูย้อมแบบไทลื้อจะเป็นสีแดงมีลายทางเล็ก ๆ สีเหลืองสลับ เส้นของผู้หญิงไทลื้อเย็บด้วยผ้าฝ้ายสีดำหรือคราม นิยมตกแต่งสาบเสื้อด้วยผ้าที่มีหลอดลายจกหรือด้วยผ้ายกดินแบบจีน

วัตถุดิบ

1. ฝ้าย

ปัจจุบันฝ้ายเป็นวัตถุดิบที่สำคัญของอุตสาหกรรมสิ่งทอ แต่ผลผลิตฝ้ายในประเทศไทยยังมีปริมาณน้อย เนื่องจากผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ยังอยู่ในระดับต่ำ เป็นพืชที่มีศัตรูมากจึงต้องเสียค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยาฆ่าแมลง ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง อีกทั้งราคาฝ้ายไม่ค่อยแน่นอน ทำให้อุตสาหกรรมสิ่งทอต้องสั่งซื้อฝ้ายจากต่างประเทศปีละเป็นจำนวนมาก ปริมาณความต้องการใช้ฝ้ายเป็นวัตถุดิบปีละเกือบ 300,000 ตัน (ฝ้ายปุย) ในขณะที่ไทยผลิตฝ้ายเองได้เพียง 30,000 ตันต่อปี หรือผลิตได้ประมาณร้อยละ 10 ของความต้องการใช้

การผลิตฝ้ายในปัจจุบันมีปัญหาเกิดขึ้น เนื่องจากการปลูกฝ้ายไม่ค่อยได้ผลดีเท่าที่ควร มีแมลงและศัตรูพืชรบกวนทำให้ได้ผลผลิตไม่เต็มที่ ต้นทุนการผลิตสูง ราคาฝ้ายจะสูงตามไปด้วย การผลิตฝ้ายยังมีปริมาณน้อยกว่าความต้องการ ผลผลิตฝ้ายจะออกตามฤดูกาล ทำให้โรงงานหีบฝ้ายทำงานเพียง 4 เดือน คือ ธันวาคม – มีนาคม อีก 8 เดือน เครื่องจักรไม่ได้ทำงานเพราะไม่มีวัตถุดิบ ดังนั้นการที่จะให้มีวัตถุดิบป้อนโรงงานตลอดปีก็ต้องซื้อฝ้ายกักตุนไว้ ซึ่งทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น และราคาฝ้ายก็สูงขึ้นด้วย (กองส่งเสริมหัตถกรรมไทย, 2535)

การผลิตฝ้ายกระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ แหล่งผลิตในภาคเหนือ ได้แก่ จ.แพร่ น่าน สุโขทัย กำแพงเพชร พิจิตร และนครสวรรค์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกือบทุกจังหวัด ภาคกลาง ที่ จ.ลพบุรี และสระบุรี และภาคตะวันตก ได้แก่ จ.กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ พันธุ์ที่ใช้ปลูกกันทั่วไปคือ พันธุ์ศรีสำโรง 2 ศรีสำโรง 60 นครสวรรค์ 1 ตากฟ้า 1 และศรีสำโรง 3

แหล่งนำเข้าฝ้ายที่สำคัญได้แก่ สหรัฐอเมริกา ชูแดน ปากีสถาน และสาธารณรัฐประชาชนจีน รองลงมาได้แก่ บราซิล อินเดีย อัฟริกา ออสเตรเลีย และเม็กซิโก

การเก็บฝ้าย ควรเก็บฝ้ายเมื่อสมอฝ้ายแตกพุ่มเต็มที่และแห้งสนิท และไม่ควรให้เศษใด ๆ เข้าไปปะปนกับปุยฝ้าย นำสมอฝ้ายที่แก่และแห้งมาเข้าเครื่องบีบเพื่อเอาเมล็ดออกเรียกว่า “อ้วฝ้าย” แล้วเอาปุยฝ้ายที่อ้วเรียบร้อยแล้วมาติดกับเครื่องตีฝ้ายที่มีรูปร่างคล้ายกับธนู เพื่อให้ปุยฝ้ายละเอียดเป็นเนื้อเดียว จากนั้นนำ

ฝ่ายมาหมุนเป็นท่อน ๆ เรียก “การกรอฝ้าย” และนำมาเข้าเครื่องปั่นที่เรียกว่า “โน” หรือ “หลา” เพื่อให้ได้เส้นฝ้ายเรียกว่า “การเส้นฝ้าย” (กองส่งเสริมหัตถกรรมไทย, 2535)

2. ไหม

ปัจจุบันจีนเป็นผู้ผลิตเส้นไหมรายใหญ่ของโลก แต่มีนโยบายผลิตไหมเพื่อเป็นสินค้าสำเร็จรูปออกจำหน่ายมากกว่าจำหน่ายในรูปวัตถุดิบ ดังนั้นคาดว่าในอนาคตเส้นไหมอาจขาดแคลน ส่วนญี่ปุ่น เกาหลี และได้หันได้หยุดการผลิตเส้นไหมโดยสิ้นเชิงเพราะค่าใช้จ่ายสูง อินเดียนั้นแม้ว่าจะเป็นผู้ผลิตรายใหญ่อันดับที่ 2 ของโลกก็ไม่สามารถผลิตได้แบบอุตสาหกรรมเพราะขาดเทคโนโลยี (สถาบันวิจัยหม่อนไหม, 2543)

สำหรับประเทศไทย ในปัจจุบันมีผู้ประกอบการโรงงานสาวไหมทั้งสิ้น 6 โรง ซึ่งทุกโรงงานได้มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของรังไหมและเส้นไหม เพื่อให้ทัดเทียมหรือดีกว่าคุณภาพเส้นไหมนำเข้า รวมทั้งการช่วงชิงตลาดผู้ใช้เส้นไหมในประเทศให้หันมาใช้เส้นไหมที่ผลิตในประเทศ

เกษตรกรที่ประกอบอาชีพปลูกหม่อนเลี้ยงไหมมีประมาณ 3 แสนครัวเรือน มากกว่าร้อยละ 90 อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เกษตรกรกว่าร้อยละ 80 เป็นเกษตรกรที่ยากจนเลี้ยงไหมเป็นอาชีพเสริม จำหน่ายผลผลิตในรูปเส้นไหมหรือผ้าไหม โดยแรงงานเด็กและสตรีในครัวเรือน (เส้นไหมสาวมือ) และมีเกษตรกรผู้เลี้ยงไหมเพื่อจำหน่ายรัง (เส้นไหมสาวเครื่อง) ประมาณ 7,000 ราย เลี้ยงไหมพันธุ์ลูกผสมต่างประเทศเกือบทั้งหมดใช้ไหมที่ผลิตจากภาคเอกชนภายในประเทศ ได้แก่ บริษัทจุลไหมไทย บริษัทอุตสาหกรรมไหมไทย และบริษัทไหมเมืองกาญจน์ ส่วนการนำเข้ามีไม่มากนัก

การผลิตเส้นไหมภายในประเทศมี 2 ชนิด คือ เส้นไหมพุ่ง และเส้นไหมยืน ซึ่งประมาณร้อยละ 90 ของเส้นไหมทั้งหมดที่ผลิตได้เป็นเส้นไหมพุ่ง ความต้องการเส้นไหมภายในประเทศมีปริมาณมากขึ้น เกษตรกรจึงหันมาผลิตเส้นไหมเพื่อจำหน่ายมากกว่าการผลิตเพื่อขายรัง แต่การผลิตเส้นไหมของเกษตรกรในชนบทยังมีคุณภาพไม่ดีพอ กล่าวคือ เส้นไหมที่ผลิตได้ไม่มีความสม่ำเสมอ และปริมาณเส้นไหมที่สาวได้ต่อวันต่ำ (สถาบันวิจัยหม่อนไหม, 2543)

แหล่งผลิตผ้าทอไทย

ปัจจุบันการทอผ้าแบบพื้นบ้านกระจายอยู่ทั่วไปในท้องถิ่นต่างๆ โดยมีลวดลายเอกลักษณ์ที่แสดงถึงขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละท้องถิ่น (สุวดี ธนประสิทธิ์พัฒนา, 2535) โดยสามารถแยกตามกลุ่มชนเชื้อสายต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. กลุ่มชนที่มีเชื้อสายไทยวน และไทลื้อ ในบริเวณล้านนาหรือภาคเหนือ ทอผ้าด้วยวิธียกดอก และวิธีจัก
2. กลุ่มชนที่มีเชื้อสายลาว ในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทอผ้าด้วยวิธีขิด วิธีจัก และมัดหมี่
3. กลุ่มชนเชื้อสายเขมรในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทอผ้าด้วยวิธีมัดหมี่
4. กลุ่มชนเชื้อสายมลายูทางภาคใต้ ทอผ้าด้วยวิธียกดอก

สิ่งที่สังเกตได้ประการหนึ่ง คือ ไม่พบว่าคนไทยภาคกลางมีการทอผ้าที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

แต่ประการใด แต่ปรากฏหลักฐานว่ามีการทอผ้าด้วยวิธีการทอแบบธรรมดา (สุวดี ธนประสิทธิ์พัฒนา, 2535)

ปริมรัตน์ แวกเพ็ง (2542) และกองส่งเสริมหัตถกรรมไทย (2535) ได้กล่าวถึงแหล่งผลิตผ้าทอในประเทศไทยไว้เช่นกัน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 1.4

ตารางที่ 1.4 แหล่งผลิตผ้าทอ

แหล่งผลิต	วิธีการทอ	กลุ่มช่างทอผ้า
ภาคเหนือ	ยกดอก และจก	เชื้อสายไทพวน ไทยใหญ่ ลื้อ ลัวะ กระเหรี่ยง มอญ
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ขิด จก และมัดหมี่	เชื้อลาว เขมร
ภาคกลาง	จก และมัดหมี่	เชื้อสายไทพวน ลาวโซ่ง
ภาคใต้	ยกดอก	รับอิทธิพลจากมาเลเซีย อินเดีย

ที่มา : ปริมรัตน์ แวกเพ็ง, 2542 และกองส่งเสริมหัตถกรรมไทย, 2535

ผ้าทอภาคเหนือ

ในภาคเหนือมีการทอผ้ากระจายในท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการทอผ้าฝ้าย เพราะฝ้ายเป็นวัตถุดิบที่หาง่ายในท้องถิ่น โดยลวดลายและวิธีการทอจะมีลักษณะแตกต่างกันไป (ปริมรัตน์ แวกเพ็ง, 2542)

ผ้าฝ้ายทอมือ

ผ้าฝ้ายทอมือ เป็นผ้าที่ทอจากฝ้ายย้อมสีธรรมชาติและสีเคมี เพื่อทำเป็นผ้าผืนหรือผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น จานรองชุดอาหาร หมวก กระเป๋า ผ้าคลุมไหล่ เป็นต้น โดยแหล่งผลิตที่สำคัญได้แก่ บ้านหนองอาบช้าง บ้านไร่ไผ่งาม ต.สบเตี๊ยะ อ.จอมทอง และบ้านนาคอเรือ บ้านตาลใต้ บ้านตาลกลาง บ้านตาลเหนือ ต.บ้านตาล อ.ฮอด จ.เชียงใหม่ ซึ่งมีการทอผ้าโดยใช้กี่พื้นเมืองและกี่กระตุก นอกจากนี้ยังมีอยู่ใน อ.สันกำแพง ซึ่งมีทั้งการผลิตเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน และการผลิตเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เพื่อจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ ส่วนใน จ.ลำพูน การทอผ้าจะเน้นไปทางด้านผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายมากกว่าการทอผ้าเป็นผืน นอกจากนี้ จ.แพร่ ก็มีการทอผ้าฝ้าย โดยนำฝ้ายมาย้อมคราม จากต้นครามหรือต้นฮ่อมก่อน แล้วนำมาตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูป (กองส่งเสริมหัตถกรรมไทย, 2535)

บ้านไร่ไผ่งามเป็นแหล่งผลิตผ้าฝ้ายทอมือพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงมากแห่งหนึ่งใน จ.เชียงใหม่ ตั้งอยู่ใน ต.สบเตี๊ยะ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ ขั้นตอนการผลิตเริ่มตั้งแต่การปลูกต้นฝ้ายเพื่อนำเส้นใยจากเมล็ดมาปั่นเป็นเส้นด้ายด้วยอุปกรณ์พื้นบ้าน ซึ่งไม่เสมอมาตลอดเส้น เมื่อนำมาทอเป็นผืนผ้าแล้วจะเกิดพื้นผิวที่น่าสนใจ ฝ้ายพันธุ์พื้นเมืองมี 2 พันธุ์ คือ ฝ้ายสีขาว และฝ้ายสีตุ่นหรือสีเนื้อ ซึ่งให้ผลผลิตน้อย แต่มีคุณสมบัตินุ่ม เหนียว และมีผิวสัมผัสที่ดี ดังนั้นทั่ว ๆ ไปจึงมีการนำเส้นใยชนิดอื่นมาผสมกับฝ้ายเพื่อเพิ่มปริมาณและลดค่าใช้จ่าย เช่น ใยขนุนและใยสังเคราะห์ เป็นต้น แต่ที่บ้านไร่ไผ่งามนี้ใช้ฝ้าย 100% ราคาจึงค่อนข้างสูง กอปรกับกรรมวิธีการย้อมสีธรรมชาติและลักษณะการทำให้เกิดลวดลายโดยวิธีมัดหมี่บนเส้นยืนที่มีลวดลายเฉพาะของที่นี่ ซึ่งต้องใช้เวลาและฝีมือมาก

บ้านหนองอาบช้าง ต.สบเตี๊ยะ จ.จอมทอง มีจำนวนผู้ผลิตประมาณ 30-50 ครัวเรือน มีทั้งการทอผ้าฝ้ายโดยใช้สีธรรมชาติและสีเคมี โดยมีการรวมกลุ่มเพื่อการจำหน่าย มีผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เช่น ผ้าฝ้ายทอเป็นผืน เสื้อผ้าสำเร็จรูป ที่รองจาน ของที่ระลึก เป็นต้น

ผ้าทอบ้านไร่ เป็นศิลปะการทอผ้าพื้นเมืองที่มีชื่อของ จ.อุทัยธานี แหล่งผลิตที่โด่งดัง คือ อ.บ้านไร่ เช่นที่ ต. บ้านบึง อ. บ้านไร่ ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่จะทอผ้ากันแทบทุกครัวเรือน ผ้าทอบ้านไร่เป็นผ้าฝ้ายทอมือที่มีลักษณะเด่น คือ ใช้สีย้อมธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ และลวดลายมีลักษณะพิเศษ คือ เป็นลายสัตว์ในวรรณคดี เช่น นาค ครุฑ หรือไม้ก็เป็นการเล่าเรื่องราวในอดีตลงบนผืนผ้า รูปแบบของผ้าทอจะมีทั้งผ้าคลุมเตียง ผ้าห่ม ผ้าคลุมไหล่ ผ้านุ่ง และผ้าขาวม้า

บ้านนาคอเรือ มีการตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้าน โดยรวมผู้ผลิตประมาณ 150 ครัวเรือน มีผลิตภัณฑ์ของใช้และของที่ระลึกที่ทำจากผ้าฝ้าย เช่น ผ้าเช็ดมือ กระเป๋า ยาม ที่เสียบจดหมาย สมุด รวมทั้งผ้าฝ้ายทอเป็นผืนด้วย มีทั้งการย้อมสีเคมีและสีธรรมชาติ

บ้านตาลใต้ บ้านตาลกลาง บ้านตาลเหนือ ต.บ้านตาล อ.สอยดาว มีการทอผ้ากระจายตามหมู่บ้าน มีทั้งการใช้ที่พื้นเมืองและที่กระตุก มีทั้งการทอผ้าด้วยฝ้ายและใยประดิษฐ์ แต่เดิมจะผลิตแบบต่างคนต่างทำ ต่อมา มีการตั้งกลุ่มเพื่อการจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตนอกจากผ้าชิ้นลายมัดหมี่แล้วยังเป็นเครื่องใช้สอยอื่น ๆ เช่น ผ้าขาวม้า ผ้าทอ ยาม เสื้อสำเร็จรูป ผ้าพันคอ เป็นต้น (กองส่งเสริมหัตถกรรมไทย, 2535)

ผ้าจก

ผ้าจกเป็นผ้าที่ทอด้วยการสอดฝ้ายหรือไหมให้เกิดลวดลายในขณะที่ทอ โดยการใช้ไม้ปลายแหลม หรือชนเม่นสอดขึ้นด้ายขึ้น แล้วใช้ด้ายสีสอดไปตามรอยงัดขึ้นขึ้น (กมลลา กองสุข, 2536) วิธีการทอจะสลับซับซ้อนกว่าผ้าทอชนิดอื่น ๆ เมื่อทอผ้าจกได้ก็เชื่อกันว่าสามารถทอผ้าชนิดอื่น ๆ ได้ไม่ว่าจะมีกรรมวิธีสลับซับซ้อนอย่างไรก็ตาม (ธนากรเอเชีย จำกัด, 2535)

การจกผ้านิยมใช้ในการตกแต่งเชิงขึ้น ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ หัวขึ้นจะเป็นผ้าพื้น ตัวขึ้นจะทอเป็นผ้าพื้นหรือผ้ายก ส่วนเชิงจะทอเป็นจกซึ่งมีลวดลายต่าง ๆ แหล่งผลิตที่สำคัญ ได้แก่ อ.ศรีสังขาลย์ จ.สุโขทัย อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ อ.ลับแล อ.ตรอน อ.พากทำ จ.อุตรดิตถ์ และ อ.ลอง จ.แพร่

ผ้าขึ้นตีนจก ที่ผลิตใน ต. หาดเลี้ยว อ. ศรีสังขาลย์ จ. สุโขทัย หรือที่มีชื่อเสียงในนาม “ผ้าทอหาดเลี้ยว” มีลวดลายประณีตงดงาม ซึ่งเกิดจากการจกเป็นลวดลายเรขาคณิต สลับสีต่างๆ โดยเน้นไปทางสีแดง อมส้ม สีส้ม และสีน้ำตาลปนเหลือง มีลายเล็ก ๆ ที่ย้อมมูมและสอดได้ในลายใหญ่เป็นสีเหลือง สีเขียว สีชมพู และสีคราม ปัจจุบันมีการนำด้ายไทเร่สำเร็จจากโรงงานมาใช้ทอ เพราะสีสดกว่าสีที่ได้จากการย้อมสีธรรมชาติ

ผ้ายก

การทอผ้ายกต้องใช้เวลานาน เพราะมีความซับซ้อนให้เกิดลวดลาย มีเทคนิคการทอคล้ายผ้าขิด การคัดลายด้วยไม้เรียวปลายแหลม มีการทอโดยใช้ฝ้ายและไหม มีการใช้ดินเงินดินทองในการทอยกลายซึ่งมักใช้ในโอกาสพิเศษ แหล่งที่ผลิตมาก คือ จ.ลำพูน

ผ้าลายน้ำไหล

ทอโดยใช้ด้ายเส้นพุ่งหลาย ๆ สี เป็นช่วง ๆ เป็นการทอผ้าฝ้ายลายขวาง โดยการทอกลับด้ายหรือย้อนเส้น การสอดด้ายสีต่าง ๆ ทำให้ดูเหมือนลักษณะการไหลของน้ำ แหล่งผลิตที่สำคัญ ๆ ได้แก่ อ. เชียงของ จ. เชียงราย อ. เชียงม่วน อ. เชียงคำ จ. พะเยา อ. ท่าวังผา อ. บัว อ. เชียงกลาง อ. พงษ์ช้าง จ. น่าน

ผ้าทอชาวเขา

มีลักษณะศิลปะตามวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ เช่น อีเก้อ กะเหรี่ยง เป็นการทอผ้าฝ้ายหรือด้าย โดยใช้กรรมวิธีง่าย ๆ โดยการทอผูกติดกับตัว มีการตกแต่งโดยใช้วัสดุติดจากธรรมชาติ ได้แก่ ลูกเดือย มะกล่ำ แหล่งผลิตที่สำคัญ ได้แก่ จ. เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน และตาก

ลักษณะการประกอบอาชีพทอผ้า

การประกอบอาชีพทอผ้าในประเทศไทยแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ (คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2542) กล่าวคือ

1. การรวมกลุ่มกันของสมาชิกในชุมชนเพื่อดำเนินการเองโดยไม่มีหน่วยงานสนับสนุน และสมาชิกบางส่วนช่วยด้านเงินทุนตามกำลัง สมาชิกซึ่งมีที่เป็นของตนเองจะทอผ้าอยู่กับบ้าน แล้วนำผ้ามาส่งให้กลุ่มเพื่อจำหน่าย โดยไม่มีโครงสร้างและการจัดการที่เป็นระบบชัดเจน
2. การรับจ้างทอให้กับธุรกิจเอกชน โดยสมาชิกที่มีที่ทอผ้าเป็นของตนเอง รับจ้างทอให้กับนายทุน โดยนายทุนกำหนดลวดลาย และเตรียมการบางขั้นตอนให้ หรือจ้างให้ผู้ทอดำเนินการเองทุกขั้นตอน แล้วนำผ้ามาส่งให้นายทุนเพื่อจัดจำหน่าย และได้รับค่าจ้างตามข้อตกลง
3. การดำเนินการเองอย่างอิสระ โดยผู้ทอผ้าซึ่งจะจัดซื้อเส้นใยจากร้านค้าในท้องถิ่น ทำการทอแล้วนำไปส่งร้านเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่ายเองที่บ้าน
4. การรวมกลุ่มเพื่อดำเนินการในรูปแบบธุรกิจชุมชน โดยมีการจัดระบบโครงสร้าง ระบบการบริหารจัดการ ระบบบัญชี ระบบสวัสดิการ และสมาชิกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ ดำเนินการร่วมกันและแบ่งปันผลประโยชน์ให้แก่สมาชิก

จากลักษณะการประกอบอาชีพดังกล่าว ผู้ผลิตส่วนใหญ่ทำเป็นอาชีพเสริม และ 2 ใน 3 ดำเนินการแบบรับจ้างทอ

กำลังการผลิตต่อคน

กำลังการผลิตขึ้นอยู่กับประเภทของผ้าฝ้ายทอ ถ้าเป็นผ้าฝ้ายพื้นไม่มีการยกลาย โดยเฉลี่ยแล้วผู้ผลิตสามารถทอได้ประมาณวันละ 4-6 เมตร ถ้าเป็นผ้าทอที่มีกรรมวิธีลวดลายต่าง ๆ เช่น จก ยกดอก ชิต หรือมัดหมี่ก็จะใช้เวลาในการผลิตมากขึ้น ขึ้นอยู่กับความมากน้อยของลวดลายนั้น ๆ ตลอดจนเทคนิคการทำ เช่น การย้อมสี ถ้าย้อมสีธรรมชาติจะต้องใช้เวลาในการย้อมมากกว่าสีเคมี เพราะจะต้องย้อมหลายครั้งจึงจะติด ส่วน

การทำผ้าทอลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นต่าง ๆ ก็ขึ้นอยู่กับความละเอียดของลวดลายและความยากง่ายของกรรมวิธีการทอผ้า อีกทั้งยังแตกต่างกันไปตามภาวะเศรษฐกิจในท้องถิ่นนั้น ๆ (กองส่งเสริมหัตถกรรมไทย, 2535)

กลุ่มรับจ้างทำการผลิตผ้าพื้นเมือง บ้านตาล อ.ฮอด จ.เชียงใหม่ นั้น ผู้ผลิต 1 คน ทอผ้าเต็มที่จะได้ผ้าประมาณ 150 - 200 เมตรต่อเดือน ได้รับค่าจ้างทอเมตรจะ 15 บาท รายได้เฉลี่ย 2,250 - 3,000 บาทต่อเดือน ซึ่งนับว่าค่อนข้างต่ำมาก (คณะกรรมการการวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2542)

เทคโนโลยีการผลิต

หัตถกรรมผ้าทอมือมีกรรมวิธีการผลิตหลากหลาย และใช้ระยะเวลายาวนานในการผลิตผ้าแต่ละผืน ตั้งแต่การนำปุยฝ้าย ฝ้ายไหม มาทำเป็นเส้นใยหรือเส้นฝ้าย การย้อมสีเส้นฝ้ายหรือเส้นใยด้วยสีธรรมชาติหรือสีเคมี ก่อนนำมาทอเป็นผ้าผืน ลวดลายต่าง ๆ ของผ้าเกิดขึ้นตั้งแต่การย้อมโดยการมัดเส้นฝ้ายหรือไหม เป็นลวดลาย แล้วจึงนำมาทอเป็นผ้ามัดหมี่ หรือลวดลายที่เกิดจากการยกดอก การขิด การจก ซึ่งเกิดจากการทอผ้าตามกรรมวิธีต่าง ๆ แต่ปัจจุบันการทอผ้าเริ่มนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้มากขึ้น มีการนำเอาด้ายโทหรือไหมประดิษฐ์ มาใช้เพื่อลดขั้นตอนในการปั่นฝ้ายหรือสาวไหม การย้อมผ้าใช้สีธรรมชาติก็มีการเปลี่ยนมาใช้สีเคมีหรือใช้ด้ายที่ย้อมมาแล้วสำเร็จรูปแล้วเพื่อลดขั้นตอนการผลิต การทอมีการนำเข้าเครื่องจักรทอผ้าเพื่อสามารถผลิตผ้าได้ในปริมาณมากขึ้นและรวดเร็วขึ้น แต่ทั้งนี้การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้มากเกินไป กลับส่งผลเสียมากกว่าผลดี สีเคมีที่ใช้อาจนำมาซึ่งสารก่อมะเร็งและก่อให้เกิดมลภาวะ การใช้เครื่องจักรทำให้การทอผ้าด้วยแรงงานลดลง ความประณีตลดลง จึงควรส่งเสริมหัตถกรรมมากกว่าเทคโนโลยีสมัยใหม่ ลักษณะการผลิตเป็นการผลิตที่กลับเข้าสู่ธรรมชาติ เพราะมีผลข้างเคียงน้อยกว่า และได้รับความนิยมและส่งเสริมจากหน่วยงานของรัฐและเอกชนมากกว่า (ปริมรัตน์ แวกเพ็ง, 2542)

1. การทอผ้า

การทำให้เส้นด้ายสองพวกขัดกัน โดยให้ทั้งสองพวกตั้งฉากกัน เส้นด้ายพวกหนึ่ง เรียกว่า ด้ายยืน และอีกพวกหนึ่ง เรียกว่า ด้ายพุ่ง ทำนองเดียวกับการสานด้วยไม้ไผ่ หรือการสานด้วยกระดาด ลักษณะของการขัดกันของด้ายพุ่งและด้ายยืนจะขัดกันแบบธรรมดาที่เรียกว่า “ลายขัด” หรือจะกำหนดให้เป็นลายอื่น ๆ ก็ได้ (ยุพินศรี สายทอง, 2528)

การทอผ้าทำได้หลากหลายวิธี ได้แก่

1. การทอโดยใช้เครื่องทออย่างง่าย

- เครื่องทอที่ทำด้วยแผ่นกระดาดแข็งหรือแผ่นไม้อัด
- เครื่องทอที่ทำด้วยกรอบไม้สี่เหลี่ยม
- เครื่องทอที่ใช้ตะกอลอย่างง่าย

2. การทอด้วยเครื่องทอสองตะกอลและสี่ตะกอล

3. การทอด้วยบัตรแข็ง

4. การทอด้วยวิธีใช้เข็มขัดคาดหลัง

2. การย้อมสี

การย้อมสีแบ่งเป็น สีสังเคราะห์ และสีธรรมชาติ การย้อมด้วยสีสังเคราะห์นั้นสีจะติดได้นานทนต่อการซักและแสงแดด สะดวก รวดเร็ว แต่มีข้อเสีย คือ เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากมีโลหะหนักจำพวกโครเมียม ดีบุก ตะกั่ว ซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ผลิตและผู้ใกล้ชิด จากการสัมผัสและสูดดมสารที่ตกค้างในเนื้อผ้าก็เป็นอันตรายต่อผู้ใช้ อีกทั้งสีสังเคราะห์เหล่านี้ต้องนำเข้าจากต่างประเทศเป็นมูลค่าเฉลี่ย 8 พันล้านบาทต่อปี ในขณะที่เดียวกับการย้อมสีธรรมชาติได้รับความนิยมลดลง เนื่องจากขาดองค์ความรู้ด้านการย้อม การย้อมเป็นการลองผิด ลองถูกเป็นความลับเฉพาะกลุ่ม ขาดการสืบทอด คุณภาพสีธรรมชาติไม่เป็นที่ยอมรับของตลาดไม่ทนต่อแสงแดด สีซีดจางง่าย และคุณภาพไม่สม่ำเสมอ จึงทำซ้ำได้ยาก ก่อให้เกิดปัญหาในการผลิตปริมาณมาก (ไพศาล คงคาอุยชัย และคณะ, 2543) อย่างไรก็ตาม ผู้ผลิตบางรายกลับใช้จุดนี้เป็นจุดขายสินค้า เพราะผ้าย้อมสีธรรมชาติถือเป็นเอกลักษณ์และเป็นเสน่ห์อย่างยิ่ง เช่นเดียวกับที่กล่าวกันว่าผ้าย้อมส้อมแท้ต้องสีตก (เพราะย้อมสีธรรมชาติ) เป็นต้น (อนันต์เสวก เหวซึ่งเจริญ, 2543) นอกจากนี้วิธีการย้อมสี และคุณสมบัติของสี ทั้งสีสังเคราะห์และสีธรรมชาติ ได้กล่าวไว้โดยละเอียดใน อนันต์เสวก เหวซึ่งเจริญ (2543) และคันศรณีย์ คำบุญชู (2541)

การตลาดผ้าทอพื้นเมือง

ผลจากการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมไปสู่ชนบทตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้านอุตสาหกรรมระหว่างปี 2537-2539 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหมู่บ้านให้เกิดหมู่บ้านอุตสาหกรรมที่มีการประกอบอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรมอย่างเป็นระบบเพื่อยกระดับรายได้ประชาชน เพื่อการมีงานทำ ลดการเคลื่อนย้ายแรงงาน ทำให้ชุมชนทอผ้าภาคเหนือและภาคอื่น ๆ เกิดโครงสร้างการตลาดอุตสาหกรรมทอผ้าพื้นเมือง (แผนภาพที่ 1.1) ซึ่งมีพ่อค้าคนกลาง ทำหน้าที่จัดหาทุน วัตถุดิบ เครื่องมือ รูปแบบผลิตภัณฑ์ส่งไปให้ชุมชน ชาวบ้านจึงอยู่ในฐานะผู้ผลิตภายใต้การควบคุมของคนกลางและนายทุน จึงเป็นแรงงานรับจ้างทอผ้าราคาถูก (คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2542)

ความสัมพันธ์เชิงธุรกิจระหว่างคนกลางและผู้ผลิตมี 2 ลักษณะ

1. คนกลางผู้ซื้อผลิตภัณฑ์มาขายต่อให้ผู้บริโภคทั่วไป ได้แก่ เจ้าของร้านค้าหัตถกรรมซึ่งขายทั้งปลีกและส่ง
2. คนกลางผู้สั่งทอผ้าและขายวัตถุดิบให้ผู้ผลิต แล้วรับซื้อมาแปรรูปเพื่อการส่งออกต่างประเทศ ได้แก่ บริษัทเอกชนและร้านค้าต่าง ๆ

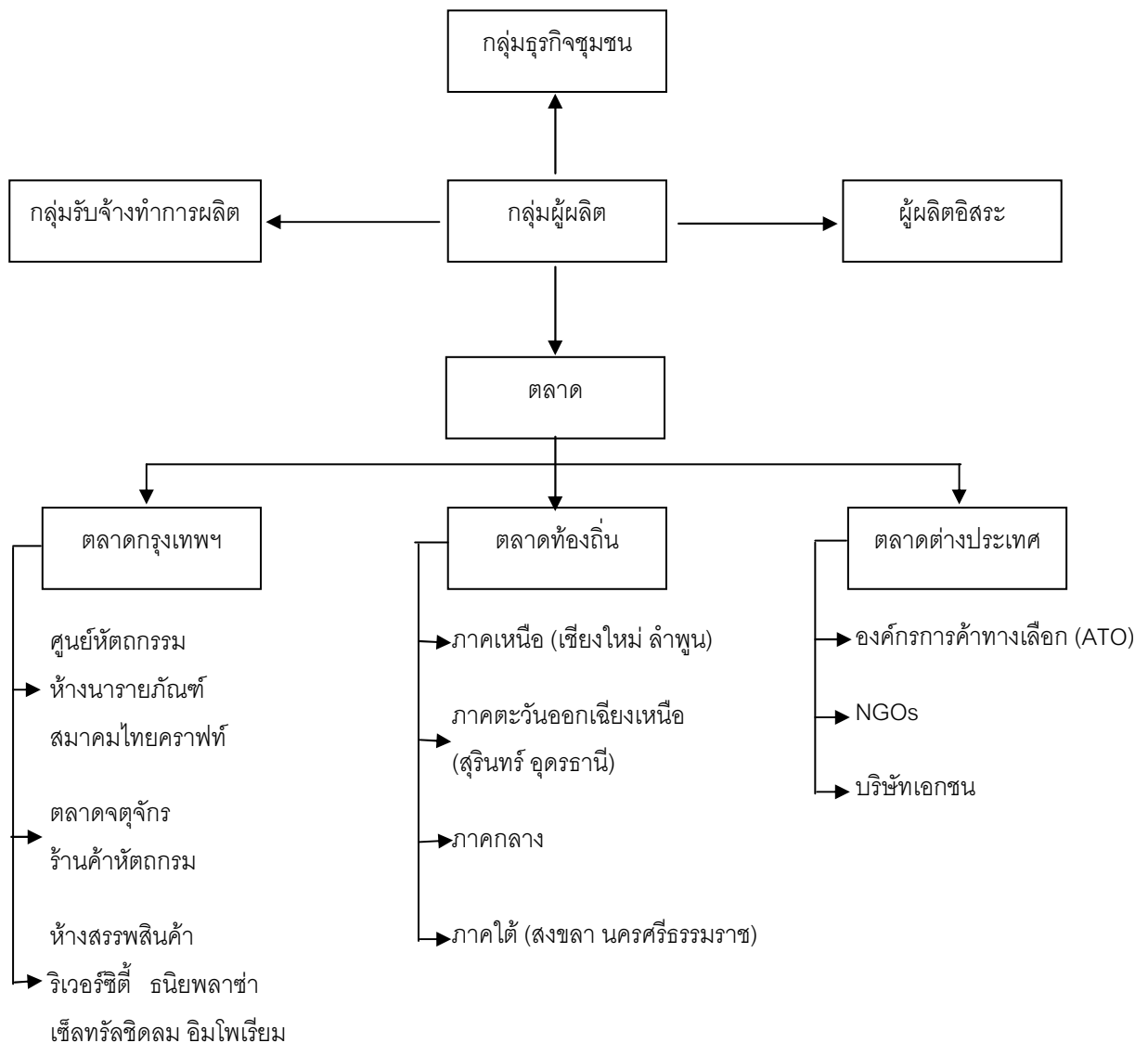
กลุ่มผู้บริโภคที่สำคัญ คือ คนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ

ตลาดภายในประเทศ

ผ้าฝ้ายทอมือ

จากการสำรวจพบว่าปริมาณความต้องการผ้าฝ้ายทอมือในท้องตลาดขึ้นอยู่กับท้องถิ่นและลักษณะความนิยมในช่วงเวลาหนึ่ง ในภาคเหนือและภาคอีสานมีการทอผ้าฝ้ายมากกว่าภาคอื่น ซึ่งเป็น

เอกลักษณ์ของท้องถิ่น เมื่อมีลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวมากก็จะซื้อผ้าทอเพื่อเป็นที่ระลึกถึงสถานที่นั้น ๆ ความนิยมตามแฟชั่นก็เป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดปริมาณความต้องการของผ้าฝ้ายทอมือ ส่วนผ้าฝ้ายทอมือที่ต้องใช้ฝีมือในการผลิต เช่น การทอผ้าขิด มัดหมี่ ผ้าจก ผ้าน้ำไหล ไทลื้อ ที่ทำเป็นผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมไหล่ ผ้าขึ้น ผ้าพันคอ ความต้องการก็มีเฉพาะกลุ่ม คนมีอายุและเป็นผู้ที่นิยมอนุรักษ์ศิลปะไทยจริง ๆ แต่ในปัจจุบันหลายคนหันมาสนใจใช้สินค้าไทยและตระหนักถึงคุณค่าของศิลปหัตถกรรมไทยมากขึ้น ทำให้ผ้าฝ้ายทอมือมีการขยายตลาดมากขึ้น โดยเฉพาะการนำมาดัดแปลงตกแต่ง (กองส่งเสริมหัตถกรรมไทย, 2535)

ที่มา : คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2542

แผนภาพที่ 1.1 โครงสร้างและกลไกการตลาดผ้าทอพื้นเมืองระดับประเทศ

จากการศึกษาของกองส่งเสริมหัตถกรรมไทย (2535) ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการตลาดผ้าฝ้าย ทอมือว่าถ้าผู้ผลิตมีฝีมือและเป็นที่รู้จักดี จะทำให้ผู้ซื้อสั่งซื้อสินค้าไว้ล่วงหน้า การจำหน่ายผลิตภัณฑ์สามารถ จำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ตลาดท้องถิ่น เป็นการจำหน่ายในท้องถิ่น การออกงานเทศกาล งานประจำปี โดยผู้นำ กลุ่มหรือหัวหน้ากลุ่มจะรวบรวมนำมาจำหน่าย หรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่บ้าน ลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นคนใน ท้องถิ่นนั้นๆ หรือท้องถิ่นใกล้เคียง ส่วนลูกค้าที่มาจากต่างถิ่นหรือนักท่องเที่ยวจะซื้อเพื่อเป็นของที่ระลึก ผลิตภัณฑ์จะมีลักษณะของพื้นที่ผลิตอยู่ทั่วไป ซึ่งมีราคาไม่สูงมากนัก

2. ตลาดขายส่ง มีการจำหน่ายผ่านคนกลางและจำหน่ายโดยตรงให้กับผู้ซื้อ โดยติดต่อกับ หัวหน้ากลุ่ม หรือมีคนกลางเป็นผู้ติดต่อกับผู้ผลิตรวบรวมผลิตภัณฑ์ส่งให้ผู้ซื้อที่ส่วนใหญ่จะเป็นร้านค้าในตัว เมือง ร้านค้าในกรุงเทพฯ ซึ่งจะส่งผ้าฝ้ายทอไปตัดเย็บเสื้อผ้า และเคหะสิ่งทออื่น ๆ ผู้ซื้อบางรายอาจนำไป ย้อมสีเองเพื่อให้ได้มาตรฐานในการส่งออก หรืออาจจะส่งให้ผู้ผลิตทำผลิตภัณฑ์แบบต่าง ๆ ตามที่ตลาดต้องการ

ผู้ผลิตจะได้คำสั่งซื้อจากลูกค้า 2 ลักษณะ คือ

- ลูกค้าที่เป็นร้านค้าทั้งในต่างจังหวัดและกรุงเทพฯ ซึ่งจะระบุประเภทและชนิดของ ผลิตภัณฑ์ที่แน่นอนทำให้ผู้ผลิตมีโอกาสได้ผลิตผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ ๆ ซึ่งนอกจากจะผลิตส่งลูกค้าแล้ว ผู้ผลิต ยังทำแบบใหม่ ๆ มาผลิตจำหน่ายเองด้วย
- เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผู้ผลิตทำขึ้นหลากหลายเพื่อนำไปจำหน่ายในงานเทศกาล ซึ่งจะเป็นการทดสอบตลาดไปในตัวว่าผลิตภัณฑ์ตัวใดเป็นที่ต้องการของตลาด ผู้ผลิตก็จะผลิตผลิตภัณฑ์ตัวนั้นมา จำหน่ายมากขึ้น แต่เมื่อผู้ผลิตหลาย ๆ ราย ผลิตสินค้ารูปแบบและประเภทเดียวกันก็จะทำให้ความต้องการของ ตลาดลดลง

ประเทศไทยจะได้เปรียบด้านฝีมือและความประณีต สามารถจะเข้าสู่ตลาดระดับสูงได้ แต่ มีปริมาณไม่มากนัก ราคาค่อนข้างสูง ส่วนตลาดในระดับต่ำและระดับกลางนั้นอาจต้องแข่งขันกับจีน เกาหลี ยोंกง ซึ่งเราอาจจะสู้ในด้านราคาไม่ได้ ตลาดผ้าฝ้ายทอในต่างประเทศจะเป็นผลิตภัณฑ์เคหะสิ่งทอ เช่น ผ้าปูโต๊ะ ผ้าเบาะ ผ้าห่ม ผ้าเช็ดตัว ผ้าปูเบาะ นอกจากนั้นยังทำเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป เช่น ปลอกหมอน ผ้ารองจาน ผ้าที่ใช้บนโต๊ะอาหาร ผ้าคลุมเตียง ฯลฯ ประเทศที่สั่งซื้อได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา เยอรมันตะวันตก ออสเตรเลีย และอังกฤษ

ในปัจจุบันประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ญี่ปุ่น เยอรมัน จะคำนึงถึงความปลอดภัยของสินค้า จึงมีการป้องกันและอนุรักษ์สภาพแวดล้อมมากขึ้น เน้นการใช้สีย้อมธรรมชาติและผู้บริโภคยินยอมที่จะซื้อ ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากธรรมชาติ ปราศจากสารเคมี ในราคาสูงกว่าปกติถึงร้อยละ 20-50 ดังนั้นผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอ มือย้อมสีธรรมชาติจะเป็นผลิตภัณฑ์หนึ่งที่มีศักยภาพพอที่จะก้าวสู่ตลาดต่างประเทศ ถ้าหากมีการปรับปรุงและ พัฒนาเทคนิคและกรรมวิธีให้มีคุณภาพได้มาตรฐานมากขึ้น (กองส่งเสริมหัตถกรรมไทย, 2535)

ผ้าไหม

ตลาดภายในประเทศของผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของไทยนั้นเป็นปริมาณร้อยละ 60 ของการผลิตทั้งหมด ซึ่งผู้บริโภคส่วนใหญ่ คือ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ (ดร.ฉวีวรรณ สุวรรณรงค์, 2532) ซึ่งนักท่องเที่ยวจะซื้อเป็นของขวัญระลึก

ตลาดต่างประเทศ

ผ้าฝ้าย

ผ้าฝ้ายและผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายเป็นสินค้าที่มีการส่งออกปีละจำนวนมาก ส่วนใหญ่จะเป็นประเภทเคหะสิ่งทอ มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีการผลิตให้มีมาตรฐานตรงกับความต้องการของตลาดต่างประเทศ จากสถิติส่งออกผ้าฝ้ายและผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทั้งหมดและทอเครื่องของไทยจากปี 2530-2535 มีมูลค่าการส่งออก 495.1, 984.1, 1,419.3, 1,811.4, 2,558.2 และ 2,535 พันบาท ตามลำดับ (กองส่งเสริมการค้าไทย, 2535)

ตลาดส่งออกที่สำคัญของผ้าฝ้ายทอและอุตสาหกรรมสิ่งทออื่น ๆ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ตลาดข้อตกลง คือ ตลาดที่มีข้อตกลงการค้าสิ่งทอกับประเทศไทย มี 18 ประเทศ ได้แก่ EEC (12 ประเทศ) สหรัฐอเมริกา แคนาดา ฟินแลนด์ สวีเดน นอร์เวย์ และออสเตรเลีย
2. ตลาดนอกข้อตกลง คือ ตลาดที่ไม่มีโควต้า หรือไม่มีข้อตกลง สามารถส่งออกได้อย่างไม่จำกัด ประเทศคู่ค้าที่สำคัญคือ ญี่ปุ่น ซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอเมริกา อาหรับอิมิเรตส์ สิงคโปร์ ฮองกง และออสเตรเลีย ซึ่งตลาดนอกข้อตกลงเริ่มมีบทบาทสำคัญต่อการส่งออกสิ่งทอไทย เพราะสามารถขยายปริมาณส่งออกได้

ผ้าไหม

ตลาดส่งออกผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ผ้าไหมที่สำคัญของไทยได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และประเทศในประชาคมเศรษฐกิจยุโรป ญี่ปุ่นนำเข้าเพื่อทดแทนการผลิตภายในประเทศซึ่งไม่เพียงพอ สหรัฐอเมริกานิยมผ้าไหมจากไทยสำหรับบุเฟอร์นิเจอร์ ตลาดยุโรปที่สำคัญคือ เบลเยียม ซึ่งเป็นตลาดผ้าไหมแห่งใหม่ของไทยที่มีแนวโน้มจะขยายตัวออกไปได้อีกมาก (ดร.ฉวีวรรณ สุวรรณรงค์, 2532) และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเป็นตลาดนำเข้าผลิตภัณฑ์ผ้าไหม เช่น เนคไท ผ้าพันคอ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ปลอกหมอน และกรอบรูป ซึ่งยังมีช่องทางส่งออกได้อีกมาก โดยเฉพาะในขณะที่ผ้าไหมในรูปผืนผ้าของไทยเสียเปรียบด้านราคา ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันในตลาดต่างประเทศ ดังนั้นผู้ผลิตควรพัฒนาการผลิตในด้านผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผ้าผืนและหลีกเลี่ยงการแข่งขันที่รุนแรงจากผู้ผลิตที่ได้เปรียบด้านต้นทุนการผลิต เช่น จีน และอินเดีย ในตลาดผ้าผืน

หากประเทศไทยต้องการเปิดตลาดผ้าไหมสู่ยุโรป ต้องเปลี่ยนแนวคิดในการ design ผ้าให้ เป็นไปตามความนิยมและสวมใส่สบายในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะประเทศที่มีอากาศหนาวเย็น ต้องผลิตผ้าใน ลักษณะหนาแน่น และในฤดูร้อนต้องเป็นผ้าที่บางพริ้ว ดังนั้นการกำหนดโครงสร้างผ้าให้เหมาะสมจึงเป็น สิ่งจำเป็น ปัจจุบันสถาบันวิจัยอุตสาหกรรมสิ่งทอได้มีการวิจัยและพัฒนาด้านการปรับโครงสร้างผ้าไหมไว้มาก

พอสมควร โดยเฉพาะไหมบัวย ซึ่งเป็นไหมเส้นพุ่งที่ไม่มีการตีเกลียว และมีลักษณะเป็นปุ่มปมตามลักษณะของเส้นไหมไทยที่ทำการสาวไหมด้วยมือ สถาบันอุตสาหกรรมสิ่งทอได้พยายามปรับปรุงโครงสร้างของไหมบัวยให้สามารถนำไปผลิตผ้าได้หลายรูปแบบตามความต้องการตลาด และในอนาคตคาดว่าจะความต้องการนำไหมบัวยไปผลิตเป็นผ้าจะมากขึ้น และการผลิตผ้าในแนวสากลจะเกิดขึ้นได้ (สุเมธ นวเศรษฐวิสูตร, 2544)

นอกจากการออกแบบโครงสร้างผ้าไหมแล้ว ควรพิจารณาถึงคุณภาพผ้าไหมไทยที่ผลิตอยู่ในปัจจุบันมีจุดอ่อนอย่างไรบ้าง โดยเฉพาะคุณภาพสีและการดูแลรักษา ตลอดจนการออกแบบลายผ้าในเชิงอนุรักษ์ภูมิปัญญาชาวบ้านควบคู่ไปกับการพัฒนาการออกแบบในเชิงสากล

สำหรับสิ่งทอโดยทั่วไปแล้ว ประเทศที่เป็นผู้ผลิตส่งออกรายใหญ่ คือ อิตาลี และสาธารณรัฐเยอรมัน ส่วนประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก็เริ่มมีแนวโน้มการส่งออกเพิ่มขึ้น เช่น ประเทศมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ไทย อินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาชนจีน ปากีสถาน และศรีลังกา

การแข่งขันต้องแข่งขันกันตั้งแต่ฝีมือ ต้นทุนการผลิต และเทคนิคกรรมวิธีที่จะลดต้นทุนลงมากที่สุด เพื่อสู้ราคาในตลาดโลกได้ จีนจัดเป็นประเทศผู้ผลิตที่ค่อนข้างได้เปรียบทางด้านวัตถุดิบ เพราะจีนสามารถผลิตผ้าได้เอง ทำให้ต้นทุนวัตถุดิบต่ำ ส่วนประเทศอินเดีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ค่าแรงก็ยังต่ำอยู่ ทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำสามารถแข่งขันด้านราคากับประเทศส่งออกอื่นๆ ได้ (กองส่งเสริมหัตถกรรมไทย, 2535)

บทที่ 2

ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน

2.1 สภาพทางภูมิศาสตร์

2.1.1 สภาพทางกายภาพ

บ้านแม่โป่ง หมู่ที่ 5 ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองดอยสะเก็ด 9 กิโลเมตร และห่างจากอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ กิโลเมตร การคมนาคมเข้าหมู่บ้านมีหลายเส้นทาง 4 เส้นทาง ทิศตะวันออกใช้ถนน รพช. ไปน้ำพุร้อน – กิ่งอำเภอแม่ออน ระยะทาง 8 กิโลเมตร ทิศตะวันตก ใช้ถนน รพช. ผ่านแม่ฮ้อยเงิน – สันทราย – แม่จ๋อง ถึงถนนใหญ่สายดอยสะเก็ด-ปอสร้าง ระยะทาง 8 กิโลเมตร ทิศเหนือใช้ถนนคันคลองชลประทานแม่กวงผ่านหมู่ที่ 9 บ้านป่าแดง – ป่าป๋อง ถึงดอยสะเก็ด ระยะทาง 9 กิโลเมตร และทิศใต้ใช้ถนน รพช. ผ่านบ้านหนองสะ ไปอำเภอสันกำแพง ระยะทาง 10 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือติดต่อ บ้านสันป่าไม้แดง หมู่ที่ 9 ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ทิศใต้ติดต่อ บ้านหนองสะ หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยทราย อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ทิศตะวันออกติดต่อ บ้านแม่โป่ง หมู่ที่ 4 ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ทิศตะวันตกติดต่อ บ้านแม่ฮ้อยเงิน หมู่ที่ 1 ตำบลแม่ฮ้อยเงิน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะพื้นที่ของบ้านแม่โป่งเป็นที่ราบลุ่ม มีพื้นที่ทั้งหมด 520 ไร่ สัดส่วนของการแบ่งพื้นที่ใช้สอย จัดเป็นที่อยู่อาศัย ร้อยละ 19 หรือ 90 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตรร้อยละ 81 หรือ 420 ไร่ ซึ่งทั้งหมดเป็นที่นาสำหรับปลูกข้าวนาปี หอมแดง กระเทียม และพืชผักชนิดต่างๆ อีก 10 ไร่ เป็นที่สาธารณประโยชน์ในหมู่บ้าน มีน้ำจากอ่างเก็บน้ำห้วยฮ่องไคร้ และชลประทานแม่กวงไหลผ่าน

2.1.2 สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก

การคมนาคม ชาวบ้านใช้เส้นทาง รพช. เป็นสายหลัก ซอยในหมู่บ้านเป็นถนนคอนกรีต เสริมไม่ไผ่

น้ำกินน้ำใช้ ชาวบ้านใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำห้วยฮ่องไคร้ ชลประทานแม่กวง และลำห้วยแม่โป่ง เพื่อใช้สำหรับการเกษตร ใช้น้ำบาดาลสำหรับอุปโภคซึ่งมีบ่อน้ำอยู่เกือบทุกครัวเรือน เป็นบ่อน้ำตื้น 55 บ่อ บ่อน้ำบาดาล 115 บ่อ และน้ำบริโภคซื้อจากโรงงานน้ำดื่ม

ไฟฟ้า บ้านแม่โป่งมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน

โทรคมนาคม ในหมู่บ้านมีโทรศัพท์จำนวน 15 ครัวเรือน มีโทรศัพท์สาธารณะ 1 เครื่อง

สถานพยาบาล ที่อยู่ใกล้หมู่บ้านมากที่สุดคือ สถานีอนามัยบ้านแม่โป่ง ตั้งอยู่ในบ้านแม่โป่ง หมู่ที่ 4 ห่างจากหมู่บ้าน 1 กิโลเมตร และเป็นสถานพยาบาลที่ประชากรในหมู่บ้านนิยมไปใช้บริการมากที่สุด

โรงเรียน บ้านแม่โป่งหมู่ที่ 5 ไม่มีโรงเรียนเนื่องจากเป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก ดังนั้นลูกหลานต้องไปเรียนที่โรงเรียนบ้านแม่โป่ง หมู่ที่ 6 ซึ่งเปิดสอนระดับสูงสุด คือ มัธยมศึกษาปีที่ 3

สถาบันการเงิน ธนาคารที่อยู่ใกล้หมู่บ้านมากที่สุด คือ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด สาขาตอยสะเกิด ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตรสาขาตอยสะเกิด และธนาคารออมสินสาขาตอยสะเกิด อยู่ห่างจากหมู่บ้าน 10 กิโลเมตร แหล่งเงินกู้ที่สำคัญของประชากร คือ สหกรณ์การเกษตรตอยสะเกิด จำกัด สหกรณ์การเกษตรตอยสะเกิด (กรุงเทพ) จำกัด

ร้านค้า มีร้านขายของชำ 5 ร้าน ประชากรในหมู่บ้านนิยมไปจับจ่ายใช้สอยที่ตลาดนัดวันอาทิตย์ที่วัดแม่โป่ง และตลาดสดในหมู่บ้าน บ้านแม่โป่งมีสถานบริการน้ำมันขนาดเล็ก (ปั๊มหลอด) จำนวน 1 สถานี

2.2 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

ลำห้วยแม่โป่งซึ่งเป็นลำห้วยที่ไหลมาจากยอดดอย 3 สาย สายที่ 1 มาจากดอยจอมแจ้ง ไหลผ่านห้วยแม่ก้านในอดีต ปัจจุบันได้พัฒนาให้เป็นอ่างห้วยก้า สายที่ 2 มาจากดอยหล่อหน้อย และดอยหล่อหลวง ไหลผ่านห้วยปางไม้เรียบเหือ ปัจจุบันเป็นอ่างเก็บน้ำห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สายที่ 3 มาจากโป่งน้ำร้อน ไหลผ่านบ้านโป่งฮ่อม ปัจจุบันได้พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว น้ำพุร้อนสันกำแพง ลำห้วยแม่โป่ง ได้ไหลผ่านจากทิศตะวันออกไปยังทิศตะวันตก มีความยาวประมาณ 1,800 เมตร และมีชาวบ้านได้อพยพเข้ามาตั้งบ้านเรือนอยู่ริมลำห้วยทั้งสองฝั่ง และได้ใช้ชื่อหมู่บ้านว่า บ้านแม่โป่งตามชื่อลำห้วย

บ้านแม่โป่งหมู่ที่ 5 ได้เข้าร่วมโครงการตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย เป็นหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (หมู่บ้าน อพป.) ปี พ.ศ. 2529 ได้ประชุมหมู่บ้านให้ราษฎรในหมู่บ้าน จัดเป็นฝ่ายต่างๆ แบ่งออกเป็น 8 หมวด คือ หมวดการปกครอง หมวดการป้องกัน หมวดการพัฒนา หมวดการคลัง หมวดหมวดการศึกษาและวัฒนธรรม หมวดสวัสดิการและสังคม หมวดสาธารณสุข หมวดสตรีและเยาวชน โดยกระทรวงมหาดไทย ได้ส่งเจ้าหน้าที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาช่วยฝึกอบรมราษฎร ในหมู่บ้านแต่ละฝ่าย ให้ได้รับความรู้และความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย จนเข้าใจ และปฏิบัติได้ตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย

2.3 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

2.3.1 สภาพทางสังคม

บ้านแม่โป่ง หมู่ที่ 5 มีประชากรทั้งหมด 842 คน 203 ครัวเรือน โดยเป็นชาย 426 คน หญิง 416 คน ขนาดครัวเรือนโดยเฉลี่ย ครัวเรือนละ 4 คน เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมด ผู้ที่มีช่วงอายุของประชากรที่น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 7 ช่วงอายุ 5 – 14 ปี ช่วงอายุ 15 – 24 ปี มีสัดส่วนเป็นร้อยละ 17 ช่วงอายุ 25 – 39 ปี มีสัดส่วนเป็นร้อยละ 19 ช่วงอายุ 40 - 59 ปี มีสัดส่วนเป็นร้อยละ 24 และอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 17 ของประชากรทั้งหมด (ตารางที่ 2.1)

ระดับการศึกษาของประชากรบ้านแม่โป่ง เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมด ผู้ที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสัดส่วนเป็นร้อยละ 20 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ

50 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 20 จบปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 9.6 และ ปริญญาโทคิดเป็นร้อยละ 0.4 ของประชากรทั้งหมด (ตารางที่ 2.2)

ตารางที่ 2.1 จำนวนประชากรบ้านแม่โป่ง จำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	ชาย	หญิง	รวม	สัดส่วน(ร้อยละ)
≤ 5 ปี	26	35	61	7
5- 14 ปี	62	65	127	15
15 - 24	81	62	143	17
25-39	84	80	164	19
40-59	102	103	205	24
60 ปีขึ้นไป	71	71	142	17
รวม	426	416	842	100

ที่มา : จากการสัมภาษณ์นายประพันธ์ เพราะสำเนียง ผู้ใหญ่บ้าน แม่โป่ง หมู่ที่ 5 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2545

ตารางที่ 2.2 ระดับการศึกษาสูงสุดของประชากรบ้านแม่โป่ง หมู่ที่ 5

ระดับการศึกษาสูงสุดของประชากร	สัดส่วน (ร้อยละ)
ประถมศึกษา (ป1 – ป6)	20
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 – ม.3)	50
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 – ม.6)	20
ปริญญาตรี	9.6
ปริญญาโท	0.4

ที่มา : จากการสัมภาษณ์นายประพันธ์ เพราะสำเนียง ผู้ใหญ่บ้าน แม่โป่ง หมู่ที่ 5 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2545

บ้านแม่โป่ง หมู่ที่ 5 มีสังเคราะห์ช่วยเหลือศพในหมู่บ้าน กลุ่มแม่บ้านเพื่อการพัฒนา กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาหาร กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเยาวชนหนุ่ม-สาว อสม กลุ่มแม่บ้านแม่เกษตรกรบ้านแม่โป่ง (กลุ่มบาติก) และกลุ่มทอผ้า โดยเฉพาะสองกลุ่มหลัง เป็นแหล่งเสริมรายได้ให้ชาวบ้าน (ตารางที่ 2.3)

ตารางที่ 2.3 กลุ่มในหมู่บ้าน

กลุ่ม	ปีที่ก่อตั้ง	บทบาทต่อชุมชน
กลุ่มทำอาหาร	2510	ช่วยเหลือกิจกรรมในหมู่บ้าน
กลุ่มออมทรัพย์	2512	ให้ชาวบ้านรู้จักการออม และเป็นแหล่งเงินทุน
กลุ่มแม่บ้านเพื่อการพัฒนา	2520	ช่วยเหลือกิจกรรมในหมู่บ้าน
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่โป่ง	2539	สร้างรายได้ และเป็นแหล่งเงินทุนของชาวบ้าน

ที่มา : จากการสัมภาษณ์นายประพันธ์ เพราะสำเนียง ผู้ใหญ่บ้าน แม่โป่ง หมู่ที่ 5 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2545

2.3.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

รายได้เฉลี่ยของประชากรในบ้านแม่โป่ง ประมาณปีละ 20,000 บาท ต่อคน หรือประมาณปีละ 40,000-50,000 บาทต่อครัวเรือน โดยรายได้ส่วนใหญ่มาจากภาคเกษตร การรับจ้าง และอาชีพเสริม โดยมีรายละเอียดดังนี้

รับจ้างภาคเกษตร หญิงวันละ 80 บาท ชายวันละ 120 บาท

รับจ้างนอกภาคเกษตร หญิงวันละ 80 บาท ชายวันละ 120 บาท

ประชากรบ้านแม่โป่งมีงานทำ 505 คน คิดเป็นร้อยละ 60 ของประชากรทั้งหมด ที่เหลือ 337 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ไม่มีงานทำ เนื่องจากบางส่วนเรียนหนังสือ และผู้สูงอายุ อาชีพหลักของประชากรคือการทำเกษตร ซึ่งมีจำนวน 152 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 75 ของครัวเรือนทั้งหมด อาชีพรับจ้างทั่วไป 40 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20 อาชีพค้าขาย 10 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 5 อาชีพทำการเกษตรยังสามารถแบ่งออกเป็น ทำการเกษตรอย่างเดียว 68 ครัวเรือน ทำการเกษตรและรับจ้าง 63 ครัวเรือน และทำการเกษตรและค้าขาย 21 ครัวเรือน (ตารางที่ 2.4) ชาวบ้านมีที่ดินทำกินเป็นของตนเองร้อยละ 40 โดยเฉลี่ยครอบครัวละ 5 ไร่ ส่วนที่เหลือเป็นการเช่าที่ดินจากหมู่บ้านอื่นๆ โดยเรียกว่า “นาผ่า” เมื่อได้ผลผลิตจะให้เจ้าของที่ดินร้อยละ 40 และเป็นของผู้เช่าร้อยละ 60

ตารางที่ 2.4 อาชีพของเกษตรกรบ้านแม่โป่ง หมู่ 5

ชนิดงาน/อาชีพ	สัดส่วนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพนี้ (%)	ช่วงเดือนที่ทำการ	สาเหตุที่เลือกอาชีพนี้	หน่วยงานที่แนะนำ/สนับสนุน	รายได้ปี (บาท)
อาชีพหลัก					
เกษตรกร	75	ส.ค.-ธ.ค.	ทำมาตั้งแต่ปู่ย่าตายาย และเก็บไว้บริโภคตลอดทั้งปี จำหน่ายเป็นรายได้หลัก	- เกษตรตำบล/อำเภอ	เก็บไว้บริโภค 40,000- 50,000
- เกษตรอย่างเดี่ยว	(45)	ตลอดปี		- สหกรณ์การเกษตร	
- เกษตร+รับจ้าง	(41)			- ธกส.	
- เกษตร+ค้าขาย	(14)			- สำนักงานเกษตรอำเภอคอยดูแลเกิด	
ค้าขาย	5	ตลอดปี		-	
รับจ้าง	20	ตลอดทั้งปี		-	50,000 30,000
หัตถกรรม					
(ผ้าบาติก ผ้าทอปักผ้า ถักโครเชต์)	(5**)	ตลอดปี	เสริมรายได้	- สหกรณ์การเกษตร - สนง.ประชาสงเคราะห์ - พาณิชย์จังหวัด - ศูนย์ช่วยเหลือใคร่ - ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม - สำนักงานเกษตรอำเภอคอยดูแลเกิด	3,000

หมายเหตุ : วงเล็บ หมายถึงการจำแนกอาชีพเกษตรกร

**อยู่ในส่วนอาชีพทำการเกษตร+รับจ้าง

ที่มา : จากการสัมภาษณ์ประพันธ์ เพราะสำเนียง ผู้ใหญ่บ้าน แม่โป่ง หมู่ที่ 5 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2545

2.4 ทูตทางสังคมและภูมิปัญญาชาวบ้านของประชากรในหมู่บ้าน

บ้านแม่โป่งหมู่ที่ 5 มีวัด 1 แห่ง คือ วัดพระนอนแม่โป่ง มีอายุเก่าแก่กว่า 100 ปี และมีพระนอนซึ่งเป็นโบราณวัตถุอยู่คู่กับวัด ทำให้มีผู้คนต่างถิ่นมาสักการะอยู่สม่ำเสมอ และศาลาเอนกประสงค์ของวัดยังเป็นศูนย์รวมของชาวบ้านในการพบประสังสรรค์ และการประชุมปรึกษาหารือเรื่องต่างๆ ของหมู่บ้าน

บุคคลที่สำคัญ และเป็นที่น่าเชื่อถือของชาวบ้าน คือ นายประพันธ์ เพราะสำเนียง อายุ 55 ปี เป็นที่เคารพของชาวบ้าน และดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 จนถึงปัจจุบัน พระครูมานิตภัทรรคุณ อายุ 40 ปี เป็นเจ้าอาวาสวัดแม่โป่ง เป็นผู้สนับสนุนกิจกรรมในหมู่บ้าน ทั้งด้านสถานที่ดำเนินกิจกรรม และวัสดุอุปกรณ์

ชาวบ้านแม่โป่งหมู่ที่ 5 นับถือศาสนาพุทธ ประเพณีที่ชาวบ้านนับถือ และปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ สงกรานต์ ลอยกระทง เข้าพรรษา และออกพรรษา เป็นต้น ชาวบ้านบางส่วน มีความเชื่อทางไสยศาสตร์ โดยเฉพาะผู้สูงอายุ

ในบ้านแม่โป่ง หมู่ที่ 5 ไม่มีการทำหัตถกรรมใดๆ มาก่อน ชาวบ้านมีอาชีพทำนา และปลูกหอมแดง กระเทียมเป็นหลัก เมื่อว่างจากงานก็ไม่มีอาชีพเสริม แต่เนื่องจากเป็นหมู่บ้านที่อยู่ในบริเวณรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงได้รับการสนับสนุนด้านการพัฒนาอาชีพ เช่น การแปรรูปอาหาร ทำน้ำผลไม้ แต่ไม่ประสบความสำเร็จ จนกระทั่งในปี พ.ศ.2540 ได้เข้ามาสนับสนุนให้รวมกลุ่มแม่บ้านให้ผลิตผลิตภัณฑ์บาติก โดยการนำวิทยากรมาสอน และหาตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้

2.5 การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้านและสภาพปัญหา

2.5.1 การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้าน

บ้านแม่โป่ง หมู่ที่ 5 เดิมเป็นหมู่บ้านที่มีทางเข้าลำบาก การติดต่อกับต่างหมู่บ้านทำได้ยาก พอมีการตั้งศูนย์ศึกษาเพื่อพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้เข้ามาส่งเสริมสนับสนุนอบรมให้ความรู้แก่ชาวบ้าน กระทรวงมหาดไทยเข้ามาอบรมชาวบ้านตามโครงการหมู่บ้านอาสาพัฒนา และป้องกันตนเอง (อพป.) ทำให้หมู่บ้านเริ่มมีการพัฒนา ไปในทางที่ดีขึ้น ประกอบกับสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท (รพช.) ได้ตัดถนนเข้าหมู่บ้าน ถึง 4 เส้นทางทำให้หมู่บ้านมีการพัฒนาขึ้นมาเป็นลำดับ

2.5.2 สภาพปัญหาและการแก้ไข

เศรษฐกิจ

ปัญหาที่ชาวบ้านยังแก้ไขไม่ได้ คือ ราคาผลผลิตตกต่ำ โดยเฉพาะราคาหอมแดง และกระเทียม ซึ่งเป็นพืชหลักที่ทำรายได้ให้ชาวบ้าน มีชาวบ้านหลายรายหันไปลองปลูกพืชผักประเภทอื่นๆ เช่น พริก ผักกินใบ ประเภทต่างๆ แต่ไม่ค่อยประสบความสำเร็จ เพราะพื้นที่นั้นเป็นที่รู้จักของพ่อค้าว่าเป็นแหล่งปลูกหอมแดง และกระเทียม หากเป็นพืชชนิดอื่น ชาวบ้านต้องขนส่งไปขายในเมือง ทำให้เสียเวลา และมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

ด้านสังคม

ในช่วงที่มียาเสพติดระบาด (ยาบ้า) ทำให้เยาวชน และชาวบ้านบางส่วนได้เสพยา และสร้างปัญหาต่อทรัพย์สินของชาวบ้าน สำนักงานพัฒนาชุมชนจึงเข้ามาช่วยเหลือ โดยการมาอบรมให้ความรู้แก่เยาวชน และชาวบ้าน มีการตั้งกฎเกณฑ์หมู่บ้าน บทลงโทษต่อผู้ที่เสพยาบ้า ปัจจุบันไม่พบผู้เสพยาอีกเลย

2.6 ศักยภาพการพัฒนาของหมู่บ้าน

บ้านแม่โป่ง หมู่ที่ 4 เป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก และอยู่ไกลจากตัวเมือง อีกทั้งการคมนาคมเข้าหมู่บ้านเป็นเส้นทางที่วกวน และคับแคบ ดังนั้นการที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงทำได้ยาก ถึงแม้ว่าจะมีวัดพระนอนที่มีอายุกว่า 100 ปี ก็ตาม ดังนั้นหมู่บ้านจึงเน้นการพัฒนาอาชีพให้แก่ชาวบ้านในกลุ่มต่างๆ ที่มีอยู่แล้วให้เข้มแข็งและยั่งยืน ได้แก่ กลุ่มบาติก กลุ่มทอผ้า และกลุ่มทำอาหาร โดยการสนับสนุนของทางวัดเอง ในการให้สถานที่ในการทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มทอผ้า และเป็นสถานที่ให้หน่วยงานราชการเข้ามาอบรมชาวบ้านอยู่เป็นประจำ อีกทั้งยังมีศูนย์ศึกษาเพื่อการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เข้ามาสนับสนุนให้ชาวบ้านมีการพัฒนาอาชีพ โดยการนำวิทยากรเข้ามาให้ความรู้ และวัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพเสริม เช่น อุปกรณ์การทำบาติก อีกทั้งชาวบ้านส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ 70 เป็นเครือญาติกัน มีการพึ่งพาอาศัยและช่วยเหลือกันตลอด การพัฒนาจึงทำได้ไม่ยากนัก

บทที่ 3

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มฯ

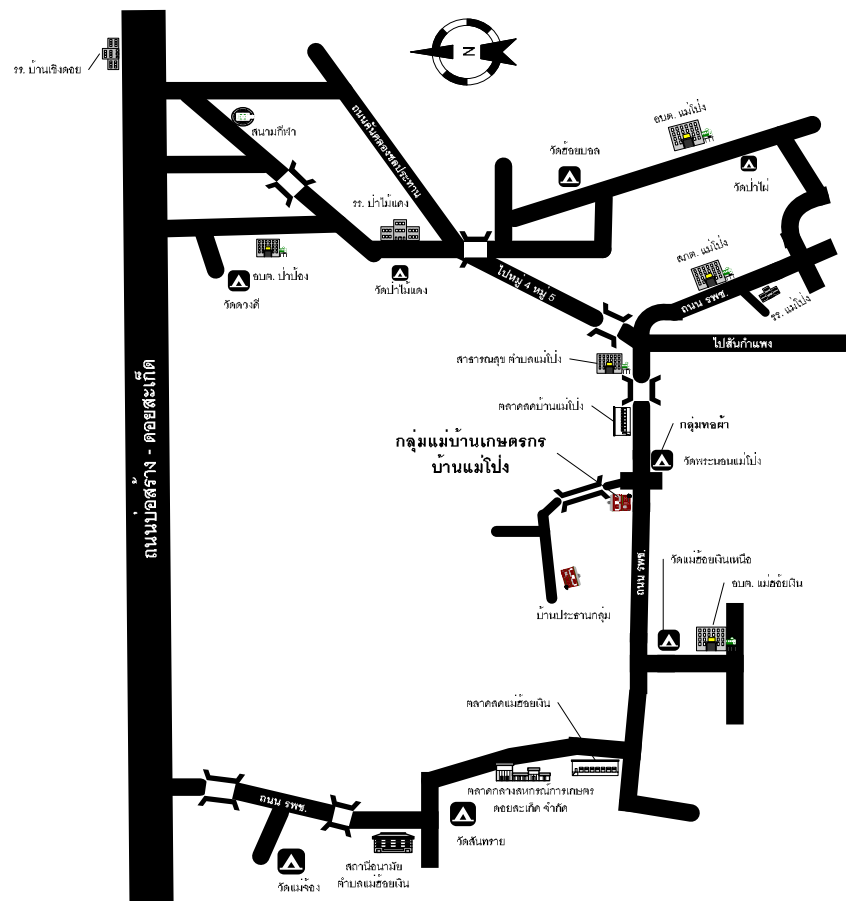
3.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มฯ

3.1.1 ชื่อสถานประกอบการ : กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่โป่ง “นพรัตน์สิ่งทอ”

3.1.2 สถานที่ตั้ง

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่โป่ง (กลุ่มฯ) ตั้งอยู่เลขที่ 126 หมู่ที่ 5 ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอย
สะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ 50220 โทร. 053-840414 01-9517622

จากปากทางเข้าหมู่บ้านประมาณ 800 เมตร ที่ทำการกลุ่มฯ ตั้งอยู่ด้านซ้ายของถนน ตรงข้ามวัดพระนอนแม่โป่ง ซึ่งเป็นที่ตั้งของกลุ่มทอผ้าที่ใช้ศาลาอเนกประสงค์ในวัดพระนอนแม่โป่ง เป็นที่ทำการกลุ่มฯ (แผนภาพที่ 3.1)

แผนภาพที่ 3.1 ที่ตั้งของสถานประกอบการ

3.1.3 ผู้นำคนสำคัญของกลุ่มฯ

นางสาวสังวาล ขัตติยงค์ อายุ 47 ตำแหน่งประธานกลุ่มบาติก จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เดิมมีอาชีพเกษตรกร ทำสวนปลูกหอมแดง และกระเทียม ต่อมาในปี พ.ศ. 2523 ได้เดินทางเข้ามาทำงานในตัวเมืองเชียงใหม่ โดยเป็นลูกจ้างเย็บผ้าที่ร้านเอเธนส์ ถนนราชวงศ์ ซึ่งเป็นร้านตัดเสื้อผ้าผู้ชาย การทำงานครั้งนี้ทำให้นางสาวสังวาลย์ ได้เริ่มต้นฝึกการเย็บผ้า และการออกแบบเสื้อผ้า เมื่อมีความชำนาญมากขึ้นในปี พ.ศ. 2525 ได้ไปทำงานที่ร้านแซมปวิน และในปี พ.ศ. 2527 ได้เดินทางไปเป็นลูกจ้างเย็บผ้าในโรงงานทอผ้าที่กรุงเทพมหานคร จนกระทั่งปี พ.ศ. 2529 ได้กลับมาเปิดร้านตัดเย็บเสื้อผ้าที่บ้าน ต่อมาเมื่อลูกค้ามากขึ้น โดยเฉพาะลูกค้าที่ทำงานในหน่วยงานราชการในเขตอำเภอสันกำแพง และอำเภอดอยสะเก็ด มีเข้ามาตัดเย็บอย่างต่อเนื่อง จนต้องจ้างลูกจ้างมาช่วยงานอีก 2 คน แต่การตัดเย็บเสื้อผ้าตามแบบที่ลูกค้าต้องการ ต้องเขียนแพทเทิน ตัดทีละตัว ทำให้เสียเวลา

ในปี พ.ศ. 2540 ศูนย์การศึกษาเพื่อการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ในพระราชดำริ ได้มีนโยบายส่งเสริมอาชีพการเกษตรให้แก่เกษตรกรในบริเวณหมู่บ้านรอบศูนย์ สนับสนุนให้มีการตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองโป่งขึ้น โดยมีการเข้ามาอบรมให้แม่บ้านทำผ้าบาติก นางสาวสังวาลย์ จึงได้เข้าร่วมกลุ่มฯ ด้วย เนื่องจากมีประสบการณ์ด้านการตัดเย็บเสื้อผ้า จึงได้รับเลือกให้เป็นประธาน ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งกลุ่มฯ จนถึงปัจจุบัน

ครอบครัวของนางสาวสังวาลย์มีสมาชิกอีก 4 คน ดังนี้

1. นางหน้อย ขัตติยงค์ อายุ 78 ปี เป็นมารดานางสาวสังวาลย์
2. นางวรรณ ไทยยันโต อายุ 40 ปี เป็นน้องสาวนางสาวสังวาลย์
3. เด็กหญิงวัลลีย์ ไทยยันโต อายุ 12 ปี ศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
4. เด็กชายเมธี ไทยยันโต อายุ 9 ขวบ ศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นางสาวสังวาลย์ เคยได้รับการอบรม และศึกษาดูงานด้านธุรกิจชุมชน ระหว่างวันที่ 7 - 11 กันยายน พ.ศ. 2541 ณ มูลนิธิหนองขาหย่างเพื่อการพัฒนาชนบท จังหวัดอุทัยธานี และอบรมหลักสูตร “บทบาทผู้สูงอายุนในงานพัฒนาชนบท” ระหว่างวันที่ 17 - 21 ธันวาคม พ.ศ. 2541 ณ สถาบันเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจลุ่มแม่น้ำโขง จังหวัดขอนแก่น

3.2 ประวัติความเป็นมาและการพัฒนาของกลุ่มฯ

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้มีนโยบายการสนับสนุนการพัฒนาอาชีพการเกษตรให้แก่เกษตรกรภายในบริเวณหมู่บ้านรอบศูนย์ และมีการส่งเสริมอาชีพให้แก่แม่บ้านเกษตรกรให้มีรายได้เสริมระหว่างการผลิตทางการเกษตร ซึ่งเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งที่จะสามารถนำมาเป็นอาชีพหลักได้ หมู่บ้านแม่โป่งเป็นหมู่บ้านหนึ่งที่อยู่ในบริเวณศูนย์ฯ ซึ่งแต่เดิมมีการรวมกลุ่มกัน เป็นกลุ่มแม่บ้าน ทางศูนย์ฯ ได้เข้ามาส่งเสริม และได้ทดลองประกอบอาชีพเสริมต่างๆ เช่น อบรมการทำน้ำผลไม้ แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากการส่งเสริมไม่ตรงกับความต้องการของกลุ่มแม่บ้าน จึงทำให้การจัดตั้งกลุ่มของแม่บ้านไม่ประสบผลสำเร็จ ต่อมาในปี พ.ศ. 2539 นางสาวสังวาลย์ เห็นว่าแม่บ้านหลายคนในหมู่บ้านไม่มีอาชีพเสริม จึงได้ชักชวนแม่บ้านทั้งหมด 36 คน มาทำผลิตภัณฑ์บาติก เพราะเห็นว่าเป็นที่นิยม และหมู่บ้านอยู่ใกล้สถานที่ท่องเที่ยวบ่อสรวง อำเภอสันกำแพง และจากประสบการณ์ในด้านการตัดเย็บเสื้อผ้า คาดว่าการผลิตไม่

ยากนัก จึงรวมกันไปขอความสนับสนุนจากโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้ช่วยสนับสนุนวิทยากร และอุปกรณ์ในการทำผลิตภัณฑ์บาติก แต่ทางศูนย์ฯ ไม่มีวิทยากรที่มีความรู้ด้านการทำผลิตภัณฑ์บาติก จึงได้สนับสนุนอุปกรณ์ และได้ติดต่อศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 ส่งวิทยากรผู้มีความรู้มาอบรมให้แม่บ้าน และได้ตั้งเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่โป่งขึ้นในวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2540 สมาชิกจะเรียกว่า “กลุ่มบาติก” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ เพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกในระหว่างรอผลผลิตทางการเกษตร เพื่อสร้างอาชีพให้กับสมาชิกที่สนใจผลิตภัณฑ์บาติก และผ้าฝ้าย ลดปัญหาการว่างงานภายในหมู่บ้าน เป็นสถานที่ศึกษาและให้ความรู้ในการผลิตผ้าบาติก และผ้าฝ้ายให้แก่บุคคลที่สนใจ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน มีสมาชิกเข้าร่วมจำนวน 36 คน และมีการเปิดรับสมาชิกเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยมีการระดมหุ้นหุ้นละ 100 บาท ในปี พ.ศ. 2542 จึงได้หยุดรับสมาชิก เพราะมีมติว่า ถ้ามีสมาชิกมากเกินไปการจัดการจะยุ่งยาก จึงมีสมาชิกทั้งหมด 93 คน จำนวน 1,812 หุ้น สมาชิกเป็นผู้หญิง 83 คน ผู้ชาย 8 คน และคนพิการ 2 คน กลุ่มได้เห็นผ้าบาติกเริ่มไม่เป็นที่นิยมของตลาดสมาชิกไม่มีงานทำ บางส่วนต้องการจะถอนหุ้น กลุ่มฯ จึงหันมาผลิตผ้าฝ้าย เป็นผ้าถุง กระโปรง และกรอบรูปเพราะในหมู่บ้านมีผู้ประกอบการรายหนึ่งผลิตผลิตภัณฑ์เหล่านี้ แต่ไม่ยอมถ่ายทอด กลุ่มฯ จึงได้ลองทำเลียนแบบ และเมื่อนำไปจำหน่ายที่บ่อสร้าง อำเภอสันกำแพงปรากฏว่าขายได้ จึงยึดการผลิตผ้าเป็นหลัก และมีการนำมาแปรรูปเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งออกแบบและตัดเย็บโดยประธานกลุ่มฯ เพื่อให้ลูกค้าจำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ได้ พระครูมานิตภัทรคุณ เจ้าอาวาสวัดแม่โป่ง ได้ตั้งชื่อให้กลุ่มฯ ว่า “นพรัตน์สิ่งทอ” ตามชื่อเจดีย์ของวัด ในปีนี้เอง สมาชิกกลุ่มฯ มีความต้องการออมทรัพย์ จึงได้ตั้งกลุ่มออมทรัพย์ขึ้น เพื่อให้สมาชิกได้ออมเงินไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน หรือเป็นเงินลงทุนในการทำธุรกิจ มีการเปิดรับสมาชิกสมทบนอกกลุ่มฯ ด้วย มีสมาชิกทั้งหมด 45 คน จำนวน 352 หุ้น หุ้นละ 10 บาท การเก็บเงินออม แล้วแต่สมาชิก ต้องออมขั้นต่ำเดือนละ 30 บาท มีการมีการตั้งคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์แยกจากกลุ่มบาติก เพื่อให้เกิดความสะดวก และรวดเร็วในการบริหารงาน และกลุ่มฯ ยังได้ตั้งกลุ่มทอผ้าขึ้นมา โดยการเปิดรับสมาชิกใหม่เฉพาะกลุ่มทอผ้า มีสมาชิกทั้งหมด 13 คน จำนวน จำนวน 296 หุ้น หุ้นละ 100 บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตผ้าผืนเป็นวัตถุดิบของกลุ่มบาติกต่อไป และเป็นการขยายงานให้ครบวงจรมากขึ้น จากผลงานที่ผ่านมาทำให้กลุ่มฯ ได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล โดยการสนับสนุนของสำนักงานเกษตรอำเภอคอยสะเกิด และยังได้รับรางวัลชนะเลิศผลิตภัณฑ์ดีเด่นประเภทผ้าทอ จากงานมหกรรมสินค้าชุมชน หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (สิงห์ทอง) 17 จังหวัดภาคเหนือ จัดโดยสำนักงานพัฒนาชุมชน เขตที่ 5 ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับรางวัลคือ ผ้าถุงปักลายชาวเขา (ผลิตภัณฑ์อยู่ที่สำนักงานพัฒนาชุมชน) และกลุ่มฯ ยังเป็นที่ศึกษาดูงานของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนกลุ่มต่างๆ ที่มีความสนใจ

3.3 บทบาทของกลุ่มฯ ต่อชุมชน

ตั้งแต่ก่อตั้งกลุ่มฯ ในปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ทำให้สมาชิกในกลุ่มฯ และชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยเข้ามาทำงานในกลุ่มฯ ในด้านการแพ้นท์สี การทอผ้า หรือรับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ไปปัก หรือถักโครเชต์ตกแต่งบริเวณ แขนเสื้อ และขอบแขน เป็นต้น ผลิตภัณฑ์ในเวลาว่างจากงาน นอกจากนี้ กลุ่มฯ ยังตั้งกองผ้าป่าเพื่อหาทุนให้วัดแม่โป่งทุกปี และยังเข้าร่วมกิจกรรมในหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง

3.4 การจัดการองค์กรและการบริหารงานของกลุ่มฯ

3.4.1 การบริหารและจัดการองค์กรของกลุ่มฯ

กลุ่มบาติก

กลุ่มบาติก ได้มีการตั้งคณะกรรมการออกเป็นตำแหน่งต่างๆ จำนวน 7 ตำแหน่ง คือ ตำแหน่ง ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก คณะกรรมการ ประธานที่ปรึกษา และที่ปรึกษา (แผนภาพที่ 3.1)

กลุ่มบาติก ไม่มีวาระการดำรงตำแหน่ง คณะกรรมการมาจากการพิจารณาของประธานกลุ่มฯ โดยพิจารณาจากความสามารถ ความไว้วางใจ และความเสียสละให้แก่กลุ่มฯ จากนั้นแจ้งให้สมาชิกทราบ ซึ่งสมาชิกก็เห็นด้วย มีบางตำแหน่งที่มีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม กลุ่มบาติกจะมีการประชุมสามัญประจำปี ในเดือนธันวาคมของทุกปี เพื่อแจ้งผลการดำเนินงาน และการปันผลให้สมาชิก

จากโครงสร้างองค์กร กลุ่มได้แบ่งหน้าที่ให้บุคคลต่างๆ ดังนี้

1. ประธาน คือ นางสาวสังวาลย์ ชัยยนต์ อายุ 47 ปี ทำหน้าที่ดูแลการตลาด ออกแบบ และตัดเย็บเสื้อผ้า
2. รองประธาน คือ นางวันดี ไทยกรณ์ อายุ 52 ปี ทำหน้าที่ดูแลการผลิตของกลุ่มบาติก หากประธานไม่อยู่
3. เลขานุการ คือ นายไพโรจน์ ไทยกรณ์ อายุ 25 ปี ทำหน้าที่ออกแบบลวดลายปัก ควบคุมการผลิตในส่วนของการพันทึส และจัดทำบัญชีของกลุ่มบาติก
4. เหรัญญิก คือ นางสาวสุนทรีย์ ทำบุญตอบ อายุ 48 ปี มีหน้าที่ในการร่วมตัดสินใจในกิจการของกลุ่มบาติก
5. กรรมการ คือ นางณอมศรี จินะกัน อายุ 46 ปี มีหน้าที่ในการร่วมตัดสินใจในกิจการของกลุ่มบาติก
6. กรรมการ คือ นางวรรณณา ไชยยันต์โต อายุ 40 ปี ทำหน้าที่ควบคุมการผลิตในส่วนของการพันทึส การกระจายงานให้สมาชิก และติดต่อลูกค้า
7. กรรมการคือ นางสาวพวงเพชร ทาระธา อายุ 37 ปี มีหน้าที่ในการร่วมตัดสินใจในกิจการของกลุ่ม
8. ประธานที่ปรึกษา คือ นายประพันธ์ เพระสำเนียง อายุ 54 ปี เป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่กลุ่มบาติก ด้านการบริหารจัดการ
9. ที่ปรึกษา คือ พระมานิตภักทรคุณ เจ้าอาวาสวัดแม่โป่ง เป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่กลุ่มบาติก ด้านการบริหารจัดการ (ตารางที่ 3.1)

กลุ่มทอผ้า

กลุ่มทอผ้า ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการออกเป็นตำแหน่งต่างๆ จำนวน 6 ตำแหน่ง คือ ตำแหน่งประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก และที่ปรึกษากลุ่มทอผ้า (แผนภาพที่ 3.1)

กลุ่มทอ ไม่มีการเลือกตั้งคณะกรรมการ จึงไม่มีวาระการดำรงตำแหน่ง เนื่องจากมีสมาชิกเพียง 13 คน สมาชิกที่เหลือทั้งหมดจึงมีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการ มีบางตำแหน่งมีการเปลี่ยนแปลงตามความ

เหมาะสม กลุ่มทอผ้าจะมีการประชุมสามัญประจำปี ในเดือนธันวาคมของทุกปี เพื่อแจ้งผลการดำเนินงาน และการปันผลให้สมาชิก

จากโครงสร้างองค์กร กลุ่มได้แบ่งหน้าที่ให้บุคคลต่างๆ ดังนี้

1. ประธาน คือ นางจันทร์ ไทยกรณ์ อายุ
2. รองประธาน คือ นาถวิล ทาระธา
3. เลขานุการ และเหรัญญิกคือ นางสาวดา ไทยยันโต
4. ที่ปรึกษากลุ่มทอผ้า คือ พระครูมานิตภทฺรคุณ เจ้าอาวาสวัดพระนอนบ้านแม่โป่ง
5. ที่ปรึกษากลุ่มทอผ้า คือ นายประพันธ์ เพาะสำเนียง ผู้ใหญ่บ้านบ้านแม่โป่ง หมู่ที่ 5
6. ที่ปรึกษากลุ่มทอผ้า คือ นางสาวสังวาลย์ ขัตติยนต์ ประธานกลุ่มบาติก บ้านแม่โป่ง หมู่ที่ 5
7. ที่ปรึกษากลุ่มทอผ้า คือ นางวรรณนา ไชยยันโต อายุ 40 ปี คณะกรรมการกลุ่มบาติก

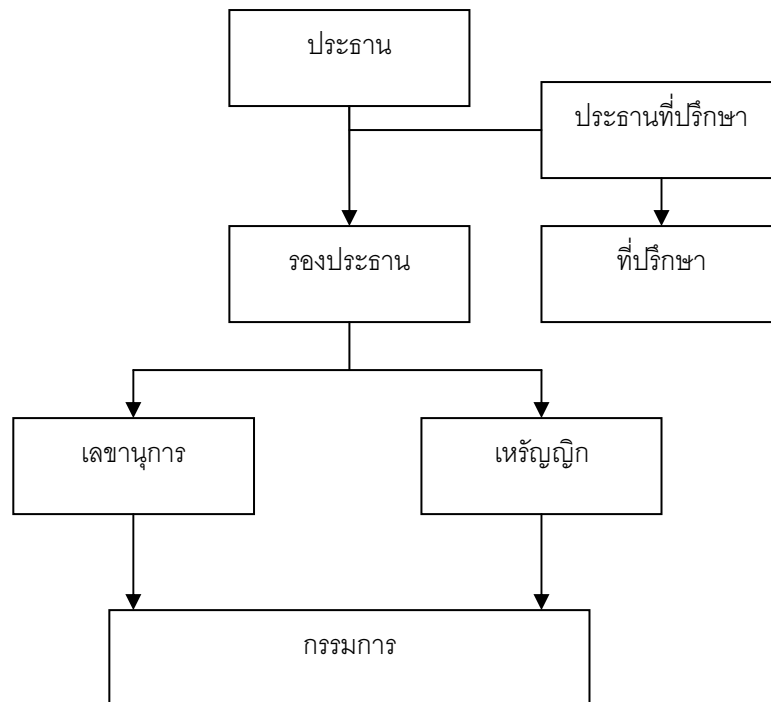
กลุ่มออมทรัพย์

กลุ่มออมทรัพย์ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการออกเป็นตำแหน่งต่างๆ จำนวน 6 ตำแหน่ง คือ ตำแหน่งประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก และที่ปรึกษากลุ่มออมทรัพย์ (แผนภาพที่ 3.1)

คณะกรรมการได้มาจาก การคัดเลือก โดยพิจารณาจากความเหมาะสม และความไว้วางใจของสมาชิก ไม่มีวาระการดำรงตำแหน่ง หากทำงานไม่เป็นที่พอใจของสมาชิก ก็จะมีการเปลี่ยนผู้ดำรงตำแหน่งแทน

จากโครงสร้างองค์กร กลุ่มได้แบ่งหน้าที่ให้บุคคลต่างๆ ดังนี้

1. ประธาน คือ นางสาวพัชรา ทาระธา
2. รองประธาน คือ นายสุชาติ ท้าวอุดม
3. เลขานุการ และ เหรัญญิก คือ นางสาวพวงเพชร ทาระธา
4. ที่ปรึกษากลุ่มออมทรัพย์ คือ พระครูมานิตภทฺรคุณ เจ้าอาวาสวัดพระนอนบ้านแม่โป่ง
5. ที่ปรึกษากลุ่มออมทรัพย์ คือ นายประพันธ์ เพาะสำเนียง ผู้ใหญ่บ้านบ้านแม่โป่ง หมู่ที่ 5
6. ที่ปรึกษากลุ่มออมทรัพย์ คือ นางวันดี ไทยกรณ์ ประธานกลุ่มแม่บ้านแม่โป่ง หมู่ที่ 5
7. ที่ปรึกษากลุ่มออมทรัพย์ คือ นางศิริพร ไทยยันโต ประธานกลุ่มแม่บ้านแม่โป่ง หมู่ที่ 4
8. ที่ปรึกษากลุ่มออมทรัพย์ คือ นางสาวสังวาลย์ ขัตติยนต์ ประธานกลุ่มบาติก บ้านแม่โป่ง หมู่

แผนภาพที่ 3.2 โครงสร้างองค์กร

3.4.2 ปัญหาการจัดการองค์กรของกลุ่มฯ

กลุ่มบาติก

ถึงแม้ว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการออกเป็นตำแหน่งต่างๆ แต่บางตำแหน่งไม่ได้ทำตามหน้าที่ เช่นตำแหน่งเหรัญญิก จะทำหน้าที่ตัดเย็บเสื้อผ้าเท่านั้น เพราะบ้านไกลจากกลุ่มบาติก เวลามีการส่งของ ออกบิล และทำบัญชี ไม่สะดวกในการปฏิบัติ กลุ่มบาติกจึงแก้ไขโดยการให้นายไพโรจน์ เลขานุการ เป็นผู้จัดการเรื่องการเงินของกลุ่มบาติกแทน เนื่องจากจบการศึกษาระดับ ปวส. บ้านอยู่ใกล้กลุ่มบาติก และยังสามารถทำงานได้ตลอดเวลา ส่วนกลุ่มอื่นๆ ไม่มีปัญหาในการบริหาร คณะกรรมการทำหน้าที่ได้ตามตำแหน่งที่ตั้งไว้ ส่วนกลุ่มอื่นๆ ยังไม่มีปัญหาในการจัดการองค์กร

ตารางที่ 3.1 โครงสร้างการบริหารงานกลุ่มबाटปี พ.ศ. 2545

ที่	ชื่อ - สกุล	อายุ (ปี)	เพศ	สถานภาพ	ระดับการศึกษา	ตำแหน่ง	หน้าที่	อาชีพเดิม	อาชีพปัจจุบัน	เป็นสมาชิกกลุ่มอื่น	บทบาทในชุมชน
1	น.ส.สังวาลย์ ขัตติยนต์	47	หญิง	โสด	ป.4	ประธาน	- ตลาด - ดูแลการตัดเย็บ - ออกแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูป - จำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ศูนย์จำหน่าย	ตัดเย็บเสื้อผ้าให้กลุ่มฯ	ตัดเย็บเสื้อผ้าให้กลุ่มฯ	- กรรมการหมู่บ้าน - ที่ปรึกษา และสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ - กรรมการกลุ่มทอผ้า	ร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน
2	นางวันดี ไทยกรณ์	52	หญิง	สมรส	ป.4	รองประธาน	ดูแลการผลิตช่วงที่ประธานไม่อยู่	เกษตรกร	ขายข้าวแกง	- ประธานกลุ่มแม่บ้านหมู่ที่ 5 - คณะกรรมการหมู่บ้าน - ที่ปรึกษากลุ่มออมทรัพย์	ร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน
3	นายไพโรจน์ ไทยกรณ์	25	ชาย	โสด	ปวส. สถาปัตย์	เลขานุการ	- ออกแบบลายปัก - ทำปลอกคอสร้อย - ควบคุมการผลิตในส่วนของการพันทอ - ทำบัญชีกลุ่มฯ	นักศึกษา	ทำงานให้กลุ่มฯ	- สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ - สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์	ร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน
4	น.ส.สุนทรี ทำบุญตอบ	48	ชาย	โสด	ป.4	เหรัญญิก	- ดูแลรายการรับจ่าย - เย็บผ้า	เกษตรกร	เย็บผ้าให้กลุ่มฯ	- สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์	ร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน
5	นางทนอมศรี จินะกัน	46	หญิง	สมรส	ป.4	กรรมการ	ร่วมบริหารงานกลุ่มฯ	เจ้าของโรงสี	เจ้าของโรงสี	กรรมการหมู่บ้าน สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์	ร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	อายุ (ปี)	เพศ	สถานภาพ	ระดับการศึกษา	ตำแหน่ง	หน้าที่	อาชีพเดิม	อาชีพปัจจุบัน	เป็นสมาชิกกลุ่มอื่น	บทบาทในชุมชน
6	นางวรรณ ไชยยันโต	40	หญิง	หม้าย	ป. 7	กรรมการ	- ร่วมบริหารงานกลุ่มฯ - กระจายงานแก่กลุ่มฯ - บัณฑิตให้สมาชิก - ติดต่อดูแลค่า - เพนที่ผลิตผลิตภัณฑ์	ขายข้าว แกง	ทำงานให้ กลุ่มฯ	- สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ - สมาชิกกลุ่มแม่บ้าน	ร่วมกิจกรรม ของหมู่บ้าน
7	น.ส. พวงเพชร ทาระดา	37	หญิง	โสด	ป. 4	กรรมการ	ร่วมบริหารงานกลุ่มฯ	เย็บผ้า	เย็บผ้าให้ กลุ่มฯ	เหรียญกลุ่มออมทรัพย์	ร่วมกิจกรรม ของหมู่บ้าน
8	นายประพันธ์ เพาะสำเนียง	54	ชาย	สมรส	ป. 4	ประธานที่ ปรึกษา	ให้คำปรึกษา บริหารกลุ่มฯ	เกษตรกร	เกษตรกร	กรรมการบริหารสหกรณ์ การเกษตรโดยจะเกิด จำกัด สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์	ผู้ใหญ่บ้าน แม่โป่ง หมู่ที่ 5
9	พระครูมานิตพัทรคุณ	39	ชาย	โสด	ปริญญาตรี	ที่ปรึกษา	ให้คำปรึกษา บริหารกลุ่มฯ	-	-	ที่ปรึกษากลุ่มทอผ้า ที่ปรึกษากลุ่มออมทรัพย์	เจ้าอาวาสวัด พระนอนแม่โป่ง

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 3.2 โครงสร้างการบริหารงานกลุ่มทอผ้า ปี พ.ศ. 2545

ที่	ชื่อ – สกุล	อายุ (ปี)	เพศ	สถานภาพ	ระดับการศึกษา	ตำแหน่ง	หน้าที่	อาชีพเดิม	อาชีพปัจจุบัน	เป็นสมาชิกกลุ่มอื่น	บทบาทในชุมชน
1	นางจันทร์ เทยกรณย์	50	หญิง	สมรส	ป.4	ประธาน	-ตลาด บัญชี การเงิน - บริหารการผลิต	เกษตรกร	รับจ้าง	สมาชิกกลุ่มปาดิก สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์	ร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน
2	นางถวิล ทาระธา	50				รองประธาน	- ดูแลกลุ่ม	ค้าขาย	ค้าขาย	สมาชิกกลุ่มปาดิก สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์	ร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน
3	นางสุชาดา ไทยยันโต	40				เลขานุการ เหรียญก	- จัดซื้อ - บัญชี การเงิน	รับจ้าง	ทอผ้า รับจ้าง	สมาชิกกลุ่มปาดิก สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์	ร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน
4	นายประพันธ์ สำเนียง	54				ที่ปรึกษา	ให้คำปรึกษางาน บริหารกลุ่มฯ	เกษตรกร	เกษตรกร	กรรมการบริหารสหกรณ์ การเกษตรรอยสะเกิด จำกัด สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์	ผู้ใหญ่บ้าน แม่โป่ง หมู่ที่ 5
5.	พระครูมานิตภทพรคุณ	39	ชาย	โสด	ปริญญาตรี	ที่ปรึกษา	ให้คำปรึกษางาน บริหารกลุ่มฯ	-	-	ปรีกษากกลุ่มปาดิก ที่ปรีกษากกลุ่มออมทรัพย์	เจ้าอาวาสวัด พระนอนแม่โป่ง
6.	น.ส.สังวาลย์ ขัตติยนต์	47	หญิง	โสด	ป. 4	ที่ปรึกษา	ให้คำปรึกษางาน บริหารกลุ่มฯ	ตัดเย็บ เสื้อผ้า	ตัดเย็บเสื้อผ้า ให้กลุ่มฯ	- กรรมการหมู่บ้าน - ที่ปรึกษา และสมาชิก กลุ่มออมทรัพย์ - ประธานกลุ่มปาดิก	ร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน
7.	นางวรรณา ไทยยันโต	40	หญิง	หม้าย	ป. 7	ที่ปรึกษา	ให้คำปรึกษางาน บริหารกลุ่มฯ	ขายข้าว แกง	ทำงานให้ กลุ่มฯ	- กรรมการกลุ่มปาดิก - สมาชิกกลุ่มแม่บ้าน	ร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 3.3 โครงสร้างการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์ ปี พ.ศ. 2545

ที่	ชื่อ – สกุล	อายุ (ปี)	เพศ	สถานภาพ	ระดับการศึกษา	ตำแหน่ง	หน้าที่	อาชีพเดิม	อาชีพปัจจุบัน	เป็นสมาชิกกลุ่มอื่น	บทบาทในชุมชน
1.	นางสุพัตรา ทะระธา	45	หญิง	สมรส	ป. 4	ประธาน	ดูแลการออมทรัพย์ของสมาชิก	เกษตรกร	เกษตรกร	สมาชิกกลุ่มบาติก	ร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน
2.	นายสุชาติ ท้าวอุดม	45	ชาย	สมรส	ป. 4	รองประธาน	ดูแลการออมทรัพย์ของสมาชิก	เกษตรกร	เกษตรกร	สมาชิกกลุ่มบาติก	ร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน
3.	น.ส. พงษ์เพชร ทะระธา	37	หญิง	โสด	ป. 4	เลขานุการ เหรียญกษาปณ์	ดูแลบัญชีออม และการ กู้ยืมของสมาชิก	เย็บผ้า	เย็บผ้าให้กลุ่ม บาติก	คณะกรรมการกลุ่มบาติก	ร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน
4.	พระครูมานิตภัทรคุณ	39	ชาย	โสด	ปริญญาตรี	ที่ปรึกษา	ให้คำปรึกษางานบริหาร กลุ่มฯ	-	-	ปรึกษากลุ่มบาติก ที่ปรึกษากลุ่มออมทรัพย์	เจ้าอาวาสวัดพระ นอนแม่โป่ง
5	นายประพันธ์ สำเนียง	54	ชาย	สมรส	ป. 4	ที่ปรึกษา	ให้คำปรึกษางานบริหาร กลุ่มฯ	เกษตรกร	เกษตรกร	กรรมการบริหารสหกรณ์ การเกษตรโดยสะกัด จำกัด สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์	ผู้ใหญ่นบ้าน แม่โป่ง หมู่ที่ 5
5.	นางวันดี ไทกรรณ์	52	หญิง	สมรส	ป. 4	ที่ปรึกษา	ให้คำปรึกษางานบริหาร กลุ่มฯ	เกษตรกร	ขายข้าวแกง	- ประธานกลุ่มแม่บ้านหมู่ที่ 5 - คณะกรรมการหมู่บ้าน - รองประธานกลุ่มบาติก	ร่วมกิจกรรมของ หมู่บ้าน
6	นางศิริพร ไทยย์มิต	50	หญิง	สมรส	ป. 4	ที่ปรึกษา	ให้คำปรึกษางานบริหาร กลุ่มฯ	ค้าขาย	ค้าขาย		ร่วมกิจกรรมของ หมู่บ้าน
7	น.ส. สังวาลย์ ขัติยนต์	45	หญิง	โสด	ป 4	ที่ปรึกษา	ให้คำปรึกษางานบริหาร กลุ่มฯ	ตัดเย็บ เสื้อผ้า	ตัดเย็บเสื้อผ้า ให้กลุ่มฯ	- ประธานกลุ่มบาติก - กรรมการหมู่บ้าน - กรรมการกลุ่มทอผ้า	ร่วมกิจกรรมของ หมู่บ้าน

ที่มา : จากการสำรวจ

3.5 แหล่งให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือแก่กลุ่มฯ

กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนการรวมกลุ่มฯ จาก ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 ได้สนับสนุนวิทยากรมาฝึกอบรมการทำผลิตภัณฑ์บาติก และให้การอบรมอย่างต่อเนื่องปีละครั้ง ยังสนับสนุนให้ออกร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ทางศูนย์ฯ จัดขึ้นทุกครั้ง นอกจากนี้ยังมีสำนักงานเกษตรอำเภอคอยสะเก็ด และสำนักงานพัฒนาชุมชนที่ให้การสนับสนุนด้านการตลาด และการจัดหาเงินทุนหมุนเวียนแก่กลุ่มฯ อีกด้วย (ตารางที่ 3.3)

ตารางที่ 3.3 ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน

หน่วยงาน	ความช่วยเหลือที่ได้รับ
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจาก พระราชดำริ	สนับสนุนการก่อตั้งกลุ่มฯ วัสดุและอุปกรณ์การทำผลิตภัณฑ์บาติก
นางสาวสังวาลย์ ขัติยนต์	กิ๊พผ้า จำนวน 2 หลัง มูลค่า 5,000 บาท
วัดแม่โป่ง และเจ้าอาวาสวัดแม่โป่ง	ให้ศาลาเอกประสงค์ เป็นที่ตั้งของกลุ่มทอผ้า เป็นที่ปรึกษา และ กิ๊พผ้า 5 ตัว มูลค่า 12,500 บาท
ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1	สนับสนุนวิทยากร ให้ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์บาติกการทำบัญชี การบริหารงาน สนับสนุนด้านการตลาด และเงินกู้จำนวน 50,000 บาท
สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่	ออกหนังสือรับรองให้กลุ่มฯ ในการออกร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ โดย ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายค่าพื้นที่
สำนักงานเกษตรอำเภอคอยสะเก็ด	สนับสนุนด้านการตลาด และเงินกู้ปลอดดอกเบี้ย จำนวน 60,000 บาท
สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ คอยสะเก็ด	สนับสนุนด้านการตลาดเงินทุนจำนวน 30,000 บาท ดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อปี และเงินกู้ปลอดดอกเบี้ยจำนวน 20,000 บาท
ศูนย์ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน	อบรมขั้นพื้นฐาน
โครงการมียาชาวา	สนับสนุนอุปกรณ์ สี ในการทำผลิตภัณฑ์บาติก มูลค่า 30,000 บาท
องค์การบริหารส่วนตำบลแม่โป่ง	เงินกู้ปลอดดอกเบี้ยกลุ่มทอผ้า จำนวน 50,000 บาท
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนอำเภอคอย สะเก็ด	อบรมให้ความรู้เพิ่มทักษะในการเพิ่มผลผลิตผลิตภัณฑ์บาติก
โครงการ Help age	สนับสนุนการศึกษาดูงานที่จังหวัดอุทัยธานี และสนับสนุนเงินทุน จำนวน 25,000 บาท
สหกรณ์การเกษตรอำเภอคอยสะเก็ด	สนับสนุนด้านการตลาด
นายวิลาศ นางพิญผกา เชาว์ประดิษฐ์	สนับสนุนเงินทุน จำนวน 100,000 บาท

ที่มา : จากการสำรวจ

3.6 ศักยภาพการจัดการองค์การของกลุ่มฯ

กลุ่มฯ มีการแยกการบริการงานของกลุ่มต่างๆ ออกจากกัน โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการ การระดมทุน และการปันผลแยกแต่ละกลุ่มด้วย มีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน แม้ว่าจะไม่ได้เป็นไปตามตำแหน่งที่วางไว้ แต่ก็สามารถทำงานได้ดี อีกทั้งส่วนใหญ่เป็นเครือญาติกัน การทำงานจึงไม่ค่อยมีปัญหา อีกทั้งมีโครงการจะให้สมาชิกที่ทำงานประจำกลุ่มบวชทั้งในส่วนของการพื้นที่ และการตัดเย็บ มีประกันสังคมเพื่อเป็นสวัสดิการให้สมาชิก

บทที่ 4

การผลิตและเทคโนโลยีการผลิต

4.1 ผลิตภัณฑ์

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่โป่ง แยกเป็น 2 กลุ่มที่มีการผลิตภัณฑ์ คือ กลุ่มบาติกจะแปรรูปผลิตภัณฑ์ จากผ้าฝ้ายทอมือ เป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูปซึ่งมีรูปแบบที่หลากหลายเป็นผลิตภัณฑ์หลัก ได้แก่ เสื้อ กางเกง กระโปรง ผ้าถุง และรูปปักพร้อมกรอบ (ตารางที่ 4.1) ในส่วนของผลิตภัณฑ์บาติก ได้หยุดผลิตตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2543 เนื่องจากไม่เป็นที่นิยม และไม่มีคำสั่งซื้อจากลูกค้า. กลุ่มทอผ้าจะผลิตผ้าฝ้ายทอมือ ขนาด 1 X 60 เมตร เป็สน ผลิตภัณฑ์หลักเพื่อเป็นวัตถุดิบให้กลุ่มบาติก (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.1 กลุ่มผลิตภัณฑ์ของกลุ่มบาติก

กลุ่มผลิตภัณฑ์	ผลิตภัณฑ์
ผ้าถุง ขนาด 2 เมตร x 0.90 เมตร	- ผ้าถุงพื้นทลายธรรมดา - ผ้าถุงพื้นทลายปักด้านรอบลาย(ภาคผนวก ก รูปที่ ก.9) - ผ้าถุงพื้นท + ปักตาไก่(ภาคผนวก ก รูปที่ ก.8) - ผ้าถุงสกรีน+ ปัก ลายตลาดน้ำ(ภาคผนวก ก รูปที่ ก.7) - ผ้าถุงสกรีน + ปัก ลายชาวเขา
ผ้าถุง ขนาด 3.60 เมตร x 0.90 เมตร	- ผ้าถุงพื้นทลายธรรมดา - ผ้าถุงพื้นทลายปักด้านรอบลาย(ภาคผนวก ก รูปที่ ก.9) - ผ้าถุงพื้นท + ปักตาไก่(ภาคผนวก ก รูปที่ ก.8) - ผ้าถุงสกรีน+ ปัก ลายตลาดน้ำ(ภาคผนวก ก รูปที่ ก.7) - ผ้าถุงสกรีน + ปัก ลายชาวเขา
กระโปรงพื้น ขนาด 1.5 x 0.90 เมตร (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.6)	- กระโปรงพื้นพื้นทลายธรรมดา - กระโปรงพื้นพื้นทลายปักด้านรอบลาย - กระโปรงพื้นพื้นท + ปักตาไก่ - กระโปรงพื้นสกรีน + ปักลายชาวเขา
เสื้อ	- เสื้อแขนชุด (ภาคผนวก ก รูปที่ ก.3) - เสื้อแขนสั้น(ภาคผนวก ก รูปที่ ก.4) - เสื้อแขนยาว(ภาคผนวก ก รูปที่ ก.5)
กางเกง	- กางเกงพื้นธรรมดา - กางเกงพื้นปักลาย
ภาพปักพร้อมกรอบ	- ภาพปักพร้อมกรอบ 0.12X 0.16 เมตร(ภาคผนวก ก รูปที่ ก.10) - ภาพปักพร้อมกรอบ 0.16 x 0.90เมตร
บาติก	- ผ้าฝืน ขนาด 3.60 x 0.90 เมตร

หมายเหตุ : กลุ่มบาติกจะผลิตเฉพาะขั้นตอนของการแพ้นท์สี ขั้นตอนอื่นๆ เป็นส่วนของประธานกลุ่มบาติก

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.2 ผลิตรภัณฑ์กลุ่มทอผ้า

กลุ่มผลิตภัณฑ์	ผลิตภัณฑ์	ขนาด
ผ้าตัดเสื้อ	- ผ้าพื้น	1 x60 เมตร
	- ผ้าลาย	1 x60 เมตร
ผ้าถุง	- ผ้าพื้น	1 x60 เมตร
	- ผ้าลาย	1 x60 เมตร

ที่มา : จากการสำรวจ

4.2 การบริหารการผลิต และการวางแผนการผลิต

4.2.1 การบริหารการผลิต

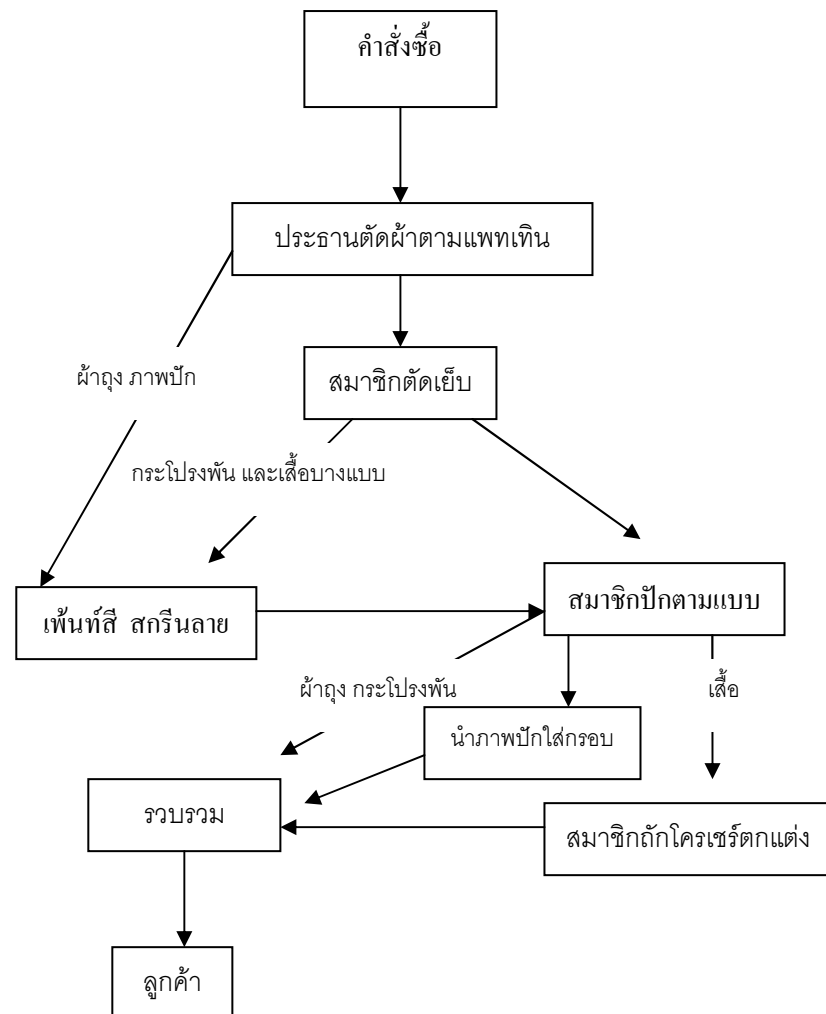
กลุ่มบาติก

การบริหารการผลิตของกลุ่มฯ จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ คือ การตัดเย็บเสื้อผ้า กางเกง และกระโปรงพ้น นางสาวสังวาลย์ประธานกลุ่มฯ จะเป็นผู้ดูแลการผลิต ทั้งหมด ตั้งแต่การออกแบบ การกระจายให้สมาชิกเย็บเป็นตัว แล้วรวบรวม ในส่วนการแพ้นท์สี และสกรีนลาย ลงบนผ้าถุง กระโปรงพ้น และ เสื้อนายไพรโจณ์ จะเป็นผู้ดูแล และควบคุมการผลิตทั้งหมด ในส่วนของการกระจายงานให้สมาชิกปักตามลวดลาย และการถักโครเชต์ตกแต่งเสื้อผ้า นางวรรณาจะเป็นผู้ดูแล และเป็นผู้รวบรวมผลิตภัณฑ์ทั้งหมดเมื่อผลิตเรียบร้อยแล้ว

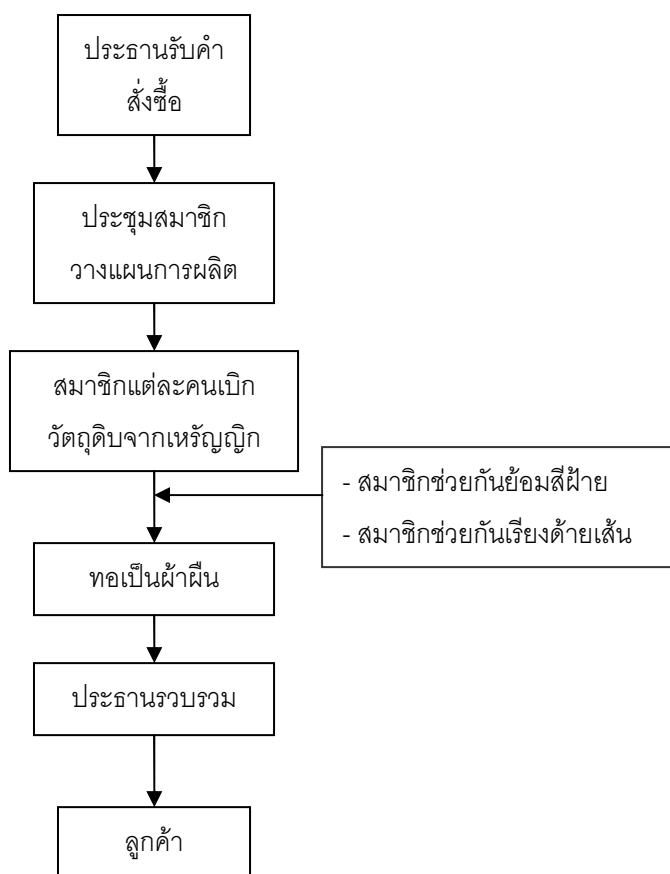
เมื่อประธานกลุ่มฯ ได้รับคำสั่งซื้อจากลูกค้า ก็จะวางแผนการผลิต โดยเริ่มจากประธานจะตัดผ้าตามแพทเทิน แล้วประธานจะกระจายให้สมาชิกเย็บตามแบบ เสื้อบางแบบ ผ้าถุง กระโปรงพ้น ต้องแพ้นท์ลาย สกรีนลาย จะส่งให้นายไพรโจณ์ ที่ดูแลส่วน ส่วนภาพปัก เมื่อตัดผ้าให้ได้ขนาดตามที่ต้องการแล้ว จะส่งมาใน ส่วนของการสกรีนลาย เมื่อทำการแพ้นท์ ลาย และสกรีนลายแล้ว นางวรรณานำไปกระจายให้สมาชิกปัก และถักโครเชต์ประดับ เสื้อบางแบบจะปักโดยไม่ต้องใช้แบบสกรีน ก็จะนำไปให้สมาชิกปัก และถักโครเชต์ ตกแต่ง ส่วนภาพปัก จะมีสมาชิคนำไปเข้ากรอบให้เรียบร้อย จากนั้นนางวรรณาจะเป็นผู้รวบรวม เพื่อจัดส่งให้ลูกค้าต่อไป หากมีการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ กลุ่มฯ จะผลิตประมาณ 5 – 10 ตัว แล้วส่งให้ลูกค้าในกรุงเทพฯ จำหน่ายต่อไป หากรูปแบบเป็นที่ต้องการของตลาด จะมีการสั่งผลิตในปริมาณมากขึ้น (แผนภาพที่ 4.1)

กลุ่มทอผ้า

เมื่อประธานรับคำสั่งซื้อจากกลุ่มบาติก จะประชุมสมาชิก วางแผนการผลิต และแบ่งคำสั่งซื้อให้สมาชิกแต่ละคน สมาชิกจะไปเบิกวัตถุดิบ ได้แก่ ผ้าฝ้าย และสีย้อมผ้าจากนางสุชาดา รองประธานกลุ่มทอผ้า จากนั้นจะนำไปผลิต โดยจะช่วยกันย้อมสีผ้าฝ้าย เรียงด้ายเส้นยืน จากนั้นสมาชิกแต่ละคนจะทอเป็นผ้าผืนโดยใช้ที่ทอผ้าของกลุ่มทอผ้า เมื่อเรียบร้อยแล้ว ประธานจะรวบรวมเพื่อนำส่งกลุ่มบาติกต่อไป (แผนภาพที่ 4.2)

แผนภาพที่ 4.1 การวางแผนการผลิตของกลุ่มบาติก

แผนภาพที่ 4.2 การวางแผนการผลิตของกลุ่มทอผ้า

4.2.2 การวางแผนการผลิต

กลุ่มบาติก

กลุ่มบาติก สามารถผลิตผลิตภัณฑ์ได้ตลอดปี จะผลิตมากในช่วงเดือนเมษายน – ธันวาคม ในช่วงปลายเดือนธันวาคม – มีนาคม สมาชิกส่วนใหญ่ปลูกหอมแดง และกระเทียม ทำให้ผลผลิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ออกมาน้อย ในปี พ.ศ.2544 กลุ่มบาติก สามารถพื้นที่ผ้าถุงได้มากที่สุด ถึง 3,505 ชิ้น รองลงมา เป็นการ พื้นที่กระโปรงพัน จำนวน 1,090 ชิ้น ในส่วนของการแปรรูปผลิตภัณฑ์ กลุ่มฯ ได้ผลิตผ้าถุงขนาด 2 X 0.90 เมตรมากที่สุด จำนวน 2,475 ชิ้น รองลงมาได้แก่ ผลิตภัณฑ์เสื้อ จำนวน 2,400 ตัว ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตน้อยที่สุด คือ ภาพปักพร้อมกรอบ ขนาด 0.16X 0.90 เมตร จำนวน 20 ชิ้น (ตารางที่ 4.3 และ 4.4)

ตารางที่ 4.3 ช่วงเวลาการผลิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่มบาติก

ผลิตภัณฑ์	ช่วงเวลา											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ผ้าถุงขนาด 2 x 0.90 เมตร			←---	---								→
ผ้าถุง ขนาด 3.60 x 0.90 เมตร	←---	---	---	---								→
กระโปรงพื้นขนาด 1.5 x 0.90 เมตร	←---	---	---	---								→
เสื้อ	←---	---	---	---								→
กางเกง	←---	---	---	---								→
ภาพปักพร้อม กรอบ	←---	---	---	---								→
บาติก	←---	---	---	---								→

หมายเหตุ : → ช่วงเวลาที่มีการผลิตมาก ----> ช่วงเวลาที่มีการผลิตน้อย

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.4 ปริมาณการผลิตของกลุ่มบาติก ปี พ.ศ. 2544

ผลิตภัณฑ์	หน่วย	ปริมาณผลิต
การแพ้นท์ผ้าถุง	เมตร	3,505
การแพ้นท์กระโปรงพื้น	เมตร	1,090
การสกรีนผ้าถุง ภาพปักขนาด 0.12X 0.16 ม.	เมตร	970
การสกรีนกระโปรงพื้น ภาพปักขนาด 0.16X 0.90 ม.	เมตร	198.35
ผ้าถุงแพ้นท์ลายธรรมดาด้านขนาด 2X0.90 เมตร	ชิ้น	825
ผ้าถุงแพ้นท์ลายปักด้านรอบลายขนาด 2X0.90 เมตร	ชิ้น	825
ผ้าถุงแพ้นท์ + ปักตาไก่ขนาด 2X0.90 เมตร	ชิ้น	825
ผ้าถุงสกรีน+ ปัก ลายตลาดน้ำขนาด 2X0.90 เมตร	ชิ้น	250
ผ้าถุงสกรีน + ปัก ลายชาวเขาขนาด 2X0.90 เมตร	ชิ้น	250
ผ้าถุงแพ้นท์ลายธรรมดาด้านขนาด 3.60X 0.90 เมตร	ชิ้น	345
ผ้าถุงแพ้นท์ลายปักด้านรอบลาย3.60X 0.90 เมตร	ชิ้น	345
ผ้าถุงแพ้นท์ + ปักตาไก่3.60X 0.90 เมตร	ชิ้น	345
ผ้าถุงสกรีน+ ปัก ลายตลาดน้ำ3.6X 0.90 เมตร	ชิ้น	230

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ผลิตภัณฑ์	หน่วย	ปริมาณผลิต
ผ้าถุงสกรีน + ปัก ลายชาวเขา 3.6X 0.90 เมตร	ชิ้น	230
กระโปรงพันพันท์ลายธรรมดา	ตัว	450
กระโปรงพันพันท์ลายปักด้านรอบลาย	ตัว	450
กระโปรงพันพันท์ + ปักตาไก่	ตัว	190
กระโปรงพันสกรีน + ปักลายชาวเขา	ตัว	190
เสื้อแขนกุด	ตัว	800
เสื้อแขนสั้น	ตัว	800
เสื้อแขนยาว	ตัว	800
กางเกงพันธรรมดา	ตัว	150
กางเกงพันปักลาย	ตัว	100
ภาพปักพร้อมกรอบ 0.12X 0.16 เมตร	ชิ้น	50
ภาพปักพร้อมกรอบ 0.16 x 0.90 เมตร	ชิ้น	20

ที่มา : จากการสำรวจ

กลุ่มทอผ้า

กลุ่มทอผ้า สามารถผลิตผลิตภัณฑ์ได้ตลอดปี ช่วงเวลาการผลิตจะเหมือนกับกลุ่มบาติกคือ จะผลิตมากในช่วงเดือนเมษายน – ธันวาคม ในช่วงปลายเดือนธันวาคม – มีนาคม จะผลิตน้อย ในปี พ.ศ. 2544 กลุ่มทอผ้า สามารถจะผลิตผ้าตัดเสื้อ (ผ้าพื้น) ขนาด 1x 60 เมตร จำนวน 19 ม้วน ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าลาย) ขนาด 1x 60 เมตร จำนวน 20 ม้วน ผ้าถุง (ผ้าพื้น) ขนาด 1x 60 เมตร จำนวน 18 ม้วน และ ผ้าถุง (ผ้าพื้น) ขนาด 1x 60 เมตร จำนวน 18 ม้วน (ตารางที่ 4.6 และ 4.7)

ตารางที่ 4.5 ช่วงเวลาการผลิตผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทอผ้า

ผลิตภัณฑ์	ช่วงเวลา											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าพื้น) ขนาด 1x 60 เมตร	←											→
ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าลาย) ขนาด 1x 60 เมตร	←											→
ผ้าถุง (ผ้าพื้น) ขนาด 1x 60 เมตร	←											→
ผ้าถุง (ผ้าลาย) ขนาด 1x 60 เมตร	←											→

หมายเหตุ : → ช่วงเวลาที่มีการผลิตมาก ----> ช่วงเวลาที่มีการผลิตน้อย

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.6 ปริมาณการผลิต ของกลุ่มทอผ้าในปี พ.ศ. 2544

ผลิตภัณฑ์	หน่วย	ปริมาณการผลิต
ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าพื้น)	ม้วน	19
ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าลาย)	ม้วน	20
ผ้าถุง (ผ้าพื้น)	ม้วน	18
ผ้าถุง (ผ้าลาย)	ม้วน	18

ที่มา : จากการสำรวจ

4.3 การจัดหาปัจจัยการผลิต

4.3.1 วัตถุดิบ

วัตถุดิบหลัก (ตารางที่ 4.7)

กลุ่มบาติก

วัตถุดิบหลักในการเพ้นท์สีผลิตภัณฑ์

สีเพ้นท์ กลุ่มฯ ใช้สีเพ้นท์ผ้าจากบริษัทวิลสัน จำกัด กรุงเทพฯ ใช้ทั้งหมด 7 สี โดย สีขาว สีแดง สีน้ำเงิน สีเหลือง และสีดำ ราคา กิโลกรัมละ 130 บาท สีเงิน และสีทอง ราคา กิโลกรัมละ 450 บาท กลุ่มฯ จะสั่งซื้อสี 2 เดือนต่อครั้ง ครั้งละประมาณ 30 กิโลกรัม

วัตถุดิบหลักในการสกรีนผลิตภัณฑ์

1. แป้งหมี่ จะใช้สำหรับเป็นส่วนผสมในการสกรีนลายลงบนผ้า สามารถหาซื้อได้ตามร้านค้าหมู่บ้านในราคา กิโลกรัมละ 12 บาท กลุ่มฯ จะใช้เดือนละ 40 กิโลกรัม

2. สีโปสเตอร์ จะใช้สำหรับเป็นส่วนผสมในการสกรีนลายลงบนผ้า ซื้อจากร้านเครื่องเขียนทั่วไปในราคาขวดละ 39 บาท (สีขวดเล็ก 1 ขวด แป้งหมี่ ½ กก..)

วัตถุดิบหลักในการทำบล็อกสกรีน

1. ผ้าไหมขนาด 1.30 X 1.10 เมตร ใช้เป็นพื้นในการทำลวดลายสกรีน ราคาเมตรละ 400 บาท ซื้อจากร้านลิตศิลป์ศิลป์ ปี่ละ 2 ครั้ง
2. ลวดเย็บกระดาษเบอร์ 3 ราคากล่องละ 15 บาท ใช้ตรึงผ้าไหมติดกับกรอบไม้เต็ง ซื้อจากร้านลิตศิลป์
3. สก๊อตเทปสีน้ำตาล ใช้ติดกับกรอบไม้เพื่อความแน่นหนา และกำหนดกรอบในการสกรีน ราคาเมตรละ 20 บาท ซื้อจากห้างแม็คโครเชียงใหม่
4. น้ำยาไวแสง ขวดละ 15 บาท ใช้ผสมกับกาวยัดทาผ้าไหม เพื่อให้เกิดลวดลาย เมื่อถูกฉายแสงจากตู้ไฟ ซื้อจากร้านลิตศิลป์
5. กาวยัด ราคา กิโลกรัมละ 500 บาท ใช้ผสมกับน้ำยาไวแสง ซื้อจากร้านลิตศิลป์

วัตถุดิบหลักผลิตภัณฑ์ผ้าถุง และเสื้อผ้าสำเร็จรูป

1. ผ้าฝ้าย เป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตผลิตภัณฑ์ กลุ่มบาติก ซื้อผ้าฝ้ายจาก 3 แหล่งใหญ่ๆ คือ
 - ร้านงามศิลป์ ในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ซื้อผ้าตัดเสื้อ ในราคาเมตรละ 45 บาท ซื้อครั้งละ 10 ม้วน โดยใช้เงินเชื่อระยะเวลา 1 เดือน คิดสัดส่วนของการซื้อ 60% ของปริมาณการซื้อทั้งหมด
 - กลุ่มทอผ้าบ้านนาคอเรือ อำเภอฮอด ผ้าถุง ราคาเมตรละ 50 บาท โดยการใช้เงินเชื่อระยะเวลา 1 เดือน คิดเป็นสัดส่วน 15% ของปริมาณการซื้อทั้งหมด
 - ร้านจอมทองผ้าฝ้าย อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ซื้อผ้าตัดผ้าถุง ราคาเมตรละ 50 บาท โดยการใช้เงินเชื่อ ระยะเวลา 1 เดือน คิดเป็นสัดส่วน 15% ของปริมาณการซื้อทั้งหมด
 - กลุ่มทอผ้า ที่กลุ่มฯ ได้ตั้งขึ้น โดยจะรับซื้อผ้าฝ้ายที่กลุ่มทอผ้าผลิตได้ทั้งหมด จะซื้อผ้าตัดเสื้อ ในราคาเมตรละ 55 บาท และผ้าตัดผ้าถุงในราคาเมตรละ 60 บาท โดยซื้อเป็นเงินเชื่อ คิดเป็นสัดส่วน 10% ของปริมาณการซื้อทั้งหมด
2. ด้ายปัก กลุ่มฯ ใช้ด้ายดิน ซื้อจากจินเฮงฮวดในตลาดวโรรส ซื้อครั้งละ 10 ห่อ ในราคาห่อละ 365 บาท (1ห่อมี 10 ไข น้ำหนัก 1.75 กิโลกรัม)
3. ด้ายถัก ใช้ด้ายดิบย้อม เบอร์ 10/3 ซื้อจากร้านจินเฮงฮวด ในตลาดวโรรส ซื้อครั้งละ 10 ห่อ ราคาห่อละ 450 บาท จากนั้นจะนำมาย้อมสีตามที่ต้องการ (1ห่อมี 10 ไข น้ำหนัก 5 กิโลกรัม)

วัตถุดิบหลักผลิตภัณฑ์บาติก

1. ผ้าฝ้าย (ไม่ผสมไนล่อน) ซื้อจากร้านงามศิลป์ในราคาเมตรละ 45 บาท
2. ผ้าไหม เป็นผ้าไหมพม่า จะสั่งซื้อจากพ่อค้าที่มาเสนอขาย ในราคาชิ้นละ 150 บาท (40 นิ้ว x 3.60 เมตร)
3. สีย้อมผ้า กลุ่มบาติกจะใช้สียี่ห้อ ICI สีฟ้า และสีคราม ราคาขีดละ 280 บาทส่วนสีอื่นๆ ราคาขีดละ 180 บาท ซื้อจากร้านสมบุญรุ่งเรือง

กลุ่มทอผ้า

วัตถุดิบหลักผลิตภัณฑ์ผ้าทอ

1. ฝ้ายเบอร์ 10 กลุ่มทอผ้าเรียกว่า “ฝ้ายเกลียวบาง” ใช้เป็นด้ายเส้นยืนในการทอผ้าถุง ราคาห่อละ 600 บาท 1 ห่อมี 20 หัว 1 หัวมี 5 ใจ (1 ห่อ มี 100 ใจ) น้ำหนัก 3.5 กิโลกรัม กลุ่มทอผ้าซื้อจากร้านเฮงเฮง ในตลาดต้นลำไย
2. ฝ้ายเบอร์ 40 กลุ่มทอผ้าเรียกว่า “ฝ้ายเกลียวบาง” ใช้เป็นด้ายเส้นยืนในการทอผ้าตัดเสื้อ ราคาห่อละ 600 บาท 1 ห่อมี 20 หัว 1 หัวมี 5 ใจ (1 ห่อ มี 100 ใจ) น้ำหนัก 3.5 กิโลกรัม กลุ่มทอผ้าซื้อจากร้านเฮงเฮง ในตลาดต้นลำไย
3. ฝ้ายปั่นมือ กลุ่มทอผ้าจะใช้เฉพาะด้านปั่นมือเกรด A ใช้เป็นด้ายเส้นพุ่งในการทอผ้าตัดเสื้อ และผ้าตัดผ้าถุง ราคาแวนละ 2,400 บาท (1 แวน = 30 กิโลกรัม)
4. สีย้อมฝ้าย กลุ่มทอผ้าจะใช้สีย้อมห่อเรือใบ ราคากล่องละ 36 บาท บรรจุ 12 ขง ของละ 15 กรัม ซื้อจากร้านเฮงเฮง ในตลาดต้นลำไย
5. กากแก๊ส ใช้สำหรับย้อมฝ้ายให้เป็นสีดำ ราคาถังละ 3,000 บาท (30 กิโลกรัม) จากร้านเฮงเฮง ในตลาดต้นลำไย

วัตถุดิบรอง

กลุ่มบาติก

วัตถุดิบรองการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป

1. สีย้อมผ้า สำหรับย้อมด้ายดิบย้อม ให้เป็นสีต่างๆ ที่ต้องการ ใช้สีย้อมฝ้ายย้อมห่อเรือใบ ราคากล่องละ 36 บาท บรรจุ 12 ขง ของละ 15 กรัม ซื้อจากร้านจินเฮงฮวด ในตลาดวโรรส
2. น้ำยาปรับผ้านุ่ม ใช้ในขั้นตอนการต้มด้ายดิบ (ด้ายปัก) จะซื้อห่อเข้ามาผสมเอง ในราคาชุดละ 300 บาท สามารถผสมน้ำได้ 50 ลิตร กลุ่มบาติกจะซื้อจากร้านค้าในหมู่บ้าน
3. ผงซักฟอก ใช้ในขั้นตอนของการต้มด้ายดิบ (ด้ายปัก) ราคากล่องละ 10 บาท จะซื้อจากร้านค้าในหมู่บ้าน
4. ด้ายเย็บผ้า ในการตัดเย็บจะใช้ด้าย 3 ยี่ห้อ การเย็บเสื้อต้องเย็บใช้ผีเข็มถี่ ด้ายจะต้องเหนียว จึงใช้ด้ายยี่ห้อวินัส ราคาหลอดละ 10 บาท จะใช้ผีเข็มห่างกว่า ในการเย็บกระโปรงพันและกางเกง จะใช้ด้ายยี่ห้อจักร และยี่ห้อนกยูง ราคาหลอดละ 8 บาท
5. ด้ายจักรไฟฟ้า จะใช้ด้าย 3 ชนิดในการเย็บปักริมผ้ากันผ้าลุ่ย คือ ด้ายเข็ม ราคาหลอดละ 50 บาท ด้ายยี่ห้อชนิดที่ 1 ราคาหลอดละ 42 บาท และด้ายยี่ห้อชนิดที่ 2 ราคาหลอดละ 40 บาท ซื้อจากร้านเด่นเสมอในตลาดวโรรส
6. เบอร์เสื้อ S M L ราคาผืนละ 25 บาท มี 100 เบอร์ ซื้อจากร้านเด่นเสมอ ในตลาดวโรรส
7. ริปบินติดเสื้อ “ นพรัตน์สิ่งทอ ” ผืนละ 300 บาท มี 300 อัน สั่งทำจากร้านกุล ในตลาดวโรรส
8. น้ำมันจักร จะใช้สำหรับหล่อลิ้น ส่วนประกอบต่างๆ ของจักรเย็บผ้า และจักรไฟฟ้า จะใช้ยี่ห้อ YOKO ราคาหลอดละ 80 บาท ซื้อจากร้านเด่นเสมอในตลาดวโรรส (ตารางที่ 4.8)

วัตถุดิบรองผลิตภัณฑ์บาติก

1. เทียน ใช้วาดลวดลายบนผ้าก่อนลงสี จะใช้ผสมกับพาราฟิน ในอัตราส่วนเทียน 1 ส่วน พาราฟิน 2 ส่วน ราคา กิโลกรัมละ 100 บาท ซื้อจากร้านสมบุญสิงห์ทอง
2. พาราฟิน ใช้ผสมกับเทียนในการวาดลวดลายลงบนเนื้อผ้า ราคา กิโลกรัมละ 80 บาท ซื้อจากร้านสมบุญสิงห์ทอง
3. ซิลิเกต กลุ่มบาติกเรียกว่า น้ำยา FIX สี จะใช้ทาทั้งผืนผ้าหลังจากลงสีเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้ไม่ให้สีตก หรือหลุดง่าย ราคา กิโลกรัมละ 30 บาท ซื้อจากร้านสมบุญสิงห์ทอง
4. สบู่เหลว ใช้เป็นส่วนผสมในการต้มผ้าหลังจากลงสีเรียบร้อยแล้ว เพื่อชำระสีส่วนเกินให้หลุดจากผ้า ซื้อจากร้านค้าในหมู่บ้านในราคาขวดละ 30 บาท (300 ml.)
5. เกลือแกง ใช้เป็นส่วนผสมในการต้มผ้าหลังจากลงสีเรียบร้อยแล้ว เพื่อให้สีติดทนนาน ซื้อจากร้านค้าในหมู่บ้านราคา กิโลกรัมละ 10 บาท (ตารางที่ 4.7 และ 4.8)
6. แก๊ส ใช้เป็นเชื้อเพลิงในการต้มพาราฟิน ราคาเปลี่ยนแก๊สดังละ 150 บาท อายุการใช้งาน 2 เดือน ซื้อจากร้านจำหน่ายแก๊สในหมู่บ้าน
7. แก๊ส จำนวน 1 ถัง ใช้เป็นเชื้อเพลิงในการต้มย้อมราคาการเปลี่ยนแก๊ส 215 บาท เดือนหนึ่งใช้ 5 ถัง ซื้อจากร้านจำหน่ายแก๊สในหมู่บ้าน

กลุ่มทอผ้า

วัตถุดิบรองผลิตภัณฑ์ผ้าทอ (ตารางที่ 4.8)

เชือกฟาง ใช้ในการมัดเส้นฝ้ายไม่ให้สีย้อมติดในส่วนที่มัด ทำให้เกิดลวดลาย ราคา ม้วนละ 5 บาท กลุ่มทอผ้าซื้อจากร้านค้าในหมู่บ้าน

4.3.2 วัสดุและอุปกรณ์การผลิต

กลุ่มบาติก

อุปกรณ์ในการทำผลิตภัณฑ์เพ้นท์สี สกรีน และผลิตภัณฑ์บาติก

1. พู่กันเบอร์ 7 จำนวน 6 ด้าม ราคา ด้ามละ 37 บาท ซื้อจากร้านประนอม ตำบลบ่อสร้าง อำเภอสันกำแพง อายุการใช้งาน 3 เดือน
2. พู่กันเบอร์ 8 จำนวน 6 ด้าม ราคา ด้ามละ 37 บาท ซื้อจากร้านประนอม ตำบลบ่อสร้าง อำเภอสันกำแพง อายุการใช้งาน 3 เดือน
3. พู่กันเบอร์ 12 จำนวน 24 ด้าม ราคา ด้ามละ 25 บาท อายุการใช้งาน 3 เดือน ซื้อจากร้านประนอม ตำบลบ่อสร้าง อำเภอสันกำแพง อายุการใช้งาน 3 เดือน
4. แปรงทาสี ใช้สำหรับทาสีซิลิเกตลงบนผืนผ้า จำนวน 4 ด้าม ราคา ด้ามละ 25 บาท ซื้อจากร้านวัสดุก่อสร้างทั่วไป อายุการใช้งาน 1 เดือน
5. ที่ปาดสี ใช้ปาดสีในการสกรีน ราคา 50 บาท อายุการใช้งาน 1 ปี ซื้อจากร้านประนอม ตำบลบ่อสร้าง อำเภอสันกำแพง

6. กรวยหยอดเหียนลูกตุ้ม ใช้จุ่มเหียนเขียนลวดลายลงบนผืนผ้า จำนวน 2 อัน ราคาอันละ 55 บาท อายุการใช้งาน 1 ปี

7. กล่องพลาสติกขนาดเล็ก สำหรับบรรจุสีที่ผสมสำหรับระบายบนผืนผ้า จำนวน 24 ใบ ราคาใบละ 8 บาท ซื้อจากร้านเชียงใหม่พลาสติก ในตลาดวโรรส อายุการใช้งาน 1 ปี

8. กล่องพลาสติกขนาดกลาง สำหรับบรรจุสีที่ผสมสำหรับระบายบนผืนผ้าใบเล็ก จำนวน 48 ใบ ราคาใบละ 15 บาท ซื้อจากร้านเชียงใหม่พลาสติก ในตลาดวโรรส อายุการใช้งาน 1 ปี

9. แก๊สปิคนิค ใช้อุ่นส่วนผสมของเหียน และพาราฟิน จำนวน 1 เครื่อง ราคาเครื่องละ 960 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี ซื้อจากร้านค้าในตลาดวโรรส

10. หม้อแสดนเลท ใช้ผสมเหียนและพาราฟิน จำนวน 1 ใบ ราคาใบละ 300 บาท อายุการใช้งาน 5 ปี ซื้อจากร้านค้าในตลาดวโรรส

11. แฟรมชิงผ้า(เหล็ก) ใช้ชิงผ้าให้ตึงเพื่อทำการเขียนลาย และลงสี จำนวน 7 หลัง ราคาหลังละ 1,000 บาท สั่งทำจากช่างเหล็กในหมู่บ้านอายุการใช้งาน 10 ปี

12. กรอบไม้เต็ง ขนาด 0.80 X 1.10 เมตร ราคากรอบละ 180 บาท ใช้ทำเป็นกรอบบล็อกสกรีน อายุการใช้งาน 5 ปี สั่งทำจากช่างไม้ในหมู่บ้าน

อุปกรณ์ในการต้มย้อมสี

1. หัวแก๊สขนาดใหญ่ จำนวน 1 หัวราคา หัวละ 2,500 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี กลุ่มแม่บ้านให้ยืมมาใช้ในการผลิต

2. กะทะใบบัว ใช้สำหรับต้มต้มน้ำ ต้มฝ้าย และต้มต้มน้ำย้อมย้อม จำนวน 1 ใบ ราคา 800 บาท ซื้อจากร้านค้าในตลาดวโรรส

3. ถังซีเมนต์กลมขนาด 400 ลิตร ใช้ล้างฝ้ายที่ผ่านการต้ม และเป็นที่ย้อมสีเส้นฝ้าย จำนวน 2 ใบ ราคาใบละ 150 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี ซื้อจากพ่อค้าในหมู่บ้าน

4. ถังต้มน้ำฝ้ายแสดนเลท จำนวน 2 ใบ ราคาใบละ 4,750 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี ซื้อจากร้านย่านตลาดสันป่าข่อย กลุ่มบาติกจะนำมาใช้ในการผลิตผ้าสีธรรมชาติ ปัจจุบันยังไม่ได้ใช้งาน

อุปกรณ์ในการผลิตผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสำเร็จรูป

1. จักรอุตสาหกรรม จำนวน 8 หลัง ราคาหลังละ 15,000 บาท อายุการใช้งาน 20 ปี ซื้อจากร้านเชียงใหม่เมืองจักร

2. จักรโพง จำนวน 2 หลัง หลังที่ 1 ราคาหลังละ 18,000 บาท อายุการใช้งาน 20 ปี หลังที่ 2 ราคา 12,000 บาท อายุการใช้งาน 15 ปี (ซื้อมือ 2) ซื้อจากร้านเชียงใหม่เมืองจักร

3. กรรไกรตัดผ้าไฟฟ้า จำนวน 1 เครื่อง ราคาเครื่องละ 6,000 บาท อายุการใช้งาน 5 ปี ซื้อจากร้านเด่นเสมอ ตลาดวโรรส

4. ไบกรรไกรไฟฟ้า ราคาใบละ 450 บาท อายุการใช้งาน 2 เดือน ซื้อจากร้านเด่นเสมอ ตลาดวโรรส

5. เครื่องกดด้ายถัก ใช้กดด้ายที่เป็นใจ ใส่หลอด PVC แบ่งให้สมาชิกไปถัก จำนวน 1 เครื่อง ราคา 500 ประกอบขึ้นโดยช่างในหมู่บ้านบ้าน อายุการใช้งาน 2 ปี

6. หลอด PVC ขนาด 0.5 นิ้ว จำนวน 500 อัน ราคาอันละ 0.25 บาท อายุการใช้งาน 1 ปี ซื้อจากร้านขายวัสดุก่อสร้างทั่วไป
7. กรรไกร จำนวน 6 ด้าม ราคาด้ามละ 450 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี ซื้อจากร้านเดินเสมอตลาดวโรรส
8. กรรไกรตัดด้าย จำนวน 10 ด้าม ราคาด้ามละ 15 บาท อายุการใช้งาน 1 ปี ซื้อจากร้านเดินเสมอตลาดวโรรส
9. เข็มจักรเบอร์ 16 ใช้เย็บผ้าบาง ราคาห่อละ 22 บาท (12เล่ม) เดือนละ 1 ห่อ ซื้อจากร้านเดินเสมอตลาดวโรรส
10. เข็มจักรเบอร์ 18 ใช้เย็บผ้าหนา ราคาห่อละ 22 บาท (12เล่ม) เดือนละ 1 ห่อ ซื้อจากร้านเดินเสมอตลาดวโรรส
11. เข็มหมุด กล่องละ 28 บาท (50 เล่ม) เดือนละ 1 กล่อง ซื้อจากร้านเดินเสมอตลาดวโรรส
12. เข็มสอยเบอร์ 10 ใช้สอยชายผ้า ราคาห่อละ 5 บาท (12 เล่ม) เดือนละ 1 ห่อ ซื้อจากร้านเดินเสมอตลาดวโรรส
13. เข็มหัวตอ ใช้ปักผ้าตามลวดลายที่สกรีน หรือตามแบบกำหนด ราคาห่อละ 10 บาท (10 เล่ม) เดือนละ 1 ห่อ ซื้อจากร้านเดินเสมอตลาดวโรรส
14. สายวัด ใช้วัดขนาดของผลิตภัณฑ์ จำนวน 5 เส้น ราคาเส้นละ 10 บาท อายุการใช้งาน 3 ปี ซื้อจากร้านเดินเสมอตลาดวโรรส

อุปกรณ์สำนักงานในโรงพิมพ์สี

1. โต๊ะพิมพ์สี จำนวน 4 ตัว ราคา ตัวละ 150 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี ซื้อจากพ่อค้าในหมู่บ้าน
2. โต๊ะสกรีน จำนวน 1 ตัว ราคา 300 บาท อายุการใช้งาน 5 ปี ซื้อจากพ่อค้าในหมู่บ้าน
3. แก้อีพลาสติก จำนวน 10 ตัว ราคาตัวละ 50 บาท อายุการใช้งาน 5 ปี ซื้อจากร้านค้าในตลาดวโรรส
4. ตู้เก็บวัสดุ จำนวน 1 หลัง ราคา 1,500 บาท อายุการใช้งาน 15 ปี ซื้อจากพ่อค้าในหมู่บ้าน
5. กรงเหล็กเก็บผ้า จำนวน 1 หลัง ราคา 500 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี สั่งทำจากช่างเหล็กในหมู่บ้าน

6. รวตากผ้า จำนวน 1 รว ราคา 100 บาท อายุการใช้งาน 5 ปี สมาชิกกลุ่มทำขึ้นมาเอง

อุปกรณ์ในโรงตัดผ้า

- โต๊ะตัดผ้า จำนวน 1 ตัว ราคา 1,000 บาท อายุการใช้งาน 15 ปี สั่งทำจากช่างเหล็กในหมู่บ้าน

อุปกรณ์ในโรงตัดเย็บ

- ตู้เก็บวัสดุ จำนวน 1 หลัง ราคา 1,500 บาท อายุการใช้งาน 15 ปี ซื้อจากพ่อค้าในหมู่บ้าน

อุปกรณ์ในศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์

1. ตู้โชว์ จำนวน 2 หลัง ราคาหลังละ 2,000 บาท อายุการใช้งาน 15 ปี ซื้อจากพ่อค้าในหมู่บ้าน

2. ตู้อัดของ จำนวน 2 หลัง ราคาหลังละ 1,500 บาท อายุการใช้งาน 15 ปีซื้อจากพ่อค้าในหมู่บ้าน
3. ไม้ไผ่ (ราวแขวนเสื้อ) จำนวน 10 ลำ ราคาลำละ 10 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี ซื้อจากพ่อค้าในหมู่บ้าน
4. หุ่นโชว์ จำนวน 1 ตัว ราคา 650 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี ซื้อจากร้านค้าในตลาดวโรรส
5. กระจุก จำนวน 1 บาน ราคา 300 บาท อายุการใช้งาน 5 ปี ซื้อจากร้านค้าในตลาดวโรรส
6. โต๊ะวางของ จำนวน 1 ตัว ราคา 300 บาท อายุการใช้งาน 5 ปี ซื้อจากพ่อค้าในหมู่บ้าน

กลุ่มทอผ้า

อุปกรณ์ในการทอผ้า

1. กี่กระตุก จำนวน 12 หลัง ใช้ได้ 10 หลัง อุปกรณ์ไม้ครบ 2 หลัง ราคาหลังละ 6,500 บาท อายุการใช้งาน 50 ปี (ภาคผนวก ก รูปที่ ก 23)
2. พันหีเหล็ก มี 3 ขนาด คือ พันหีเบอร์ 40 (ความยาว 20 นิ้ว มี 40 ช่อง)จำนวน 10 อัน พันหีเบอร์ 30 (ความยาว 20 นิ้ว มี 30 ช่อง) จำนวน 10 อัน และพันหีเบอร์ 56 (ความยาว 20 นิ้ว มี 56 ช่อง)จำนวน 10 อัน เบอร์ 56 นี้กลุ่มทอผ้าไม่ได้ใช้ ราคาอันละ 300 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี
3. ขอบพันหี กลุ่มทอผ้าจะจ้างชาวบ้านในหมู่บ้านทำให้ โดยคิดค่าไม้ และค่าแรง อันละ 200บาท อายุการใช้งาน 10 ปี จำนวน 12 อัน
4. ตะขอหลอด ใช้สำหรับสอดด้ายเส้นยืน (เส้นA และเส้นB) เพื่อยกให้สลับกัน โดยจะโยงกับไม้ย่ำ ตะขอหลอดสามารถถอดออก หรือเพิ่มเข้าไปได้ ตามหน้ากว้างของผ้า จำหน่ายมัดละ 150 บาท (500 เส้น) อายุการใช้งาน 10 ปี มีทั้งหมด 30 มัด
5. ของตะขอหลอด กลุ่มทอผ้าจะจ้างชาวบ้านในหมู่บ้านทำให้ โดยคิดค่าไม้ และค่าแรง อันละ 100 บาท จำนวน 30 อัน อายุการใช้งาน 10 ปี
6. ไม้ย่ำ จำนวน 2 อันสำหรับเหยียบยกด้ายเส้นยืน (เส้นA และเส้นB) ให้ขึ้นลงสลับกัน โดยจะใช้เชือกไนลอนโยงกับขอบตะขอหลอด จำนวน 12 คู่ ราคาคู่ละ 40 บาท
7. เชือกไนลอน จำนวน 100 เมตร ราคาเมตรละ 1.50 บาท อายุการใช้งาน 2 ปี
8. ไม้ตัดเหล็ก ใช้ตัดด้ายเส้นยืนเพื่อกำหนดความกว้างของผ้าจำนวน 10 คู่ ราคาคู่ละ 50 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี
9. ตะปู 3 นิ้ว ใช้สอดขัดให้ไม้ตัดเหล็กไม่เคลื่อนที่จากค้ำไม้มัดด้ายเส้นยืน โดยเฉลี่ยแล้วที่ 1 หลัง จะมีตะปู 3 นิ้ว 0.10 กิโลกรัม ราคา กิโลกรัมละ 50 บาท อายุการใช้งาน 3 ปี
10. กระสวย ใช้บรรจุหลอดกระสวยในการสอดด้ายเส้นนอน (ด้ายพุ่ง) จำนวน 10 อัน 60 บาท อายุการใช้งาน 3ปี
11. หลอดกระสวย ใช้พันด้านเส้นนอนเพื่อบรรจุในกระสวย จำนวน 500 หลอด ราคาหลอดละ 3.50 บาท อายุการใช้งาน 2 ปี

12. เครื่องกรอด้วยมอเตอร์(เฟียน) ใช้สำหรับกรอด้วยจากใจ ไล่หลอด PVC จำนวน 10 เครื่อง ราคาเครื่องละ 500 บาท
13. หลอด PVC ขนาด 7 นิ้ว จำนวน 1,000 หลอด ราคาหลอดละ 1.75 บาท อายุการใช้งาน 3 ปี
14. ที่เรียงด้วยเส้นยืน (ค่างขึ้นเครือ) ใช้เรียงด้วยเส้นยืนเพื่อกำหนดความกว้างและความยาวของผืนผ้า กลุ่มทอผ้ามี 2 หลัง คือ
 - ที่เรียงด้วยเส้นยืนไม้ จำนวน 1 หลัง ราคา 500 บาท อายุการใช้งาน 50 ปี
 - ที่เรียงด้วยเส้นยืนเหล็ก จำนวน 1 หลัง ราคา 1,000 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี
15. แผงไล่หลอด ใช้สำหรับเสียบหลอด PVC ที่กรอด้วยเรียบร้อยแล้ว เสียบตามจำนวนด้ายที่จะนำไปเรียงบนที่เรียงด้วยเส้นยืน กลุ่มทอผ้ามี 2 หลัง คือ แผงไล่หลอดไม้ จำนวน 1 หลัง ราคา 300 บาท อายุการใช้งาน 30 ปี และแผงไล่หลอดเหล็ก จำนวน 1 หลัง ราคา 1,000 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี
16. ม้วนด้าย และค่างม้วน ใช้ม้วนด้ายจากที่เรียงด้วยเส้นยืนม้วนใส่ค่างไม้ เพื่อนำขึ้นกี่ จำนวน 2 หลัง ราคาหลังละ 1,000 บาท อายุการใช้งาน 50 ปี
17. เข็มหมุด ใช้ปักผ้า จำนวน 10 แผง (12 เล่ม) อายุการใช้งาน 1 ปี
18. สายวัด ใช้วัดความกว้างและความยาวของผ้า ให้ได้ขนาดที่กำหนด จำนวน 10 เส้น ราคาเส้นละ 10 บาท อายุการใช้งาน 3 ปี
19. ที่สอดพื้นหวี ใช้สอดผ้าสอดพื้นหวี ในขั้นตอนของการหวีผ้าราคาอันละ 50 บาท อายุการใช้งาน 5 ปี (ตารางที่ 4.11)

4.3.3 บรรจุภัณฑ์

กลุ่มบาติก

กลุ่มฯ ไม่ได้ใช้บรรจุภัณฑ์ใดๆ ในการเก็บรักษาปัจจัยการผลิต ในส่วนของบรรจุภัณฑ์ทางการตลาด กลุ่มฯ บรรจุผลิตภัณฑ์ใส่กล่องกระดาษ แล้วปิดด้วยเทปขาว ส่งให้ลูกค้า

กลุ่มทอผ้า

ผ้าที่ซื้อมาจะบรรจุในถุงพลาสติก กลุ่มฯ จึงไม่ต้องหาบรรจุภัณฑ์อีก และในส่วนของบรรจุภัณฑ์ทางการตลาด กลุ่มฯ ไม่ใช้เช่นกัน เมื่อผลิตเสร็จก็ยกไปส่งให้กลุ่มบาติกที่อยู่ฝั่งตรงข้ามถนน

4.3.4 โรงเรือน

กลุ่มบาติก

1. โรงเรือนเพนทิส จำนวน 1 หลัง มูลค่า 120,000 บาท อายุการใช้งาน 20 ปี สร้างปี พ.ศ. 2544 ในพื้นที่บ้านของนายไพโรจน์ ไทภรณ์ เลขาของกลุ่มบาติก โดยเงินทุนของนางสาวสังวาลย์ ประธานกลุ่มบาติก

2. โรงเรือนตัดเย็บ จำนวน 1 หลัง มูลค่า 10,000 บาท อายุการใช้งาน 15 ปี สร้างปี พ.ศ. 2533 อยู่ในบริเวณหลังบ้านนางสาวสังวาลย์ ประธานกลุ่มบาติก โดยเงินทุนของนางสาวสังวาลย์เอง

3. โรงเรือนตัดผ้า จำนวน 1 หลัง มูลค่า 5,000 บาท อายุการใช้งาน 15 ปี สร้างปี พ.ศ. 2533 อยู่ในบริเวณหน้าบ้านนางสาวสังวาลย์ โดยเงินทุนของนางสาวสังวาลย์เอง

4. ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ จำนวน 1 หลัง ราคา 45,000 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี สร้างปี พ.ศ. 2544 ในบริเวณหน้าโรงพันสี

4.3.5 การตรวจสอบคุณภาพและการเก็บรักษาปัจจัยการผลิต

กลุ่มบดก

นางวรรณเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพของปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะผ้าทอ ส่วนมากไม่มีปัญหาเรื่องคุณภาพ มีแต่ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทอผ้า ที่ยังมีคุณภาพไม่ตรงตามต้องการ แต่กลุ่มบดกยังรับซื้อทั้งหมด และให้กลุ่มทอผ้าปรับปรุงฝีมือการผลิตให้ดียิ่งขึ้น

กลุ่มทอผ้า

ประธาน และรองประธาน เป็นผู้จัดซื้อปัจจัยการผลิต โดยจะไปจัดซื้อเองในร้านค้าในตลาดวโรรส อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ไม่มีปัญหาในเรื่องคุณภาพของปัจจัยการผลิต จะมีปัญหาแต่เรื่องราคาของปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะฝ้าย มีแนวโน้มราคาสูงขึ้นทุกปี

ตารางที่ 4.7 ต่อ

วัตถุดิบ	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ผงซักฟอก	↓											↑
ด้ายเย็บผ้า	↓											↑
ด้ายจักรปัก	↓											↑
เบอร์เสื้อ S M และ L	↓											↑
ริบบิ้นติดเสื้อ	↓											↑
น้ำมันจักร	↓											↑
เทียน	↓											↑
พาราฟิน	↓											↑
ชอล์กต	↓											↑
สบู่เหลว	↓											↑
เกลือแกง	↓											↑
แก๊ส (บาติก)	↓											↑
แก๊ส (ต้มยำผ้าย)	↓											↑

หมายเหตุ : → ช่วงที่หาซื้อได้ง่าย -----→ ช่วงที่หาซื้อได้ยาก

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.8 การจัดหมวดหมู่ของกลุ่มผลิตภัณฑ์

วัตถุดิบ	แหล่งซื้อ	ปริมาณซื้อในแต่ละครั้ง	ราคาต่อหน่วย (บาท)	อัตราการซื้อ	วิธีการชำระเงิน	วิธีขนส่ง	ค่าขนส่ง
สีพื้นท์	บ. วิลสัน	30 กก.	130 และ 450	2 เดือน/ครั้ง	เงินสด	ร้านขนส่งให้	ร้าน
แม่พิมพ์	ร้านค้าในหมู่บ้าน	40 กก.	12	1 ครั้ง/เดือน	เงินสด	ขนส่งเอง	กลุ่ม
สีโปสเตอร์	ร้านเครื่องเขียน	12 ขวด	39	1 ครั้ง/เดือน	เงินสด	ขนส่งเอง	กลุ่ม
ผ้าไหม(เปลือกสกรีน)	ร้านลิติติลป์	1.30 X 1.10 เมตร	400	2 ครั้ง/ปี	เงินสด	ขนส่งเอง	กลุ่ม
ลวดเย็บกระดาษเบอร์ 3	ร้านลิติติลป์	**	15	1 ครั้ง/ปี	เงินสด	ขนส่งเอง	กลุ่ม
สก็อตเทปสีน้ำตาล	ห้างแมคโคร	**	20	1 ครั้ง/ปี	เงินสด	ขนส่งเอง	กลุ่ม
น้ำยาไวแสง	ร้านลิติติลป์	**	15	2 ครั้ง/ปี	เงินสด	ขนส่งเอง	กลุ่ม
กาวยัด	ร้านลิติติลป์	1 กก.	500	2 ครั้ง/ปี	เงินสด	ขนส่งเอง	กลุ่ม
ผ้าฝ้ายดัดเส้น	ร้านงามศิลป์	10 ม้วน	2,700	1 ครั้ง/เดือน	เงินเชื่อ	ร้านขนส่งให้	ร้าน
	กลุ่มทอผ้า	2 ม้วน	3,300	1 ครั้ง/เดือน	เงินเชื่อ		
ผ้าฝ้ายตัดผ้าถุง	อ. ฮอด อ.จอมทอง	20 ม้วน	3,000	1 ครั้ง/เดือน	เงินเชื่อ	ร้านขนส่งให้	ร้าน
	กลุ่มทอผ้า	3 ม้วน	3,600	1 ครั้ง/เดือน	เงินเชื่อ		
ด้ายปัก	จินเฮงฮวด	10 ห่อ	365	1 ครั้ง/เดือน	เงินเชื่อ	ร้านขนส่งให้	ร้าน
ด้ายถัก	จินเฮงฮวด	10 ห่อ	450	1 ครั้ง/เดือน	เงินเชื่อ	ร้านขนส่งให้	ร้าน
ผ้าฝ้าย (บาติก)	ร้านงามศิลป์	10 ม้วน	2,700	1 ครั้ง/เดือน	เงินเชื่อ	ร้านขนส่งให้	ร้าน
ผ้าไหม(บาติก)	พุดคำ	20 ผืน	150	**	เงินเชื่อ	ขนส่งเอง	กลุ่ม
สีย้อมผ้า ICI	สมบุญสิงทอง	1 กก.	2,800 และ 1,800	1 ครั้ง/เดือน	เงินสด	ขนส่งเอง	กลุ่ม
สีย้อมผ้าตราเรือใบ	จินเฮงฮวด	10 กล้อง	36	1 ครั้ง/เดือน	เงินเชื่อ	ร้านขนส่งให้	ร้าน
น้ำยาปรับผ้านุ่ม	ร้านค้าในหมู่บ้าน	1 ขวด	300	1 ครั้ง/เดือน	เงินสด	ขนส่งเอง	กลุ่ม
ผงซักฟอก	ร้านค้าในหมู่บ้าน	4 กล้อง	10	1 ครั้ง/เดือน	เงินสด	ขนส่งเอง	กลุ่ม
ด้ายเย็บผ้า	ร้านเด่นเสมอ	5 โหล	96 และ 120	1 ครั้ง/เดือน	เงินสด	ขนส่งเอง	กลุ่ม
ด้ายจักรโพง	ร้านเด่นเสมอ	6 หลอด	50 40 และ 42	1 ครั้ง/เดือน	เงินสด	ขนส่งเอง	กลุ่ม

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

วัตถุดิบ	แหล่งซื้อ	ปริมาณซื้อในแต่ละ ครั้ง	ราคาต่อหน่วย (บาท)	อัตราการซื้อ	วิธีการชำระเงิน	วิธีขนส่ง	ค่าขนส่ง
เบอร์เล็ S M และ L	ร้านเด่นเสมอ	3 ม้วน	25	1 ครั้ง/เดือน	เงินสด	ขนส่งเอง	กลุ่ม
ริบบิ้นติดเสื้อ	ร้านกุล	1 ม้วน	300	1 ครั้ง/ปี	เงินสด	ขนส่งเอง	กลุ่ม
น้ำมันจักร	ร้านเด่นเสมอ	1 กระป๋อง	80	3 เดือน/ครั้ง	เงินสด	ขนส่งเอง	กลุ่ม
เทียน	สมบุญเรืองสิงทอ	1 กก.	100	**	เงินสด	ขนส่งเอง	กลุ่ม
พาราฟิน	สมบุญเรืองสิงทอ	1 กก.	80	**	เงินสด	ขนส่งเอง	กลุ่ม
ซิลิเกต	สมบุญเรืองสิงทอ	1 กก.	30		เงินสด	ขนส่งเอง	กลุ่ม
สบู่เหลว	ร้านค้าในหมู่บ้าน	1 ขวด	30	**	เงินสด	ขนส่งเอง	กลุ่ม
เกลือแกง	ร้านค้าในหมู่บ้าน	1 กก.	10	**	เงินสด	ขนส่งเอง	กลุ่ม
แก๊ส(บาติก)	ร้านค้าในหมู่บ้าน	1 ถัง	150	2 เดือน/ ครั้ง	เงินสด	ขนส่งเอง	กลุ่ม
แก๊ส(ต้มยำผ่าย)	ร้านค้าในหมู่บ้าน	5 ถัง	215	1 เดือน/ครั้ง	เงินสด	ขนส่งเอง	กลุ่ม

หมายเหตุ : ** ไม่แน่นอน

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.9 ช่วงเวลาในการจัดซื้อวัตถุดิบของกลุ่มทอผ้า

วัตถุดิบ	เดือน										
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.
ฝ้ายเบอร์ 10	←	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
ฝ้ายเบอร์ 40	←	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
ฝ้ายปั่นมือ	←	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
สีย้อมฝ้าย	←	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
กากแก๊ส	←	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
เชือกฟาง	←	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

หมายเหตุ : → ช่วงที่หาซื้อได้ง่าย ----- ช่วงหาซื้อได้ยาก

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.10 การจัดหาวัตถุดิบของกลุ่มทอผ้า

วัตถุดิบ	แหล่งซื้อ	ปริมาณซื้อในครั้ง	ราคาต่อหน่วย (บาท)	อัตราการจัดซื้อ	วิธีการชำระเงิน	วิธีขนส่ง	ค่าขนส่ง
ฝ้ายเบอร์ 10	ร้านแสงเฮง	10 ห่อ	600	1 ครั้ง/เดือน	เงินสด	ร้านส่งให้	ร้านค้า
ฝ้ายเบอร์ 40	ร้านแสงเฮง	10 ห่อ	600	1 ครั้ง/เดือน	เงินสด	ร้านส่งให้	ร้านค้า
ฝ้ายปั่นมือ	ร้านแสงเฮง	10 แว่น	2,400	1 ครั้ง/เดือน	เงินสด	ร้านส่งให้	ร้านค้า
สีย้อมฝ้าย	ร้านแสงเฮง	30 กิโลกรัม	36	1 ครั้ง/เดือน	เงินสด	ร้านส่งให้	ร้านค้า
กากแก๊ส	ร้านแสงเฮง	30 กก.	120	1 ครั้ง/เดือน	เงินสด	ร้านส่งให้	ร้านค้า
เชือกฟาง	ร้านไหมหมู่บ้าน	12 ม้วน	5	1 ครั้ง/เดือน	เงินสด	ไปเอาเอง	กลุ่ม

หมายเหตุ : ** ไม่แน่นอน

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ตารางที่ 4.11 วัตถุประสงค์ในการผลิตกลุ่มบาคิก

อุปกรณ์การผลิต	จำนวน	ราคาต่อหน่วย (บาท)	แหล่งที่มา	ปีที่ได้มา (พ.ศ.)	อายุการใช้งาน	ลักษณะการได้มา
พู่กันเบอร์ 7	6 ด้าม	37	ร้านประνομ	2545	3 เดือน	ซื้อ
พู่กันเบอร์ 8	6 ด้าม	37	ร้านประνομ	2545	3 เดือน	ซื้อ
พู่กันเบอร์ 12	24 ด้าม	25	ร้านประνομ	2545	3 เดือน	ซื้อ
แปรงทาสี	4 ด้าม	25	ร้านวัสดุก่อสร้าง	2545	1 เดือน	ซื้อ
กรวยหยอดเทียนลูกตุ้ม	2 อัน	55	สมบุญรังสีทอง	2544	1	ซื้อ
กล่องพลาสติกขนาดเล็ก	24 ใบ	8	เสียงใหม่พลาสติก	2545	1	ซื้อ
กล่องพลาสติกขนาดกลาง	48 ใบ	15	เสียงใหม่พลาสติก	2545	1	ซื้อ
แก๊สปิคนิค	1 ถัง	960	ตลาดวิโรต	2542	10	ซื้อ
หม้อแสนเลข	1 ใบ	300	ตลาดวิโรต	2542	5	ซื้อ
แฟรมชิงผ้า(เหล็ก)	7 หลัง	1,000	สั่งทำ	2540	10	ซื้อ
กรอบไม้เต็ง	12 กรอบ	180 บาท	สั่งทำ	2544	5	ซื้อ
หัวแก๊สขนาดใหญ่	1 หัว	2,500	กลุ่มแม่บ้าน	2540	10	ยืมมาใช้
ถังแก๊ส	1 ถัง	215	ร้านขายแก๊สในหมู่บ้าน	2544	10	ซื้อ
กระทะใบบัว	1 ใบ	800	ตลาดวิโรต	2540	10	ซื้อ
ถังซีเมนต์กลมขนาด 400 ลิตร	2 ใบ	150	ร้านค้าในหมู่บ้าน	2540	10	ซื้อ
ถังต้มฝ้ายแสนเลข	2 ใบ	4,750	ร้านค้าตลาดสันป่าข่อย	2545	10	ซื้อ
จักรอุตสาหกรรม	8 หลัง	15,000	เสียงใหม่เมืองจักร	2540	30	ซื้อ

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

อุปกรณ์การผลิต	จำนวน	ราคาต่อหน่วย (บาท)	แหล่งที่มา	ปีที่ได้มา (พ.ศ.)	อายุการใช้งาน (ปี)	ลักษณะการได้มา
จักรึงพัง	2 หลัง	18,000 และ 12,000	เสียงไหมเมืองจักร	2540	30	ซื้อ
กรรไกรตัดผ้าไฟฟ้า	1 เครื่อง	6,000	ร้านเด่นเสมอ	2542	5	ซื้อ
ใบกรรไกรไฟฟ้า	1 ใบ	450	ร้านเด่นเสมอ	2545	2 เดือน	ซื้อ
เครื่องกรอด้วยถัก	1 เครื่อง	500	ในหมู่บ้าน	2544	2	ซื้อ
หลอด PVC ขนาด 0.5 นิ้ว	500 หลอด	0.25	ร้านค้าในหมู่บ้าน	2544	1	ซื้อ
กรรไกร	6 ด้าม	450	ร้านเด่นเสมอ	2540	10	ซื้อ
กรรไกรตัดด้าย	10 ด้าม	15	ร้านเด่นเสมอ	2545	1	ซื้อ
เข็มจักรเบอร์ 16	1 ห่อ	22	ร้านเด่นเสมอ	2545	1 เดือน	ซื้อ
เข็มจักรเบอร์ 18	1 ห่อ	22	ร้านเด่นเสมอ	2545	1 เดือน	ซื้อ
เข็มหมุน	1 กล่อง	28	ร้านเด่นเสมอ	2545	1 เดือน	ซื้อ
เข็มสอยเบอร์ 10	1 ห่อ	5	ร้านเด่นเสมอ	2545	1 เดือน	ซื้อ
เข็มหัวตอง	1 ห่อ	10	ร้านเด่นเสมอ	2545	1 เดือน	ซื้อ
สายวัด	5 เส้น	10	ร้านเด่นเสมอ	2542	3	ซื้อ
โรงเรียนเพนทัส	1 หลัง	120,000	เงินทุนประกัน	2544	30	ประธานจัดสร้าง
โรงเรียนดัดเย็บ	1 หลัง	10,000	เงินทุนประกัน	2533	15	ประธานจัดสร้าง
โรงเรียนตัดผ้า	1 หลัง	5,000	เงินทุนประกัน	2533	15	ประธานจัดสร้าง

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

อุปกรณ์การผลิต	จำนวน	ราคาต่อหน่วย (บาท)	แหล่งที่มา	ปีที่ได้มา (พ.ศ.)	อายุการใช้งาน (ปี)	ลักษณะการได้มา
ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์	1 หลัง	45,000	เงินทุนประธาน	2543	10	ประธานจัดสร้าง
โต๊ะพับทสี่	4 ตัว	150	ร้านค้าในหมู่บ้าน	2540	10	ซื้อ
โต๊ะสกรีน	1 ตัว	300	ร้านค้าในหมู่บ้าน	2542	5	ซื้อ
เก้าอี้พลาสติก	10 ตัว	50	ตลาดวโรรส	2542	5	ซื้อ
ตู้เก็บวัสดุดิบ(2)	1 หลัง	1,500	พ่อค้าในหมู่บ้าน	2540	15	ซื้อ
กรงเหล็กเก็บผ้า	1 หลัง	500	จ้างทำ	2544	10	ซื้อ
ราวตากผ้า	1 ราว	100	ทำเอง	2544	5	ทำเอง
โต๊ะตัดผ้า	1 ตัว	1,000	สั่งทำ	2540	15	ซื้อ
ตู้โชว์	2 หลัง	2,000	พ่อค้าในหมู่บ้าน	2543	15	ซื้อ
ตู้เก็บของ (1)	1 หลัง	1,500	พ่อค้าในหมู่บ้าน	2540	15	ซื้อ
ไม้เฝ	10 ลำ	10	พ่อค้าในหมู่บ้าน	2543	10	ซื้อ
หุ่นโชว์	1 ตัว	650	ตลาดวโรรส	2543	10	ซื้อ
กระดก	1 บาน	300	ตลาดวโรรส	2543	5	ซื้อ
โต๊ะวางของ	1 ตัว	300	พ่อค้าในหมู่บ้าน	2543	5	ซื้อ

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.12 วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตกลุ่มท่อผ้า

อุปกรณ์การผลิต	จำนวน	ราคาต่อหน่วย (บาท)	แหล่งที่มา	ปีที่ได้มา (พ.ศ.)	อายุการใช้งาน (ปี)	ลักษณะการได้มา
ก๊อกระตุก	12 หลััง	6,500	เจ้าอาวาสวัดหนองโป่ง ประธานกลุ่มบาติก ศูนย์ห้วยฮ่อมไคร้	2542	50	ได้เปล่า
พื้นหัวเหล็กเบอร์ 10 เบอร์ 40 และเบอร์ 56	30 อัน	300	เจ้าอาวาสวัดหนองโป่ง ประธานกลุ่มบาติก	2542	10	ได้เปล่า
ขอบพื้นหัว	30 อัน	200	จ้างทำ	2542	10	ซื้อ
ตะขอหลอด	30 มัด	150	ร้านแสงแสง	2544	10	ซื้อ
ขอบตะขอหลอด	12	100	จ้างทำ	2544	10	ซื้อ
ไม้อย่า	12 คู่	40	ในหมู่บ้าน	2542	5	ซื้อ
เชือกไนลอน	100 เมตร	1.50	ร้านค้าในหมู่บ้าน	2542	2	ซื้อ
ใบพัดเหล็ก	10 คู่	50	ช่างเหล็กในหมู่บ้าน	2544	10	ซื้อ
ตะปู 3 นิ้ว	1 กก.	50	ร้านค้าในหมู่บ้าน	2545	3	ซื้อ
กระสวย	10	160	เจ้าอาวาสวัดหนองโป่ง ประธานกลุ่มบาติก	2542	2	ได้เปล่า
หลอดกระสวย	500	3.50	ศูนย์ห้วยฮ่อมไคร้	2542	3	ซื้อ
เครื่องกรอด้วยมอเตอร์	10	500	จ้างทำ	2542	3	ซื้อ
หลอด PVC . ขนาด 7 นิ้ว	1,000	1.75	ร้านค้าในหมู่บ้าน	2542	3	ซื้อ

ตารางที่ 14.12 (ต่อ)

อุปกรณ์การผลิต	จำนวน	ราคาต่อหน่วย (บาท)	แหล่งที่มา	ปีที่ได้มา (พ.ศ.)	อายุการใช้งาน (ปี)	ลักษณะการได้มา
ที่เรียงด้ายเส้นยืนไม้	1	500	ศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้ร้	2542	50	ให้ยืม
ที่เรียงด้ายเส้นยืนเหล็ก	1	1,000	ช่างเหล็กในหมู่บ้าน	2543	10	ได้เปล่า
แผงใส่หลอด PVC	1	1,000	เจ้าอาวาสวัดหนองโป่ง	2543	10	ได้เปล่า
ผ้าห่มใบฝ้ายเส้นยืน และค้ำม้วนฝ้าย	2 ชุด	1,000	เจ้าอาวาสวัดหนองโป่ง	2542	50	ได้เปล่า
เบื้มหมุด	10 แผง	10	ร้านค้าในหมู่บ้าน	2544	1	ซื้อ
สายวัด	10	10	ร้านค้าในหมู่บ้าน	2542	3	ซื้อ
แปรงปัดด้ายเส้นยืน(พลาสติก)	10	10	ร้านค้าในหมู่บ้าน	2543	2	ซื้อ
ที่สอดพื้นหวี	10	20	ร้านค้าในหมู่บ้าน	2543	5	ซื้อ

ที่มา : จากการสำรวจ

4.4 แรงงานและการจ้างงาน

กลุ่มบาติก

กลุ่มฯ มีสมาชิกทั้งหมด 93 คน เป็นชาย 8 คน หญิง 83 คนและคนพิการ 2 คน สมาชิกบางคนไม่ได้ทำการผลิต แต่มีแต่เป็นผู้ถือหุ้นกลุ่มบาติกเท่านั้น การผลิตจะมีแรงงานประจำที่โรงเพ้นท์สี 8 คน เป็นชาย 2 คน ค่าแรงวันละ 150 บาท หญิง 4 คน ค่าแรง 150 บาท 1 คน 100 บาท 4 คน แรงงานรีดผ้า ชาย 1 คน ค่าแรงวันละ 90 บาท มีสมาชิกที่นำผลิตภัณฑ์ไปปัก จำนวน 12 คน และแรงงานถักโครเช่ จำนวน 20 คน

ในส่วนของการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป จะมีสมาชิกที่เป็นแรงงานประจำทั้งหมด 11 คน ค่าแรงวันละ 150 บาท 1 คน 100 บาท 4 คน และ 90 บาท 6 คน (ตารางที่ 4.13)

กลุ่มทอผ้า

กลุ่มมีสมาชิกทั้งหมด 13 คน ทำการผลิต 10 คน เป็นหญิงทั้งหมด โดยทุกคนจะผลิตผ้าทอเหมือนกัน ในขั้นตอนของการย้อมสี การเรียงผ้ายเส้นยืน และการนำด้ายเส้นยืนขึ้นก็ สมาชิกจะช่วยกันทำ (ตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.13 แรงงานและการจ้างงาน

ลักษณะงาน/หน้าที่	จำนวนแรงงานที่ใช้ (คน)		ลักษณะการจ้างงาน	อัตราค่าจ้าง (บาท)	สถานภาพการเป็นกลุ่ม (เป็น/ไม่เป็น)
	ชาย	หญิง			
เพ้นท์สี	2	5	รายวัน	150 และ 100	เป็น
รีดผ้า	1	-	รายวัน	90	เป็น
ปัก	-	12	รายชิ้น	5 -15	เป็น
ถัก	-	20	รายชิ้น	15	ไม่เป็น
ตัดเย็บเสื้อผ้า	-	11	รายวัน	150 100 และ 90	เป็น

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.14 แรงงานและการจ้างงานของกลุ่มทอผ้า

ลักษณะงาน/หน้าที่	จำนวนแรงงานที่ใช้ (คน)		ลักษณะการจ้างงาน	อัตราค่าจ้าง (บาท)	สถานภาพการเป็นกลุ่ม (เป็น/ไม่เป็น)
	ชาย	หญิง			
ย้อมสี	-	10	-	-	เป็น
เรียงด้าย	-	10	-	-	เป็น
ทอ	-	10	-	-	เป็น

ที่มา : จากการสำรวจ

4.5 ต้นทุนและผลตอบแทน

กลุ่มবাদิก

กลุ่มবাদิก ไม่ได้คำนวณต้นทุนของกลุ่ม แต่จะประมาณต้นทุนจากปริมาณผ้าที่ใช้ในแต่ละผลิตภัณฑ์จากการคำนวณต้นทุนในภาคผนวก ค. ซึ่งมีการวิเคราะห์ต้นทุนที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสด รายละเอียดของต้นทุน และผลตอบแทนในผลิตภัณฑ์ การเพ้นสี และสกรีนผลิตภัณฑ์ ของผลิตภัณฑ์ต่างๆ มีดังนี้

การเพ้นท์ผ้าถุง เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 136.65 บาท ต้นทุนเงินสด 13.52 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 0.13 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นค่าแรง เท่ากับ 7.89 บาท คิดเป็นร้อยละ 57.84 รองลงมาคือ ปัจจัยการผลิต และต้นทุนคงที่ ร้อยละ 40.59 และ 0.95 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.15)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่งแล้ว การเพ้นท์สีผลิตภัณฑ์ มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 86.48บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 83.48 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 86.35 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 86.48 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 86.48 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 86.35 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนที่ค่อนข้างสูง

ตารางที่ 4.15 ต้นทุนและผลตอบแทนการเพ้นท์ผ้าถุง

รายการ	การเพ้นท์ผ้าถุง			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	13.52	0.13	13.65	100.00
<u>ต้นทุนผันแปร</u>	13.52	-	13.52	99.05
1. ปัจจัยการผลิต	5.54	-	5.54	40.59
- วัตถุดิบหลัก	-	-	-	-
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	5.54	-	5.54	40.59
2. แรงงาน	7.89	-	7.89	57.84
3. อื่นๆ	0.09	-	0.09	0.62
<u>ต้นทุนคงที่</u>	-	0.13	0.13	0.95
1. ค่าเสื่อม	-	0.13	0.13	0.95
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	13.52	0.13	13.65	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	100.00	-	100.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			86.48	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			86.48	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			86.35	

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

รายการ	การเพิ่มที่ค้าสูง			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			86.48	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			86.48	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			86.35	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.1 ภาคผนวก ค

การเพิ่มที่กระปรังพัน เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 5.51 บาท ต้นทุนเงินสด 5.48 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 0.05 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นค่าแรง เท่ากับ 3.16 บาท คิดเป็นร้อยละ 57.28 รองลงมาคือ ปัจจัยการผลิต และต้นทุนอื่นๆ ร้อยละ 40.23 และ 1.55 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.16)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายแล้ว การเพิ่มที่ผลิตภัณฑ์ มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 34.54 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 34.54 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 34.49 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 86.35 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 86.35 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 86.22 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนที่ค่อนข้างสูง

ตารางที่ 4.16 ต้นทุนและผลตอบแทนการเพิ่มที่กระปรังพัน

รายการ	การเพิ่มที่กระปรังพัน			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	5.46	0.05	5.51	100.00
ต้นทุนผันแปร	5.46	-	5.46	99.05
1. ปัจจัยการผลิต	2.22	-	2.22	40.23
- วัตถุดิบหลัก	-	-	-	-
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	2.22	-	2.22	40.23
2. แรงงาน	3.16	-	3.16	57.28
3. อื่นๆ	0.09	-	0.09	1.55
ต้นทุนคงที่	-	0.05	0.05	0.95
1. ค่าเสื่อม	-	0.05	0.05	0.95
2. อื่นๆ	-	-	-	-

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

รายการ	การเพิ่มทุนประกอบ			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	5.46	0.05	5.51	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	40.00	-	40.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			34.54	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			34.54	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			34.49	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			86.35	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			86.35	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			86.22	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.2 ภาคผนวก ก

การสกรีนผ้าถุง และภาพปักขนาด 0.12 X 0.16 เมตร เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 0.33 บาท ต้นทุนเงินสด 0.30 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 0.03 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นค่าแรง เท่ากับ 0.19 บาท คิดเป็นร้อยละ 57.33 รองลงมาคือ ต้นทุนอื่นๆ และปัจจัยการผลิต ร้อยละ 25.81 และ 7.41 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.17)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่งแล้ว การสกรีนผ้าถุง และภาพปักขนาด 0.12 X 0.16 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 9.70 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 9.70 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 9.67 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 97.01 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 97.01 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 96.70 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนที่ค่อนข้างต่ำ

ตารางที่ 4.17 ต้นทุนและผลตอบแทนการสกรีนผ้าถุง และภาพปักขนาด 0.12 X 0.16 เมตร

รายการ	การสกรีนผ้าถุง ภาพปักขนาด 0.12X 0.16 ม.			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	0.30	0.03	0.33	100.00
ต้นทุนผันแปร	0.30	-	0.30	90.54
1. ปัจจัยการผลิต	0.02	-	0.02	7.41
- วัตถุดิบหลัก	-	-	-	-
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	0.02	-	0.02	7.41
2. แรงงาน	0.19	-	0.19	57.33
3. อื่นๆ	0.09	-	0.09	25.81
ต้นทุนคงที่	-	0.03	0.03	9.46
1. ค่าเสื่อม	-	0.03	0.03	9.46
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	0.30	0.03	0.33	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	10.00	-	10.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			9.70	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			9.70	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			9.67	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			97.01	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			97.01	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			96.70	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.4 ภาคผนวก ค

การสกรีนกระโปรงพัน และภาพปักขนาด 0.16 x 0.90 เมตร เมื่อพิจารณาด้านทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 0.57 บาท ต้นทุนเงินสด 0.51 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 0.06 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นค่าแรง เท่ากับ 0.38 บาท คิดเป็นร้อยละ 66.12 รองลงมาคือ ต้นทุนอื่นๆ และ ต้นทุนคงที่ ร้อยละ 14.88 และ 10.47 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.18)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่งแล้ว การสกรีนกระโปรงพัน และภาพปักขนาด 0.16 x 0.90 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 19.49 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 19.49 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 19.43 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 97.44 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 97.44 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 97.14 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนที่ค่อนข้างสูง

ตารางที่ 4.18 ต้นทุนและผลตอบแทนการสกรีนกระโปรงพัน และภาพปักขนาด 0.16 x 0.90 เมตร

รายการ	แล้ว การสกรีนกระโปรงพัน และภาพปักขนาด 0.16 x 0.90 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	0.51	0.06	0.57	100.00
ต้นทุนผันแปร	0.51	-	0.51	89.53
1. ปัจจัยการผลิต	0.05	-	0.05	8.53
- วัตถุดิบหลัก	-	-	-	-
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	0.05	-	0.05	8.53
2. แรงงาน	0.38	-	0.38	66.12
3. อื่นๆ	0.09	-	0.09	14.88
ต้นทุนคงที่	-	0.06	0.06	10.47
1. ค่าเสื่อม	-	0.06	0.06	10.47
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	0.51	0.06	0.57	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	20.00	-	20.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			19.49	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			19.49	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			19.43	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			97.44	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			97.44	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			97.14	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.3 ภาคผนวก ค

ผ้าถุงแพ้นั้กรรมดาขนาด 2 X 0.90 เมตร เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 195.82 บาท ต้นทุนเงินสด 190.59 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 5.23 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นปัจจัยการผลิต เท่ากับ 123.57 บาท คิดเป็นร้อยละ 63.10 รองลงมาคือ ค่าแรง และ ต้นทุนคงที่ ร้อยละ 36.51 และ 0.37 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.19)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (ไม่รวมค่าขนส่ง) แล้ว ผ้าถุงแพ้นั้กรรมดาขนาด 2 X 0.90 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 184.90 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 189.41 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 184.18 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 48.66 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 49.84 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 48.47 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (รวมค่าขนส่ง) แล้ว ผ้าถุงพื้นท์ธรรมดาขนาด 2 X 0.90 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 186.90 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 191.41 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 186.18 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 48.93 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 50.11 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 48.74 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.19 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าถุงพื้นท์ธรรมดาขนาด 2 X 0.90 เมตร

รายการ	ผ้าถุงพื้นท์ลายธรรมดาขนาด 2X0.90 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	190.59	5.23	195.82	100.00
ต้นทุนผันแปร	190.59	4.50	195.10	99.63
1. ปัจจัยการผลิต	123.57	-	123.57	63.10
- วัตถุดิบหลัก	102.18	-	102.18	52.18
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	21.38	-	21.38	10.92
2. แรงงาน	67.00	4.50	71.50	36.51
3. อื่นๆ	0.03	-	0.03	0.02
ต้นทุนคงที่	-	0.72	0.72	0.37
1. ค่าเสื่อม	-	0.72	0.72	0.37
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	190.59	5.23	195.82	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	380.00	-	380.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			184.90	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			189.41	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			184.18	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			48.66	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			49.84	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			48.47	
ราคาขายส่งรวมค่าขนส่ง(บาท/หน่วย)	382.00	-	382.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			186.90	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			191.41	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			186.18	

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

รายการ	ผ้าถุงพื้นที่ลายธรรมชาติขนาด 2X0.90 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			48.93	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			50.11	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			48.74	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.5 ภาคผนวก ค

ผ้าถุงพื้นที่ปักดิ้นรอบลาย ขนาด 2 X 0.90 เมตร เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 231.06 บาท ต้นทุนเงินสด 225.53 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 5.53 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นปัจจัยการผลิต เท่ากับ 128.87 บาท คิดเป็นร้อยละ 54.91 รองลงมาคือ ค่าแรงและ ต้นทุนคงที่ ร้อยละ 44.71 และ 0.34 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.20)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (ไม่รวมค่าขนส่ง) แล้ว ผ้าถุงพื้นที่ปักดิ้นรอบลาย ขนาด 2 X 0.90 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 169.72 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 174.47 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 168.94 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 42.43 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 43.62 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 42.23 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (รวมค่าขนส่ง) แล้ว ผ้าถุงพื้นที่ปักดิ้นรอบลาย ขนาด 2 X 0.90 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 171.72 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 176.47 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 170.94 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 42.72 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 43.90 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 42.52 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.20 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าถุงพื้นที่ปักดิ้นรอบลาย ขนาด 2 X 0.90 เมตร

รายการ	ผ้าถุงพื้นที่ลายปักดิ้นรอบลายขนาด 2X0.90 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	225.53	5.53	231.06	100.00
ต้นทุนผันแปร	225.53	4.74	230.28	99.66
1. ปัจจัยการผลิต	126.87	-	126.87	54.91
- วัสดุหลัก	104.36	-	104.36	45.17
- อื่นๆ (วัสดุอื่น + วัสดุ)	22.51	-	22.51	9.74

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

รายการ	ผ้าถุงพื้นที่ลายปักด้านรอบลายขนาด 2X0.90 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
2. แรงงาน	98.57	4.74	103.31	44.71
3. อื่นๆ	0.09	-	0.09	0.04
ต้นทุนคงที่	-	0.79	0.79	0.34
1. ค่าเสื่อม	-	0.79	0.79	0.34
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	225.53	5.53	231.06	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	400.00	-	400.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			169.72	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			174.47	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			168.94	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			42.43	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			43.62	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			42.23	
ราคาขายส่งรวมค่าขนส่ง(บาท/หน่วย)	402.00	-	402.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			171.72	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			176.47	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			170.94	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			42.72	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			43.90	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			42.52	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.6 ภาคผนวก ค

ผ้าถุงพื้นที่ลายปักตาไก่ ขนาด 2 X 0.90 เมตร เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 229.58 บาท ต้นทุนเงินสด 224.05 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 5.53 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นปัจจัยการผลิต เท่ากับ 125.39 บาท คิดเป็นร้อยละ 54.62 รองลงมาคือ ค่าแรงและ ต้นทุนคงที่ ร้อยละ 45.00 และ 0.34 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.21)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (ไม่รวมค่าขนส่ง) แล้วผ้าถุงพื้นที่ลายปักตาไก่ ขนาด 2 X 0.90 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 171.21 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 175.95 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 170.42 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร

เท่ากับ 42.80 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 43.99 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดเท่ากับ 42.60 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (รวมค่าขนส่ง) แล้ว ผ้าถุงพื้นทึบลายปักตาไก่ ขนาด 2 X 0.90 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 173.21 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 177.95 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 172.42 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 43.09 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 44.27 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 42.89 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.21 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าถุงพื้นทึบลายปักตาไก่ ขนาด 2 X 0.90 เมตร

รายการ	ผ้าถุงพื้นทึบ + ปักตาไก่ขนาด 2X0.90 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	224.05	5.53	229.58	100.00
ต้นทุนผันแปร	224.05	4.74	228.79	99.66
1. ปัจจัยการผลิต	125.39	-	125.39	54.62
- วัตถุดิบหลัก	102.92	-	102.92	44.83
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	22.48	-	22.48	9.79
2. แรงงาน	98.57	4.74	103.31	45.00
3. อื่นๆ	0.09	-	0.09	0.04
ต้นทุนคงที่	-	0.79	0.79	0.34
1. ค่าเสื่อม	-	0.79	0.79	0.34
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	224.05	5.53	229.58	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	400.00	-	400.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			171.21	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			175.95	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			170.42	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			42.80	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			43.99	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			42.60	
ราคาขายส่งรวมค่าขนส่ง(บาท/หน่วย)	402.00	-	402.00	

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

รายการ	ผ้าถุงเพ้นท์ + ปักตาไก่ขนาด 2X0.90 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			173.21	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			177.95	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			172.42	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			43.09	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			44.27	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			42.89	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.7 ภาคผนวก ค

ผ้าถุงกรีนปักลายตลาดน้ำ ขนาด 2 X 0.90 เมตร เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 455.53 บาท ต้นทุนเงินสด 441.57 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 13.96 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นค่าแรง เท่ากับ 344.70 บาท คิดเป็นร้อยละ 73.84 รองลงมาคือ ปัจจัยการผลิต และ ต้นทุนคงที่ ร้อยละ 25.76 และ 0.72 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.22)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (ไม่รวมค่าขนส่ง) แล้ว ผ้าถุงกรีนปักลายตลาดน้ำ ขนาด 2 X 0.90 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 447.77 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 458.43 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 444.47 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 49.75 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 50.94 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 49.39 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (รวมค่าขนส่ง) แล้ว ผ้าถุงกรีนปักลายตลาดน้ำ ขนาด 2 X 0.90 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 449.77 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 460.43 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 446.47 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 49.86 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 51.05 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 49.50 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.22 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าถุงสกรีนปักลายตลาดน้ำ ขนาด 2 X 0.90 เมตร

รายการ	ผ้าถุงสกรีน+ ปัก ลายตลาดน้ำขนาด 2X0.90 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	441.57	13.96	455.53	100.00
ต้นทุนผันแปร	441.57	10.67	452.23	99.28
1. ปัจจัยการผลิต	117.33	-	117.33	25.76
- วัตถุดิบหลัก	114.45	-	114.45	25.13
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	2.88	-	2.88	0.63
2. แรงงาน	324.03	10.67	334.70	73.48
3. อื่นๆ	0.20	-	0.20	0.04
ต้นทุนคงที่	-	3.30	3.30	0.72
1. ค่าเสื่อม	-	3.30	3.30	0.72
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	441.57	13.96	455.53	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	900.00	-	900.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			447.77	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			458.43	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			444.47	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			49.75	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			50.94	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			49.39	
ราคาขายส่งรวมค่าขนส่ง(บาท/หน่วย)	902.00	-	902.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			449.77	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			460.43	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			446.47	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			49.86	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			51.05	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			49.50	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.8 ภาคผนวก ค

ผ้าถุงสกรีนปักลายชาวเขา ขนาด 2 X 0.90 เมตร เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 324.12 บาท ต้นทุนเงินสด 312.48บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 11.64 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นค่าแรง เท่ากับ 210.08บาท คิดเป็นร้อยละ 64.82รองลงมาคือ ปัจจัยการผลิต และ ต้นทุนคงที่ ร้อยละ 34.28และ 0.85ตามลำดับ (ตารางที่ 4.23)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (ไม่รวมค่าขนส่ง) แล้ว ผ้าถุงสกรีนปักลายชาวเขา ขนาด 2 X 0.90 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 428.63 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 437.52 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 425.88บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 57.15 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 58.34 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 56.78 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (รวมค่าขนส่ง) แล้ว ผ้าถุงสกรีนปักลายชาวเขา ขนาด 2 X 0.90 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 430.63 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 439.52 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 427.88 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 57.26 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 58.45 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 56.90 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.23 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าถุงสกรีนปักลายชาวเขา ขนาด 2 X 0.90 เมตร

รายการ	ผ้าถุงสกรีน + ปัก ลายชาวเขาขนาด 2X0.90 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	312.48	11.64	324.12	100.00
ต้นทุนผันแปร	312.48	8.89	321.37	99.15
1. ปัจจัยการผลิต	111.12	-	111.12	34.28
- วัตถุดิบหลัก	108.72	-	108.72	33.54
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	2.40	-	2.40	0.74
2. แรงงาน	201.20	8.89	210.08	64.82
3. อื่นๆ	0.17	-	0.17	0.05
ต้นทุนคงที่	-	2.75	2.75	0.85
1. ค่าเสื่อม	-	2.75	2.75	0.85
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	312.48	11.64	324.12	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	750.00	-	750.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			428.63	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			437.52	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			425.88	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			57.15	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			58.34	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			56.78	

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

รายการ	ผ้าถุงสกรีน + ปัก ลายชาวเขาขนาด 2X0.90 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ราคาขายส่งรวมค่าขนส่ง(บาท/หน่วย)	752.00	-	752.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			430.63	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			439.52	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			427.88	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			57.26	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			58.45	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			56.90	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.9 ภาคผนวก ค

ผ้าถุงแพ้นท์ลายธรรมชาติขนาด 3.60X 0.90 เมตร เมื่อพิจารณาด้านต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 306.78 บาท ต้นทุนเงินสด 299.25 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 7.53 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นปัจจัยการผลิต เท่ากับ 213.06 บาท คิดเป็นร้อยละ 69.45 รองลงมาคือ ค่าแรง และ ต้นทุนคงที่ ร้อยละ 30.16 และ 0.33 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.24)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (ไม่รวมค่าขนส่ง) แล้ว ผ้าถุงแพ้นท์ลายธรรมชาติขนาด 3.60X 0.90 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 244.23 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 250.75 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 243.22 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 44.41 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 45.59 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 44.22 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (รวมค่าขนส่ง) แล้ว ผ้าถุงแพ้นท์ลายธรรมชาติขนาด 3.60X 0.90 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 244.23 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 250.75 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 243.22 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 44.41 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 44.41 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 44.22 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.24 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าถุงพื้นที่ลายธรรมดาขนาด 3.60X 0.90 เมตร

รายการ	ผ้าถุงพื้นที่ลายธรรมดาขนาด 3.60X 0.90 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	299.25	7.53	306.78	100.00
ต้นทุนผันแปร	299.25	6.52	305.77	99.67
1. ปัจจัยการผลิต	213.06	-	213.06	69.45
- วัตถุดิบหลัก	182.18	-	182.18	59.38
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	30.88	-	30.88	10.07
2. แรงงาน	86.01	6.52	92.53	30.16
3. อื่นๆ	0.17	-	0.17	0.06
ต้นทุนคงที่	-	1.01	1.01	0.33
1. ค่าเสื่อม	-	1.01	1.01	0.33
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	299.25	7.53	306.78	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	550.00	-	550.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			244.23	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			250.75	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			243.22	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			44.41	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			45.59	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			44.22	
ราคาขายส่งรวมค่าขนส่ง(บาท/หน่วย)	550.00	-	550.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			244.23	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			250.75	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			243.22	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			44.41	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			44.41	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			44.22	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.10 ภาคผนวก ค

ผ้าถุงแพ้นท์ลายปักด้านรอบลาย 3.60X 0.90 เมตร เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 339.00 บาท ต้นทุนเงินสด 331.40 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 7.60 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นปัจจัยการผลิต เท่ากับ 184.36 บาท คิดเป็นร้อยละ 63.50 รองลงมาคือ ค่าแรง และต้นทุนคงที่ ร้อยละ 36.14 และ 0.32 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.25)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (ไม่รวมค่าขนส่ง) แล้ว ผ้าถุงแพ้นท์ลายปักด้านรอบลาย 3.60X 0.90 เมตรมีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 212.08 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 218.60 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 211.00 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 38.56 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 39.75 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 38.36 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (รวมค่าขนส่ง) แล้ว ผ้าถุงแพ้นท์ลายปักด้านรอบลาย 3.60X 0.90 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 212.08 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 218.60 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 211.00 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 38.56 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 39.75 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 38.36 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.25 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าถุงแพ้นท์ลายปักด้านรอบลาย 3.60X 0.90 เมตร

รายการ	ผ้าถุงแพ้นท์ลายปักด้านรอบลาย 3.60X 0.90 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	331.40	7.60	339.00	100.00
ต้นทุนผันแปร	331.40	6.52	337.92	99.68
1. ปัจจัยการผลิต	215.26	-	215.26	63.50
- วัตถุดิบหลัก	184.36	-	184.36	54.38
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	30.90	-	30.90	9.12
2. แรงงาน	116.01	6.52	122.53	36.14
3. อื่นๆ	0.12	-	0.12	0.04
ต้นทุนคงที่	-	1.08	1.08	0.32
1. ค่าเสื่อม	-	1.08	1.08	0.32
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	331.40	7.60	339.00	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	550.00	-	550.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			212.08	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			218.60	

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

รายการ	ผ้าถุงพื้นที่ลายปักด้านรอบลาย 3.60X 0.90 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			211.00	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			38.56	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			39.75	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			38.36	
ราคาขายส่งรวมค่าขนส่ง(บาท/หน่วย)	550.00	-	550.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			212.08	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			218.60	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			211.00	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			38.56	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			39.75	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			38.36	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.11 ภาคผนวก ค

ผ้าถุงพื้นที่ + ปักตาไก่ 3.60X 0.90 เมตร เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 337.56 บาท ต้นทุนเงินสด 329.96 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 7.60 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นปัจจัยการผลิต เท่ากับ 213.82 บาท คิดเป็นร้อยละ 63.34 รองลงมาคือ ค่าแรง และ ต้นทุนคงที่ ร้อยละ 36.30 และ 0.32 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.26)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (ไม่รวมค่าขนส่ง) แล้ว ผ้าถุงพื้นที่ + ปักตาไก่ 3.60X 0.90 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 213.53 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 220.04 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 212.44 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 38.82 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 40.01 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 38.63 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (รวมค่าขนส่ง) แล้ว ผ้าถุงพื้นที่ + ปักตาไก่ 3.60X 0.90 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 213.53 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 220.04 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 212.44 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 39.04 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 40.23 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 38.85 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.26 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าถุงพันธ์ + ปักตาไก่ 3.60X 0.90 เมตร

รายการ	ผ้าถุงพันธ์ + ปักตาไก่ 3.60X 0.90 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	329.96	7.60	337.56	100.00
ต้นทุนผันแปร	329.96	6.52	336.47	99.68
1. ปัจจัยการผลิต	213.82	-	213.82	63.34
- วัตถุดิบหลัก	182.92	-	182.92	54.19
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	30.90	-	30.90	9.16
2. แรงงาน	116.01	6.52	122.53	36.30
3. อื่นๆ	0.12	-	0.12	0.04
ต้นทุนคงที่	-	1.08	1.08	0.32
1. ค่าเสื่อม	-	1.08	1.08	0.32
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	329.96	7.60	337.56	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	550.00	-	550.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			213.53	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			220.04	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			212.44	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			38.82	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			40.01	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			38.63	
ราคาขายส่งรวมค่าขนส่ง(บาท/หน่วย)	552.00	-	552.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			215.53	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			222.04	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			214.44	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			39.04	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			40.23	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			38.85	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.12 ภาคผนวก ค

ผ้าถุงสกรีนปักลายตลาดน้ำ ขนาด 3.60 X 0.90 เมตร เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 552.49 บาท ต้นทุนเงินสด 433.87 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 18.62 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นค่าแรง เท่ากับ 349.53 บาท คิดเป็นร้อยละ 63.27 รองลงมาคือ ปัจจัยการผลิต และ ต้นทุนคงที่ ร้อยละ 35.89 และ 0.80 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.27)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (ไม่รวมค่าขนส่ง) แล้ว ผ้าถุงสกรีนปักลายตลาดน้ำ ขนาด 3.60 X 0.90 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 651.91 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 666.13 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 647.51 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 54.33 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 55.51 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 53.96 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (รวมค่าขนส่ง) แล้ว ผ้าถุงสกรีนปักลายตลาดน้ำ ขนาด 3.60 X 0.90 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 653.91 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 668.13 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 649.51 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 54.40 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 55.58 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 54.04 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.27 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าถุงสกรีนปักลายตลาดน้ำ ขนาด 3.60 X 0.90 เมตร

รายการ	ผ้าถุงสกรีน+ ปัก ลายตลาดน้ำ 3.6X 0.90 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	533.87	18.62	552.49	100.00
<u>ต้นทุนผันแปร</u>	533.87	14.22	548.09	99.20
1. ปัจจัยการผลิต	198.29	-	198.29	35.89
- วัตถุดิบหลัก	194.45	-	194.45	35.20
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	3.84	-	3.84	0.69
2. แรงงาน	335.31	14.22	349.53	63.27
3. อื่นๆ	0.27	-	0.27	0.05
<u>ต้นทุนคงที่</u>	-	4.40	4.40	0.80
1. ค่าเสื่อม	-	4.40	4.40	0.80
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	533.87	18.62	552.49	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	1,200.00	-	1,200.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			651.91	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			666.13	

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

รายการ	ผ้าถุงสกรีน+ ปัก ลายตลาดน้ำ 3.6X 0.90 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			647.51	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			54.33	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			55.51	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			53.96	
ราคาขายส่งรวมค่าขนส่ง(บาท/หน่วย)	1,202.00	-	1,202.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			653.91	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			668.13	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			649.51	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			54.40	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			55.58	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			54.04	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.13 ภาคผนวก ค

ผ้าถุงสกรีนปักลายชาวเขา ขนาด 3.60 X 0.90 เมตร เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 419.18 บาท ต้นทุนเงินสด 403.67 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 15.52 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นค่าแรง เท่ากับ 223.38 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.29 รองลงมาคือ ปัจจัยการผลิต และต้นทุนคงที่ ร้อยละ 45.78 และ .087 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.28)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (ไม่รวมค่าขนส่ง) แล้ว ผ้าถุงสกรีนปักลายชาวเขา ขนาด 3.60 X 0.90 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 584.48 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 596.33 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 580.82 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 58.45 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 59.63 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 58.08 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (รวมค่าขนส่ง) แล้ว ผ้าถุงสกรีนปักลายชาวเขา ขนาด 3.60 X 0.90 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 586.48 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 598.33 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 582.82 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 58.53 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 59.71 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 58.17 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.28 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าถุงสกรีนปักลายตลาดน้ำ ขนาด 3.60 X 0.90 เมตร

รายการ	ผ้าถุงสกรีน + ปัก ลายชาวเขา 3.6X 0.90 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	403.67	15.52	419.18	100.00
ต้นทุนผันแปร	403.67	11.85	415.52	99.13
1. ปัจจัยการผลิต	191.92	-	191.92	45.78
- วัตถุดิบหลัก	188.72	-	188.72	45.02
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	3.20	-	3.20	0.76
2. แรงงาน	211.53	11.85	223.38	53.29
3. อื่นๆ	0.22	-	0.22	0.05
ต้นทุนคงที่	-	3.66	3.66	0.87
1. ค่าเสื่อม	-	3.66	3.66	0.87
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	403.67	15.52	419.18	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	1,000.00	-	1,000.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			584.48	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			596.33	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			580.82	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			58.45	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			59.63	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			58.08	
ราคาขายส่งรวมค่าขนส่ง(บาท/หน่วย)	1,002.00	-	1,002.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			586.48	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			598.33	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			582.82	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			58.53	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			59.71	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			58.17	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.14 ภาคผนวก ค

กระป๋องพันธุ์พันธุ์ลายธรรมดา เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 209.61 บาท ต้นทุนเงินสด 204.59 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 5.05 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่ เป็นค่าแรง เท่ากับ 113.23 บาท คิดเป็นร้อยละ 54.02 รองลงมาคือ ปัจจัยการผลิต และ ต้นทุนคงที่ ร้อยละ 44.93 และ 1.00 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.28)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (ไม่รวมค่าขนส่ง) แล้ว กระป๋องพันธุ์พันธุ์ลายธรรมดามี ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 42.48 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 15.44 บาท และ ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 40.39 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 16.99 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 18.18 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 16.16 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนที่ค่อนข้างต่ำ

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (รวมค่าขนส่ง) แล้ว กระป๋องพันธุ์พันธุ์ลายธรรมดา มี ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 44.48 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 47.44 บาท และ ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 42.39 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 17.65 อัตรา ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 18.83 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 16.82 ซึ่งเป็น อัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.28 ต้นทุนและผลตอบแทนกระป๋องพันธุ์พันธุ์ลายธรรมดา

รายการ	กระป๋องพันธุ์พันธุ์ลายธรรมดา			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	204.56	5.05	209.61	100.00
ต้นทุนผันแปร	204.56	2.96	207.52	99.00
1. ปัจจัยการผลิต	94.19	-	94.19	44.93
- วัตถุดิบหลัก	76.45	-	76.45	36.47
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	17.74	-	17.74	8.46
2. แรงงาน	110.26	2.96	113.23	54.02
3. อื่นๆ	0.11	-	0.11	0.05
ต้นทุนคงที่	-	2.09	2.09	1.00
1. ค่าเสื่อม	-	2.09	2.09	1.00
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	204.56	5.05	209.61	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	250.00	-	250.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			42.48	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			45.44	

ตารางที่ 4.28 (ต่อ)

รายการ	กระป๋องพันธุ์ลายธรรมดา			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			40.39	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			16.99	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			18.18	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			16.16	
ราคาขายส่งรวมค่าขนส่ง(บาท/หน่วย)	252.00	-	252.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			44.48	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			47.44	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			42.39	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			17.65	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			18.83	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			16.82	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.15 ภาคผนวก ค

กระป๋องพันธุ์ลายปักคันรอบลาย เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 200.95 บาท ต้นทุนเงินสด 195.66 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 5.29 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นค่าแรง เท่ากับ 116.95 บาท คิดเป็นร้อยละ 58.20 รองลงมาคือ ปัจจัยการผลิต และ ต้นทุนคงที่ ร้อยละ 38.19 และ 1.10 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.28)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (ไม่รวมค่าขนส่ง) แล้ว กระป๋องพันธุ์ลายปักคันรอบลาย มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 61.25 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 64.34 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 59.05 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 23.56 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 24.74 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 22.71 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนที่ค่อนข้างต่ำ

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (รวมค่าขนส่ง) แล้ว กระป๋องพันธุ์ลายปักคันรอบลาย มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 63.25 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 66.34 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 61.05 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 24.14 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 25.32 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 23.30 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.28 ต้นทุนและผลตอบแทนกระโปรงพันพันท์ลายปักด้านรอบลาย

รายการ	กระโปรงพันพันท์ลายปักด้านรอบลาย			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	195.66	5.29	200.95	100.00
ต้นทุนผันแปร	195.66	3.08	198.75	98.90
1. ปัจจัยการผลิต	81.69	-	81.69	40.65
- วัตถุดิบหลัก	76.74	-	76.74	38.19
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	4.95	-	4.95	2.46
2. แรงงาน	113.86	3.08	116.95	58.20
3. อื่นๆ	0.11	-	0.11	0.06
ต้นทุนคงที่	-	2.20	2.20	1.10
1. ค่าเสื่อม	-	2.20	2.20	1.10
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	195.66	5.29	200.95	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	260.00	-	260.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			61.25	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			64.34	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			59.05	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			23.56	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			24.74	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			22.71	
ราคาขายส่งรวมค่าขนส่ง(บาท/หน่วย)	262.00	-	262.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			63.25	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			66.34	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			61.05	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			24.14	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			25.32	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			23.30	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.16 ภาคผนวก ค

กระป๋องพันธุ์พันธุ์ปากตาไก่ เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 202.12 บาท ต้นทุนเงินสด 196.92 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 5.29 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นค่าแรง เท่ากับ 116.95 บาท คิดเป็นร้อยละ 57.86 รองลงมาคือ ปัจจัยการผลิต และ ต้นทุนคงที่ ร้อยละ 41.00 และ 1.09 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.29)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (ไม่รวมค่าขนส่ง) แล้ว กระป๋องพันธุ์พันธุ์ปากตาไก่มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 60.08 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 63.16 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 57.88 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 23.11 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 24.26 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 22.26 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนที่ค่อนข้างต่ำ

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (รวมค่าขนส่ง) แล้ว กระป๋องพันธุ์พันธุ์ปากตาไก่มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 62.08 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 65.16 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 59.88 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 23.70 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 24.87 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 22.85 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนที่ค่อนข้างต่ำ

ตารางที่ 4.29 ต้นทุนและผลตอบแทนกระป๋องพันธุ์พันธุ์ปากตาไก่

รายการ	กระป๋องพันธุ์พันธุ์ปากตาไก่			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	196.84	5.29	202.12	100.00
ต้นทุนผันแปร	196.84	3.08	199.92	98.91
1. ปัจจัยการผลิต	82.86	-	82.86	41.00
- วัตถุดิบหลัก	77.92	-	77.92	38.55
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	4.95	-	4.95	2.45
2. แรงงาน	113.86	3.08	116.95	57.86
3. อื่นๆ	0.11	-	0.11	0.05
ต้นทุนคงที่	-	2.20	2.20	1.09
1. ค่าเสื่อม	-	2.20	2.20	1.09
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	196.84	5.29	202.12	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	260.00	-	260.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			60.08	

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

รายการ	กระป๋องพันธุ์พันธุ์ปากตาไก่			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			63.16	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			57.88	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			23.11	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			24.29	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			22.26	
ราคาขายส่งรวมค่าขนส่ง(บาท/หน่วย)	262.00	-	262.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			62.08	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			65.16	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			59.88	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			23.70	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			24.87	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			22.85	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.17 ภาคผนวก ค

กระป๋องสกรีนปักลายชาวเขา เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 145.25 บาท ต้นทุนเงินสด 203.78 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 9.17 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่ คือ ค่าแรง เท่ากับ 177.58 บาท คิดเป็นร้อยละ 57.70 รองลงมา คือ ปัจจัยการผลิต และ ต้นทุนคงที่ ร้อยละ 40.84 และ 1.40 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.30)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (ไม่รวมค่าขนส่ง) แล้ว กระป๋องสกรีนปักลายชาวเขา มี ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 79.07 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 82.39 บาท และ ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 76.22 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 28.24 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 29.42 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 27.22 27.74 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนที่ค่อนข้างต่ำ

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (รวมค่าขนส่ง) แล้ว กระป๋องสกรีนปักลายชาวเขา มี ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 81.07 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 84.39 บาท และ ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 78.22 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 28.75 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 29.92 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 27.74 ซึ่งเป็น อัตราส่วนผลตอบแทนที่ค่อนข้างต่ำ

ตารางที่ 4.30 ต้นทุนและผลตอบแทนกระป๋องสกรีนปักลายชาวเขา

รายการ	กระป๋องพินสกรีน ปักลายชาวเขา			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	197.61	6.17	203.78	100.00
ต้นทุนผันแปร	197.61	3.32	200.93	98.60
1. ปัจจัยการผลิต	83.23	-	83.23	40.84
- วัตถุดิบหลัก	77.92	-	77.92	38.24
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	5.31	-	5.31	2.61
2. แรงงาน	114.26	3.32	117.58	57.70
3. อื่นๆ	0.12	-	0.12	0.06
ต้นทุนคงที่	-	2.85	2.85	1.40
1. ค่าเสื่อม	-	2.85	2.85	1.40
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	197.61	6.17	203.78	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	280.00	-	280.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			79.07	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			82.39	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			76.22	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			28.24	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			29.42	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			27.22	
ราคาขายส่งรวมค่าขนส่ง(บาท/หน่วย)	282.00	-	282.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			81.07	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			84.39	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			78.22	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			28.75	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			29.92	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			27.74	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.18 ภาคผนวก ค

เสื้อแขนกุด เมื่อพิจารณาดำเนินทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 133.41 บาท ต้นทุนเงินสด 130.28 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 3.13 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่ คือ ค่าแรง เท่ากับ 80.38 บาท คิดเป็นร้อยละ 60.25 รองลงมา คือ ปัจจัยการผลิต และ ต้นทุนคงที่ ร้อยละ 38.76 และ 0.92 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.31)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (ไม่รวมค่าขนส่ง) แล้ว เสื้อแขนกุด มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 27.82 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 29.72 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 26.59 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 17.39 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 18.57 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 16.62 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนที่ค่อนข้างต่ำ

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (รวมค่าขนส่ง) แล้ว เสื้อแขนกุด มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 29.82 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 31.72 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 28.59 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 18.41 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 19.58 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 17.65 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนที่ค่อนข้างต่ำ

ตารางที่ 4.31 ต้นทุนและผลตอบแทนเสื้อแขนกุด

รายการ	เสื้อแขนกุด			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	130.28	3.13	133.41	100.00
ต้นทุนผันแปร	130.28	1.90	132.18	99.08
1. ปัจจัยการผลิต	51.71	-	51.71	38.76
- วัตถุดิบหลัก	49.43	-	49.43	37.05
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	2.28	-	2.28	1.71
2. แรงงาน	78.48	1.90	80.38	60.25
3. อื่นๆ	0.09	-	0.09	0.07
ต้นทุนคงที่	-	1.23	1.23	0.92
1. ค่าเสื่อม	-	1.23	1.23	0.92
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	130.28	3.13	133.41	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	160.00	-	160.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			27.82	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			29.72	

ตารางที่ 4.31 (ต่อ)

รายการ	เสื้อแขนกุด			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุน/ต้นทุนทั้งหมด
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			26.59	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			17.39	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			18.57	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			16.62	
ราคาขายส่งรวมค่าขนส่ง(บาท/หน่วย)	162.00	-	162.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			29.82	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			31.72	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			28.59	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			18.41	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			19.58	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			17.65	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.19 ภาคผนวก ค

เสื้อแขนสั้น เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 167.57 บาท ต้นทุนเงินสด 163.08 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 4.49 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่ คือ ค่าแรง เท่ากับ 101.76 บาท คิดเป็นร้อยละ 60.73 รองลงมา ปัจจัยการผลิต คือ และ ต้นทุนคงที่ ร้อยละ 38.16 และ 1.05 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.32)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (ไม่รวมค่าขนส่ง) แล้ว เสื้อแขนสั้น มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 64.19 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 66.92 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 62.43 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 27.91 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 29.10 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 27.14 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนที่ค่อนข้างต่ำ

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (รวมค่าขนส่ง) แล้ว เสื้อแขนสั้น มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 66.19 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 68.92 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 64.43 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 28.53 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 29.71 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 27.77 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนที่ค่อนข้างต่ำ

ตารางที่ 4.32 ต้นทุนและผลตอบแทนเสื้อแขนสั้น

รายการ	เสื้อแขนสั้น			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุน/ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	163.08	4.49	167.57	100.00
ต้นทุนผันแปร	163.08	2.73	165.81	98.95
1. ปัจจัยการผลิต	63.95	-	63.95	38.16
- วัตถุดิบหลัก	60.68	-	60.68	36.21
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	3.27	-	3.27	1.95
2. แรงงาน	99.03	2.73	101.76	60.73
3. อื่นๆ	0.10	-	0.10	0.06
ต้นทุนคงที่	-	1.77	1.77	1.05
1. ค่าเสื่อม	-	1.77	1.77	1.05
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	163.08	4.49	167.57	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	230.00	-	230.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			64.19	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			66.92	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			62.43	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			27.91	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			29.10	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			27.14	
ราคาขายส่งรวมค่าขนส่ง(บาท/หน่วย)	232.00	-	232.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			66.19	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			68.92	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			64.43	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			28.53	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			29.71	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			27.77	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.20 ภาคผนวก ค

เชื้อแซนยาว เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 191.82 บาท ต้นทุนเงินสด 187.33 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 4.49 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่ คือ ค่าแรง เท่ากับ 103.51 บาท คิดเป็นร้อยละ 53.96 รองลงมา ปัจจัยการผลิต คือ และ ต้นทุนคงที่ ร้อยละ 45.07 และ 0.92 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.33)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (ไม่รวมค่าขนส่ง) แล้ว เชื้อแซนยาว มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 39.34 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 42.67 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 38.18 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 17.37 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 18.55 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 16.60 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนที่ค่อนข้างต่ำ

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (รวมค่าขนส่ง) แล้ว เชื้อแซนยาว มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 41.94 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 44.37 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 40.18 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 18.08 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 19.25 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 17.32 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนที่ค่อนข้างต่ำ

ตารางที่ 4.33 ต้นทุนและผลตอบแทนเชื้อแซนยาว

รายการ	เชื้อแซนยาว			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	187.33	4.49	191.82	100.00
ต้นทุนผันแปร	187.33	2.73	190.06	99.08
1. ปัจจัยการผลิต	86.45	-	86.45	45.07
- วัตถุดิบหลัก	83.18	-	83.18	43.36
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	3.27	-	3.27	1.70
2. แรงงาน	100.78	2.73	103.51	53.96
3. อื่นๆ	0.10	-	0.10	0.05
ต้นทุนคงที่	-	1.77	1.77	0.92
1. ค่าเสื่อม	-	1.77	1.77	0.92
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	187.33	4.49	191.82	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	230.00	-	230.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			39.94	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			42.67	

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

รายการ	เชื้อขนยาว			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			38.18	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			17.37	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			18.55	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			16.60	
ราคาขายส่งรวมค่าขนส่ง(บาท/หน่วย)	232.00	-	232.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			41.94	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			44.67	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			40.18	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			18.08	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			19.25	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			17.32	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.21 ภาคผนวก ค

ทางเกษตรกรรม เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 206.98 บาท ต้นทุนเงินสด 202.82 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 4.16 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่ คือ ปัจจัยการผลิต เท่ากับ 103.87 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.19 รองลงมา ค่าแรง คือ และ ต้นทุนคงที่ ร้อยละ 49.02 และ 0.75 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.34)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (ไม่รวมค่าขนส่ง) แล้ว ทางเกษตรกรรม มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 39.34 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 42.67 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 38.18 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 6.62 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 7.81 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 5.92 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนที่ค่อนข้างต่ำ

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (รวมค่าขนส่ง) แล้ว ทางเกษตรกรรม มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 16.57 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 19.18 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 15.02 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 7.47 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 8.64 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 6.77 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนที่ค่อนข้างต่ำ

ตารางที่ 4.34 ต้นทุนและผลตอบแทนทางเกษตรกรรม

รายการ	ทางเกษตรกรรม			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	202.82	4.16	206.98	100.00
ต้นทุนผันแปร	202.82	2.61	205.43	99.25
1. ปัจจัยการผลิต	103.87	-	103.87	50.19
- วัตถุดิบหลัก	100.00	-	100.00	48.31
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	3.87	-	3.87	1.87
2. แรงงาน	98.85	2.61	101.45	49.02
3. อื่นๆ	0.10	-	0.10	0.05
ต้นทุนคงที่	-	1.55	1.55	0.75
1. ค่าเสื่อม	-	1.55	1.55	0.75
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	202.82	4.16	206.98	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	220.00	-	220.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			14.57	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			17.18	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			13.02	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			6.62	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			7.81	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			5.92	
ราคาขายส่งรวมค่าขนส่ง(บาท/หน่วย)	222.00	-	222.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			16.57	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			19.18	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			15.02	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			7.47	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			8.64	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			6.77	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.22 ภาคผนวก ค

กางเกงพันปักลาย เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 211.28 บาท ต้นทุนเงินสด 205.77 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 5.51 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่ คือ ปัจจัยการผลิต เท่ากับ 118.62 บาท คิดเป็นร้อยละ 56.14 รองลงมา ค่าแรง คือ และ ต้นทุนคงที่ ร้อยละ 42.59 และ 1.20 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.35)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (ไม่รวมค่าขนส่ง) แล้ว กางเกงพันปักลาย มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 41.26 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 44.23 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 38.72 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 16.51 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 17.69 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 15.49 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนที่ค่อนข้างต่ำ

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (รวมค่าขนส่ง) แล้ว กางเกงพันปักลาย มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 43.26 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 46.23 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 40.72 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 17.17 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 818.34.64 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 16.16 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนที่ค่อนข้างต่ำ

ตารางที่ 4.35 ต้นทุนและผลตอบแทนกางเกงพันปักลาย

รายการ	กางเกงพันปักลาย			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	205.77	5.51	211.28	100.00
ต้นทุนผันแปร	205.77	2.96	208.74	98.80
1. ปัจจัยการผลิต	118.62	-	118.62	56.14
- วัตถุดิบหลัก	113.90	-	113.90	53.91
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	4.71	-	4.71	2.23
2. แรงงาน	87.01	2.96	89.97	42.59
3. อื่นๆ	0.14	-	0.14	0.07
ต้นทุนคงที่	-	2.54	2.54	1.20
1. ค่าเสื่อม	-	2.54	2.54	1.20
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	205.77	5.51	211.28	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	250.00	-	250.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			41.26	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			44.23	

ตารางที่ 4.35 (ต่อ)

รายการ	ทางแก้งพันักกลาย			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			38.72	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			16.51	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			17.69	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			15.49	
ราคาขายส่งรวมค่าขนส่ง(บาท/หน่วย)	252.00	-	252.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			43.26	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			46.23	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			40.72	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			17.17	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			18.34	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			16.16	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.23 ภาคผนวก ค

ภาพปักพร้อมกรอบ 0.12 X 0.16 เมตร เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 157.39 บาท ต้นทุนเงินสด 153.15บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 4.34 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่ คือ ค่าแรง เท่ากับ 134.20 บาท คิดเป็นร้อยละ 85.27 รองลงมา คือ บัณฑิตการผลิต และ ต้นทุนคงที่ ร้อยละ 13.98 และ 1.65 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.36)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (ไม่รวมค่าขนส่ง) แล้ว ภาพปักพร้อมกรอบ 0.12X 0.16 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 123.63 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 126.95 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 122.61 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 44.15 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 45.34 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 43.79 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (รวมค่าขนส่ง) แล้ว ภาพปักพร้อมกรอบ 0.12X 0.16 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 125.63 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 128.95 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 124.61 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 45.55 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 45.73 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 44.19 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.36 ต้นทุนและผลตอบแทนภาพปักพร้อมกรอบ 0.12X 0.16 เมตร

รายการ	ภาพปักพร้อมกรอบ 0.12X 0.16 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	153.05	4.34	157.39	100.00
ต้นทุนผันแปร	153.05	3.32	156.37	99.35
1. ปัจจัยการผลิต	22.00	-	22.00	13.98
- วัสดุหลัก	21.42	-	21.42	13.61
- อื่นๆ (วัสดุอื่น + วัสดุ)	0.58	-	0.58	0.37
2. แรงงาน	130.88	3.32	134.20	85.27
3. อื่นๆ	0.16	-	0.16	0.10
ต้นทุนคงที่	-	1.03	1.03	0.65
1. ค่าเสื่อม	-	1.03	1.03	0.65
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด (บาท/หน่วย)	153.05	4.34	157.39	100.00
ราคาขายส่ง (บาท/หน่วย)	280.00	-	280.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			123.63	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)			126.95	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			122.61	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			44.15	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			45.34	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			43.79	
ราคาขายส่งรวมค่าขนส่ง (บาท/หน่วย)	282.00	-	282.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			125.63	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)			128.95	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			124.61	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			44.55	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			45.73	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			44.19	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.24 ภาคผนวก ค

ภาพปักพร้อมกรอบ 0.16 x 0.90 เมตร เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 431.16 บาท ต้นทุนเงินสด 417.20 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 13.96 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่ คือ ค่าแรง เท่ากับ 389.45 บาท คิดเป็นร้อยละ 90.33 รองลงมา คือ ปัจจัยการผลิต และ ต้นทุนคงที่ ร้อยละ 8.88 และ 0.76 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.37)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (ไม่รวมค่าขนส่ง) แล้ว ภาพปักพร้อมกรอบ 0.16 x 0.90 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 472.13 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 482.80 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 468.84 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 52.46 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 53.64 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 52.09 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง (รวมค่าขนส่ง) แล้ว ภาพปักพร้อมกรอบ 0.16 x 0.90 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 474.13 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 484.80 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 470.84 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 52.56 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 53.75 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 52.20 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.37 ต้นทุนและผลตอบแทนภาพปักพร้อมกรอบ 0.16 x 0.90 เมตร

รายการ	ภาพปักพร้อมกรอบ 0.16 x 0.90 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	417.20	13.96	431.16	100.00
ต้นทุนผันแปร	417.20	10.67	427.87	99.24
1. ปัจจัยการผลิต	38.28	-	38.28	8.88
- วัตถุดิบหลัก	36.40	-	36.40	8.44
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	1.87	-	1.87	0.43
2. แรงงาน	378.78	10.67	389.45	90.33
3. อื่นๆ	0.14	-	0.14	0.03
ต้นทุนคงที่	-	3.30	3.30	0.76
1. ค่าเสื่อม	-	3.30	3.30	0.76
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	417.20	13.96	431.16	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	900.00	-	900.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			472.13	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			482.80	

ตารางที่ 4.37 (ต่อ)

รายการ	ภาพปักพร้อมกรอบ 0.16 x 0.90 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ ต้นทุนทั้งหมด
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			468.84	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			52.46	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			53.64	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			52.09	
ราคาขายส่งรวมค่าขนส่ง(บาท/หน่วย)	902.00	-	902.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			474.13	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			484.80	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			470.84	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			52.56	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			53.75	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			52.20	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.1.25 ภาคผนวก ค

จากการวิเคราะห์ต้นทุน และผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์ทุกชนิด พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีต้นทุนการผลิตสูงสุด คือ ผ้าถุงสกรีนปักลายตลาดน้ำ 3.60 X 0.90 เมตร ผืนละ 552.49 บาท รองลงมาได้แก่ ผ้าถุงสกรีนปักลายตลาดน้ำ 2 X 0.90 เมตร ผืนละ 455.53 บาท และ ภาพปักพร้อมกรอบ 0.16 x 0.90 เมตร รูปละ 431.16 บาท ส่วนผลิตภัณฑ์ที่มีต้นทุนการผลิตต่ำที่สุดคือ การสกรีนผ้าถุง และภาพปักขนาด 0.12 X 0.16 เมตร ชิ้นละ 0.33 บาท

พิจารณาผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด และอัตราผลตอบแทนเหนือต้นทุนทั้งหมด ต่อราคาขายส่ง(ไม่รวมค่าขนส่ง) และราคาขายส่ง(รวมค่าขนส่ง) ผลิตภัณฑ์ที่ให้ผลตอบแทนสูงที่สุด คือ ผ้าถุงสกรีนปักลายตลาดน้ำ 3.60 X 0.90 เมตร ต่อราคาขายส่ง (ไม่รวมค่าขนส่ง) ค่าเท่ากับ 647.51 และ 53.96 ตามลำดับ ต่อราคาขายส่ง(รวมค่าขนส่ง) มีค่าเท่ากับ 649.51 และ 54.04 รองลงมาได้แก่ ผ้าถุงสกรีนปักลายชาวเขา 3.60 X 0.90 เมตร ต่อราคาขายส่ง(รวมค่าขนส่ง) มีค่าเท่ากับ 580.82 และ 58.08 ตามลำดับ ต่อราคาขายส่ง (ไม่รวมค่าขนส่ง) มีค่าเท่ากับ 582.82 และ 58.17 ผลิตภัณฑ์ให้ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด และอัตราผลตอบแทนเหนือต้นทุนทั้งหมดต่ำที่สุด คือ กางเกงพันธรรมดา มีค่าต่อราคาขายส่ง(รวมค่าขนส่ง) เท่ากับ 13.02และ 5.92 บาท ต่อราคาขายส่ง(รวมค่าขนส่ง) เท่ากับ 15.02 และ 6.77 ตามลำดับ

กลุ่มทอผ้า

กลุ่มทอผ้า ไม่ได้คำนวณต้นทุนของกลุ่มเช่นเดียวกับกลุ่มบาติก โดยคาดว่าจะการทอผ้าจะมีต้นทุนการผลิตครั้งหนึ่งของผลตอบแทน จากการคำนวณต้นทุนในภาคผนวก ค. ซึ่งมีการวิเคราะห์ต้นทุนที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสด รายละเอียดของต้นทุน และผลตอบแทนในผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ มีดังนี้

ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าพื้น) ขนาด 1 X 60 เมตร เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 2,518.29 บาท ต้นทุนเงินสด 1,635.48 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 882.81 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่ คือ ปัจจัยการผลิต เท่ากับ 1,635.48 บาท คิดเป็นร้อยละ 64.94 รองลงมา คือ ค่าแรง และต้นทุนคงที่ ร้อยละ 30.97 และ 4.08 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.38)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง แล้ว ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าพื้น) ขนาด 1 X 60 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 884.52 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 1,664.52 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 781.71 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 26.80 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 50.44 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 23.69 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนค่อนข้างต่ำ

ตารางที่ 4.38 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าตัดเสื้อ (ผ้าพื้น) ขนาด 1 X 60 เมตร

รายการ	ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าพื้น) ขนาด 1 X 60 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุน/ต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	1,635.48	882.81	2,518.29	100.00
ต้นทุนผันแปร	1,635.48	780.00	2,415.48	95.92
1. ปัจจัยการผลิต	1,635.48	-	1,635.48	64.94
- วัตถุดิบหลัก	1,632.78	-	1,632.78	64.84
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	2.70	-	2.70	0.11
2. แรงงาน		780.00	780.00	30.97
3. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนคงที่	-	102.81	102.81	4.08
1. ค่าเสื่อม	-	102.81	102.81	4.08
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	1,635.48	882.81	2,518.29	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	3,300.00	-	3,300.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			884.52	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			1,664.52	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			781.71	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			26.80	

ตารางที่ 4.38 (ต่อ)

รายการ	ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าพื้น) ขนาด 1 X 60 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุน/ต้นทุน ทั้งหมด
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			50.44	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			23.69	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด			0.81	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.2.1 ภาคผนวก ค

ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าลาย) ขนาด 1 X 60 เมตร เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 2,523.29 บาท ต้นทุนเงินสด 1,640.48 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 882.81 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่ คือ ปัจจัยการผลิต เท่ากับ 1,632.78 บาท คิดเป็นร้อยละ 64.71 รองลงมา คือ ค่าแรง และ ต้นทุนคงที่ ร้อยละ 30.91 และ 4.07 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.40)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายแล้ว ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าลาย) ขนาด 1 X 60 มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 879.52 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 1,659.52 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 776.71 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 26.65 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 50.29 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 23.54 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนค่อนข้างต่ำ

ตารางที่ 4.40 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าตัดเสื้อ (ผ้าพื้น) ขนาด 1 X 60 เมตร

รายการ	ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าลาย) ขนาด 1 X 60 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุน/ต้นทุน ทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	1,640.48	882.81	2,523.29	100.00
ต้นทุนผันแปร	1,640.48	780.00	2,420.48	95.93
1. ปัจจัยการผลิต	1,640.48	-	1,640.48	65.01
- วัตถุดิบหลัก	1,632.78	-	1,632.78	64.71
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	7.70	-	7.70	0.31
2. แรงงาน		780.00	780.00	30.91

ตารางที่ 4.40 (ต่อ)

รายการ	ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าลาย) ขนาด 1 X 60 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุน/ต้นทุน ทั้งหมด
3. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนคงที่	-	102.81	102.81	4.07
1. ค่าเสื่อม	-	102.81	102.81	4.07
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	1,640.48	882.81	2,523.29	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	3,300.00	-	3,300.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			879.52	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			1,659.52	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			776.71	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			26.65	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			50.29	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			23.54	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.2.2 ภาคผนวก ค

ผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าพื้น) ขนาด 1 X 60 เมตร เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 2,615.08 บาท ต้นทุนเงินสด 1,722.92 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 862.15 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่ คือ ปัจจัยการผลิต เท่ากับ 1,722.92 บาท คิดเป็นร้อยละ 65.88 รองลงมา คือ ค่าแรง และต้นทุนคงที่ ร้อยละ 29.83 และ 4.29 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.41)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง แล้ว ผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าพื้น) ขนาด 1 X 60 เมตร มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 1,097.08 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 1,877.08 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 9,84.92 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 30.47 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 52.14 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 27.36 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนค่อนข้างต่ำ

ตารางที่ 4.41 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าพื้น) ขนาด 1 X 60 เมตร

รายการ	ผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าพื้น) ขนาด 1 X 60 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุน/ต้นทุน ทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	1,722.92	892.15	2,615.08	100.00
ต้นทุนผันแปร	1,722.92	780.00	2,502.92	95.71
1. ปัจจัยการผลิต	1,722.92	-	1,722.92	65.88
- วัตถุดิบหลัก	1,719.98	-	1,719.98	65.77
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	2.95	-	2.95	0.11
2. แรงงาน		780.00	780.00	29.83
3. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนคงที่	-	112.15	112.15	4.29
1. ค่าเสื่อม	-	112.15	112.15	4.29
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	1,722.92	892.15	2,615.08	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	3,600.00	-	3,600.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			1,097.08	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			1,877.08	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			984.92	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			30.47	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			52.14	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			27.36	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.2.3 ภาคผนวก ค

ผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าลาย) ขนาด 1 X 60 เมตร เมื่อพิจารณาต้นทุนที่ได้จากการวิเคราะห์ ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย เท่ากับ 2,624.73 บาท ต้นทุนเงินสด 1,732.92 บาท และต้นทุนไม่เป็นเงินสด 891.81 บาท ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่ คือ ปัจจัยการผลิต เท่ากับ 1,719.98 บาท คิดเป็นร้อยละ 65.53 รองลงมา คือ ค่าแรง และ ต้นทุนคงที่ ร้อยละ 29.72 และ 4.26 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.42)

เมื่อพิจารณาจากผลตอบแทนต่อราคาขายส่ง แล้ว ผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าลาย) ขนาด 1 X 60 มีผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร เท่ากับ 1,087.08 บาท ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 1,867.08 บาท และผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด 975.27 บาท อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรเท่ากับ 30.20 อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด 51.86 และอัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 27.09 ซึ่งเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนค่อนข้างต่ำ

ตารางที่ 4.42 ต้นทุนและผลตอบแทนผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าลาย) ขนาด 1 X 60 เมตร

รายการ	ผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าลาย) ขนาด 1 X 60 เมตร			
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของ ต้นทุน/ต้นทุน ทั้งหมด
ต้นทุนการผลิต	1,732.92	891.81	2,624.73	100.00
ต้นทุนผันแปร	1,732.92	780.00	2,512.92	95.74
1. ปัจจัยการผลิต	1,732.92	-	1,732.92	66.02
- วัตถุดิบหลัก	1,719.98	-	1,719.98	65.53
- อื่นๆ (วัตถุดิบอื่นๆ + วัสดุ)	12.95	-	12.95	0.49
2. แรงงาน		780.00	780.00	29.72
3. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนคงที่	-	111.81	111.81	4.26
1. ค่าเสื่อม	-	111.81	111.81	4.26
2. อื่นๆ	-	-	-	-
ต้นทุนต่อหน่วยทั้งหมด(บาท/หน่วย)	1,732.92	891.81	2,624.73	100.00
ราคาขายส่ง(บาท/หน่วย)	3,600.00	-	3,600.00	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)			1,087.08	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด(บาท/หน่วย)			1,867.08	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)			975.27	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขาย			30.20	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขาย			51.86	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขาย			27.09	

ที่มา : สรุปจากตารางที่ ค.2.4 ภาคผนวก ค

จากการวิเคราะห์ต้นทุน และผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์ทุกชนิด พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีต้นทุนการผลิตสูงสุด คือ ผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าลาย) ขนาด 1 X 60 เมตร มีมูลค่า 2,624.73 บาท รองลงมาได้แก่ ผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าพื้น) ขนาด 1 X 60 เมตร มีมูลค่า 2,615.08 บาท และ ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าลาย) ขนาด 1 X 60 เมตร มีมูลค่า 2,523.29 บาท ส่วนผลิตภัณฑ์ที่มีต้นทุนการผลิตต่ำที่สุดคือ ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าพื้น) ขนาด 1 X 60 เมตร มีมูลค่า 2,518.29 บาท

พิจารณาผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด และอัตราผลตอบแทนเหนือต้นทุนทั้งหมด ต่อราคาขายส่ง ผลิตภัณฑ์ที่ให้ผลตอบแทนสูงสุดที่สุด คือ ผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าพื้น) ขนาด 1 X 60 เมตร ต่อราคาขายส่ง มีค่าเท่ากับ 948.92 บาท และ 27.36 รองลงมาได้แก่ผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าลาย) ขนาด 1 X 60 เมตร มีค่าเท่ากับ 975.27 บาท และ 27.09 ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าพื้น) ขนาด 1 X 60 เมตร มีค่าเท่ากับ 781.71 บาท และ 23.69 ผลิตภัณฑ์ให้ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด และอัตราผลตอบแทนเหนือต้นทุนทั้งหมดต่ำที่สุด คือ ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าลาย) ขนาด 1 X 60 เมตร มีค่าต่อราคาขายส่งเท่ากับ 776.71 บาท และ 23.54 ตามลำดับ

4.6 กรรมวิธีการผลิต

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่โป่ง มีการแยกการผลิตออกเป็น 2 กลุ่มย่อย คือกลุ่มบาติก และกลุ่มทอผ้า ซึ่งกลุ่มทอผ้าได้ผลิตผ้าทอส่งจำหน่ายให้กลุ่มบาติกเพื่อเป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสำเร็จรูป

กลุ่มบาติก

กลุ่มบาติกมีการผลิต 6 กลุ่ม ผลิตภัณฑ์ คือ ผ้าถุง ขนาด 2 X 0.90 เมตร ผ้าถุง ขนาด 3.60 X 0.90 เมตร กระโปรงพัน ขนาด 1.50 X 0.90 เมตร เสื้อ กางเกง ภาพปักพร้อมกรอบ และผลิตภัณฑ์บาติก นอกจากนี้ ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ยังมีการเพิ่มที่สี สกรีน ปัก และถักโครเชต์ตกแต่ง ในการผลิตผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดมีกรรมวิธีการผลิต และการเตรียมวัตถุดิบดังนี้

การเตรียมผ้าผืน

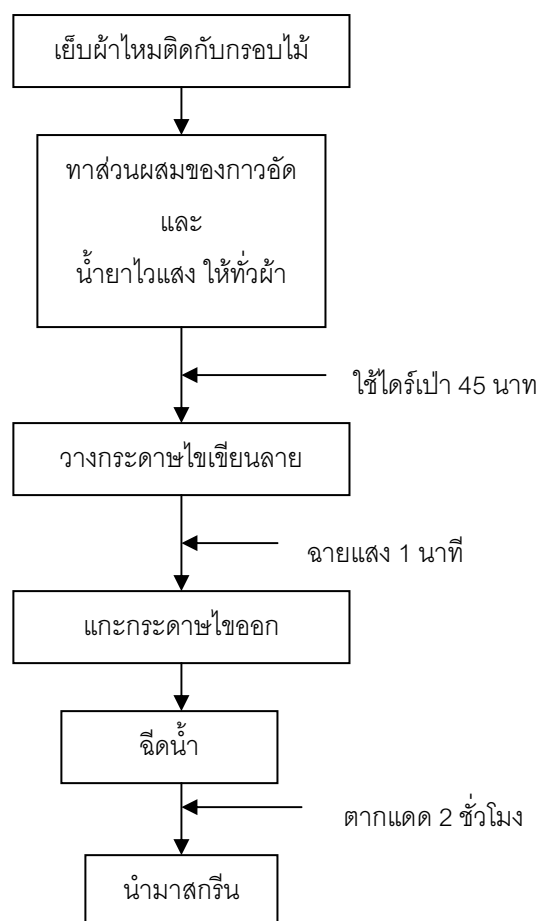
ก่อนจะนำผ้าผืนมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดต่างๆ ปรธานจะนำผ้าทั้งม้วนไปส่งฟอกที่บริษัทสยามพรหมประทาน จำกัด ตั้งอยู่ที่อำเภอสันกำแพง โดยทางบริษัทฯ จะมารับผ้าไปฟอก (พร้อมรีด) แล้วนำมาส่ง โดยคิดค่าฟอกผ้าเมตรละ 3.50 บาท เมื่อฟอกแล้วผ้าจะหดลงจากหน้ากว้าง 1 เมตร เหลือ 90 เซนติเมตร (ตารางที่ 4.43)

ตารางที่ 4.43 วัตถุดิบ วัสดุ และอุปกรณ์การทำบาติกสกรีน

วัตถุดิบ	วัสดุและอุปกรณ์
<u>วัตถุดิบหลัก</u> • ผ้าไหมขนาด 1.30 x 1.10 เซนติเมตร • กรอบไม้ขนาด 0.80 x 1.10 เซนติเมตร <u>วัตถุดิบรอง</u> • ลวดเย็บกระดาษ เบอร์ 3 จำนวน 1 กล่อง • น้ำยาไวแสง จำนวน 1 ขวด • กาวอัด จำนวน 0.20 กก. • สก๊อตเทปใส่น้ำตาล 1 ม้วน • กระดาษไข ขนาด 0.80 x 1.10 เซนติเมตร	• ตู้ฉายแสง (ตู้ไฟ) • แม็กยิงลวดเย็บกระดาษเบอร์ 3 • ไดรเปาผม • กระบอกฉีดน้ำที่ปาดสี

กรรมวิธีการทำบาติกสกรีน

เย็บผ้าไหมติดกับกรอบไม้ด้วยเย็บกระดาษเบอร์ 3 เทส่วนผสมผสมของกาวอัด และน้ำยาไวแสง มาทาลงบนผ้าไหม ปาดให้ทั่วด้วยที่ปาดสี ใช้ไดรเปาให้แห้ง ใช้เวลาประมาณ 45 นาที จากนั้นนำกระดาษไขที่วาดลวดลายไว้แล้ววางบนผ้าไหม ฉายแสงที่ตู้ไฟ 1 นาที เอากระดาษไขออก ใช้กระบอกฉีดน้ำ ฉีดให้ชุ่ม ส่วนที่ไม่ถูกแสง (ที่เป็นลวดลาย) จะละลายออกมา ตากแดดให้แห้งใช้เวลา 2 ชั่วโมง สามารถนำลือกไปสกรีนได้ (แผนภาพที่ 4.3)

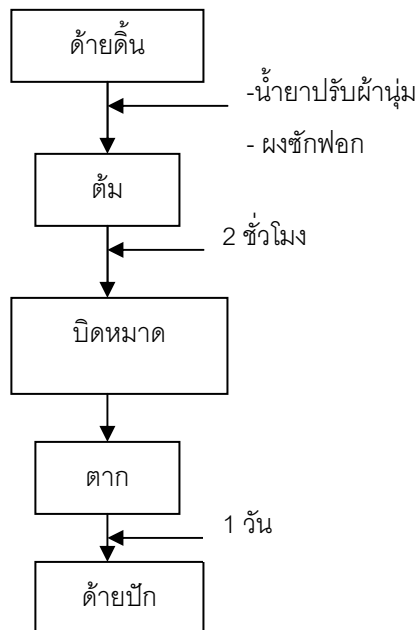
แผนภาพที่ 4.3 กรรมวิธีการทำปลือกสกรีน

ตารางที่ 4.44 วัตถุดิบ วัสดุ และอุปกรณ์การเตรียมด้ายปัก

วัตถุดิบ	วัสดุและอุปกรณ์
<u>วัตถุดิบหลัก</u> ด้ายดิน 1.75 กก.	- กระทะใบบัว . หัวเตาแก๊ส - แก๊ส
<u>วัตถุดิบรอง</u> - น้ำยาปรับผ้านุ่ม 2 ลิตร . ผงซักฟอก 2 กล่อง (.0.10.กก.)	

กรรมวิธีการเตรียมด้ายปัก

ด้ายดิน จำนวน 1.75 กิโลกรัม มาต้มในในกระทะใบบัว โดยมีส่วนผสมของน้ำ 200 ลิตร น้ำยาปรับผ้านุ่ม 2 ลิตร และ ผงซักฟอก 0.10 กิโลกรัม ใช้เวลา 2 ชั่วโมง บิดให้แห้งหมาด นำมาตากแดดให้แห้งสนิท 1 วัน พร้อมนำไปปักได้ (แผนภาพที่ 4.3)

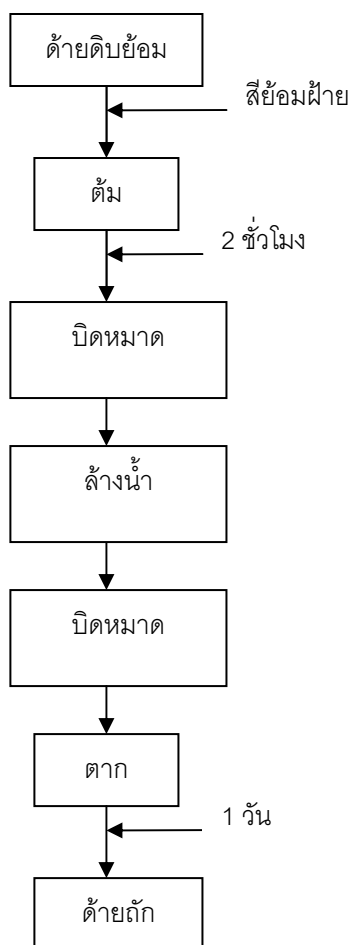
แผนภาพที่ 4.4 กรรมวิธีการเตรียมด้ายปัก

ตารางที่ 4.45 วัตถุดิบ วัสดุ และอุปกรณ์การเตรียมด้ายถักโครเช่

วัตถุดิบ	วัสดุ และอุปกรณ์
<u>วัตถุดิบหลัก</u> • ฝ้ายดิบย้อม 2 กก	• .กระทะใบบัว • หัวเตาแก๊ส
<u>วัตถุดิบรอง</u> • .สีย้อมฝ้าย 6 ซองเล็ก (0.09 กก.)	• แก๊ส • ถังซีเมนต์

กรรมวิธีการเตรียมด้ายถักโครเช่

ต้มฝ้ายดิบย้อม จำนวน 1 กิโลกรัมในกระทะใบบัว โดยมีส่วนผสมของน้ำ 200 ลิตร และสีย้อมฝ้าย 6 ซอง ต้ม 2 ชั่วโมง ปิดให้หมาด แล้วนำมาล้างสะอาด 2 ครั้ง ปิดให้หมาด ฝึ้งให้แห้ง ใช้เวลา 1 วัน นำไปถักตกแต่งผลิตภัณฑ์ได้ (แผนภาพที่ 4.5)

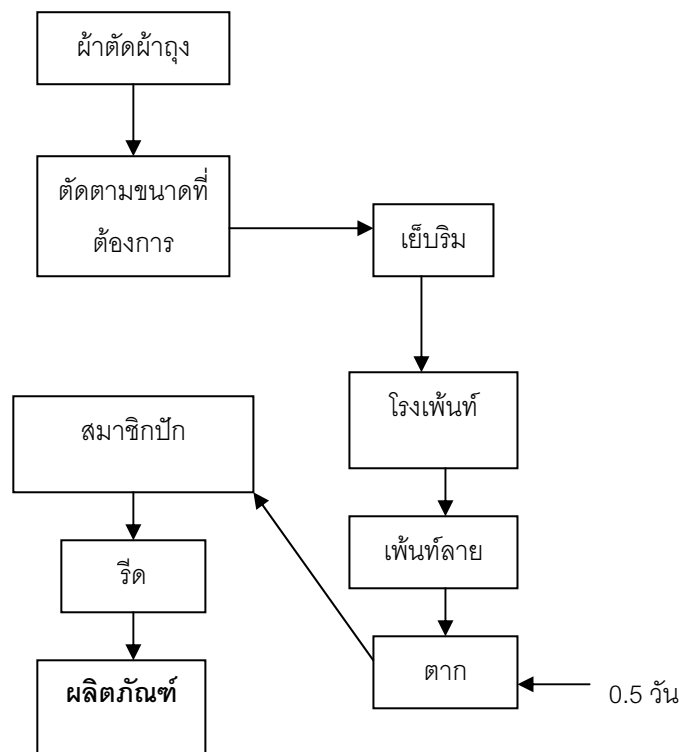
แผนภาพที่ 4.6 กรรมวิธีการเตรียมด้ายถักโครเช่

ตารางที่ 4.46 วัตถุดิบ วัสดุ และอุปกรณ์การผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าถุงแพ้นท์

วัตถุดิบ	วัสดุ และอุปกรณ์
<u>วัตถุดิบหลัก</u> - ผ้าขนาด 2 x 90 เมตร และขนาด 3.60 X 0.90 เมตร - ด้ายปัก	- พู่กันเบอร์ 7 เบอร์ 8 และเบอร์ 12 - กล่องพลาสติกขนาดเล็ก - โต๊ะแพ้นท์สี และเก้าอี้ - จักรอุตสาหกรรม - จักรไฟฟ้า - กรรไกรตัดผ้าไฟฟ้า - กรรไกร - โต๊ะตัดผ้า - สายวัด - เข็มจักรเบอร์ 18 - เข็มหมุด
<u>วัตถุดิบรอง</u> - สีเพ้นท์ - ด้ายเย็บผ้าตราจักร - ด้ายจักรไฟฟ้า	

กรรมวิธีการทำผลิตภัณฑ์ผ้าถุงแพ้นท์

นำผ้าตัดผ้าถุงที่ผ่านการฟอกแล้วมาตัดให้ได้ขนาดของผ้าถุงที่ต้องการ ด้วยกรรไกรไฟฟ้า หรือใช้กรรไกรตัดผ้าธรรมดาหากมีการผลิตน้อย เย็บริมผ้า หรือปั๊มริมผ้ากันชายผ้าลุ่ย ส่งไปให้โรงแพ้นท์ ทำการแพ้นท์สีตามลวดลายที่ต้องการลงบนผ้าซึ่งมีพื้นที่โดยเฉลี่ย 1 เมตร ตากให้แห้ง ใช้เวลา 0.5 วัน ส่งให้สมาชิกปักตามแบบหากเป็นผ้าถุงแพ้นท์ธรรมดา จะมีการปักลวดลายตรงชายผ้าถุง หากเป็นผ้าถุงปักด้านรอบลาย จะใช้ด้ายปักด้านรอบลายที่แพ้นท์ไว้ เพื่อให้ลายแพ้นท์ โดดเด่นขึ้น หากเป็นผ้าถุงแพ้นท์ปักตาไก่ จะปักรูปตาไก่ ซึ่งเป็นการปักกากบาทไขว้กัน ประมาณ 3 – 4 ครั้ง ตรงชายผ้าถุง รวมนำมารีดเพื่อรอการจำหน่ายต่อไป (แผนภาพที่ 4.7)

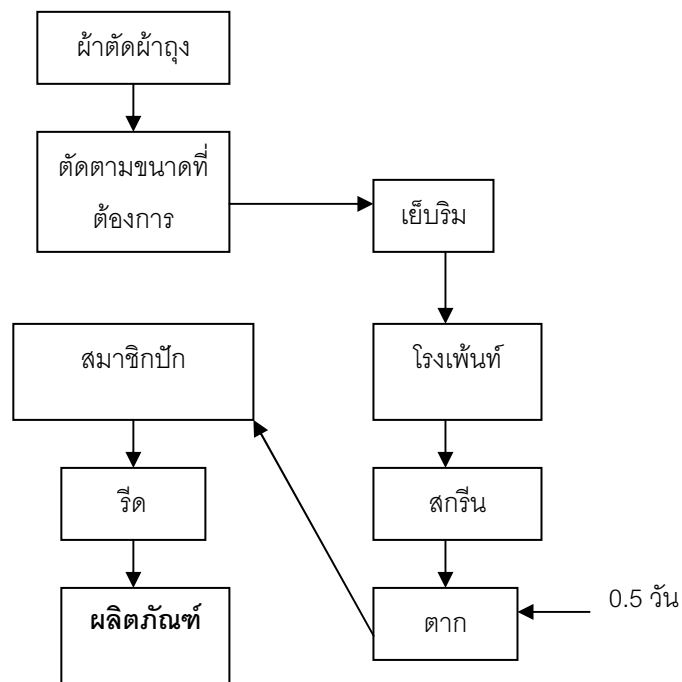
แผนภาพที่ 4.7 กรรมวิธีการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าถุงแพ้นท์

ตารางที่ 4.47 วัตถุดิบ วัสดุ และอุปกรณ์การผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าถุงสกีน

วัตถุดิบ	วัสดุและอุปกรณ์
<u>วัตถุดิบหลัก</u> - ผ้าขนาด 2 x 90 เมตร และขนาด 3.60 X 0.90 เมตร - ด้ายปัก	- บล็อกสกีน - ที่ปาดสี - โต๊ะสกีน - จักรอุตสาหกรรม - จักรไฟฟ้า - กรรไกรตัดผ้าไฟฟ้า - กรรไกร - โต๊ะตัดผ้า - สายวัด - เข็มจักรเบอร์ 18 - เข็มหมุด
<u>วัตถุดิบรอง</u> - แป้งหมี่ - สีโปสเตอร์ - ด้ายเย็บผ้าตราจักร - ด้ายจักรไฟฟ้า	

กรรมวิธีการทำผลิตภัณฑ์ผ้าถุงสกีน

นำผ้าตัดผ้าถุงที่ผ่านการฟอกแล้วมาตัดให้ได้ขนาดของผ้าถุงที่ต้องการ ด้วยกรรไกรไฟฟ้า หรือใช้กรรไกรตัดผ้าธรรมดาหากมีการผลิตน้อย เย็บริมผ้า หรือโพ้งริมผ้ากันชายผ้าลุ่ย ส่งไปให้โรงเพ้นสี ทำการสกีนตามลวดลายตลาดน้ำ หรือลายชาวเขา ลงบนผ้าซึ่งมีพื้นที่โดยเฉลี่ย 1 เมตร ตากให้แห้ง ใช้เวลา 0.5 วัน ส่งให้สมาชิกปักตามแบบ รวบรวมนำมารีดเพื่อรอการจำหน่ายต่อไป (แผนภาพที่ 4.8)

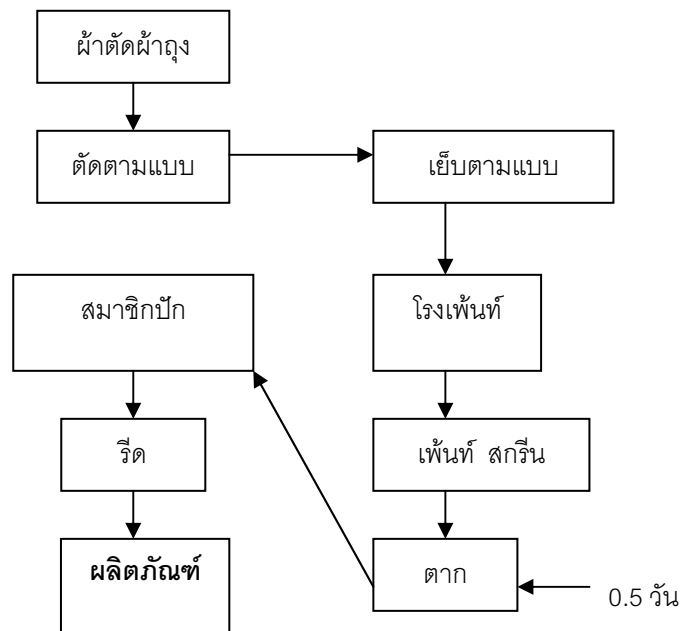
แผนภาพที่ 4.8 กรรมวิธีการผลิตผ้าถุงสกรีน

ตารางที่ 4.48 วัตถุดิบ วัสดุ และอุปกรณ์การผลิตผลิตภัณฑ์กระโปรงพัน

วัตถุดิบ	วัสดุและอุปกรณ์
<u>วัตถุดิบหลัก</u> • ผ้าตัดผ้าถุง ขนาด 1.50 X 0.90 เมตร • ด้ายปัก • สีเพ้นท์ • แป้งหมี่ • สีโปสเตอร์	• พู่กันเบอร์ 7 เบอร์ 8 และเบอร์ 12 • กล้องพลาสติกขนาดเล็ก • โต๊ะเพ้นท์สี และเก้าอี้ • บล็อกสกรีน • ที่ปาดสี • โต๊ะสกรีน
<u>วัตถุดิบรอง</u> • ด้ายเย็บผ้าตราจักร • ด้ายจักรไฟฟ้า	• จักรอุตสาหกรรม • จักรไฟฟ้า • กรรไกรตัดผ้าไฟฟ้า • กรรไกร • โต๊ะตัดผ้า • สายวัด • เข็มจักรเบอร์ 18 • เข็มหมุด

กรรมวิธีการทำผลิตภัณฑ์กระโปรงพัน

นำผ้าตัดผ้าถุงที่ผ่านการฟอกแล้วมาตัดให้ได้ขนาดของกระโปรงที่ต้องการ ด้วยกรรไกรไฟฟ้า หรือใช้กรรไกรตัดผ้าธรรมดาหากมีการผลิตน้อย ให้สมาชิกเย็บตามแบบ ส่งไปให้โรงเพ้นสี ทำการเพ้นสีตามลวดลาย หรือสกรีนลายชาวเขา ลงบนผ้าซึ่งมีพื้นที่โดยเฉลี่ย 0.30 เมตร ตากให้แห้ง ใช้เวลา 0.5 วัน ส่งให้สมาชิกปักตามแบบ หากเป็นกระโปรงเพ้นท์ธรรมดา จะมีการปักลวดลายตรงชายผ้าถุง หากเป็นกระโปรงปักด้านรอบลาย จะใช้ด้ายปักด้านรอบลายที่เพ้นท์ไว้ เพื่อให้ลายเพ้นท์ โดดเด่นขึ้น หากเป็นกระโปรงเพ้นท์ปักตาไก่ จะปักรูปตาไก่ ซึ่งเป็นการปักกากบาทไขว้กัน ประมาณ 3 – 4 ครั้ง ตรงชายกระโปรง หากเป็นกระโปรงสกรีนปักลายชาวเขาสมาชิกจะปักที่ปลายลาย รวมนำมารีดเพื่อรอการจำหน่ายต่อไป (แผนภาพที่ 4.9)

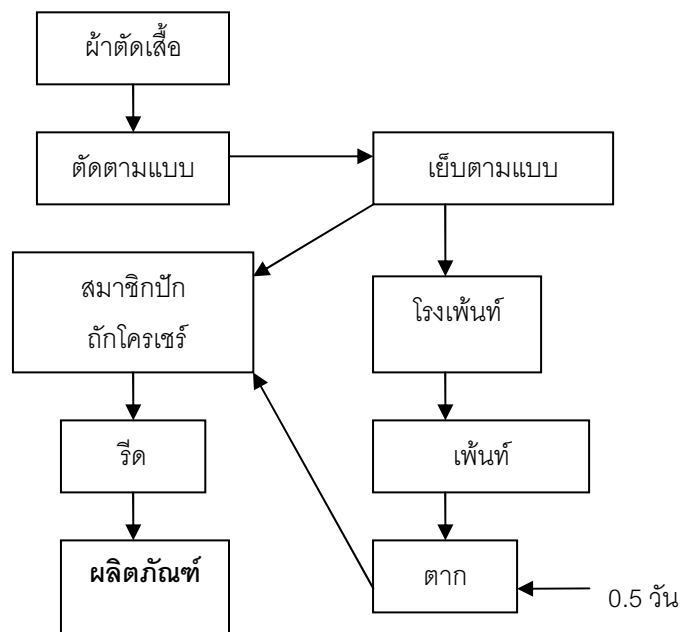
แผนภาพที่ 4.9 กรรมวิธีการผลิตผลิตภัณฑ์กระโปรงพัน

ตารางที่ 4.49 วัตถุดิบ วัสดุ และอุปกรณ์การผลิตผลิตภัณฑ์เสื้อ

วัตถุดิบ	วัสดุและอุปกรณ์
วัตถุดิบหลัก • ผ้าตัดเสื้อ - เสื้อแขนกุด 1 เมตร - เสื้อแขนสั้น 1.25 เมตร - เสื้อแขนยาว 1.75 เมตร • สีเพ้นท์ • ด้ายปัก วัตถุดิบรอง • ด้ายเย็บผ้าตราจักร • ด้ายจักรไฟฟ้า	• จักรอุตสาหกรรม • จักรไฟฟ้า • กรรไกรตัดผ้าไฟฟ้า • กรรไกร • ไม้ตัดผ้า • สายวัด • เข็มจักรเบอร์ 18 • เข็มหมุด

กรรมวิธีการทำผลิตภัณฑ์เสื้อ

นำผ้าตัดเสื้อที่ผ่านการฟอกแล้วมาตัดให้ได้ขนาดของเสื้อที่ต้องการ ด้วยกรรไกรไฟฟ้า หรือใช้กรรไกรตัดผ้าธรรมดาหากมีการผลิตน้อย ให้สมาชิกเย็บตามแบบ ส่งให้สมาชิกปักตกแต่งเป็นลายดอกไม้ หรือลายตาไก่ และถักโครเช์รอบแขน รอบคอ และชายเสื้อ หากต้องการเพ้นท์ลาย จะส่งไปให้โรงเพ้นท์ ทำการเพ้นท์เป็นรูปดอกไม้เล็กๆ ซึ่งปัจจุบันไม่ค่อยได้รับความนิยม รวมนำมารีดเพื่อรอการจำหน่ายต่อไป (แผนภาพที่ 4.10)

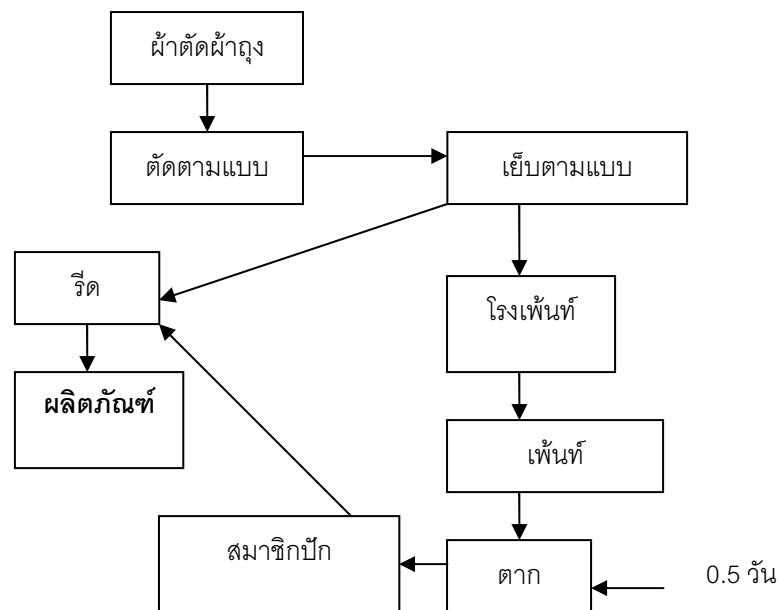
แผนภาพที่ 4.10 กรรมวิธีการผลิตผลิตภัณฑ์เสื้อ

ตารางที่ 4.50 วัสดุ อุปกรณ์การผลิตผลิตภัณฑ์กางเกงพัน

วัสดุ	วัสดุและอุปกรณ์
<u>วัสดุหลัก</u> • ผ้าตัดผ้าถุง 2 เมตร • สีเพ้นท์ • ด้ายปัก <u>วัสดุรอง</u> • ด้ายเย็บผ้าวินส์ • ด้ายจักรไฟฟ้า	• พู่กันเบอร์ 7 เบอร์ 8 และเบอร์ 12 • กล่องพลาสติกขนาดเล็ก • โต๊ะเพ้นท์สี และเก้าอี้ • จักรอุตสาหกรรม • จักรไฟฟ้า • กรรไกรตัดผ้าไฟฟ้า • กรรไกร • โต๊ะตัดผ้า • สายวัด • เข็มจักรเบอร์ 18 • เข็มหมุด

กรรมวิธีการทำผลิตภัณฑ์กางเกงพัน

นำผ้าตัดผ้าถุงที่ผ่านการฟอกแล้วมาตัดให้ได้ขนาดของกางเกงที่ต้องการ ด้วยกรรไกรไฟฟ้า หรือใช้กรรไกรตัดผ้าธรรมดาหากมีการผลิตน้อย ให้สมาชิกเย็บตามแบบ ถ้าเป็นกางเกงพันธรรมดา นำมารีดเพื่อรอจำหน่าย หากเป็นกางเกงพันปักลาย จะส่งให้โรงเพ้นท์ เพ้นลวดลาย ตากให้แห้งใช้เวลา 0.5 วัน ส่งให้ส่งให้สมาชิกปักตกแต่งเป็นลายดอกไม้ หรือลายตาไก่ หรือปักด้นรอบลาย รวมนำมารีดเพื่อรอการจำหน่ายต่อไป (แผนภาพที่ 4.11)

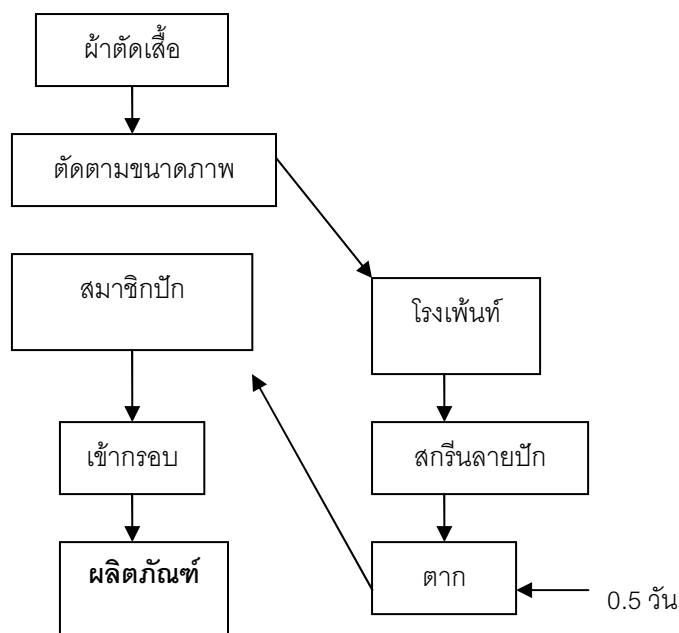
แผนภาพที่ 4.11 กรรมวิธีการผลิตผลิตภัณฑ์กางเกงพัน

ตารางที่ 4.51 วัตถุดิบ วัสดุ และอุปกรณ์การผลิตผลิตภัณฑ์ภาพปักพร้อมกรอบ

วัตถุดิบ	วัสดุและอุปกรณ์
<u>วัตถุดิบหลัก</u> - ผ้าตัดเสื้อ - ภาพขนาด 0.12 X 0.16 ม. ใช้ผ้า 0.167 ม. - ภาพขนาด 0.16 X 0.9.ม.ใช้ผ้า 0.50 ม. - ด้ายปัก - แบ่งหมี่ - สีโปสเตอร์ - กรอบรูป	- บล็อกสกรีน - ที่ปาดสี - โต๊ะสกรีน - กรรไกรตัดผ้าไฟฟ้า - กรรไกร - โต๊ะตัดผ้า - สายวัด - เข็มหมุด

กรรมวิธีการทำผลิตภัณฑ์ภาพปักพร้อมกรอบ

นำผ้าตัดผ้าถุงที่ผ่านการฟอกแล้วมาตัดให้ได้ขนาดของภาพที่ต้องการ ด้วยกรรไกรไฟฟ้า หรือใช้กรรไกรตัดผ้าธรรมดาหากมีการผลิตน้อย ส่งให้โรงเพ้นท์ สกรีนลวดลาย ตากให้แห้งใช้เวลา 0.5 วัน ส่งให้ส่งให้สมาชิกปักตามลวดลาย ส่งไปเข้ากรอบ รวบรวมเพื่อจำหน่ายต่อไป (แผนภาพที่ 4.12)

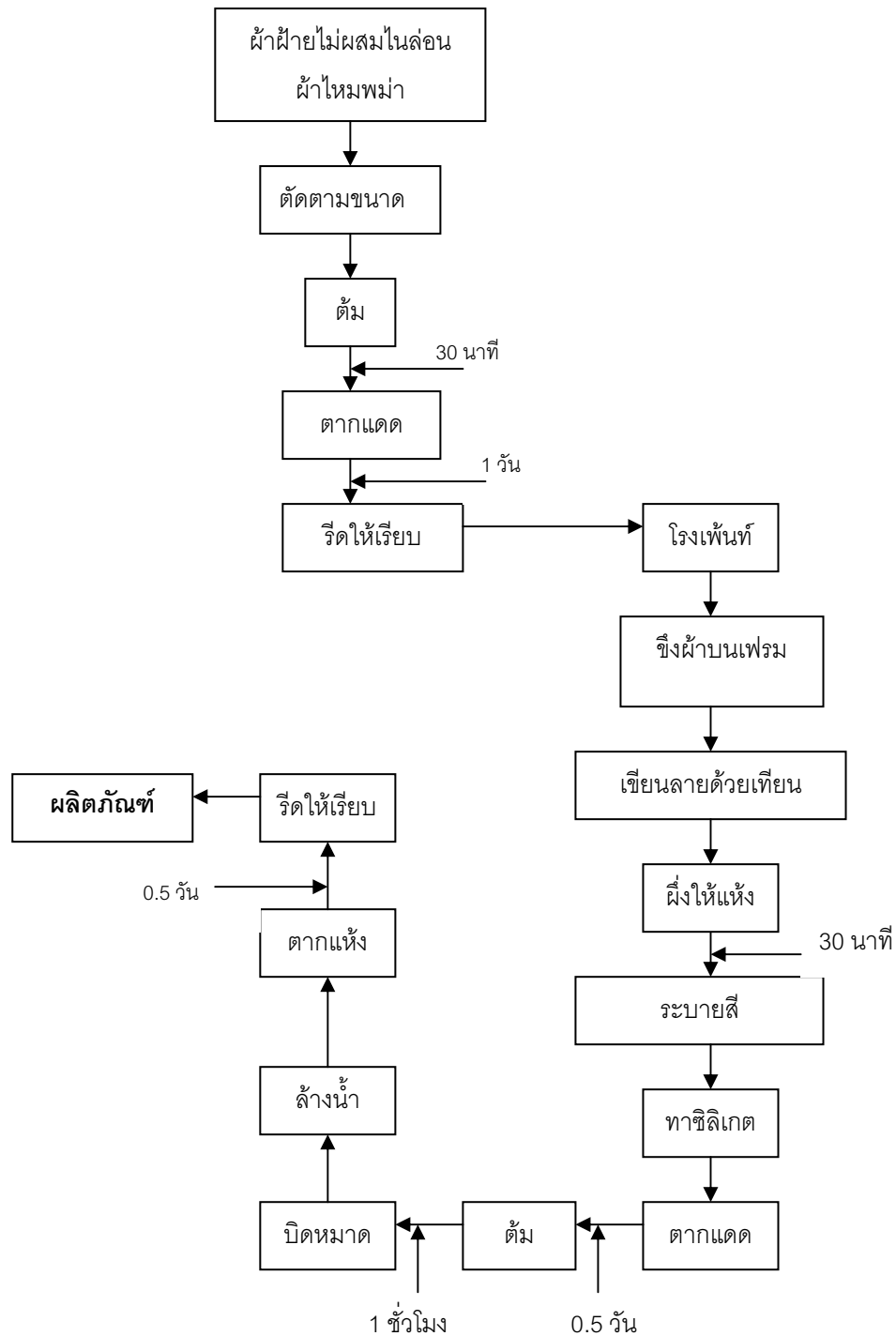
แผนภาพที่ 4.12 กรรมวิธีการผลิตผลิตภัณฑ์ภาพปักพร้อมกรอบ

ตารางที่ 4.52 วัตถุดิบ วัสดุ และอุปกรณ์การผลิตผลิตภัณฑ์บาติก

วัตถุดิบ	วัสดุและอุปกรณ์
<u>วัตถุดิบหลัก</u> - ผ้าฝ้ายไม่ผสมในลอนขนาด 3.60 X 0.90 ม. - ผ้าไหมพม่า ขนาด 3.60 X 0.90 เมตร - สี ICI	- พุกันเบอร์ 7 เบอร์ 8 และเบอร์ 12 - แปรงทาสี - กล่องพลาสติกขนาดกลาง - กรวยหยอดเทียนลูกตุ้ม
<u>วัตถุดิบรอง</u> - เทียน - พาราฟิน - ซิลิเกต - สบูเหลว - เกลือแกง	- เฟรมขึงผ้า - ถังแก๊สปิคนิค - หม้อแสนเลข - กรรไกรตัดผ้าไฟฟ้า - กรรไกร - โต๊ะตัดผ้า - สายวัด - เข็มหมุด

กรรมวิธีการทำผลิตภัณฑ์บาติก

ตัดผ้าฝ้ายไม่ผสมไนล่อน หรือผ้าไหมพม่าให้ได้ขนาดที่ต้องการ ด้วยกรรไกรไฟฟ้า หรือใช้กรรไกรตัดผ้าธรรมดาหากมีการผลิตน้อย นำผ้ามาต้มเพื่อให้แบ่งที่เกาะอยู่หลุด ประมาณ 30 นาที บิดหมาด ตากให้แห้ง ใช้เวลา 1 วัน รีดให้เรียบ ส่งให้โรงพิมพ์ ชิงผ้าบนเฟรมชิงผ้า ใช้กรวยหยอดเทียนลูกตุ้มวาดลวดลายด้วยส่วนผสมของเทียน 2 ส่วน และพาราฟิน 1 ส่วน ต้มให้อุ่นอยู่ตลอดเวลา ผึ่งให้แห้ง ประมาณ 30 นาที สมาชิกใช้ฟูก้นจุ่มสีระบายตามลวดลายที่วาดเทียนไว้ ใช้แปรงทาสีทาซิลิกेटเพื่อป้องกันสีตกให้ทั่วทั่วผืนผ้า ตากแดดทิ้งไว้ให้แห้ง ประมาณ 0.5 วัน นำผ้ามาต้มในส่วนผสมของ เกลือแกง และสบู่เหลว คนตลอดเวลา และยกผ้าขึ้นลงเพื่อให้เทียนหลุด ประมาณ 1 ชั่วโมง ล้างน้ำให้สะอาด บิดหมาด ตากให้แห้ง ประมาณ 0.50 วัน รีดให้เรียบรอจำหน่าย (แผนภาพที่ 4.13)

แผนภาพที่ 4.13 กรรมวิธีการผลิตผลิตภัณฑ์บาติก

กลุ่มทอผ้า

กลุ่มทอผ้าผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าตัดเสื้อ และผ้าตัดผ้าถุงขนาด 1 X 6 เมตร ทั้งผ้าพื้น และผ้าลาย ซึ่งมีกรรมวิธีการผลิตส่วนใหญ่เหมือนกัน จะต่างกันตรงผ้าลาย จะมีการใช้เชือกฟางมัดก่อนย้อมสี ไม่ได้ย้อมติดเส้นผ้า ทำให้เกิดลายของผลิตภัณฑ์

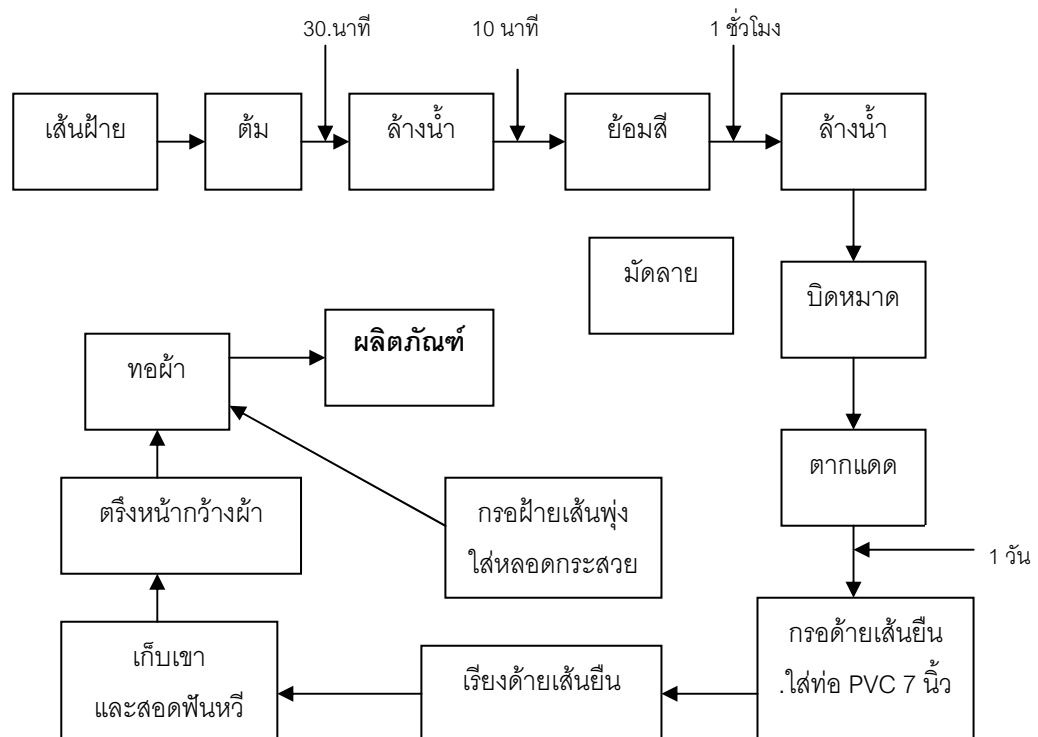
ตารางที่ 4.54 วัตถุดิบ วัสดุ และอุปกรณ์การผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าทอ

วัตถุดิบ	วัสดุและอุปกรณ์
<u>วัตถุดิบหลัก</u> • ฝ้ายเบอร์ 40 • ฝ้ายเบอร์ 10 • ฝ้ายปั่นมือเกรด A • สีย้อมผ้า	• กี่กระดูก • พันหวีเบอร์ 10 เบอร์ 40 และขอบพันหวี • ตะขอหลอดพร้อมขอบ • ไม้ย่ำ • เชือกไนล่อน
<u>วัตถุดิบรอง</u> • เชือกฟาง	• ใบพัดเหล็ก • ตะปู 3 นิ้ว • หลอดกระสวย • สายวัด • เข็มหมุด • หลอด PVC 7 นิ้ว • ที่เรียงด้ายเส้นยืนไม้ และเหล็ก • แผงใส่หลอด PVC • ม้าหนีบและค้ำม้วน • แปรงปัดด้ายเส้นยืน • ที่สอดพันหวี • ที่กรอด้ายมอเตอร์ • หัวแก๊ส • กะทะใบบัว • ถังซีเมนต์ขนาด 400 ลิตร

กรรมวิธีการทำผลิตภัณฑ์ผ้าทอขนาด 1 x 60 เมตร

การต้มฝ้ายเริ่มจากการนำฝ้ายที่แยกออกจากกันแล้วไปต้มในกระทะใบบัว เพื่อไล่ไขมันและสารเคมีที่เคลือบเส้นฝ้ายออก 30 นาที. จึงจะนำขึ้นจากน้ำ บิดหมาด ล้างน้ำ 10 นาที บิดฝ้ายให้หมาด นำมาย้อมสี ถ้าเป็นผ้าพื้นนำฝ้ายไปย้อมได้ทันที ถ้าเป็นผ้าลาย จะทำการมัดลายด้วยเชือกฟาง เพื่อป้องกันฝ้ายส่วนที่มัดไว้ไม่ให้ถูกย้อมสีไปด้วย

ขั้นตอนของการย้อมสีจะใช้น้ำร้อนมาผสมสีตราเครื่องบิน นำฝ้ายลงทำการย้อม ประมาณ 1 ชั่วโมง หรือจนกว่าฝ้ายจะติดสี บิดหมาด ตากแดด 1 วัน ให้แห้งสนิท นำฝ้ายเส้นยืนที่ผ่านการย้อมสีแล้งฝ้ายมากรอใส่หลอด PVC ขนาด 7 นิ้ว ด้วยเครื่องกรอด้วยมอเตอร์ นำหลอด PVC มาเสียบที่แผงเสียบหลอด แล้วดึงฝ้ายมาเรียงบนที่เรียงด้ายเส้นยืนตามขนาดความกว้างและความยาวของผ้า นำด้ายเส้นยืนจกที่เรียงด้ายมาม้วนเข้าค้ำไม้เพื่อเตรียมขึ้นกี่ทอผ้า โดยใช้อุปกรณ์ม้าหนีบ และค้ำม้วนฝ้ายเส้นยืน สอดฝ้ายเส้นยืนผ่านตะขอลวด (เก็บเขา) และสอดพันหวี ยกด้ายเส้นยืนขึ้นก็ ขั้นตอนนี้ต้องใช้สมาชิกช่วยกัน 3-5 คน ผูกขอบตะขอลวดกับไม้ยาว ใช้ใบพัดเหล็กกันหน้าผ้า สอดตะปูไม่ให้เคลื่อนที่ กรอฝ้ายเส้นพุ่งใส่หลอดกระสวย โดยจะกรอจนหมดในครั้งเดียว นำหลอดกระสวยมาใส่กระสวยทำการทำการทอจนเป็นผลิตภัณฑ์ผ้าผืน (แผนภาพที่ 4.13)

แผนภาพที่ 4.13 กรรมวิธีการผลิตผ้าทอขนาด 1 X 60 เมตร ของกลุ่มทอผ้า

4.7 การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต

กลุ่มบาติก

ในการเขียนเส้นเงินเส้นทองรอบลายพันธ์ เดิมกลุ่มบาติกจะใช้ฟูกันเบอร์ 12 ทำให้เส้นที่ไม่สม่ำเสมอ ต้องใช้สมาธิที่มีความชำนาญ การผลิตล่าช้า ในปี พ.ศ. 2542 นายไพโรจน์ ได้ใช้หลอดไฟมัลติคัลเลอร์มาใช้หมดแล้ว ประกอบเข้ากับหลอดพลาสติก ลงไฟให้มีปลายขนาดเล็กลง (เหมือนปากกา) บรรจุสีข้างในหลอด และแล้วบีบเป็นเส้นรอบลายพันธ์ เส้นที่ได้จะมีขนาดเท่ากัน ใช้เวลาในการเขียนเส้นลดลง และไม่ต้องใช้สมาธิที่มีความชำนาญมาก ก็สามารถทำได้ และในปีเดียวกันนี้ กลุ่มบาติกได้ทำบล็อกสกรีนเองโดยนายไพโรจน์ แทนการจ้างช่างนอก ทำให้ออกแบบลวดลายได้หลากหลายมากขึ้น และหากบล็อกชำรุดก็ซ่อมแซมเอง ไม่ต้องจ้างทำบล็อกใหม่

กลุ่มทอผ้า

การทอผ้าด้วยกี่กระตุก ที่กลุ่มทอผ้าใช้อยู่ นั้น ในส่วนของการตึงฝ้ายเส้นยืน กลุ่มทอผ้าจะใช้ตะปูขนาด 3 นิ้ว ตอกเป็นแนวตามขนาดของหน้าผ้า ทำให้ค้างไม้ที่ม้วนด้ายเส้นยืนผุเสียหาย เพราะตอกซ้ำรอยเดิมบางครั้งก็ตอกไม่ติด ปี พ.ศ. 2544 จึงได้ช่วยกันคิดที่ก้นหน้าผ้าเพื่อให้ได้ขนาดหน้ากว้างที่ต้องการ กลุ่มทอผ้าเรียกว่า "ไบพัด" ทำจากเหล็กกลมด้างไม้ ใช้ตะปูขนาด 3 นิ้ว ชัดระหว่างไม้ค้างให้แน่น ทำให้ไม้ไม่เป็นรอย และการเปลี่ยนขนาดทำได้ง่ายขึ้น

จากการที่วิทยากรมาสอนให้กลุ่มทอผ้า หลังจากย้อมฝ้าย จะย้อมแบ่งเพื่อให้เส้นฝ้ายเหนียวไม่ขาดง่าย เวลาทอ สมาชิกจะบางคนบอกว่าลื่นเหมือน เวียนหัวเวลาทอ โดยเฉพาะในฤดูฝนหากเก็บผ้าไว้จะเหม็นหืน กลุ่มทอผ้าลองไม่ย้อมแบ่ง ปรากฏว่ายังสามารถทอได้ตามปกติ ดังนั้นจึงเลิกขั้นตอนการย้อมแบ่งตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา

4.8 สภาพและผังของสถานที่ผลิต

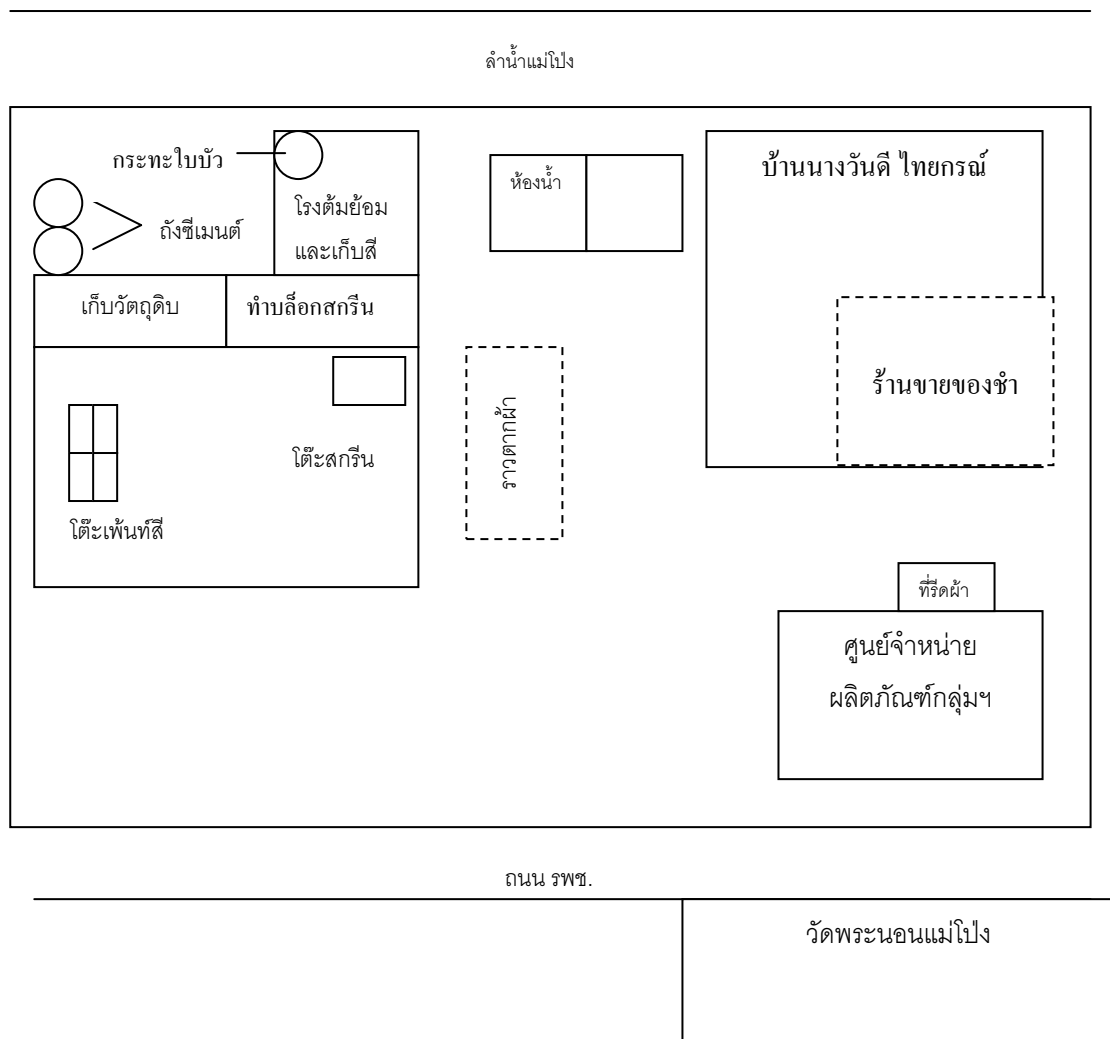
กลุ่มบาติก

กลุ่มบาติก มีโรงเพ้นท์สี และร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ โดยใช้พื้นที่ส่วนหนึ่งภายในบริเวณบ้านของนางวันดี ไทยกรณ์ รองประธานกลุ่มฯ เนื่องจากติดถนน ลูกค้าสามารถพบเห็นได้ง่าย อีกทั้งพื้นที่ดังกล่าว ด้านหลังยังติดลำน้ำแม่โป่ง การระบายน้ำย้อมทำได้สะดวก (แผนภาพที่ 4.3)

ในส่วนของโรงเพ้นท์สีจะแบ่งพื้นที่ด้านหน้าสำหรับการเพ้นท์สี มีโต๊ะ 4 ตัวสำหรับเพ้นท์ สกรีนลาย และเก้าอี้ จำนวน 10 ตัว ถัดมาจะเป็นห้องเก็บวัสดุดิบ ได้แก่ผ้าม้วน ด้ายปัก ด้ายถัก และผ้าที่สกรีน หรือเพ้นท์เรียบร้อยแล้ว รอการผลิตในขั้นตอนต่อไป อีกห้องหนึ่งจะใช้ทำบล็อกสกรีน เขียนแบบ แกะลาย และตู้ไฟ

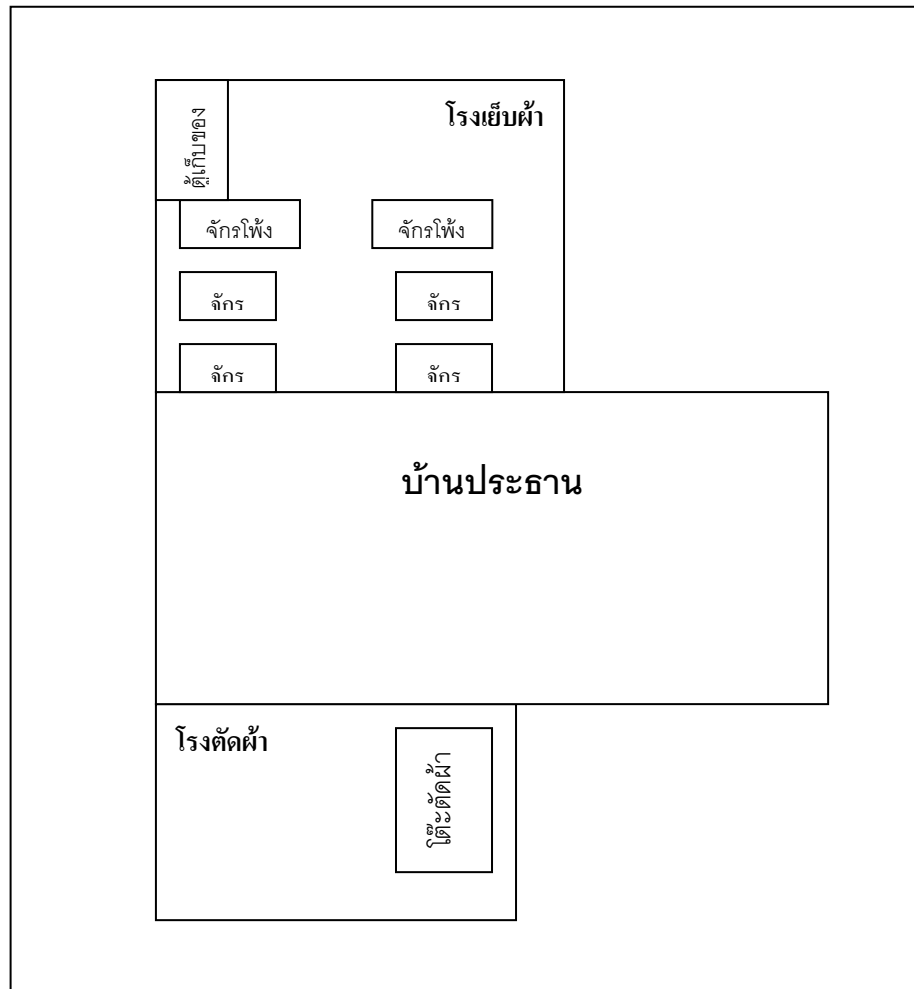
ด้านหลังจะใช้ในขั้นตอนของการบ่มย้อมสี ของกลุ่มบาติก และกลุ่มทอผ้า นอกจากนี้ยังใช้เป็นที่พักวัสดุอุปกรณ์ ส่วนด้านข้างห้องน้ำ เป็นที่เก็บขวดบรรจุสีพันธ์ ของกลุ่มบาติกอีกด้วย (ภาคผนวก ก รูปที่ 1)

ในศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ มีตู้กระจกโชว์ผลิตภัณฑ์ 2 ตู้ และตู้เก็บของ 2 ตู้ ในการโชว์สินค้าจะแขวนผ้าถุง และเสื้อ ไว้กับไม้ไผ่ซึ่งมีทั้งหมด 10 ลำ และด้านหน้าศูนย์ มีหุ่นโชว์ 1 ตัว

แผนภาพที่ 4.14 ผังโรงพันทึบของกลุ่มบาติก

การตัดเย็บเสื้อผ้า จะใช้พื้นที่บริเวณบ้านประธานกลุ่มบาติก โดยใช้โรงเรือนที่เคยบ่มหลอดหน้าบ้าน เป็นที่ตัดผ้า ในส่วนนี้ประธานจะเป็นผู้รับผิดชอบทั้งหมด ส่วนด้านหลังมีโรงเรือน สำหรับตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยจะมี จักรเย็บผ้าอุตสาหกรรม 4 หลัง จักรโพง 2 หลัง ส่วนจักรอุตสาหกรรมอีก 6 หลัง อยู่ที่บ้านสมาชิก นอกจากนี้ยังมีตู้เก็บของ ไว้เก็บเศษผ้า อีก 1 ตู้ (แผนภาพที่ 4.4)

แผนภาพที่ 4.15 ผังโรงเย็บผ้าของกลุ่มบาติก

กลุ่มทอผ้า

การผลิตในส่วนของการทอผ้า จะใช้ศาลาวัดของวัดพระนอนบ้านแม่โป่ง โดยมีกี่ทอผ้า (A) ทั้งหมดจำนวน 12 หลัง มีอุปกรณ์ครบ 10 หลัง ไม่ได้ใช้งาน 2 หลัง นอกจากนั้นยังอุปกรณ์ในการผลิตอื่นๆ ได้แก่ ม้าหนีบฝ้าย และค้ำไม้ (D) 2 ชุด ค้ำเรียงด้ายเส้นยืน (B) 2 หลัง แผงใส่หลอด PVC (C) 1 หลัง และเครื่องกรอ ด้ายมอเตอร์ (●) 1 เครื่อง ส่วนที่เหลืออยู่ที่บ้านสมาชิก (แผนภาพที่ 4.5)

ซึ่งอยู่ด้านหลังโรงพันทึ่สี ซึ่งกลุ่มทอผ้าเห็นว่าไม่ได้ย้อมสีทุกวัน มีจำนวนน้อย คงไม่กระทบกับสิ่งแวดล้อม

4.10 การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์

กลุ่มบาติก

ในส่วนของการพันทึ่สี นายไพโรจน์ จะเป็นผู้ควบคุมคุณภาพทั้งหมด โดยจะเป็นผู้สกรีนลายลงบนผ้า และเป็นผู้กำหนดสีในการปักลาย ผู้ที่ตรวจสอบเรื่องความละเอียดของลายปัก และการถัก คือ นางวรรณนา หากผลิตภัณฑ์ขึ้นใด ไม่ได้มาตรฐาน เช่น ปักห่างเกินไป ก็จะทำให้สมาชิกนำกลับไปแก้ไขใหม่ หรือรับซื้อในราคาที่ต่ำลงตามที่นางวรรณนาเห็นควร

กลุ่มทอผ้า

นางจันทร์ ประธานกลุ่มทอผ้า จะเป็นผู้ควบคุมคุณภาพการทอผ้าของสมาชิก เนื่องจากสมาชิกมีจำนวนน้อย การควบคุมดูแลจึงทั่วถึง แต่ฝีมือการผลิตของสมาชิกยังไม่ได้มาตรฐาน เนื่องจากมีประสบการณ์การทอผ้ามีเพียง 2 ปีเท่านั้น แต่ก็พยายามที่จะพัฒนาฝีมือเพิ่มเติม โดยการจัดหาวิทยากรจากหน่วยงานต่างๆ มาฝึกอบรม การที่กลุ่มบาติกรับซื้อผ้าทอของกลุ่มทอผ้าในราคาที่สูงกว่าแหล่งอื่นๆ เพื่อเป็นการช่วยเหลือกลุ่มทอผ้าให้มีรายได้ และสามารถเลี้ยงตนเองได้

4.11 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิต

4.11.1 ปัญหาด้านการผลิต

กลุ่มบาติก

1. แรงงานในการผลิตไม่เพียงพอ โดยเฉพาะในช่วงเดือนมกราคม – เมษายน ของทุกปี เนื่องจากตำบลแม่โป่งเป็นแหล่งผลิตหอมแดง และกระเทียมแหล่งใหญ่ สมาชิกที่มีอาชีพหลักดังกล่าว จะหันไปเพาะปลูกหอมแดง และกระเทียม สมาชิกส่วนที่เหลือ จะไปรับจ้างเป็นแรงงาน ทำให้ขาดแคลนแรงงานในการผลิตทั้งในส่วนของการพันทึ่สี ตัดเย็บเสื้อผ้า และการปัก โดยเฉพาะการปัก และถักโครเช่ร์ พิจารณาจากคำสั่งซื้อแล้ว พบว่าตลาดมีแนวโน้มจะนิยมเพิ่มขึ้น แต่แรงงานในการปัก และถักโครเช่ร์ มีไม่เพียงพอ และฝีมือยังไม่ได้มาตรฐาน การผลิตไม่ทันตามคำสั่งซื้อ

2. การลอกเลียนแบบผลิตภัณฑ์จากคู่แข่ง ทั้งลายปัก ลายพันทึ่ และแบบเสื้อผ้าสำเร็จรูป เคยมีลูกค้ารายย่อยเข้ามาติดต่อ และสั่งผลิตผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มบาติกออกแบบ จำนวน 5 – 10 ตัว แล้วนำไปเป็นแบบให้ผู้ผลิตรายอื่นที่รับผลิตในราคาที่ต่ำกว่าผลิต ให้แทน กลุ่มบาติกต้องออกแบบผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ๆ อยู่เสมอ โดยเฉพาะเสื้อผ้าสำเร็จรูป อย่างน้อยอาทิตย์ ละ 1 แบบ

กลุ่มทอผ้า

1. สมาชิกขาดทักษะในการผลิต โดยเฉพาะการย้อมสี สีไม่สม่ำเสมอ ผลิตภัณฑ์ที่ได้จึงสีไม่เท่ากัน

2. ฝ้ายราคาสูงขึ้น เนื่องจากต้องนำเข้าจากประเทศพม่า ซึ่งมีการผลิตผ้าฝ้ายมาจำหน่ายมากขึ้น และไม่ค่อยส่งฝ้ายมาจำหน่าย ในเดือนกุมภาพันธ์ 2545 กลุ่มทอผ้าไม่ได้ผ้าทอเลย เพราะไม่มีวัตถุดิบในการผลิต (ฝ้ายขาดตลาด)

3. สมาชิกจะหยุดผลิตในช่วงเดือนมกราคม – เมษายน จะหันไปปลูกหอมแดง กระเทียม บางส่วนจะเป็นแรงงานในการปลูก และเก็บเกี่ยว สมาชิกไม่มีความกระตือรือร้น ไม่ตั้งใจทำงาน เพราะได้รับการสนับสนุนจากหลายหน่วยงานทั้งทางด้านอุปกรณ์ และวัตถุดิบ และมีลูกค้ารับซื้อผลิตภัณฑ์แน่นอน ทำการผลิตก็ต่อเมื่อไม่มีงานอื่นๆ ให้ทำ

4.11.2 ความต้องการทางการผลิตของกลุ่มฯ

กลุ่มบาติก

1. กลุ่มบาติกต้องการจะผลิตผลิตภัณฑ์ที่ใช้ผ้าย้อมสีธรรมชาติ โดยร่วมกับกลุ่มทอผ้า ให้ผลิตผ้าทอจากธรรมชาติ โดยได้รับการสนับสนุนจากศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมมาบปรนให้สมาชิกกลุ่มบาติก และกลุ่มทอผ้า จำนวน 10 คน โดยคาดว่าผลิตภัณฑ์ย้อมสีธรรมชาติ จะเป็นที่ยอมรับของตลาด และราคาสูงกว่าผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในปี พ.ศ. 2544 กลุ่มบาติก และกลุ่มทอผ้า ได้ทดลองปลูกฝ้ายเอง จำนวน 2 ไร่ แล้งทำการผลิตที่ครบวงจรตั้งแต่ปลูก เก็บเกี่ยว และทอเป็นผ้าฝ้าย แต่ผลที่ได้ไม่เป็นที่พอใจ เนื่องจากมีต้นทุนในการผลิตสูง ผลผลิตของฝ้ายต่อไร่ต่ำ และเสียเวลา จึงได้ล้มเลิกโครงการนี้ไป

2. หากมีการผลิตผลิตภัณฑ์ย้อมสีธรรมชาติแล้ว กลุ่มบาติกต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 พาณิชย์จังหวัด ช่วยประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มบาติกให้เป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป

กลุ่มทอผ้า

1. กลุ่มทอผ้ามีความต้องการวิทยากรที่เชี่ยวชาญด้านการย้อมสีธรรมชาติที่มีความรู้จริง มาอบรมการผลิตให้กลุ่มฯ เพราะที่ผ่านมาจากการอบรมสมาชิกของทั้ง 2 กลุ่ม จำนวน 10 คน มีผู้ที่สามารถย้อมสีได้ขึ้นต้นเพียง 3 คนเท่านั้น และยังไม่มีความชำนาญ ต้องมาลองผิดลองถูกในการย้อมสี ผลิตภัณฑ์ที่ทดลองทำยังไม่เป็นที่พอใจ ไม่ได้สีที่ต้องการ และสีไม่สม่ำเสมอ ผ้าทอที่ได้เหมือนเป็นผ้าเก่าๆ สีจะซีดกระด้าง

2. กลุ่มทอผ้ามีความต้องการพัฒนาทักษะด้านการผลิตผ้าทอให้ครบทุกด้าน ทั้งการทอผ้าจากและผ้ามัดหมี่ เพื่อจะได้มีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย และพัฒนาการผลิตให้ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น

4.12 ศักยภาพการผลิต

4.12.1 ศักยภาพของผลิตภัณฑ์

กลุ่มบาติก

ในส่วนของการพื้นที่และสกรีนผลิตภัณฑ์ในส่วนของบริษัทกลุ่มบาติก (ตารางที่ 4.55) เมื่อพิจารณาจากอัตราขยายของผลิตภัณฑ์ต่อขยายรวม และอัตรากำไรต่อต้นทุนรวม ผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพสูงสุด คือ การพื้นที่ผ้าถุง มีค่าเท่ากับ 84.36 และ 557.62 รองลงมาได้แก่ การพื้นที่กระโปรงพัน มีค่าเท่ากับ 10.49 และ 69.26 การสกรีนผ้าถุง และภาพปักขนาด 0.16 X 0.90 เมตร มีค่าเท่ากับ 4.67 และ

35.15 ส่วนผลิตภัณฑ์ที่มีอัตรายอดขายของผลิตภัณฑ์ต่อยอดขายรวมน้อยที่สุด คือ การสกรีนกระโปรงพัน และ ภาพปักขนาด 0.12×0.16 เมตร มีค่าเท่ากับ 0.48 และ 3.45

เมื่อพิจารณา อัตรากำไรต่อต้นทุนราคาผลผลิต การสกรีนผ้าถุง และ ภาพปักขนาด 0.12×0.16 มีค่าสูงสุด เท่ากับ 98.35 รองลงมา คือ การสกรีนกระโปรงพัน และ ภาพปักขนาด 0.12×0.16 เมตร มีค่าเท่ากับ 94.28 และ การพันผ้าถุง มีค่าเท่ากับ 86.35 ส่วน การพันกระโปรงพัน มีค่าน้อยที่สุด คือ 86.22

ในส่วนผลิตภัณฑ์แปรรูป ของกลุ่มบาติก พิจารณาจากอัตรายอดขายของผลิตภัณฑ์ต่อยอดขายรวม พบว่า ผลิตภัณฑ์ผ้าถุงพันทลายปักด้านรอบลายขนาด 2×0.90 เมตร และ ผ้าถุงพัน + ปักตาไก่ขนาด 2×0.90 เมตร มีค่าสูงสุด คือ 9.77 รองลง คือ ผ้าถุงพันทลายธรรมดาขนาด 2×0.90 เมตร มีค่าเท่ากับ 9.28 และ ผ้าถุงสกรีน + ปักลายตลาดน้ำขนาด 3.60×0.90 เมตร มีค่าเท่ากับ 8.17 ส่วนผลิตภัณฑ์ที่มีอัตรายอดขายของผลิตภัณฑ์ต่อยอดขายรวม น้อยที่สุด คือ ภาพปักพร้อมกรอบขนาด 0.12×0.16 เมตร มีค่าเท่ากับ 0.41

เมื่อพิจารณา อัตรากำไรต่อต้นทุนรวม พบว่า ผลิตภัณฑ์ผ้าถุงพันทลายธรรมดาขนาด 2×0.90 เมตร มีค่ามากที่สุด เท่ากับ 7.51 รองลงได้แก่ ผ้าถุงสกรีน + ปักลายตลาดน้ำขนาด 3.60×0.90 เมตร มีค่าเท่ากับ 7.36 และ ผ้าถุงพัน + ปักตาไก่ขนาด 2×0.90 เมตร มีค่าเท่ากับ 6.95 ส่วนผลิตภัณฑ์ที่มีอัตรากำไรต่อต้นทุนรวม น้อยที่สุด คือ กางเกงพันธรรมดา มีค่าเท่ากับ 0.10 (ตารางที่ 4.56)

เมื่อพิจารณา อัตรากำไรต่อต้นทุนราคาผลผลิต พบว่า ผ้าถุงสกรีน + ปักลายชาวเขา ขนาด 3.60×0.90 เมตร มีค่ามากที่สุด เท่ากับ 58.08 รองลงได้แก่ ผ้าถุงสกรีน + ปักลายชาวเขา ขนาด 2×0.90 เมตร มีค่าเท่ากับ 56.78 และ ผ้าถุงสกรีน + ปักลายตลาดน้ำขนาด 3.60×0.90 เมตร มีค่าเท่ากับ 53.96 ส่วนผลิตภัณฑ์ที่มีอัตรากำไรต่อต้นทุนรวม น้อยที่สุด คือ กางเกงพันธรรมดา มีค่าเท่ากับ 5.92

กลุ่มทอผ้า

จากผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทอผ้า (ตารางที่ 4.57) เมื่อพิจารณาจากอัตรายอดขายของผลิตภัณฑ์ต่อยอดขายรวม พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพใกล้เคียงกัน โดยผลิตภัณฑ์ที่มีค่าสูงสุด คือ ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าลาย) ขนาด 1×60 เมตร มีค่าเท่ากับ 25.55 รองลงมา คือ ผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าพื้น) ขนาด 1×60 เมตร และ ผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าลาย) ขนาด 1×60 เมตร มีค่าเท่ากับ 25.09 ส่วนผลิตภัณฑ์ที่มีอัตรายอดขายของผลิตภัณฑ์ต่อยอดขายรวม น้อยที่สุด คือ ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าพื้น) ขนาด 1×60 เมตร มีค่าเท่ากับ 24.27

พิจารณาอัตรากำไรต่อต้นทุนรวม พบว่า ผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าลาย) ขนาด 1×60 เมตร มีค่าสูงสุด คือ 9.74 รองลงมาคือ ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าพื้น) ขนาด 1×60 เมตร มีค่าเท่ากับ 8.80 และ ผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าพื้น) ขนาด 1×60 เมตร มีค่าเท่ากับ 8.11 ส่วนผลิตภัณฑ์ที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าลาย) ขนาด 1×60 เมตร มีค่าเท่ากับ 7.44

พิจารณาอัตรากำไรต่อราคาผลผลิต พบว่า ผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าลาย) ขนาด 1×60 เมตร มีค่าสูงสุด มีค่าเท่ากับ 30.05 รองลงมาได้แก่ ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าลาย) ขนาด 1×60 เมตร มีค่าเท่ากับ 29.91 และ ผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าพื้น) ขนาด 1×60 เมตร มีค่าเท่ากับ 20.76 ส่วนผลิตภัณฑ์ที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าลาย) ขนาด 1×60 เมตร มีค่าเท่ากับ 20.46

4.12.2 ศักยภาพของปัจจัยการผลิต

กลุ่มबाटิก

ปัจจัยการผลิตต่างๆ สามารถหาซื้อได้ทั่วไปไม่มีร้านค้าจำหน่ายวัตถุดิบในการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป และการทำबाटิก เช่น ผ้าฝ้ายสามารถหาซื้อได้จากร้านงามศิลป์ กลุ่มทอผ้าต่างๆ และร้านขายผ้าในตลาดวโรรส อย่างไรก็ตาม ในช่วงหลังสงครามดร์ ร้านขายผ้าจะปิดประมาณ 2 อาทิตย์ กลุ่มต้องซื้อผ้ามากักตุนไว้ เพื่อจะได้มีวัตถุดิบผลิตในช่วงหลังสงครามดร์

กลุ่มทอผ้า

วัตถุดิบหลักคือ ผ้าฝ้าย ซึ่งสามารถซื้อได้ทั่วไป ตามร้านจำหน่ายผ้าทั่วไปในตลาดต้นลำไยและตลาดวโรรส แต่มีข้อจำกัดที่ราคาผ้าฝ้ายมีแนวโน้มสูงขึ้น อีกทั้งในช่วงเดือนมกราคม ถึงเมษายน ผ้าฝ้ายขาดตลาด และกลุ่มทอผ้าเองไม่ได้ตนวัตถุดิบไว้ ทำให้ต้องหยุดการผลิต

4.12.3 ศักยภาพของกระบวนการผลิต

กลุ่มबाटิก

ในส่วนของการผลิต สมาชิกในกลุ่มबाटิกมีความชำนาญในเรื่องของการเพ้นท์สีผลิตภัณฑ์ เพราะได้รับการอบรมและฝึกฝนทักษะจากหน่วยงานราชการอยู่เสมอ ในส่วนของการแปรรูปผ้าฝ้ายเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูป กลุ่มबाटิกยังมีข้อจำกัดด้านฝีมือการปัก และการถักโครเชิร์ชของสมาชิก เนื่องจากสมาชิกต้องการให้ได้ผลิตภัณฑ์จำนวนมาก เพื่อจะได้รับค่าแรงมากขึ้น ทำให้ต้องมีการนำกลับไปแก้ไขบ่อยครั้ง

กลุ่มทอผ้า

กลุ่มทอผ้ายังขาดทักษะด้านการผลิต ทั้งทางด้านการทอ และการย้อมสี แต่กลุ่มทอได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มबाटิกในการรับซื้อผลิตภัณฑ์ทั้งหมด และการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ เช่นศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม และศูนย์ศึกษาเพื่อพัฒนาห่วยฮ้องไคร้ฮันเนื่องมาจากพระราชดำริ ด้านการอบรมให้ความรู้ และเพิ่มทักษะในการผลิตอยู่เสมอ

ตารางที่ 4.55 ตารางศักยภาพของการรับจ้างพื้นที่ และสิทธิในผลิตภัณฑ์ของกลุ่มบาติก

ผลิตภัณฑ์	หน่วย	ปริมาณขาย		ราคาขาย/หน่วย		ยอดขาย/ปี (บาท)	อัตรา ยอดขาย ของ ผลิตภัณฑ์ /ยอดขาย รวม %	ต้นทุนต่อ หน่วย		ต้นทุนรวม (บาท)	กำไร ต่อ หน่วย (บาท)	กำไรรวม (บาท)	อัตรา กำไร ต่อต้นทุน รวม %	อัตรา กำไร ต่อราคา ผลผลิต %
		ส่ง		ส่ง				ต้นทุนจาก วิเคราะห์ (บาท)						
การแพ้น้ำผึ้ง	เมตร	3,505		100		350,500	84.36	13.648		47,836.24	86.35	302,663.76	557.62	86.35
การแพ้น้ำกระโถน	เมตร	1,090		40		43,600	10.49	5.512		6,008.12	34.49	37,591.88	69.26	86.22
การสกรีนผ้าถุง ภาพปักขนาด 0.16X 0.90 ม.	เมตร	970		20		19,400	4.67	0.330		320.10	19.67	19,079.90	35.15	98.35
การสกรีนกระโปรงพื้น ภาพปักขนาด 0.12X 0.16 ม.	เมตร	198.35		10		1,983.50	0.48	0.572		113.55	9.43	1,869.95	3.45	94.28
รวม						415,484				54,278.01	-	361,205.49		

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ตารางที่ 4.56 ศักยภาพผลิตภัณฑ์กลุ่มบาติก

ผลิตภัณฑ์	หน่วย	ปริมาณขาย	ราคาขาย/ หน่วย	ยอดขาย/ปี (บาท)	อัตรา ของ ผลิตภัณฑ์ /ยอดขาย รวม %	ต้นทุนต่อ หน่วย ต้นทุนจากการ วิเคราะห์ (บาท)	ต้นทุนรวม (บาท)	กำไร ต่อ หน่วย (บาท)	กำไรรวม (บาท)	อัตรา กำไร ต่อ ต้นทุน รวม %	อัตรา กำไร ต่อ ราคา ผลิต %
		ส่ง	ส่ง								
ผ้าถุงพื้นทึบลายธรรมดาดขนาด 2X0.90 เมตร	๕ ชิ้น	825	380	313,500	9.28	195.821	161,552.33	184.18	151,947.68	7.51	48.47
ผ้าถุงพื้นทึบลายปักด้านรอบลายขนาด2X0.90 เมตร	๕ ชิ้น	825	400	330,000	9.77	231.064	190,627.80	168.94	139,372.20	6.89	42.23
ผ้าถุงพื้นทึบ + ปักตาไก่ขนาด 2X0.90 เมตร	๕ ชิ้น	825	400	330,000	9.77	229.584	189,406.80	170.42	140,593.20	6.95	42.60
ผ้าถุงสก๊รีน+ ปัก ลายตลาตนาขนาด 2X0.90 เมตร	๕ ชิ้น	250	900	225,000	6.66	455.529	113,882.25	444.47	111,117.75	5.49	49.39
ผ้าถุงสก๊รีน + ปัก ลายขาวเขาสขนาด 2X0.90 เมตร	๕ ชิ้น	250	750	187,500	5.55	324.119	81,029.75	425.88	106,470.25	5.26	56.78
ผ้าถุงพื้นทึบลายธรรมดาดขนาด 3.60X 0.90 เมตร	๕ ชิ้น	345	550	189,750	5.61	306.780	105,839.02	243.22	83,910.98	4.15	44.22
ผ้าถุงพื้นทึบลายปักด้านรอบลาย3.60X 0.90 เมตร	๕ ชิ้น	345	550	189,750	5.61	339.004	116,956.48	211.00	72,793.52	3.60	38.36
ผ้าถุงพื้นทึบ + ปักตาไก่3.60X 0.90 เมตร	๕ ชิ้น	345	550	189,750	5.61	337.559	116,457.86	212.44	73,292.15	3.62	38.63
ผ้าถุงสก๊รีน+ ปัก ลายตลาตนา3.6X 0.90 เมตร	๕ ชิ้น	230	1200	276,000	8.17	552.488	127,072.24	647.51	148,927.76	7.36	53.96
ผ้าถุงสก๊รีน + ปัก ลายขาวเขาก3.6X 0.90 เมตร	๕ ชิ้น	230	1000	230,000	6.81	419.184	96,412.32	580.82	133,587.68	6.60	58.08
กระโปรงพื้นทึบลายธรรมดา	๕ ชิ้น	450	250	112,500	3.33	209.608	94,323.60	40.39	18,176.40	0.90	16.16
กระโปรงพื้นทึบลายปักด้านรอบลาย	๕ ชิ้น	450	260	117,000	3.46	200.951	90,427.95	59.05	26,572.05	1.31	22.71

ตารางที่ 4 56 (ต่อ)

ผลิตภัณฑ์	หน่วย	ปริมาณขาย	ราคาขาย/ หน่วย	ยอดขาย/ปี (บาท)	อัตรา ของ ผลิตภัณฑ์ /ยอดขาย รวม %	ต้นทุนต่อ หน่วย	ต้นทุนรวม (บาท)	กำไร ต่อ หน่วย (บาท)	กำไรรวม (บาท)	อัตรา กำไร ต่อ ต้นทุน รวม %	อัตรา กำไร ต่อ ราคา ผลผลิต %
		ส่ง	ส่ง			ต้นทุนจากการ วิเคราะห์ (บาท)					
ผลัดกันต์	ชิ้น	190	260	49,400	1.46	202.122	38,403.18	57.88	10,996.82	0.54	22.26
		190	280	53,200	1.57	203.779	38,718.01	76.22	14,481.99	0.72	27.22
		800	160	128,000	3.79	133.409	106,727.28	26.59	21,272.72	1.05	16.62
		800	230	184,000	5.44	167.572	134,057.77	62.43	49,942.23	2.47	27.14
		800	230	184,000	5.44	191.822	153,457.77	38.18	30,542.23	1.51	16.60
		150	220	33,000	0.98	206.978	31,046.70	13.02	1,953.30	0.10	5.92
		100	250	25,000	0.74	211.278	21,127.80	38.72	3,872.20	0.19	15.49
		50	280	14,000	0.41	157.231	7,861.55	122.77	6,138.45	0.30	43.85
		20	900	18,000	0.53	431.027	8,620.53	468.97	9,379.47	0.46	52.11
		รวม			3,379,350			2,024,008.97		1,355,341.03	

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ตารางที่ 4.47 คักยภาพของผลิตภัณฑ์กลุ่มท่อผ้า

ผลิตภัณฑ์	หน่วย	ปริมาณขาย	ราคาขาย/หน่วย	ยอดขาย/ปี (บาท)	อัตรายอดขาย ของผลิตภัณฑ์ /ยอดขายรวม %	ต้นทุนต่อหน่วย	ต้นทุนรวม (บาท)	กำไรต่อ หน่วย (บาท)	กำไรรวม (บาท)	อัตรากำไร ต่อต้นทุนรวม %	อัตรากำไร ต่อราคา ผลิต %
		ส่ง	ส่ง			ต้นทุนจากการ วิเคราะห์ (บาท)					
ตัดเสื้อ (ผ้าพัน) ขนาด 1 X 60 เมตร	ม้วน	19	3,300	62,700	24.27	2518.287473	47,847.46	1,081.71	16,952.54	8.80	30.05
ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าลาย) ขนาด 1 X 60 เมตร)	ม้วน	20	3,300	66,000	25.55	2523.287473	50,465.75	1,076.71	14,334.25	7.44	29.91
ผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าพัน) ขนาด 1 X 60 เมตร	ม้วน	18	3,600	64,800	25.09	2615.079162	47,071.42	684.92	15,628.58	8.11	20.76
ผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าลาย) ขนาด 1 X 60 เมตร)	ม้วน	18	3,600	64,800	25.09	2624.73073	47,245.15	675.27	18,754.85	9.74	20.46
รวม				258,300			192,629.79		34,383.42		

ที่มา : จากการสำรวจ และการคำนวณ

บทที่ 5

การตลาด

5.1 การบริหารการตลาดและการวางแผนการตลาด

5.1.1 การบริหารการตลาด

กลุ่มบาติก

การบริหารการตลาด ส่วนมากเป็นหน้าที่ของนางสาวสังวาลย์ ในการรับคำสั่งซื้อ วางแผนการผลิต และการจัดส่งให้ลูกค้า โดยมีนางวรรณฯ ช่วยเหลือในการติดต่อลูกค้า และกระจายการผลิตให้สมาชิก และรวบรวมผลิตภัณฑ์จากสมาชิก กลุ่มฯ มีพ่อค้าคนกลางที่เป็นตัวแทนจำหน่ายในเขตภาคอีสาน ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคใต้ตอนบน และภาคใต้ตอนล่าง หากมีงานแสดงสินค้าในเขตดังกล่าว กลุ่มบาติก จะให้ทางจังหวัดออกหนังสือรับรอง แล้วส่งสินค้าพร้อมแนบหนังสือรับรองให้ตัวแทนดังกล่าวนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่าย ทำให้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการออกร้าน และค่าเดินทางในการไปออกร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์เอง

ในการขนส่งผลิตภัณฑ์ให้ลูกค้า จะมีหลายวิธี คือ รถไฟ คิดค่าขนส่งตามน้ำหนักของสินค้า รถโดยสารปรับอากาศของบริษัทอินทราทัวร์ และสมบัติทัวร์ คิดค่าขนส่งตามขนาดของบรรจุภัณฑ์ บริษัทรับจัดส่งสินค้า นิ้มซีเล้ง คิดค่าขนส่งกล่องละ 30 บาท หากส่งถึงบ้านลูกค้า คิดเพิ่ม 500 บาท ขนส่งทางเครื่องบิน และพัสดุเก็บเงินปลายทาง (พวก.) การส่งผลิตภัณฑ์ให้ลูกค้าจะทำก็ต่อเมื่อลูกค้าได้โอนเงินค่าผลิตภัณฑ์ให้กับทางกลุ่มฯ เรียบร้อยแล้ว เพราะเคยมีกรณีที่ส่งผลิตภัณฑ์ให้ แล้วลูกค้าไม่มาชำระเงิน ต้องทวงถาม ทำให้เสียเวลาและรายได้ กลุ่มฯ จึงได้ตั้งเงื่อนไขขึ้นมา หากลูกค้าไม่โอนเงินมา กลุ่มฯ ยังสามารถจะนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายให้ลูกค้ารายอื่นได้ ค่าขนส่งจะมีทั้งที่ลูกค้ารับผิดชอบ และกลุ่มบาติกรับผิดชอบ หากเป็นกรณีหลัง กลุ่มบาติกจะบวกค่าขนส่งเพิ่มเข้าไปจากราคาขายส่งอีกขึ้นละ 2 บาท กลุ่มบาติกจำหน่ายผลิตภัณฑ์จะเป็นการขายส่งทั้งหมด โดยจำหน่ายเป็นเงินสดร้อยละ 40 และเงินเชื่อร้อยละ 60 ในระยะเวลา 1 เดือน โดยลูกค้ารายใหม่จะจำหน่ายในรูปของเงินสด และลูกค้าประจำและตัวแทนจำหน่ายจะจำหน่ายเป็นเงินเชื่อ ราคาจำหน่ายเป็นราคาเดียวกัน

กลุ่มทอผ้า

การบริหารการตลาดเป็นหน้าที่ของนางจันทร์ ประธานกลุ่มทอผ้า โดยมีหน้าที่รับคำสั่งซื้อจากนางสาวสังวาลย์ ประธานกลุ่มบาติก การกระจายคำสั่งซื้อให้สมาชิกผลิต และรวบรวมผลิตภัณฑ์ที่ผลิตเรียบร้อยแล้วจากสมาชิกส่งให้กลุ่มบาติกต่อไป ลูกค้าของกลุ่มทอผ้ามีรายเดียว คือ กลุ่มบาติก โดยรับซื้อในราคาที่สูงกว่าซื้อจากแหล่งอื่นๆ ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทอผ้า ไม่ใช้บรรจุภัณฑ์ เมื่อผลิตเรียบร้อยแล้ว ก็จะนำไปส่งยังกลุ่มบาติกที่ตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามของถนน

5.1.2 การวางแผนการตลาด

กลุ่มบาติก

กลุ่มฯ มีเป้าหมายการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ตัวแทนจำหน่ายตามจังหวัดต่างๆ ให้กระจายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ไปทั่วประเทศ โดยอำนวยความสะดวกให้ลูกค้าในเรื่องการจัดการการขาย เช่น การขอหนังสือรับรองกลุ่มฯ ทำให้ลูกค้าไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการออกร้าน อนาคตกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่โป่งจะผลิตผลิตภัณฑ์ที่ใช้สีธรรมชาติ แต่ยังคงผลิตภัณฑ์ใช้สีเคมีอยู่ ซึ่งแล้วแต่ความต้องการของลูกค้า และเป็นการผลิตที่ครบวงจร โดยให้กลุ่มทอผ้าทำการผลิตผ้าทอสีธรรมชาติ แล้วนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น ผ้าถุง เสื้อผ้าสำเร็จรูป และผ้าชิ้นขายเป็นเมตร ในขณะที่กลุ่มฯ ได้ขอความร่วมมือกับศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 ได้จัดส่งวิทยากรมาอบรมการย้อมสีธรรมชาติให้สมาชิกจากกลุ่มทอผ้า และกลุ่มบาติกจำนวน 5 คน และได้จัดซื้ออุปกรณ์ในการย้อมผ้า เช่น หม้อย้อม แต่ยังติดอยู่ตรงเรื่องเพลิงที่จะใช้ต้มย้อมว่าจะใช้เชื้อเพลิงชนิดใดถึงจะมีต้นทุนน้อยที่สุด และอยู่ในช่วงของการเรียนรู้ และทดลอง

กลุ่มทอผ้า

กลุ่มทอผ้าจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้กลุ่มบาติกเพียงเจ้าเดียว และยังไม่พื่อต่อความต้องการของกลุ่มบาติก ในอนาคต กลุ่มฯ จะพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้น และ ร่วมกับกลุ่มบาติก ในการผลิตผ้าทอย้อมสีธรรมชาติ

5.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์

กลุ่มบาติก

กลุ่มฯ เริ่มต้นจากการผลิตผลิตภัณฑ์บาติก เป็นทั้งผ้าผืน และเสื้อผ้าสำเร็จรูป ต่อมาในปี พ.ศ. 2542 ผลิตภัณฑ์บาติกไม่เป็นที่นิยมของตลาด มีผู้ผลิตมากมาย ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน ระยอง และมีการตัดราคาขาย กลุ่มฯ เคยลองทำผลิตภัณฑ์กับติดผบบาติก หมวกบาติก และผ้าพันคอบาติก แต่ไม่เป็นที่นิยม ทำให้ต้องเลิกผลิต กลุ่มฯ จึงหันมาทำผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายเริ่มจากผ้าถุงปักลาย ผ้าถุงพันที่สีปักลาย โดยการเลียนแบบผู้ผลิตรายหนึ่งที่อยู่ในหมู่บ้าน จากประสบการณ์การผลิตที่ผ่านมา ทำให้ทำได้ไม่ยากนัก และเห็นว่าราคาของผลิตภัณฑ์ประเภทนี้สูงกว่าผ้าบาติกมาก และเป็นที่นิยมของตลาดในขณะนั้น ในการพันที่สีนางวรรณ ไชยยันโต ซึ่งมีประสบการณ์ในการเขียนลายผ้าบาติกมาก่อน ได้เป็นผู้ทดลองทำ โดยการซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีขายในท้องตลาดมาศึกษา แล้วซื้อสีมาลงพื้นที่ลวดลายตามแบบที่ซื้อมา เมื่อสามารถทำได้ ก็นำมาสอนสมาชิก จำนวน 5 คน ต่อมาได้มีการเขียนลายแล้วให้สมาชิกนำไปปักตามลวดลาย ซึ่งจะมีการพัฒนาขึ้นใหม่เรื่อยๆ แต่เน้นวิถีชีวิต ทั้งลายวิถีชีวิตชาวเขา ลายวิถีชีวิตชนบท ลายตลาดน้ำ นอกจากนี้ยังมีลายท้องทะเล และกำลังออกแบบลายไขลงช้าง โดยรูปแบบของลวดลายได้ศึกษาจากหนังสือต่างของศิลปินต่างๆ เช่น นายประนอม ยอดดี ที่เขียนภาพเกี่ยวกับชาวเขา และคูแวนโน้มในตลาดวโรรส ซึ่งเป็นแหล่งจำหน่ายผ้าฝ้าย และผลิตภัณฑ์พื้นเมืองของจังหวัดเชียงใหม่ และกลุ่มฯ ได้ให้พระครูมานิตภัทรคุณ เจ้าอาวาสวัดแม่โป่ง ตั้งชื่อตราผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ว่า “นพรัตน์สิ่งทอ” โดยกลุ่มฯ ได้ทำเป็นริบบิ้นเย็บติดกับผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ เพื่อให้ลูกค้าจำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ได้

ในปีเดียวกันนี้ ได้เริ่มทอผ้า เพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายของกลุ่มฯ เพื่อให้การผลิตครบวงจรมากขึ้น และมีการตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากผ้าฝ้าย ประธานจะเป็นผู้ออกแบบเสื้อผ้า โดยศึกษาจากหนังสือ โทรศัพท์ สอบถามจากลูกค้าที่นำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่าย และสอบถามจากเพื่อนที่เปิดร้านตัดเย็บเสื้อผ้าถึงแนวโน้มความนิยมของลูกค้า และจะมีแบบใหม่ๆ ออกมาอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยอาทิตย์ละ 1 แบบ เพราะมีการเลียนแบบจากผู้ผลิตรายอื่นๆ และขายต่ำกว่าราคาของกลุ่มฯ กลุ่มฯ ได้เพิ่มการตกแต่งเสื้อผ้า โดยการปักถักโครเช่ และเพนท์สีเป็นรูปดอกไม้ และลวดลายต่างๆ เพิ่มความสวยงามให้ผลิตภัณฑ์ (ตารางที่ 5.1)

ตารางที่ 5.1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มบาติก

ชนิดของผลิตภัณฑ์	ช่วงปีที่มีการพัฒนา					
	2540	2541	2542	2543	2544	2545
ผลิตภัณฑ์บาติก						
ผ้าถุง						
กระโปรงพัน						
เสื้อผ้าสำเร็จรูป						

หมายเหตุ : —————> ช่วงที่มีการผลิต - - - - -> ช่วงที่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ที่มา : จากการสำรวจ

กลุ่มทอผ้า

ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งกลุ่ม ตั้งแต่ปี 2542 เป็นต้นมา กลุ่มได้ทอผ้าฝ้ายขนาด 1 x 60 เมตร จำหน่ายให้กลุ่มบาติกเพียงแห่งเดียว โดยแบ่งผลิตภัณฑ์ออกเป็นผ้าทอสำหรับทำผ้าถุง และผ้าทอสำหรับตัดเสื้อผ้า ซึ่งมีทั้งผ้าสีพื้น และผ้าที่มีลวดลาย การย้อมสีใช้สีเคมี ในปี พ.ศ. 2544 กลุ่มทอผ้า ได้ประชุมร่วมกับกลุ่มบาติก ในเรื่องของการผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติ และได้อบรมการย้อมสีธรรมชาติ โดยวิทยากรจากศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 ในขณะนี้อยู่ในช่วงของการอบรม และฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความชำนาญ และหาสัดส่วนที่เหมาะสมของแต่ละสี

ตารางที่ 5.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทอผ้า

ชนิดของผลิตภัณฑ์	ช่วงปีที่มีการพัฒนา			
	2542	2543	2544	2545
ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าพื้น) ขนาด 1 x 60 เมตร				
ผ้าตัดเสื้อ (ผ้าลาย) ขนาด 1 x 60 เมตร				
ผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าพื้น) ขนาด 1 x 60 เมตร				
ผ้าตัดผ้าถุง (ผ้าลาย) ขนาด 1 x 60 เมตร				
การย้อมสีธรรมชาติ				

หมายเหตุ : —————> ช่วงที่มีการผลิต - - - - -> ช่วงที่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ที่มา : จากการสำรวจ

5.3 ช่องทางการจัดจำหน่าย

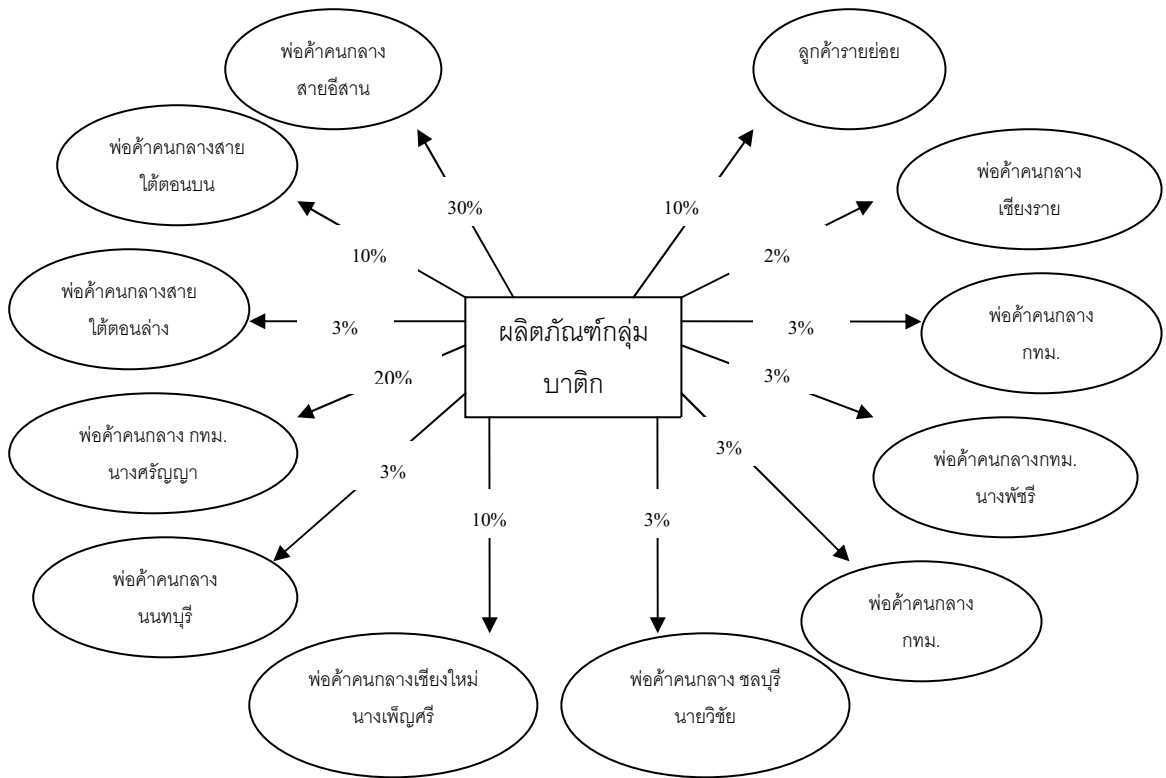
ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มบาติก มีจำหน่ายทั่วประเทศ เนื่องจากมีพ่อค้าคนกลางที่จำหน่ายในนามของกลุ่มบาติกเขตภาคอีสาน เขตภาคใต้ตอนบน เขตภาคใต้ตอนล่าง เขตภาคตะวันออก และกรุงเทพมหานคร โดยจะมีการจำหน่ายทั้งปลีก และส่ง หากมีงานออกร้านที่หน่วยงานราชการจัดขึ้น พ่อค้าคนกลางเหล่านี้จะไปออกร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในนามของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่โป่ง โดยกลุ่มบาติกจำหน่าย และส่งผลิตภัณฑ์ให้พร้อมหนังสือรับรองจากสำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ และมีพ่อค้าคนกลางที่ซื้อผลิตภัณฑ์ไปจำหน่าย ในเขตจำหน่ายภาคเหนือ และภาคกลาง การสั่งซื้อของลูกค้า จะเป็นลักษณะซื้อคละกัน ในแต่ละครั้ง จะมีการสั่งซื้อผ้าถุง ผ้าชิ้นขนาด 3.60×1.15 เมตร กระโปรง เสื้อ กางเกง สัดส่วนการซื้อแต่ละผลิตภัณฑ์จะเท่ากันทุกราย โดยในช่วงต้นปี พ.ศ. 2542 ถึง กลางปี พ.ศ. 2544 ผ้าถุง และผ้าชิ้นขนาด 3.60×1.15 เมตร เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีลูกค้าสั่งซื้อมากกว่าผลิตภัณฑ์อื่นๆ ตั้งแต่กลางปี พ.ศ. 2544 จนถึงปัจจุบัน ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสำเร็จรูปจะมีคำสั่งซื้อจากลูกค้า มากกว่าผ้าถุง และผ้าชิ้นขนาด 3.60×1.15 เมตร เนื่องจากเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีราคาต่ำกว่า และไม่ต้องนำไปตัดเย็บ สามารถสวมใส่ได้เลย ลูกค้าที่มีคำสั่งซื้อมากที่สุดคือ พ่อค้าคนกลางตัวแทนขายภาคอีสาน คิดเป็นร้อยละ 30 ของผลิตภัณฑ์ทั้งหมด กลุ่มบาติก (ส่งรถโดยสารปรับอากาศ บริษัทอีสานทัวร์ ลงขอนแก่น ค่าขนส่งเป็นของกลุ่มบาติก) รองลงมาคือ ลูกค้าประจำในกรุงเทพฯ (นางศรัญญา แก้วคำแสน) คิดเป็นร้อยละ 20 (ส่งทางรถไฟ ลงที่หัวลำโพงลูกค้าจะมารับเอง และเก็บค่าขนส่งปลายทาง) พ่อค้าคนกลางที่เป็นตัวแทนจำหน่ายภาคใต้ตอนล่าง (ส่งโดยเครื่องบินของการบินไทย ค่าขนส่งเป็นของลูกค้า) ส่วนลูกค้าประจำในจังหวัดเชียงใหม่ (นางเพ็ญศรี ปัญญาอ่อน) และลูกค้ารายย่อย คิดเป็นร้อยละ 10 ลูกค้าจะมารับผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มบาติก ส่วนลูกค้าที่มีคำสั่งซื้อร้อยละ 3 คือ พ่อค้าคนกลางตัวแทนจำหน่ายภาคใต้ตอนบน (มารับผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มบาติก) พ่อค้าคนกลางจังหวัดนนทบุรี (ส่งรถขนส่งน้ำมันซีเล้ง ลงพุทธมณฑลสาย 2 เก็บเงินค่าขนส่งปลายทาง) พ่อค้าคนกลางที่เป็นตัวแทนจำหน่ายจังหวัดชลบุรี (ส่งรถโดยสารปรับอากาศ บริษัทนครชัยแอร์ ค่าขนส่งเป็นของกลุ่มบาติก) พ่อค้าคนกลางกรุงเทพฯ (นางอรุณี ส่งรถโดยสารปรับอากาศ บริษัทสมบัติทัวร์ ค่าขนส่งเป็นของกลุ่มบาติก) พ่อค้าคนกลางนางเลิ้ง กรุงเทพฯ (นางพัชรี ส่งรถโดยสารปรับอากาศ บริษัทสมบัติทัวร์ ค่าขนส่งเป็นของกลุ่มบาติก) พ่อค้าคนกลางกรุงเทพฯ (นางกัลยาณี ส่งสยามเฟิร์สทัวร์ ลงวัดเสมียนนารี ค่าขนส่งเป็นของกลุ่มบาติก) ซึ่งนำไปขายปลีกที่สวนจตุจักร และลูกค้าประจำที่จังหวัดเชียงราย (มารับผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มบาติก) มีคำสั่งซื้อร้อยละ 2 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ทั้งหมด โดยลูกค้าทั้งหมด จะนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไปจำหน่ายในราคาขายส่ง ขายปลีก ในร้านของตน และตามงานแสดงสินค้าต่างๆ ที่จัดขึ้นโดยภาครัฐและเอกชน (แผนภาพที่ 5.1)

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มบาติก มีการผลิตโดยทั่วไปตามท้องตลาด มีทั้งเป็นกลุ่มๆ และกิจการรายเดี่ยว ในตัวอำเภอคอยสะเกิด สันกำแพง และจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำพูน

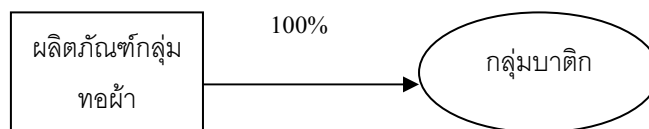
กลุ่มทอผ้า

ผลิตภัณฑ์ทั้งหมดของกลุ่มทอผ้า ทั้งผ้าผืนขนาด 1×60 เมตร สำหรับตัดเสื้อ และผ้าผืนขนาด 1×60 เมตร สำหรับตัดผ้าถุง กลุ่มทอผ้าได้จำหน่ายให้กลุ่มบาติกทั้งหมด เพราะผลิตภัณฑ์ที่ได้ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของกลุ่มบาติก เนื่องจากกำลังการผลิตมีจำกัด และเป็นงานเสริมรายได้ สมาชิกจะใช้เวลาว่างจากการทำงานมาทอผ้า

นอกจากรับซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอของกลุ่มทอผ้าแล้ว กลุ่มบาติกรับซื้อจากผลิตภัณฑ์ผ้าทอ กลุ่มต่างๆ ในเขตอำเภอจอมทอง และอำเภอฮอด เช่น กลุ่มนาคอเรือ และร้านจอมทองผ้าฝ้าย เป็นต้น

แผนภาพที่ 5.1 ช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มบาติก

แผนภาพที่ 5.2 ช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มทอผ้า